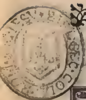

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
24 H
13

Antonius de Beni

B. Beni

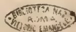
CHRISTIANISSIMO GALLIARVM REGI FRANCISCO EIVS nominis primo Iohannes Ruellius S. D.

PROPENSVM in me tuæ maiestatis fauorem facilè percepi FRANCISCE Rex Christianissime simul & inuictissime, cum mihi curam delegasti vertendi in latinum sermonem Veterinariam medicinam, iampridem multis authoribus Græcis diligenter elucubratam, quæ adhuc inter eorum monumēta nostris hominibus intacta reperiretur. Qua in re cum mihi plus honoris additum, quàm oneris iniunctum animaduerterem: statim tibi, vt & possum, & debeo, morē gerens, opus hoc laconica breuitate perstrictum, abditisq; difficultatibus scatens, non inuita, vt arbitror, Minerua, donandum latinitate suscepi, vt cum tuis liberalibus auspicijs in publicū edetur, hoc cumulatiore beneficio milites tuos ac mortales reliquos omnes demerearis, cuius munere generis equini cōditio lōge notior omnibus prodeat. Quod ob ingeniū inenarrabile, docilitatē magnā, gloriæ & adhortationis intellectū, proximū humanis sensibus existimatur. Nam quis famulus amantior domini? Quis fidelior in adeundis periculis comes? Quis officiosior in itineribus faciūdis socius? Quis vltor & vindex constantior? Nanq; plurima bonæ indolis eius & honesti animi documenta memoriæ prodita sunt. Bucephalus neminem alium quàm Alexandrum regio instratus ornatu recepit in sedem, alios passim reijciens. Iulius Cæsar equū apud se pedibus propè humanis natum, impatientē sessoris alterius primus ascendit. Tradunt hostem ex prouocatione dimicantē, ictibus equi morsuq; confectum. Cæterum in ijs aliquod pietatis rudimentum elucet. Siquidem amissos lugent dominos, lachrymasq; desiderio fundunt. Nam greges equorum quos in traijciēdo Rubicone flumine Cæsar cōsecrauerat, comperit pertinacissimè pabulo abstinere, vbertimq; flere. Ferūt interfecto Nicomede rege eius equum inedia vitam finiuisse. Officia quoq; iaculantes experiuntur, quum tela humi collecta equitibus tradantur porrexisse. Sed vt generosissimum equus animal est, ita maximis patet offensis, plurimisq; valetudinibus est opportunum: &, vt Aristoteles est author, equo totidem quot hominibus morbi. Quare Veterinaria medicina opus fuit, Hippiatricen, quasi equariam vocant: quę & eorum vitia prorsus abigeret, & tantæ cōmoditatis animantem ab iniurijs vindicaret. Quam in latinum traductā donec maiora tibi & fortasse meliora parturimus, veluti præludiū aliquod veri iustiq; laboris læta fronte suscipias, Christianissime rex, magnam in ea remediorum varietatem deprehensurus, indicesq; morborum notas, simul

& equorum ingenia, tempus admiſſuræ, ingenuæ venuſtatis exempla, copioſam ad componendos eorum mores ſupellectilem, & inſtructam ampliſſime tam aduerſus inteſtinos quam externos affectus auxiliorũ aciem. Verum cum opus diuerſorum authorum ſcriptis conſtet, ſtatim in ipſo capitis limine, eius qui hæc condiderit nomen inſcriptum inuenies.

Pariſijs, VIII. Kalẽ. Apriſ. M D XXVIII.

Authores Græci.

Apſyrtus.	Hierocles.	Theomneſtus.	Pelagonius.
Anatolius.	Tiberius.	Eumelus.	Archedemus.
Hippocrates.	Aemilius Hiſpanus.	Litorius Beneuentanus.	
Himerius.	Africanus.	Didymus.	Diophanes.
Pamphilus.	Mago Carthaginenſis.		

Iani Laſcaris in Ruellium.

Migrauit quondam facundia, teſte Molone,
Græcorum, in Latium. vector erat Cicero.
Te duce quos reuocas orco, & qui prædita cernunt
Scripta tua eximijs dotibus ingenij,
Hi tibi erunt teſtes medicinam docte Ruelli
Migraſſe ad Francos, eloquium, & ſophiam.

CAPITVM REI VETERINARIAE INDEX.

F I N I S.

PETRVS RVELLIVS LECTORI.

Ne te, candide lector, rei Veterinariæ nomenclatura fortasse alicubi remoretur, dictionũ quarundam quæ non ita passim occurrunt, aut ab vsu quotidiano paulo videntur remotiores, expositionem hic ad operis calcem adijciendam putauimus. Quam, qua potuimus sedulitate, ex Catone, Varrone, Columella, Plinio, alijsq; classicis authoribus, vt à te gratiam iniremus optime lector, collegimus. Tuum erit nostram hanc operam boni consulere. Vale.

A

Admissarij dicuntur mariti equarum, qui admittuntur ad coitum. Vnde admissura.

Albugo, argemata, λευκώματα, idem sunt: suntq; morbi oculorum.

Amylum, sine mola factum.

Amineum vinum ab Aminea regione, vbi nunc falernum est.

Amurca, fex olei, quæ contra culices & limaces vim habet maximam.

Angina est morbus qui in faucibus esse consueuit. Tria sunt eius genera. In primo nec tumor, nec rubor apparet vllus, sed emacescit corpus, & membra soluuntur, & spiritus intercluditur. In secundo rubor est cum tumore, obmutescentia, pallor, singultus. In tertio fauces tantum cum rubore intumescunt. Dicitur autem angina ἀπὸ τοῦ ἄγχειν, quod est angere.

Αφθαι, in verbo vlcera.

Aqua inter cutem, græcè ὕδρωψ dicitur, trium generũ. Tympanites, spiritu inflante, à forma vẽtris atq; sono quoq; dicitur. vnde tympanici. Ascites à figura vtris, quando in vnum aqua cõtrahitur. Leucophlegmatias, siue hyposarca, tertium, corpore inæquali tumoribus.

Assula, quod græcè σχινδαλμὸς vocatur.

Assulatim, idem ferè quod minutatim.

Ategiæ ex herbis frondibus & ramis scenæ quodam topiario opere fiebãt, vt in castris alijs've locis frondibus culmis viticulis alijsq; rebus temporaria struuntur domicilia: qualia ad vmbram in hortis erigebãtur, vti per æstatem homines ab insolatu sese vindicarent.

Auripigmentum id est quod ἀρσενικὸν à Græcis nominatur.

B

Balanus vocatur glans quæ aluo subducendæ clysteris loco subditur: idq; ex adipe & nitro factitabatur parte plurima.

Balsamum herbam significat, & arborem balsami.

Bima duorum, trima trium, quadrima quatuor annorum.

Broci, dentes dicuntur qui dextra & sinistra parte paulo eminus prominẽt. Græci eos quibus dentes prominent, appellant προχείλους.

A.j.

Brutia pix est secundus liquor crassior defluens à ligno igni circundato, quæ rursus in cortinas æneas coniecta spissatur & coagulatur.

Bulimon communis lingua intempestiuam & magnam famem vocat. Bu particula adaugens est.

Bulbi megarenses à Megaris ciuitate Græciæ.

Buprestis, genus est cantharidis.

C

Cannabinæ, possessiuum à cannabe hęrba.

Cancellatim, per cancellos. Cancelli ligna sunt inter se modicis interuallis in transuersum annexa, quibus scenæ & tribunalia & fenestræ muniebãtur. Gallis treillys.

Canterius, equus cui adempti sunt testiculi.

Carcinoma est durities cum inflammatione, interim & vlcere, liuidi coloris ac subrubidi, manans sanguine: raroq; non cohærent, recuruanturq; in eo venulæ atq; pili. morbus insanabilis.

Cardiacus, siue à corde, siue ab ostio & ore stomachi, quod καρδίαν vocant, morbus est ex nimia imbecillitate corporis. quod quidem stomacho languente immodico sudore digeritur.

Caries est putrilago & vetustas. vnde cariosus, à carie.

Cæcilia nomen est serpentis, à cæcitate dicti, quæ & amphisbena: gallicè enuoye dicitur.

Ceratum à cera dicitur.

Ceruicis tumorē increscentem inter cutem & asperam arteriam, βρογχοκήλην Græci vocant: quo modò caro hebes, modò humor aliquis mellis aquæ've similis includitur. quibus sic turgent guttura, gutturosos Latini vocant.

Cholera est cõmune vitiũ stomachi atq; intestinorũ. nam simul & deiectio & vomitus est: præterq; hæc inflatione intestina torquentur, bilis supra infraq; erumpit, primum aquę similis, deinde vt in ea recens caro lota esse videatur, interdum alba, nonnunquam nigra, vel varia.

Chordum fœnum serò natum. vnde & frumenta chorda.

Cyma est quidam caulium delicatior teneriorq; cauliculus.

Cymata in brassica dicuntur, quæ vere proximo post primam sectionem è caulibus colliguntur, vel (vt alij dicunt) tenuiores cauliculi.

Cimolia creta ab insula Cimola, qua vtuntur fullones in vestibus abluẽdis. hanc nunc vulgus terram saponariam vocat.

Cohortes sunt villarum intra maceriam spatia.

Cohortales gallinæ, quæ in corte domi aluntur.

Clauus græcè ἧλος, rotunda specie, coloris albi. fit in plantis digitisq; pedum maximè. fiunt & callosa quædam in cãdido oculi tubercula, quæ claui nominantur oculorum.

Clitellæ dicuntur ea quibus ſarcinæ colligatæ mulis portantur. vnde muli clitellarij.

Collyria attende dici non ſolum medicaméta oculorum, ſed aliarum quoq; rerum. Item Cornelius Celſus collyria ponit pro medicamétis fiſtularũ, docens quomodo debet fieri collyrium ad fiſtulas curandas.

Comitialis inter notiſſimos morbos eſt, qui & maior nominatur. eſt autem quędam totius corporis conuulſio. animal ſubito concidit. ex ore ſpumæ mouentur. deinde interpoſito tempore ad ſe redit, & per ſeipſum cõſurgit. Id genus morbi in equis ſyderatio vocatur.

Concoqui dicitur cibus in ſtomacho.

Condylomata tubercula quę circa ſedem coronamq; partis eius conſiſtunt.

Coni, nunc cupreſſi.

Coriago dicitur in veterinis cum pellis ita tergori adhæret, vt apprehenſa manibus deduci à coſtis non poſſit. ea eſt infeſta equino pecori, & bubulo: quæ non aliter accidit, quàm ſi equus ex languore aliquo ad maciem perductus eſt.

Corrudam ſylueſtrem aſparagum vocant.

Coxendicem coxam exponit Nonius.

Cunila bubula hęrba eſt qua ſe tuentur teſtudines contra ſerpentes pugnaturæ. Græci agrion origanon vocant.

Corona pars eſt pedis in brutis.

Crenæ ſunt inciſuræ, à quibus crenata folia hęrbarũ vocãtur, hoc eſt ſerrata, ſectáque per ambitum. in ſagitta quoq; partis extremæ ſectio, in quam neruus inſeritur arcum tendere volentibus, crena dicitur.

Cremor ſuccus expreſſus è grano macerato.

Cruditas redundantia ſtomachi, quæ naſcitur ex ægra concoctione.

Cubitorem equum vocamus qui libenter decumbit in ſulco vel itinere, & vitio decumbendi eſt obnoxius.

Cunila hęrba eſt appellata à noſtris, Græcis origanum.

Curſus quo quis inſidens equo alterum quantũ poteſt celerrime trahit, calpen Græci vocant, gallicè galop, & hinc καλπάζειν, galloper.

D

Decapulare eſt de capula in capulam deplere. Vnde decapulatores qui capulis oleum deplent. ſunt enim capulæ vaſa anſata.

Decuſſare eſt in decuſſes formare atq; diuidere.

Defrutum vinum ad tertiam partem decoctum. dicitur autem à deferuendo. vnde defrutariæ cellæ.

Deglubo, corticem detraho.

Deplere, euacuare ex vaſis.

Deſpondere animum, eſt ſtatuere finem vitæ.

Dyſenteria exulcerationem inteſtinorum ſignificat, cum ſtrigmenta quædam cruenta redduntur.

Dracunculus vermis eſt tineæ ſimilis, non in ventre, ſed in lacertis, femore, tibijſq; parte Aegypti ſuperiore copioſus. qui latera quoq; paruulorũ infeſtat: mouetur q; hic ſine dubio.

E

Ebulus herba eſt faciens baccas in ſimilitudinem ſabuci.

Elephantia eſt morbi quoddam genus, ab elephantorum cutis ſimilitudine dictum, crebris ſumma corporis parte maculis ac tumoribus, rubore paulatim ſe in atrũ vertẽte. hoc morbo laborãtibus nõ ora modo atq; manus, ſed ſuræ quoq; ac pedes inflantur. elephantiacos vocant, vulgo leproſos.

Ellychnion dicitur id quod ex papyro tortum in lucernis vritur. lychnion quoq; in hoc ſignificato legitur.

Elutriare id ſignificat quod Græcis μεταγγίζειν, hoc eſt de vaſe in vas trãſferre, quod quidem & trãſuaſare latinè dicitur, ſed rarius fortaſſe, à lutra vaſe.

Enterocela dicitur cum inteſtina delabuntur in ſcrotum, epiplocela cum omentum, hygrocela cum in alterum è teſtibus humor cõfluit. omnéſq; has ſpecies noſtri vocãt hernias. Ramex, cum venarum ramis quaſi varicoſum ſcrotum tumeſcit.

Epiphora morbus eſt ocularius.

Equile ſtabulum eſt equorum, ab equo, vt ouile, & bouile.

Eryngium herba eſt inter aculeatas in primis clara contra ſerpentes, & venenata omnia naſcens. eius radix bibitur aduerſus ictus morſúſq;, centumcapita vocant officinæ.

Eruca vermis arcuatim ſerpẽs, ab erodẽdo vocata. vulgus chenillam vocat.

Eruum, genus leguminis quod vim medicaminis obtinet.

Eſitare, forma frequentatiua, à ſupino eſum deriuatur.

F

Fatiſcant, reſoluantur, deficiant, langueſcant.

Fibulare eſt alligare, cum quibuſdam quaſi fibulis coagmenta cõnectuntur.

Fibulas Græci ἀγκτῆρας nominant, ſuturas quæ vulneris oras paulum contrahunt, & iungunt, quo minus lata poſtea cicatrix fit.

Ficus vlcus eſt fici ſimilitudine. σύκωσις Græcis nominatur. Caro excreſcit. & id quidem generale eſt. Sub eo verò duæ ſpecies ſunt, alterum vlcus durum & rotundum, alterum humidum & inæquale.

Flaccidi dicũtur, quorum aures pendulæ, & non arrectæ ſunt. inde flacceſco, hoc eſt langueſco. à flaccis auribus deriuatur.

Floces, vini ſunt feces.

Foria, ſtercora liquidiora, ſic dicta, quód facilé ferãtur foras. inde forioli equi dicuntur qui ventrem ſolutum habent.

Fraces, oliuarum ſunt carnes.

Fraceſcere dicuntur oliuæ, quæ collectæ caldore & vetuſtate putreſiunt.

Freſum dicitur, quod infractum & cõminutum eſt, ſicut & fabæ freſæ, quæ molis franguntur.

Frietur, hoc eſt teratur digito. inde compoſitum affrio, infrio, & ſubfrio. Friabile id latiné dicitur, quod facilé diſteritur. vulgo vocant froier.

Furunculus dicitur vlcus naſcens paſſim in quacunq; parte corporis. Græci vocant δοθιήν.

G

Garum, liquamen ex piſce.

Glaber glabra glabrum, depilem ſignificat. glabrata, nuda ſine pilis. inde glabricies.

Gleucinum græcé dicitur oleum muſtum, hoc eſt expreſſum antequam oliuæ calcentur atq; premantur. nam γλεῦκος græcé, muſtum latiné.

Gliſcere eſt creſcere. vnde gliſcit, creſcit valde per inſtructionem epularum.

Gluma eſt folliculus grani, vt dicatur grani theca.

Groſſi ſunt primitiuæ ficus, quæ velut præcoces non matureſcunt.

H

Hæmorrhois intra ſedem naſcitur immaturi mori ſpecie, interim ſine tuberculo. ſciſſuras habet, vnde ſanguis effluit. interim leuis rubéńſq; tumor eſt, nec ſanguinẽ remittens, propter quod hæmorrhois cæca dicitur.

Herniæ, in verbo enterocela

Hygræ vocantur liquida emplaſtra, ſicut xeria, quæ ſunt arida.

Hyoſcyamos hęrba eſt quæ & altercum latinis, apollinaris, & ſymphoniaca appellatur.

Hirudo vermis in aquis habitans, quæ & ſanguiſuga appellatur. etenim in potu hauſta, adhærens faucibus ſanguinem ducit. incremento ſuo tranſitum cibi præcludit.

I

Iecinoris morbum Græci ἡπατικὸν vocãt. dextra parte ſub præcordijs vehemens dolor eſt: idemq; ad latus dextrum, & ad iugulum humerumq; partis eiuſdem peruenit. Iocineroſi, qui vitio iocineris laborant.

Ileos morbus dicitur cum excrementa in ſtomachum reſiliunt, atq; deinde per os redduntur: omninoq; inteſtini gracilioris morbus ileos dicitur.

Ileoſi dicuntur, qui ileo inteſtini gracilioris morbo laborant. hoc genus morbi Græci vocant ἰλεόν.

Incerniculum ab incernendo, genus eſt cribri.

Informicationes, ſiue formicantes verrucæ, Græcis myrmeciæ dictæ, quaſi ſit aliquis pungentium formicarum ſenſus.

Infundibulum inſtrumẽti ruſtici nomen eſt, quo vina diffundũtur in dolia.

Intertrigo ab intertero, quando ſimul membra interteruntur, & confricantur, accedente ſudore.

Inteſtini plenioris morbus eſt in ea maximé parte, quam cæcam eſſe proponunt, vehemens inflatio, vehementes dolores, dextra magis parte inteſtinum, quod verti videtur, prope ſpiritum elidit. in pleriſq; poſt frigora cruditateſq; oritur.

Inteſtini tenuioris morbum χόρδαψον Græci appellant. is modo ſupra vmbilicum, modo ſub vmbilico dolorem mouet. fit ex alterutro loco inflammatio, nec ſpiritus intra ſe tranſmittitur, ſi ſuperior pars affecta eſt.

Iſchiadici morbo coxendicis laborant, qui & coxarij dicũtur. nam coxendix vel coxa græcé ἴσχιον dicitur.

Iuglandes nuces ſunt maiores.

L

Laciniæ ſciſſuræ extremarum veſtium decoris gratia factæ. vulgo frangez. Diſtribui in lacinias, id eſt in particulas ſeparari. vnde laciniatim, id eſt particulatim.

Laſeris frutex clariſſimus eſt nomine laſerpitium, quod Græci ſilphion vocant. Cuius ſuccum vocant laſer. magnificum in vſu, medicamentiſq;, & ad pondus argentei denarij penſum.

Lentorem, tenacitatem, & viſcoſitatem ex humore procedentem.

Lethargus eſt marcor, & inexpugnabilis pené dormiendi neceſſitas cum alienatione mentis.

Lienis vbi affectus eſt, intumeſcit, ſimulq; cum eo pars ſiniſtra eáque dura eſt, & prementi renititur. venter intentus eſt. aliquis etiam in cruribus tumor eſt.

Liparæ medicamenta pinguia ſunt, &, vt Celſus ait, leuia.

Lippitudo oculorum inflammatio eſt, vbi cum tumore in his dolor eſt, ſequiturq; pituitæ curſus nonnunquam copioſior, vel acrior, nonnunquam vtraq; parte moderatior, græcé ὀφθαλμία.

Liratim aduerbium, per liras.

Lixiuum oleum dicitur ſponte fluens, nõ tortiuum, ſicut muſtum lixiuum quod ſponte fluit antequam calcentur vuæ. πρότροπον Græci vocant.

Locos proprié appellant genitalia fœminarum.

Lotium vrina eſt.

Lumbago, lumborum vitium, & morbus.

Lumbrici ventris animalia ſunt, vermiū figura, quæ græci aſcaridas vocant.

Lutra vaſis genus eſt, à luendo vocatum: à quo elutrare: de quo ſupra.

Luxa & luxata membra, ſuis locis mota & ſoluta. vnde luxatio.

M

Malagma à verbo græco μαλάττω. quod eſt mollio: & eo vtimur in duritie mollienda.

Malicorium eſt putamen mali punici ſeu granati.

Mandræ vocantur equorum, ouium, & boum, aliorumq́ huiuſmodi animalium receptacula & clauſtra.

Matrices dicuntur, quæ ad progenerandum aptæ ſunt.

Medica hærba eſt quæ vulgo melica dicitur. ſemel ſata decem annis durat. vbiq́ nunc ſeri cœpit. burgundienſe fœnum rura vocant.

Meliceris vlceris genus, quod à faui ſimilitudine nominatur. idq́ duas ſpecies habet. Alterum ſubalbidum, furūculo ſimile, ſed maius, & cum dolore maiore. Alterum eſt minus, ſuper corpus eminens, durum, latum, ſubuiride, ſubpallidum, magiſq́ exulceratum.

Muſcarium, equorum ſetoſa caudæ pars vocatur, qua ad arcenda inuolantium muſcarum agmina vtūtur. In orbem quoq́ radiatas hærbarum comas, cacuminaq́ in faſces coacta, latini muſcaria vocitauerunt.

Myrmeciæ dictæ ſunt in genitalibus, ſede, fœminibus, palmis, & inferioribus partibus verrucæ, lupini amplitudine: quæ ideo ſic nominantur, quia formicæ modo pungant.

Myſiatum vinum à Myſia vrbe Phrygiæ.

Muceat, mucorem contrahat. inde muceſco, & mucoſus.

Muria, ſal cum aqua medicatum & induratum.

N

Naſturtium hærba dicta, quòd naſum torquere faciat.

Nomæ dicuntur vlcera quæ depaſcunt corpus, vorantq́ ſerpendo.

O

Obſtipi dicuntur quibus colla rigent, & in humerum capita ſunt inclinata.

Ocymum dictum à verbo græco ocys, quod valet cito, quòd citat aluū veterinis. Id genus pabuli ſunt ſegetes virides ſectæ antequā ferant ſiliquas. inde far ferro cæſum, farrago dicitur: nonnunquā ex hordeo, quæ hordeacea farrago dici ſolita eſt, quem græci vocant γράσιν.

Oculorum ſuffuſionem græci ὑπόχυσιν nominant. interdum oculi poten-

tiæ qua cernit, se opponit.
Offa, massula & frustum.
Opisthotonici in verbo tetanici.
Orthopnœa est circa fauces malum, quod in difficultate spirãdi consistit, diciturq; quando non nisi recta ceruice spiritus trahitur.

P

Papularum duo genera sunt. Altera est in qua per minimas pustulas cutis exasperatur, & rubet, leuiterq; roditur: medium habet pauxillo leuius: tardè serpit: idq; vitium maximè rotundum incipit, eademq; ratione in orbẽ procedit. Altera est quam ἀγρίαν græci appellãt, in qua similiter quidem, sed magis cutis exasperatur exulceratúrque, ac vehementius & rodit, & rubet.
παρωτίδες sub ipsis auribus oriri solẽt, ibi inflammatione orta. id abscessus genus est.
Pastillus est forma panis parui in quo tãtum arida medicamenta aliquo humore inunguntur. græcis τροχίσκος nominatur.
Percolari est liquorem colo excerni.
Peroriga appellatur quisquis admittit. eo enim adiutante equa alligata celerius admittitur, neq; equi frustra cupiditate impulsi semen eijciunt.
Phalangium, aranei genus.
Phthisis oritur ferè cũ à capite nõnihil in pulmonẽ destillat. hinc exulceratio accedit. ex hac febricula leuis fit: quæ etiã cum quieuit, tamẽ & repetit.
Pinna, pro penna.
Pinsitum intelligitur id quod vulgo dicitur pistum & molitum.
Pyxidicula est parua pyxis.
Pollinem modo pro flore farinæ, modo pro quacunq; re detrita in minutũ puluerem sumit.
Pollinaria, cribra siue excussoria, farinaria, viciaria.
Polypus est caruncula modo alba, modo subrubra, quæ nares obsidet.
Porrigo dicitur in capite, barba, supercilio, quoties inter pilos quędam quasi squãmulæ resoluuntur, aliæ madentes, aliæ siccæ, nunc vlcerato loco, nũc sine vlcere. à græcis λεπίδες vocantur.
Præcox dicitur quod cito maturescit.
Proritet, incitet, inuitet, allectet.
Pterigonia siue pterigion Celsus dicit esse cum recedit ab vngue caruncula non sine magno dolore, vt videri possit: quod reduuia quoq; nominatur.
Ptisana videtur esse pultis genus ex farina hordeacea.
Pulla, id est nigra. pullum enim nigrum vocant.
Pullicies pro prouentu & fœtura pullorum. dicitur & pullatio.

Pulmonis dolor vehemens & acutus morbus eſt, quem græci περιπνευμονίαν vocant. eius conditio eſt. Pulmo totus afficitur: hũc caſum eius ſubſequitur tuſſis bilem vel pus trahẽs: præcordiorum, totiuſq; pectoris grauitas, ſpiritus difficultas, magnæ febres, continuæ vigiliæ, cibi faſtidium, tabes.

Puluinos per trãſlationem appellat partes illas in areolis hortorũ & vinearum cultura molliores, eminentioreſq;. ſic & in corpore prominentiores tori, puluini dicuntur.

Puſula, morbus quem vocant ignem ſacrum.

R

Radicula hærba eſt quæ latinis lanaria appellatur. nota eſt hærba, qua purgandis lanis vtuntur qui eas eluunt.

Ramentum à radendo dicitur, id eſt quod raſo ligno vel alia re decidit.

Ranas veterinarij vocant vitioſa incrementa linguæ. hæ ferro reciduntur, & ſale cum allio pariter trito vulnera defricantur. vulgus, les barbes.

Rhagades in ſede rimæ & ſciſſuræ.

Reduuia dicuntur cum cutis ſe circa vngues reſoluit, à reluendo, id eſt reſoluendo, quaſi reluuia.

Retrimentum à reterendo videtur deduci. Plinius recrementum dicit.

Rhous qua ad obſonia vtũtur, aut ad coria. officinæ ſumacham nominant.

Ricinus vermis eſt exitum non habens excrementi, canes acrius infeſtans, atq; boues, gallice thiques.

Rudicula, virga, diminutiuum videtur à rude.

S

Sacer ignis malis vlceribus annumerari ſolet, cuius duæ ſunt ſpecies. Alter eſt ſubrubicundus, exaſperatuſq; per puſtulas cõtinuas, exiguaſq;: in quibus ſemper ferè pus, & ſæpe rubor cum calore ſerpit. Alterum genus eſt in ſummæ cutis exulceratione, ſed ſine altitudine, latũ, ſubliuidũ.

Salgamariũ vas, quo quęcunq; conditanea ad victum noſtrum ſeruabantur. & ſalgama conditanea quæ in his vaſis erant. inde ſalgamarij dicti qui rectè ſalgama concinnant.

Salire dicuntur animalia ratione carentia quando fœminam mares ineunt.

Saliuandum pecus, hoc eſt quaſi ſaliua potionandum. Saliuatum, à quibuſdam ſaluiatum, potionis eſt genus quo in iumentis maximè vtuntur veterinarij medici. græce ποτὸν, πόμα, & προπότισμα.

Santonica hærba genus eſt apſinthij amariſſimi.

Sapam appellant vinum ad tertias decoctum.

Scabies eſt durior cutis rubicundior, ex qua puſtulæ oriuntur, quædã humidiores, quædam ſicciores. exit ex quibuſdam ſanies, fitq; ex his continua-

ta exulceratio pruriens.

Scarificationes ſunt minutæ cutis inciſuræ, quibus in cucurbitulis quoque imponendis vtimur.

Scylla ſpecies eſt cepæ ſiue bulbi, à qua acetum ſcyllaticum, vel ſcylliticum dictum, quod oculorum aciem exacuit.

Scrotum folliculum ſignificat quo teſticuli conteguntur.

Seminio, pro ſemine.

Seplaſia erat Capuæ vicus vbi odores & medicinæ vendebãtur. vnde ſeplaſiarij dicuntur qui odores & medicinas vendunt.

Sertula campana hærba eſt quam melilotum dicimus.

Syderatio à græcis vocatur ἀστροβολισμὸς & σφάκελος: quandoq; equorũ morbus eſt. id genus morbi hominibus comitialis vocatur. Eſt & arborũ quidem morbus afflatarum ſydere.

Siriaſes ſunt vlcera quæ in gingiuis incipiunt, quæ græci ἀφθὰς vocant.

Silet & ſileſcit cœlum vel luna. cœlum quod ſerenum eſt. luna dum coit.

Similago ſunt deliciæ triticeæ farinæ.

Simus, qui preſſis eſt naribus. vnde reſimi & ſubſimi qui ſurſum verſus reſimas gerunt.

Strigiles à ſtringendo, id eſt exterendo, nomen traxere, vel quia græci dicunt στλεγγίδας.

Strigæ appellantur ordines rerum intra ſe continuate collocatarum, à ſtringendo dictæ.

Strigoſus habitus, gracilis & macilentus dicitur, in iumentis præſertim, quod eorũ corpora ſtringãtur aut fame, aut alia vitij cauſa: quaſi ſtringoſus.

Struma tumor eſt in quo ſubter concreta quædam ex pure & ſanguine, quaſi glandulæ, oriuntur. græci vocant χοιράδας, quaſi ſcrofulas.

Subula inſtrumentũ eſt quo perforandis calceis ac ſuendis vtuntur ſutores.

Subrumentur, hoc eſt ſub mammam mittantur. antiquo nanq; vocabulo mamma dicitur rumis. vnde agni & hœdi ſubrumi appellantur, qui ſub rumis id eſt mammis adhuc habentur.

Suffitas, fumigatas, & quodam quaſi ſuffimine medicatas. apud Plinium frequenter legitur ſuffitus, ſuffitiones, ſuffimenta.

Suffragines, nodi vel articuli ſunt ſub crure, quibus pedes inflectũtur, dictæ quòd ad ingreſſum ſuffragentur, vel ſuprà frangantur.

Suffraginoſa mula, cuius ſuffragines morbo vitiatæ ſunt.

Suppuratio eſt cum vlcus puri mouendo eſt, & ad maturationem tendit.

T

Tabanus animal paruũ vocatile, alio nomine aſilus & œſtrus græce dicitur.

Talea fruſtum ligni præciſum ex vtraq; parte, vt in terra inſeratur.

Tendones, τένοντες græci vocant, recti quidam & valentes nerui sunt, à rigore dicti, colum continentes, sine quibus sustinere caput non possent ceruicis vertebræ.

Teredo est vermis lignum terens atq; exedens.

Termes ramus est ex arbore decerptus cum fructu.

Tetanici dicuntur qui rigore neruorum laborant, præsertim qui secundum spinam feruntur, ita vt inflecti non possint. Id, cum anterior pars afficitur, vt si mentum pectori annectitur, emprosthotonos: cum posterior, opisthotonos vocatur.

Tollutim quasi volutim interpretantur. adęquitatio hæc, vt arbitror, à Iulio Polluce dicitur ἱππόδρομος, quia carpat in cursu terram, & tollat volubiliter ac modice vestigia. vnde & tollutares equi.

Tonsillæ, quas græci modo παρίσθμια, modo ἀντιάδες vocāt, inflammationes sunt circum fauces, quæ glandulæ vulgo nominantur, vlceroso abscessu.

Tophus lapis est, qui græce dicitur porus à Vitruuio producta prima. vnde tophaceus.

Tormina intestinorum tormenta sunt, græce στρόφοι dicta, quód intestina torqueantur.

Toros dicimus in animalibus carnes pulposas robustásque. vnde colla torosa.

Tortiuum vinum est torquendo expressum. sic tortiuum ius, prælo tortum.

Trulla & trua vas quo è culina in latrinam aquam fundant.

Trulleum vas, in quo manus perluuntur.

Turiones dicuntur teneritates summitatum arborum.

Turunda est linamentum, vulgo tenta dictū. alioquin turunda illud significat quod græce ψωμὸν appellant, quasi buccea siue bolus dicatur quem nutrices ingerunt infantibus.

Tussis interdum fieri solet aut ex pulmone, aut ex pectore, aut ex latere, aut ex iecinore.

V

Valuuli, folliculi sunt leguminum.

Vari dicuntur obtortis cruribus introrsum, vt putamus. nam in exteriorē partem obtorta crura habentes, vacij dicuntur.

Veratrum, helleborus.

Ventris profluuiū dicitur quando & liquida aluus, & sæpius quàm ex consuetudine, fertur. interdum tolerabilis dolor est, interdum grauissimus.

Verminatio iumentorū à vermibus dicta est, cū quodā minuto motu quasi à vermibus scindātur. hinc verminari pro vermibus torqueri vsurpatur.

Vernaculum, id est domesticum.

Vescum,gracile,paruum,minutum.

Veterinarij medici sunt veterinorum,hoc est animalium quæ aliquid vehūt. hos nunc vulgus marescalos appellat.hinc veterinaria medicina,& ars veterinaria dicitur ea qua vtitur veterinarius,id est medicus pecoris.

Vlcera quæ græci ἄφθας appellant,in gingiuis incipiunt:inde palatum, totumq; os occupant,tum ad vuam faucesq; descendunt.

Vlpicum,genus allij quod alio nomine allium libycum græci appellauere, σκοροδόπρασον.

Veternus,morbus ignauiæ,qui ex nimio otio contrahitur. inde veternosi.

Vnguen ab vngendo dictum est.

Vnguis oculorum, ὄνυξ græce dicitur, quoties pars eorum cornea sugillato similis efficitur,& figura vnguis.

Vomica,à vomendo,quòd pus inde manet,vel quòd qui habent id,saniē reijciant.Nonius inquit caua & vetustate obesa vomicas appellari.

Vulsa proprie dicūtur quæ vocant σπάσματα, quoties videlicet non ruptum modo aliquid, sed nerui quoq; ij quos ἶνας, hoc est fibras dicunt, lacessiti sunt atq; vulsi.

De asse,& partibus eius.

AS,pondo,libra,assipondium,pro eodem vsurpantur. Veteres Quintiliano authore dixere duapondo pro duabus libris:quod & dupondiū vocant: trepondo pro tribus libris:quod tripondium nominant:& tressem à tribus assibus,hoc est tribus libris: & sic per proportionem octussis, & nonussis. In denario numero hoc mutat, quod primum est à decem assibus decussis: secūdum à duobus decussibus, vigessis. Reliqua cōueniūt vsq; ad centussis.

	vnciæ
Sextans,sexta pars assis	2
Quadrans,tertia pars assis	3
Triens,quarta pars assis	4
Quincunx,à quinq; vncijs,id est partes quinq; assis	5
Semis,dimidium est assis	6
Septunx, à septem & vncia conclusum	7
Bes bessis,olim des,dempto triente	8
Dodrans,dempto quadrante	9
Dextans,dempto sextante	10
Deunx,dempta vncia.	11

FINIS.

VETERINARIAE MEDICINAE LIBER PRIMVS, IOHANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

Apſyrti de febre equi, Cap. I.

VM militans in ijs eſſem legionibus, quæ ad Iſtrum amnem collocatæ ſunt, incõmoda didici quæ equis euenire ſolent, quibus in ipſis exanimantur. Hæc itaq; ſimul & remedia quæ aduerſus ea repræſentantur, hoc in volumen contuli: quod, chariſſime Aſclepiades, tibi nũcupo, qui & ciuis habearis optimus, & cum primis arte medica polleas. In quo non eloquentiam inueſtigabis, ſed cum peritia ratione nitens experimẽtum deprehendes. Primùm de febricitante equo diſſeram: qui his cognoſcitur notis. Caput in terram degrauatum labat, quod rurſum erigere non poteſt. Oculi tumentes prominẽt, ac difficulter aperiuntur, interdũmq; lachrymis manant. Labia cum corpore toto ſimiliter in mollitiem fatiſcunt. Teſtes laxantur. Vndiq; calor erumpit: & halitus ore feruens & grauis efflatur. Cæterum crura protendit: nec ab equiſone vel tractus vel extimulatus agi poteſt: ſed pedetẽtim progreſſus, ſua mole nutãs vacillat. Quin & in latum decumbit, nec ſe volutare valet. Hæ comites notæ ita ſe habent. Febrim autem concipit equus cum nimio labore vexatus elaſſeſcit, vel cum vehementi compulſu, vel curſu citatiore ducitur, aut cum frigoris aut æſtus iniurijs patuit. nonnunquam vbi cruditas eum male habuit. quod vſu venit maxime cum equi primitiuis frugibus & paſcuis illecti auide veſcuntur. ſiquidem difficilè membratim ea digerũtur, ægreq; concoctionẽ capeſſunt.

Curandi ratio talis eſt. Sanguis è temporibus aut facie demittitur: primoq; die cibo omni abſtinetur, ac ſola paulatim bibendi poteſtas facienda eſt. progreſſionibus exiguis & lenibus credatur. cum hyems inceſſit, operiatur veſtimentis, calidũmque ſit equile in quo cubat. dum autem habere videbitur meliuſcule, in paſcuum, ſi temporis occaſio ſinat, emittendus. ſin deneget, fœnum ſiccum aqua mulſa cõſperſum ſenſim pluſculum miniſtretur. Hordeaceus cremor, hordeum item, modo deglubatur, ſed non ſæpius inter initia, præbeatur. Nec id eſt perpetuum, vt equus febri tum conflictetur, cum obſtipum caput in terram ſummittit, aut extẽdit crura, concidẽnſq; pandiculatur. Quòd ſi certior fieri voles, hordeum, cæteróſque id genus cibos obijcies. ſi enim id eſitarit quod præbetur, febre vacabit, ſolaq; laſſitudine tentabitur. Qui vero febre laborat equus, hæc auerſatur omnia,

& ciborum vrgetur fastidio. item mœrorem quendam præ se fert, solum requirens potum. Quinetiam sese iactitat, nec erigere potest. In quo nunquã est committendum, vt ex venis quæ proxime neruos sitæ sunt, sanguis exhauriatur. Siquidem hac sanguinis missione neruorum distentio cõcitatur.

Cum is proserpit morbus, vitio tãdem glíscente, vitã inedia finit. Impetũ à primo febris rudimento ad triduum vsq; perfert equus: post quod illico tempus hęc animãtem tollit. Non audiendi sunt qui solo auriũ tractatu notari posse febrim asseuerant, aut si manũ lateri circa humerí flexũ admoliantur. Ab hoc enim tactu nullum febris indiciũ peruestigabitur. Neq; sanguinẽ equo detrahere licet, qui lassitudinis notas gestu præmonstret. Siquidem facta virium iactura, solum pecudi negotium exhibebitur. Febricitãti pecori supradictis locis sanguinem emittere necessarium est, quòd & caput imbecillitate prematur, & huic morbo maxime fuerit opportunum.

HIEROCLIS PRAEFATIO.

ETSI nunc alijs efflagitãtibus, in foro nostrum exhibere officium oporteat, & in huiuscemodi studia diligentiam omnem impendere, nõ tamen frustrari debet honore tua dignitas, optime Basse. Nanq; suauis nimirum prouincia, iucundum onus, quod ab amico demandatur: et, vt verbis vtar Euripidis, κάματος εὐκάματος. id est, Iniunctus labor, laboris sensum non habet. Quippe cuius gratia libens facerem (audebo enim tecũ ioculare verbũ vsurpare) vt desertor aciei iudicialis aliquãtisper essem. Tametsi id maius est, quàm vt ab homine nõ feriato præstari possit. quod quodam in loco cecinit Pindarus, ἀσχολίας ὑπέρτερον. At postquã cęses aggrediendum, iubenti morem gerẽs, artem veterinariã a vitijs auspicabor quæ equis agnasci solent: simul & remedia prosequar quæ singulis horũ adhibentur. Porrò nobis Neptunus equestris, & Aesculapius, quò cœptis aspirent, inuocentur. Ille, quòd ei prorsus equorum cura credita sit. Is, quòd humani generis saluti præsit. vt si quid etiam Chirone Centauro vel Peliẽsibus literarum ludis dignũ prodere memoriæ fuerit opus, votis implorati subscribant. Tibi igitur placet equum, vt aiunt, in campũ excire: scilicet adagium à foco ductum, ab operis vestibulo detorquere. Ego si alterius auspicijs ad hæc scribenda promouerer, multa forsan volumina coactus essem edere, equorum ingenia narrans, tempus admissurę cõgruum, quandiu matrices ventrẽ perferũt, quibus locis pascui lætitia, vbertas soli, quod optimũ & saluberrimum ministret pabulum, victumq; suppeditet: insuper quibus signis quis optimam equi noscet indolem: quonam pacto mores cõponet, quo minus efferatus prosiliat, aut ducenti magistro calcitrosus renitatur, ne vel effrenus sæuiat, ne ve titillatu paulo magis lasciuiat, sed prompte frenũ

admittat,conſcendentémq; calcibus nō proturbet,nec grauate ferat,ſtimuliſq; pareat vectorum,omnia præſtans quæ velint obſequia. Hæc omnia literarum monumētis tradidiſſem,ſi cuiuis alteri dicaretur opus. Verū quoniam hæc ad amuſſim omnia percalles,necnon equini cibatus exacte placita à natu maioribus accepiſti,audis etiam illius antiqui Simonis equitandi rationem quam in Athenienſi Eleuſinio ſcalpſit,imaginibuſque deſignauit: quinetiam commentarium mente tenes quem de re equeſtri conſcriptum natus Grillo patre Xenophon poſteritati reliquit:eapropter quæ ad equorum curationem opportuniſſime pertinēt,nobis ſat erit explicaſſe. Quinimò profeſſores qui diligentius præſidem ſalutis humanæ medicinam excoluerunt,ſingulorum quibus medentur,obſeruare non colorem modo, ſed & qualitatem,opus eſſe tradunt:quaſi nō idem omnes auxilium expoſtulent. Verum multi candoris homines,quos ita pallor decolorat,vt quandam imaginē corij vultu referre videantur,& ſanè adipibus obeſos,ſummo etiam nigrore Aethiopum modo relucentes, vtpote graciles,pro humorū vi vel inopia variam curandi rationem deſiderare contendunt. Qui vero ſanandis equorum valetudinibus dederunt operam,non tam moroſo ſenſu cuncta nunc explorāt,vt nigrum à puniceo putent diſtinguendum,nec anxie diſquirēdum,promiſſo latere prælongus ſit,an quadratus. Proinde nec nationem magnopere exiſtimant curæ habendam,ſi quis ſit Arcas aut Cyrenæus genere, vel oriūdus ab Hyberia, aut natalibus Cappadox, aut alumnus Theſſaliæ, vel Mauritaniæ,vel Perſidis. Nec vtiq; mihi à ſupradicto curādi genere videtur alienum edocere,in quot annos ætatē equi prorogari tradant. Bizantinus igitur Ariſtophanes,ex Ariſtotelis philoſophi ſententia,quæ ad naturā animalium pertinent,mira breuitate perſtrinxit:equum annos quinquaginta vitam agere prodens. Ad hæc in libro qui Georgica Quintiliorū inſcriptus eſt, eundem equū inuenimus cuidam equiti toto ſtipendiorū faciendorū curriculo quinq; & viginti annos cōtinētes ſuffeciſſe. Tarantinus author eſt,cum ædem Iouis Atheniēſes in arce proxime Eneacrunum fontē conderent,decreto quodam edixiſſe vt omnia iugalia Attici agri iumenta in opidum agerentur: at quendam villicum,plebiſciti metu, veteranum iam octoginta annos agentem mulum adduxiſſe: populum ob emeriti ſenis honorem, fabricæ tēpli iumentorū ducem præfeciſſe,qui nullo coërcitus iugo,cęteris anteiret,nec vllis verberibus aut flagris cęderetur: decretúmq; fecerūt quo caueretur,ne quis inſtitor triticū aut hordeū vendens, aut frumētarius negotiator eum à tabernis abigeret,neue cōditiuis pabulis arceret. Concipere,& geſtare vterū equā ad triginta vſq; annos Ariſtoteles aſſerit. Sed iam nobis talia proponētibus oratio cohibeatur,ne fortaſſis imprudentes iam procul ab inſtituto deerremus. Videntes igitur illuſtriſſimos & probatiſſimos quoſq; medicos ſigna quædam prædicere, quibus af-

fectus singuli cognoscãtur, sic in veterinaria quoq; medicina hãc præsagiẽdi rationẽ adsciscere necessariũ ducimus. Etenim si hominibus in quibus innata est quædã sermonis facultas, quo possunt exprimere id quod eis negotiũ facessit, nihilominus tamen artis medicæ prudẽtibus signorũ obseruatione fuit opus: quanto magis in animantibus quæ muta vitæ cõditione præditæ sunt, indices morborũ notas arte tradita colligere necessum erit? Vt igitur à maximis rem inchoantes exordiamur, de febri prius mẽtionem faciamus.

De febre. Cap. II.

SI FEBRE corripiatur equus, vitiũ ijs notis fatebitur. Vehemẽter in solum nutat, corporis mole degrauatus, vt ne rursum quidem erigi possit. Oculos promit tumẽtes, lachrymososq;: quorũ ęgrè genas extollit. Labia cernũtur flaccida: penduli testes. Quin & corpus totũ calore digeritur, & fatiscit. Huic anima grauiter olet, & spiritus ex naribus cum feruore prorumpit. Porro crura iactitat: & si quisquã ipsum agere conetur, pedibus insistere nõ valet, ne si calcaribus quidem quispiam vrgeat: verum paulatim transuersus ingreditur, nõ aliter titubãs, quàm qui nimio potu temulenti vacillant. Hanc noxã cõtrahit equus cum vehemẽti cursu vel impulsu fuerit lacessitus, aut cum frigus aut labor excesserit. Nonnunquam cruditate vitiũ exoritur, præsertim cum recenti demessoq; nuper hordeo victitarit, quod detritu cõtumax est, ac ægræ membris distribuitur.

Hac ratione curãdi veteris: Sanguinem è temporibus aut facie demittes, primoq; die cibi abstinẽtia purgabis, sola potione paulatim data cõtentus. Exiguo progressu, leniq;, cõtectus excerceatur. Sit locus in quo stabulatur, calidus, & à perfrictionibus tutus. Cum vero melius habere videbitur, in pascua producatur, si tempus hęrbã suppeditet. sin minus, fœnũ paulatim liberalius obijciatur. Hordeum bene glumis explicitum, cõmoderate, non profusius inter principia detur. Interim autem nõ febricitat equus, cum & proijcit crura, & se protẽdens humi decumbit. Hoc, si hæreas, te faciet certiorem. hordeum, vel aliud cibi genus obtuleris. hoc si prompte vescatur, febri caret. sin occupetur, cibos omneis respuet: tristitiã vultu fatebitur: solumq; potum efflagitabit. procumbẽs humi, nec exurgere, nec somnũ inire poterit. Febre vexatum tradunt à principio ad tres vsq; dies noxã tolerare, vlterius vero parem esse morbo nõ posse, nisi nactus auxiliũ fuerit quo celeriter subueniatur. Addidit Stratonicus quòd si post triduum ea febri fuerit explicitus, tandem tamen eadem ipsa interiturũ. His vero qui lassitudinis signa prę ferũt, neq; sanguinis missionem, ne corpus & vires carpat, & robur eneruet, tentari placet. Febricitãti sanguinẽ dimittere necessariũ est, ex ijs quas modo dixi partibus, prę sertim à capite, cum ea pars sit aggrauata, & huic

morbo facile pateat. Qui ab auris tactu laterisq; ad summum armũ, posse notari febrim arbitrãtur, ij à veritate prorsus descisců, nec rectã mihi notitiam assequi videntur. Poteris autẽ equo febrienti infusis medicaminibus opitulari. Conuenit ergo baccas lauri diligẽter cõtritas in mellis acetabulũ viniq; cyathũ demittere, adiecto pari aquę modo: dein cum ijs subacta faucibus ingerere, aut apij semen tritũ duobus vini cyathis cõspergere, rursúsq; detritũ additis aquę tribus cyathis in os infũdere. Si quodã veterno pressus somnos sub tecto captet, ad iter faciũdum exigatur, sed nõ vltra decẽ stadia permeet. Cum autẽ stabulo se receperit, pabuli varietate solicitetur, offerãturq; cremor hordei, brassicarum cymæ, & lauri turiones, si queãt inueniri.

Febris præsagium, & curatio. Cap. III.

LACHRYMAE oculis profluunt, caligóque eisdem offunditur: vndiq; calor erũpit: & cum tangitur, totus ardore flagrat. deorsum quoq; caput proclinat. frigus corpus percurrit, & horrore cõcutitur. Cæterũ dentibus crepitat, testes protuberãt, os vlceribus scatet, quas aphthas vocãt. Striges palati liratim digestæ sublimes propẽdẽt, molles, calidæ. Tumescunt etiã oculi, & labia in mollitiẽ languẽt. Cum horã præsenseris qua frigus inuadit, & febris exoritur, conuenit ipsum foueri, & vestimẽtis muniri: farinã hordei calidã præberi potãdam: abstineri, quo vacuus digeratur, cibo. Si vẽter cõpressus est, mora recẽtia: sin profluit, radicẽ tritã incoqui, & mista mellis hemina tres aquę coctę infundi: postea saliuati more per nares demitti: actũ ad balnea prolui: inspiratis oleo vinoq; defricari: postea stragulis obduci. cum ad somnũ vẽtum erit, cibis paulatim destinari, tẽporibus sanguinẽ emitti, qui tres heminas impleat. Postero die è cruribus supra genu feriatur vena, nec prius cruoris profusio sistatur, quàm sex heminæ profluxerint: dein ægro quàm optime prospiciatur.

ANATOLIVS.

FEBRICITANTEM equum eo cognosces, quòd aluus excrementa reddit densa, figurataq;. cui mederi oportet æstate calidis balineis, hyeme fotibus, quo minus inhorrescat, calidis. Cibo exiguo ex erui tritici've farina alendus. Gelida aqua præbenda. Cæterum alui deiectionem medicamento cõuenit moliri. Sanguis è ceruice demittẽdus, aut venis quæ ad fauces pectúsve pertinẽt. Genua calido aceto collinẽda. Cum ex morbo sese recollegisse videbitur, tũ calida perlui placet. Si vero lassitudo febrim crearit, strigosúmq; præ se ferat habitum, ac macie cõfici videatur: caprilli lactis hemina, creti amyli quod satis erit, & oua quatuor cruda cum succo contusæ portulacæ, vnà subiguntur: faucibus suffunduntur triduo, vel tãtisper dum pristinę sanitati restituatur equus. Quòd si

tonsillarum epiphoris, aut cæteris à capite destillationibus febris excitetur, calidis ipse fouẽdus erit: palatũ sale, cunila, pice & oleo cõmistis illinendum, calida pedes & genua calfacienda, os manico solano intritisq́ue vini flocibus defricandũ: ex hordeo, alga, vel virẽti gramine, cũ suppetit, oblectãdus. Si ex naribus sanguis feratur, succũ coriani colatum conuenit eisdem infundere.

EVMELVS.

CVM febrim experitur equus, à tendone sanguinẽ detrahes, deinde casiæ, myrrhæ, thuris, singulorũ sescunciam, adiecto marinæ testudinis sanguine, & vino vetere, triduo naribus inferes, aut sumens abrotoni fasciculum qui manu prehenderetur, & ficorum aphrarum quod esset satis. Item rutam, apium, mẽtam, pastinacámq́ue simul incoques, decoctúmq́ue frigidum triduo dabis potandum.

AGATHOTYCHVS.

EQVO quem febris male habet, oua terna, sextantemq́ue rosacei cum libra vini cãdidi tenuis odorati cõuenit infundere. sed loco contineatur, in quo facilè respiret: hordeoq́ue prohibeatur, solo fœno cõtentus. Frigidam aquã frequentius ebibat. Si potũ respuat, os aperiundum, oriculariòq́ue clystere liquor inditur hianti. Cum ita triduo constiterit, hordeo recreabitur, in dies liberalius obiecto.

PELAGONIVS.

CVM intestino dolore cõcepta febris inuasit, hęc delibuto corpore discutitur hoc vnguine, quod recipit tragachantę pondo vnciã, seminis hormini, rhous syriaci singulos sextãtes, piperis cãdidi põdo vnciam, sapæ dupondiũ, succi panacis pondo quadrãtem, seminis apij põdo sextantẽ semunciã, myrrhę troglodytidis pondo trientẽ, trissaginis pondo dodrantẽ, chamæmeli põdo quadrantẽ, thuris masculi pondo trientẽ, piperis nigri pondo sextantẽ, gentianæ pondo semunciam. ijs omnibus vnà cõtusis totum animal oblinitur. Equi febrim abigit, & intestinum dolorẽ leuat, atq́ue strigosi maciẽ reficit potio quæ habet mãnæ sextantẽ, thuris selibrã cum semuncia, iris illyricæ, quę nonnullis syluestre liliũ dicitur, selibrã, piperis, baccarũ lauri, seminis apij, singulorum vnciã. hæc cõtusa, & cum defruto subacta propinantur. Non desunt qui hanc potionẽ indant ori, quæ cõtinet lactis asinini libram, olei cyathos duos, croci scrupulum, myrrhæ scrupulos duos, seminis apij quantum cocleariũ capit. omnia teruntur, & lacti permiscentur, oleóq́ue perfunduntur. Triticeo farre cum aquę ligula hyeme pascũt, æstate hordeaceum far ex aqua frigida faucibus infundunt. Si vero distenta sint ilia, nec ijs febris finiatur, necessum erit vrẽs medicamentũ, quod causti-

cum vocant, adhibere, & ita curationem prosequi. Febris summouetur alia potione, quæ capit lactis caprini selibram, amyli quod satis fuerit, quatuor ouorum liquorẽ, olei cyathum. Ea succo perdicij hęrbæ, quam Latini nominãt vrceolarẽ, excipiuntur, cõmistáq; præstãtur deuoranda. Febrim illitu discutit medicamentum quod continet rosarũ, veteris olei, singulorũ pondo, aceti, cyprini olei, singulorum sesquilibrã: portulacæ & iuglandium veterũ semissem: mẽtæ & rutæ quod satis esse videbitur. ea simul detrita sic vt in vnguentũ coalescant, perliniuntur. Alia potio quæ post dimissum sanguinem præbetur hauriẽda, recipit selibram gentianæ, triẽtem aristolochiæ, hyssopi, ficorum, absinthij, singulorum sextantẽ, seminis apij semissem, rutę manipulum. in fictili cum aqua coquuntur ad tertias omnia: & cum enigrescere videbuntur, cocturæ decentis argumentum est. huius mina corniculo faucibus inseritur. Sunt qui fœnogręci succum mundo linteo colatum, apij, rutæ, sertulæ campanæ, hyssopíq;, singulorum manualem fasciculum commisceant, iuśq; decocti in cornu præbeant faucibus rapiendum. Febrim leuat, ac lassitudinẽ reficit medicamentum quod habet succi panacis pondo vnciã, laurini olei iriníq; castorij & hyssopi singulorũ põdo trientẽ, gleucini pondo trientẽ semunciam, absinthij pontici p. ndo selibram. hæc simul misceantur, vt in acopũ coẽant. Est & aliud quod cõstat abrotoni, spumę nitri, adarcæ, baccarũ lauri recentium singulis sextãtibus, quæ cõmista liniuntur.

Didymus reliquo generi veterino febre laboranti.

EBRICITANTIVM signa sunt fastidium cibi, grauatũ caput, manantes lachrymæ, oculi cõpressi, & glutinosis sordibus obsiti, fluidum saliuis os, longior & cum quodam impedimento tractus spiritus, interdum & cũ gemitu. Nõnulla cum paululum procurrerunt, consistunt, & velut vertigine correpta concidunt. Febricitanti conuenit abstineri cibo die vno, postero deinde sanguinem ieiuno sub cauda emitti, atq; interposita hora, modicæ magnitudinis brassicę coliculos triginta ex oleo & garo saliuati more demitti, eámq; escam per quinq; dies ieiuno dari. Pręterea gramen elotũ, cacumina lẽtisci aut oleæ, vel tenerrimã quanq; frõdem, aut pãpinos vitis obijci: tũ etiã spongia aqua imbuta aures labra naréśq; detergeri, & aquam frigidissimam ter die præberi potandam. Quæ medicina sub tecto fieri debet, nec ãte sanitatẽ veterinũ pecus emitti. Sunt qui faciẽ sub oculis candentibus ferri laminis exulcerẽt, deinde bis die penicillo vrina vetere calda perfuso tantisper foueãt, dum puluinos & oras emarginent, crustæq; tandem caducę labantur, & vlcera cicatricem ducant. Quin & auriculæ, quó sanguis profluat, scarificãtur. Aliqui polentam vino subactã prębẽt edendã. Alij muria diluũt, & calfacientibus cingũt stragulis. Alij cytisum ex vino ministrant. Febrienti mulę cruda brassica datur.

Apsyrtus de malide articularia. Cap. II.

VM de ijs me cõsulueris, domine Sabine, quę frequenter equis obuenire solent, & quibus causis afficiãtur, maximũ tibi quod equinum pecus infirmet vitium proponam, ex quo nõ sine magna difficultate sese recipit. is autẽ morbus est quem pleriq; malidem, nonnulli destillationẽ, Romani suspirium appellẽt. Sed si verum velim fateri, articularijs cruciatibus annumeratur. Cuius tales sunt notæ. sanies naribus destillat, crassa, virus olens, colore pallescens luteo. capite degrauatur, stertẽsq; sibilum elidit, & ad maciem perducitur, quòd cibos omneis fastidiat. Quin & ob id quòd equus alternis insistẽs, in illos subinde atq; illos artus statum cõmutat, claudicatus excitãtur: & quacunq; corporis parte procubuit, illic sentit exulcerationem, quòd vitiosum quid suffundatur, humorq; quàm acerrimus articulos impleat. id autem contingit, quòd nullum huius animalis iocineri cõceptaculum insidet quod biliosam illuuiem excipiat, sed quidam solutior inhæret neruulus, in quem se genus hoc humoris insinuet, qui excrementosam labem hinc emolitur, sanguiniq; per arterias commiscet quæ ad dorsum protensæ feruntur: dein ad medullam spinæ se conferens humoris virus, cerebrũ labe vitiat, vtpote quod ab hac dorsi medulla capessat alimentum. quare caput & linguam corripit, quæ inter artus adnumeratur.

Malidi sanguinis missione succurritur, præsertim si quis faciei pectorisq; venas soluat, insuper suffragines sauciet, pecus autem vario genere pabuli recreetur. Hoc quoq; medicamentum per nares infundatur, quod absinthio peucedano & centaurio decoctis in vino constat: quandoquidem amaror amaritudine depellitur. Verùm hæc infusionum genera maioribus nostris accepta feruntur: sequentia hæc ex nostrarum inuentionum penu deprompta sunt. colocyntidis ægyptiæ semen instar acetabuli tunditur, & torrefactum in duabus heminis vini albi odorati perteritur. vbi totum linteolo colatum fuerit, per dextram narem ingeritur. Vtimur quoq; detosta colocyntidis medulla. Optimum etiam fuerit syluestris cucumeris radicẽ tenuiter contundere selibræ pondo, duas aquæ heminas adijcere, vbi nocte vna maduerit, detritam, colis excernere: ijs tunsi nitri drachmas treis immiscere: mox prehensa lingua dimidiam medicamenti portionem per os septem diebus inferre, reliquamq; misturam ex aqua præbere potandam. Inter initia sanguinem detrahere cõuenit. sed cum iam diutius sese vitium prorogauerit, nullus sanguinis missioni locus. Hac enim tẽtata sæpius euenit, vt viribus exhaustis animal in perniciem agatur. Eodem quoq; modo dum morbi principia sentiuntur, prius quàm caput occupet, medicamentũ inspirare quod naribus rapitur: quòd vbi concepta malis peruasit, nulla salutis spes subest, valetudoq; iam deplorata relinquitur. Nec te fugiat velim,

quod equus hoc morbo sese facilius expedit, ociusq; liberatur: mulus vero non sic huiuscemodi vitijs explicatur. nãq; cum ex animante alterius generis insititium habeat cõcrementum, magis cruciatibus articularijs patet, & inde contracta labes pertinacius inhæret. Remedio est pectoris cutem mẽbranásq; ferro rescindere, vtriq; vulneris oræ canabinas lineásve fibulas infigere, tum candidi veratri staterem ægyptium, id est semunciam inserere, mox oras plagæ fibulis obstringere, atq; ita, dum sua sponte decidãt, sinere. Manus loco non est admouenda, neq; tum pecus ad aquã adpellatur. Porro nitri crudi detriti sextans in hemina vini naribus indatur. sed vinum sit egelidum. Hordeum fœnúmq; nitro conspergantur, & ita prębeantur. nitrum potionibus infrietur. Cæterum canterios non facilè morbus is tentat.
Equarum pulli quum armentis exciti in equilia se contulerint, articulariã hanc proluuiem experiri solent: & ita vexati hyeme commoriuntur. Sed id antè deprendi potest, quàm per nares aliquid feratur, cũ pullus ita tussi premitur, vt ossicula quædam deuorasse suspicio sit. Sed cognitu perquam facile, quoniam articulari morbo iam occupetur. cui quàm celerrime opus est vt supra pręcepimus, auxiliũ adferre. Sequens potio præsenti remedio cum autumnus appetit, obijcitur. ab vua candida musteum exprimitur vinum, quod duas impleat heminas. huic tunsæ aristolochiæ & incerniculo cretę coclearia duo non adeo plena commiscentur: quæ quotidie septẽ dierum spatio per nares infunduntur.

Apsyrtus de malide sicca, humida, articulari, & intercute.

MALIDIS genera quatuor habẽtur, humida, sicca, articularis, & subtercus. quarũ aliquæ curatu facilè summouentur, aliæ difficilè medicamẽtis cedũt. Non desunt quæ omnẽ curationis modum respuant. Humida quidẽ remedijs non ægre discutitur: cuius indicia sunt: Tenuis humor aquæ non dissimilis per nares egeritur. Subtercus etiã malis, quæ scabiẽ creat, medendi rationẽ nõ aspernatur. Sicca, quæ nihil per nares emolitur, ab omni abhorret medicamẽto. Cibũ autẽ & potum capit animal, nihilominus tamẽ emacescit, & lãguore cõficitur, munus cõcoctionis non obit, nares distentæ patent, grauis spiritus efflatur, tractũ difficulter non nisi totũ conuertitur, ilia in tympani modum intenta sublatáq; propẽdent, tergus occalescit. In hoc nullum curationis genus tentandum, cum pecudem breui mors rapiat: quemadmodum rectè Thebanus Eumelus dicere solebat: Non ego sum, inquit, nec alius quisquã malidis siccæ medicus. Causam vero nunc explicabo. pulmo per dextrũ latus rumpitur: inde morbum contrahit, quem pleuritidem vocant. Remedio erit, cum quis equum malide correptum tussientémq; senserit, thuris & mannæ singulorum obolos ternos in vini hemina tritos per sinistram narem infundere. Prodest

quo decocta sit auena, vel in eo maxime posteri canis artus incoquãtur, qui pilis bene repurgatus sit, & glaber vndiq; reddatur. quæ si nõ adsint, in vicẽ substituatur gallina, dein aqua calida proluatur. Si articularis ĩfestet, subruffa sanies crassaq; naribus emanat. caput torpore grauatur. corpus emacescit, q; cibi fastidiũ vrgeat: alternoq; vicissim artuũ explicatu claudicationes ciũtur. Sicubi procumbat, subiecta pars experitur vlcus, quod sub tergus profusio serpat, & quàm acerrimus humor articulos omnes obsideat. Siquidem animans hæc iuxta iecur vasculo caret in quo fellea colluuies resideat: verùm laxus quidam locus huius retrimenti capax, id indigesta quadam excretione sanguini commiscet. Quapropter per arterias quæ ad dorsum tendunt, delatus ad spinæ medullam humor, fracescenti labe, tam hãc, quàm cerebrum imbuit, quòd hac dorsi medulla velut adminiculo fultum, hinc ad sese victum allicit. Inde caput maxima premitur grauitate, patitur lingua. Succurrendum ergo sanguine à venis demisso quæ in facie subditæ sunt. Porro à pectoris venis, atq; etiam suffraginibus sanguis est detrahendus: vario pabuli genere pecus solicitandum: vinum in quo centaurium, absinthium & peucedanum incocta sint, infundendum. Si parum id proficit, aliæ saliuandi rationes tẽtandæ. Colocynthidis ægyptiæ torrefactum semẽ acetabuli mensura funditur, adiectóq; vini odoratioris candidi sextario, linteolo colatũ, per dextrã narem immittitur. Potes quoq; mica colocynthidis, feruorem ignis non expertæ, vice seminis vti: vel radicem syluestris cucumis instar selibræ tenuiter contusam, inditis aquæ duabus heminis, vna nocte maceratam terere, mistisq; duabus drachmis tunsi nitri, colis transfundere, exertaq; lingua dimidiatam medicamẽti portionẽ septem diebus in os dare, reliquam aquæ quam obtuleris potãdam admiscere. Sanguis tamen inter initia mittendus. Nanque cum vitium in vetustatem incidit, exhaustis iam viribus, detractio sanguinis superuacue tentabitur, cum animal id genus imbecillitate cõficiat. Quinimo statim inter initia prius quàm vehementer caput fuerit obsessum, medicamẽta per nares cõueniet inspirare. Equus quidem ægre minus explicitus hoc vitio, pristinæ saluti restituitur. Verum mulus ex hoc non facilè se recipit, quòd à parente generis alterius, adscita stirpe procreatus sit. Hanc itaq; medendi rationẽ Apsyrtus primus edidit. pectoris coriũ tunicásq; resecari iubet, oras hiantis plagæ lineis vel canabinis vtrinq; transfigi fibulis: veratriq; candidi staterẽ ægyptiũ qui semunciam pendit, inseri: postremo fibulas distringi, & ita donec sponte sua decidãt, relinqui: manum non adhiberi loco, nec equum in aquam descendere. Præterea nitri crudi tunsi sesquidrachmam in vini tepefacti hemina per nares dari, hordeum fœnúmq; nitro conspergi. Apsyrto quoq; nitrum potioni placet adijci. Maxime periculis opportuna malis arida est, & ferè remedijs inuicta. Naribus enim nihil erumpit. caput viribus deficitur: & si

cibum capiat equus, ob cruditatem tamen emaciatur. Ilia tympani modo distēta prominent. vndiqꝫ cutis obdurescit, ac totus ferme cōuellitur. Thebanus Eumelus vtiqꝫ curari posse talē inficiatur, ꝙ ruptū quid aut collisum in pulmonibus gnorit. Auxilium tamen hoc supradictis adscribatur. Cum quispiam inter initia malide corripi pecus, & iam tussicula premi senserit, mannæ & thuris singulorum tres obolos in vini odorati hemina detritos, per narē insinuet. Dissecti minutatim brassicæ coliculi, hordeoqꝫ quod offertur immisti, sunt auxilio. Nitri tunsi sesquidrachma in vini hemina per nares præstatur rapienda. sed vinum sit tepefactum. Nec te prætereat hordeum fœnumqꝫ nitro prius esse perfundendū, quàm obijcias. Non item ignorandum ꝙ tam in humente quàm arida malide infusæ potiones opitulantur. Nec desunt qui hoc remedij genus probent ijs qui malidē experiuntur. Albarum vuarum melliginem exprimunt, coactoqꝫ vini sextario tusæ aristolochiæ, & incerniculo cretæ, ligulas duas adijciūt, septémqꝫ diebus per nares demittunt: dein postquam aluum deiectione solicitarint, pecus exigunt in pascua. Si vuas tempus anni negauerit, remedijs quæ suprà proposuimus, erit vtendum. Sunt qui suffitus origani nidore, quam cunilam vocant, naribus hausto moliantur: & auxilium inde putent adferri. Caput fictili nouo fauillam ignis excipiente contegūt, tum cunilæ surculos suffiunt: idqꝫ alternis diebus ad horas complureis factitant. Cāterios tradunt equos non facilè hisce vitijs implicari.

Theomnestus de malide.

MALIS, putrium humorum collecta subluuies: quæ ægre discuti potest, ab ea parte quam insederit, speciale sibi cognomentum vendicans. Duæ morbi differentiæ. Nam earum altera arida est, altera humens. Arida cæco serpit habitu. Humida nimirum omnibus conspicuò patet. nanqꝫ naribus pituitosa defertur sanies, in album versa colorem: vnde vitium hoc græci malidē appellarūt, à candore videlicet ouilli velleris, quod malū vocant, indito nomine. Si sanies naribus aut palato descendens odore vacet, facilè vitium curanti cedit. Sin graue virus oleat, difficulter medicamentis expugnabitur, tali inita ratione. Nam quatenus odoris expers humor exit, vlcus nullum subesse fatetur, sed inibi sola coijsse recremēta docet: quorum deiectio medicamētis petenda est, farcturaqꝫ simul expedienda, modis deinceps subijciendis. Medicamentum malidis humidæ, quo deiectionem alui molimur, ac infarctos explicamus meatus, quod per os narésve suffundendū est. trium ouorum liquorem internū expedit euacuare: rursum quæ restāt putamina, duo quidem melle, tertium garo complere: iterum eo transfundere quò profusus humor antea fuerat: demum quadrantem sextarij veteris olei, vel cyprini, vel irini tantundem

admiſcere,ad hæc farinæ piperis ligulas treis, radicis cocci, iris illyricæ ſingulorum pares modos adijcere,contuſa omnia ori vel naribus inſerere, ſemiſſem horæ caput in modicam altitudinem ſuſpenſum attollere:ſic pecus in curſum promere. & vbi concitatius actum fuerit,capiſtri loro ita deligãdum,vt caput deorſum ſpectet. A prioribus pedibus vinculum ad ſuffragines adducẽdum,quò demiſſo veterini capite,liquor humi profluat. Cum id factum triduo fuerit, nec amplius humor profertur,hanc curandi rationem ſequi debes. Gentianæ tunſæ cribratæq; ligulam, ariſtolochiæ tantundem,admiſto hydromelitis italico ſextario, tantiſper infundes,dum ad ſanitatem perduxeris. Humidæ malidis,nec tetrum odorem expirantis,notitia ratioq; curandæ ita ſe habent. Nunc virus olentem proſequemur.

Idem de humida maliq; odoris malide.

CVM humores marcidi malidẽ humidam, ſanguinẽ dico pituitamve crearint,cõcurſuq; ſuo loca peruſſerint,in quæ eruperint, exiens humor virus ſubolet. quod vitium etſi ægrè curationi cedat, omnino tamen à medendi ratione non abhorrebit. Ideo tum quatuor hydromelitis ſextarios,oleiq; acetabulo,miſceto. hæc triduũ ſuffũdito. Sed cũ facilè defertur humor,braſſicæ cymas coliculóſq; ſimul & maluas quæ prius coctæ ſint,& expreſſæ in pilã, immittito: porros treis ſimiliter indito: adiectaq; axungiæ ſuillæ veteris offa librali, ſimul tundito. cũq; in collyria quinq; vel ſex oblonga digeſſeris,deprehẽſa lingua præſtato deuoranda. poſtquam illapſa fuerint,conditum cum vinaria fæce fundito. hæc ſi triduo feceris,recte curationẽ poteris aſſequi. Quinetiam ſi cum vetere vino tetrapharmacum ingeſſeris,priſtinæ ſanitati pecus reddes. Sin ijs exulceratio non cohibeatur,ſed in nomam,quæ corpus exeſt voratq;, degeneret,tetrapharmaco ex aqua mulſa ſolum vtitor. Iam de differẽtijs malidis,& odore vacantis,& graue virus redolẽtis,item de cognitione & remedijs diximus. Nunc ad aridam tranſeamus.

Idem Theomneſtus de ſicca malide.

ARIDA malis humoribus putrefactis gignitur,qui ad pulmonis officinam vicináſq; cordis ſedes incubuerunt. Non tamen à ſanguine vel pituita,ſed vtraq; bile contrahitur: ideóq; ſicca iudicatur eſſe. Iis ea cognoſcetur indicijs. Affatim macie pecus elangueſcit. Ilia conuelluntur. Cutis tam vehemẽter obtenditur,vt latera manu preſſa crepitẽt,tympaniq; modo ſonitum edãt. Cibum aſpernatur,ac tametſi tuſſire gliſcat,fruſtra nititur,oreq; tantũ identidẽ hianti ad extuſſiendũ proritatur,ſed irrito conatu. Quaſi autẽ oſſicula deuorarit,ſic inteſtinis pũctionibus lancinatur, & cruribus inſiſtit. Proinde hæc omnia ſi repræſen-

tẽtur, morbo cessisse pecus, ad vltimaq́ꝫ ventum esse testantur. hinc medicinas adhibere superuacuum est. Sed si nõdum morbo fuerit superatus, quãuis difficulter discuti possit, auxilia tamẽ adferemus. Dignum miratu medicamentum memoriæ prodemus, quo sæpenumero vitium depulimus, & animal pristinæ reddidimus sanitati. Cuius componendi ratio hæc est. vua candida pressa, italicus musti sextarius eximitur: cui peucedani tenuissime friati creticiq́ꝫ coclearia duo, & par aristolochiæ modus adijciuntur. leua nare diebus septem ingeritur. Verùm tenuem victus rationem sequi conuenit. sic enim morbi siccitas abigetur.

Ex Nephonte malidis articulariæ curatio.

SI EQVVS mulúsve articulari morbo conflictetur, hunc adhibeto curandi modũ. sanguinem à suffraginibus mittito, candentes ferri laminas in rectum articulis imprimito, vsque dum aquosus liquor emanet. postea quod in lancibus salitus thynnus remittit, instar libræ fictili nouo conijcito, infusisq́ꝫ vini veteris quatuor heminis, ad dimidias coquito, permiscens olei quod satis sit: opopanacis drachmas treis, erucæ pugillos qui manũ quater impleant, diebus singulis acetabula duo fundito: hyeme sub dio pecus contineto: æstate in piscinam, vt natet, demittito. dein auulsis articulorum crustis, vulnerario medicamine vtitor tali. æruginis æris, mysios, chalcitidis pares modos simul coquito, & in ceratum coactos oblinito.

AGATHOTYCHVS.

GITH, quod in frumentario agro nascitur, instar vnciæ conteritur: cyathi tres vini & olei conijciũtur: immistoq́ꝫ pari aquæ modo, per triduum in saliuati morem immittitur. Sed si morbus ad articulos irrepserit, candens ferramẽtum experiri sine mora proderit. Porro omnium qui nonnihil in lucem ediderunt, medicamenta exurendi facultate donata (caustica vocant) literis mandare potuissem, nisi vererer ne plus æquo volumen nostrum succresceret: duo tamen aduersus humidi sicciq́ꝫ morbi differentias adinueni remedia, quibus, vt probis spectatisq́ꝫ, contentus eris. Medicamen insequens in omni humida malide suffusum auxiliatur. Radicis cocci gnidij grani, costi, cyperi, opopanacis, zinziberis, petroselini, hyssopi, abrotoni, tragacanthæ, croci, myrrhæ, aloës, floris odorati iunci, sertulæ campanæ, meu, maceris, cardamomi, aristolochiæ, centaurij tenuis, pares singulorum portiones tunduntur, & incerniculo cretæ, attico melle excipiũtur: ac coacti in pastillos, quorum singuli denarios treis pendeant, in vmbra reficcantur. per hyemem cum vino vetere vel condito, per æstatem ex mero frigido, adiecta rosacei vncia infũditur. Si pecus sicca

malis occupet,secundum hoc medicamen iuuabit in fauces profudiſſe.Recipit autem ſeminis lactucæ, ſucci pæoniæ,ſingulorum pondo beſſem,roſacei olei pondo libram,croci pondo quadrantem,ſucci papaueris pondo vnciam,ſeminis ſatiui cucumis pondo ſextantem,ſucci abſinthij pondo trientem. vbi cum ſiccis tunſis & cretis liquida permiſcueris,plumbeo vaſe recondes. Cum ad vſum prometur,tribus huiuſce medicamenti drachmis, olei roſacei quadrantem,& hydromelitis ſextariũ italicum adijcies.idq; per triduum infudiſſe ſatis eſt: ſanitatiq; reſtitutum pecus in fluuiatile vel lacuſtre pabulum exiges,maritimum declinabis.Iis tertium ſubiungi poteſt medicamentum,quod non ſine magna cõmoditate omnibus malidis generibus ingeritur.Ariſtolochiæ libra,ficuũ pinguium modij quarta pars,ſampſuci quadrans,diligenter ſingula tunduntur,per noctẽ totam in aqua molliuſculo igni coquũtur.in italico huiuſce iuris colati ſextario,quarta mellis portio commiſcetur:mox in os & fauces datur. Non deſunt qui & hoc medicamine magnum adferũt auxilium.Terreſtrem crocodilum, & ranã paluſtrem,viuos in oleum mergunt,& tantiſper in olla fictili coquũt,dum eorum corpora penitus intabuerint,ac in oleũ tota reſoluãtur:deinde colatum ius pecudi per nares indunt. Alij per initia morbi garum primi meriti,oleũ acerbũ,& candidũ oui liquorẽ cõmiſcent:ſimulq; ſubacta per nares inferunt.Tiberius axungiæ veteris cũ ſimiæ fimo tres offas primo die, ſecundo ſeptẽ,tertio cõſimiliter faucibus inculcabat, poſtmodũ leniter & blãde tractãdum animal præcipiebat.Proderit item myrrhæ,croci,ſtachis,ſingulorũ drachmã:opopanacis,apij,ſingulorũ drachmas ſenas ſimul in pollinẽ teri,binas vini dulcis heminas olei cãdidi cyatho cõfundi,in ſiniſtrámq; narẽ dari.

Malidis humidæ præſagium,& curatio.

MALIS enaſcitur acutis palearũ aceribus,vel ariſtis,quoties raptæ pulmonibus veterinorum inſederũt: vel quum fœnũ quod emarcuit,eiſdẽ fuit obiectũ. Huius morbi notæ ſunt.Naribus nonnihil odoris tetri pecus remittit,tuſſis infeſtat, ilia cõtrahit, inediaq; conficitur. Quod ad medendi rationem pertinet,cyclamini ſiccati tunſi & in farinã redacti drachmam,opopanacis ſemiobolum, baccas lauri duas,ſingula fundito.cum vino iuncta ſuffundito. Salutaris habetur eburnea ſcobis cum friato ſale ex vino odorato miſta,& faucibus infuſa.

Paſtilli Hippocratis ad malidem depellendam,& reſarciendam imbecillitatem.

PASTILLI qui omnem exigunt malidem,ac imbecillitatẽ reficiunt,habent baccarum lauri ſextantem,ſpumæ nitri quincuncem, ſulphuris ignem non experti tantundem,myrrhæ quadrãtem,crocomagmatis ſemiſſem,iris illyricæ quadrantem:ſeminis apij, ariſtolochiæ,

ſingulorum pares modos.ea ſimul pilæ creduntur,& tantiſper detrita dum fatiſcant in polentam,adiuncto vino,in paſtillos digerũtur.cum poſtulabit vſus,ex albo vino faucibus infunduntur.

Apſyrti de elephantia, Cap. III.

LEPHANTIA laborat equus cũ in ceruice tubercula prodierunt, & venæ largius diſtentæ rigent,ac in capite facieq; in flexus curuos implicantur: earumq; prominent toruli:nares ſimiliter diſtractæ patẽt:quodq; ex ipſis & ore defertur,ſpumoſum cruentumq; profluit. ilia contrahuntur.naribus ſpiritũ elidit, nec cibo. nec potui, cum cupiat, poteſt indulgere,ſed paulatim cibum capit. vbiq; rupta compage corporis, quædam partium fiunt diuortia:ita vt partes ſummæ,aures,labia,nares vlcera ſentiant,deorſumq; ſua ſpõte procidant. lingua colligatur: quam præcandentem,& præter ingenium deformẽ exerit,hinniendi libertate multatus. talis elephantia laborat. Huic nihil opitulari ſolet: nec ipſum in aliorum ſtabulo verſari conuenit,ſed ablegari longius,& ſolum vertere.

Hieronis elephantiæ remedia.

ON TAM difficile,quàm promptum fuerit equos inueſtigare qui elephantia corripiuntur: quippe cum periculoſus eorum languor omnibus ſit euidentior, quàm vt notis debeat illuſtrari.Cum crura huius pecudis intumuiſſe conſpiciuntur, arrectas aures geſtat, partes in renum confinio ſic in duritiem occalluerunt, vt flecti contumaciter renuant,ceruix intenta riget,inconſtanti aſpectu trucíq; cernit:tunc cognoſcito ſupradicta valetudine cõflictari. Curandi ratio hæc eſt.Calido contineatur equili.Ceruicis venæ feriantur. Poſt triduum ab armis,ſi neceſſitas vocet,poſt exactos quinq; dies à fœminibus ſanguis emittatur,quò ſolutis in toto corpore venarum commercijs, noxium cum ſanguine virus euadat.Qui cum abunde ruit, non tam repente veterinum hac lue conficitur. Cæterùm equus aſſueto cibo firmãdus.Si hordeum reſpuat, polenta cum fabis in lomentũ commolitis exhibeatur.Egelida aqua potioni præbenda. Deinde vinum,oleum,nitrum,bitumen,ſemẽ rutæ,decoquũtur:iureq; decocti totum corpus defricatur,vſq; dum viribus labore fatigatis,opus interpelletur. Poſtea lanatis pellibus eodem liquamine delibutis, renes cum vicinia conteguntur.

Pelagonij medicinæ contra elephantiam.

INI tres cyathos,olei heminam,frumenti,hordei,cicerum,phaſiolorum,cicerculæ,ſingulos ſextarios,in vnũ omnia coquito,dum abiectis antedictis decoctum ad tertias redigatur. hoc cremore

decocti totum equum perfricato, & potione quam nunc subnectemus, vtitor. Vini veteris heminam, thuris, costi, singulorum sextantem, adipis caprinæ vnciam, hæc simul terito, adiecta hydromelitis hemina: & per triduũ propinato: quarto die vino & oleo laseris vnciam adijcito: sequutisq́ diebus potandum præstato. Opem etiam adfert medicamentum in quo habetur nitri vncia, castorij, baccarum lauri, radicis ponticæ, singulorũ sextans, rutæ sextans semuncia. Hæc singulatim tunduntur: quibus cretis mixtisq́, vini cyathus, & olei semuncia adijciuntur: & corniculo, aut alio quouis infundibulo faucibus induntur. Hoc auxilio quotidie vtendum, dum pecus integra valetudine fruatur. Stragulis semper obtegatur, quò facilius sudor possit euocari: quandoquidem vitium hoc calore commodius eliditur.

Adhibendum quoque sequens medicamentum, quod in malagmatis lentorem coierit. cucumis siccæ, gallarum cupressi, singulorum põdo quatuor, resinæ torrefactæ, absinthij tunsi, singulorum pondo, sicca tunduntur, cretaq́ liquidis miscentur. Item potio huic morbo salutaris quotidie dari potest, aut antidotum quod diapente dicitur, quoniam quinque medicinis constet: aut alia potuum genera huic antedicto morbo dicata.

Pelagonij ad labem pestiferam remedia, Cap. IIII.

EDICINAS & potiones dicere oportet quibus pestilentes morbi depelluntur. Equi plerunque pestilentiam concipiunt lassitudine, & æstu, nonnunquam cum frigore & penuria cibi laborant, cumq́ suo tempore vrinã non fecerint, vel si cum diu steterint, subito ad cursum exstimulati sunt, vel si sudant, & à concitatione confestim biberint. Quibus remedia quæ à maioribus nostris prodita sunt, adiumentum conferre cognoscimus, & cõmode respondere experimentà testantur.

Antidotum quod diapente dicitur, constat gentiana, aristolochia, baccis lauri, myrrha, eburnea scobe. hæc æquis ponderibus tusa cernuntur, vt in vnitatem coëant: polentaq́ ex ijs facta reconditur. Itaque cum pecudem pestis perculit, plena pulueris huius ligula vino permista, quotidie, quoad equus conualuerit, faucibus infunditur. Quinetiam præsens hoc habetur auxilium, syluestris cucumeris radices leuigantur, cretæq́ cum nitri bene detriti semisse, quinis vini sextarijs miscentur. id animali quinque diebus infudisse satis est. Syluestris etiam cucumeris tritæ portio quædam aquæ inspargitur, quam animans in potu hauriet, quæ pestilenti contagione vexatur. Si gregatim veterina laborent, sabinæ herbæ selibram, trisaginis & aristolochiæ singulorum quadrantem cum centaurij sextante simul con-

modo incerniculo cretum, odorato nitro miſcetur: colatúmque diebus quinque, cornu infundente per nares immittitur. Euincendi ſunt autem quanuis peſtiferi morbi, & exquiſitis remedijs propulſandi. tunc panacis & eryngij radices, fœniculi ſeminibus miſcendæ, & cum defricti ac moliti tritici farina candentiq; aqua conſpergendæ, eóque medicamine ſaliuandum ægrotum pecus. Tum paribus caſiæ, myrrhæq;, & thuris ponderibus, ac tantundem ſanguinis marinæ teſtudinis, miſcetur potio, cum vini veteris ſextarijs tribus: & ita per nares infunditur. Sed ipſum medicamentum ponderis ſeſcunciæ diuiſum portione æqua, per triduum cum vino dediſſe ſatis erit.

Peſtilentia, vt Leontius eſt author, cum in armentis incidit, confeſtim mutandus eſt cæli ſtatus. In plures lacunas diſtributo pecore, longinquæ regiones petendæ ſunt, atque ita ſegregandi à ſanis morbidi, ne quis interueniat qui contagione cæteros labefaciat. Itaque cum ablegabuntur, in ea loca perducendi ſunt, quibus nullum pecus armentitium impaſcitur, ne aduentu ſuo illis labem adferant. Sic tamen occurrendum cum inclemens cælum peſtem minatur, & iam hoc malum greges manere præſagis, ineunte præſertim Vere vel Autumno. Vada quibus aquantur, necnon vernaculæ potiones, ſaluia & marrubio tunſis reſpergendæ. ſic impendens labes arcebitur.

Peſtiferæ luis ſeuitiam compeſcit antidotum quod recipit paſtinacæ pondo quincuncem, agarici pondo dextantem, caſſami, id eſt fructus balſami, nardi, aiugæ herbæ, ſingulorum pondo quadrantem, bettonici pondo ſelibram, iris illyricæ pondo vnciam, trifolij pondo quadrantem, piperis candidi pondo vnciam, abrotoni pondo dextantem, marrubij, ſantonicæ herbæ, ſingulorum pondo quadrantem. omnia diligenter tunduntur, ex vinóque colata potui præbentur.

AEMILIVS HISPANVS.

EX PEDIBVS ſanguis mittitur: tum myrrhæ troglodytidis triens, croci ſelibra, centaurij quatuor ſcrupuli, ſpicarum indicæ nardi vncia, piperis candidi quadrans, ſeminis apij coclearia quinque, papaueris, propolis, ſingulorum vncia, mellis ſextarius vnus, nitri quod fuerit ſatis: commiſcentur, & in paſtillos coguntur, qui ſua magnitudine nucem auellanam æquent. Hi aquæ tepidæ ſextario diluti, pecudi dantur quæ lue laborat peſtilenti.

EVMELVS.

PVLMONARIORVM signa hæc sunt. Crura & venæ tument. Testiculi frequentius micantes palpitāt. Febris inde concepta peruadit, quæ manu alis admota iam inuenitur hærere. Sanguinem à tēdonibus opus est emittere: qui per æstatem oleo & aceto mistus, per hyemem vino, toto corpori circumlinitur. Hæc potio danda, quæ recipit croci, myrrhæ, odorati iunci, casiæ, eryngij, piperis candidi, singulorum vnciā. vbi simul contuderis, tum erui moliti parem modum adijcies. omnia simul detrita, cretaq́, melle excipies, & asseruabis. Huius medicamenti, cum vsus requiret, oboli magnitudo in aqua teritur, & per sinistram narem immittitur. Verum antequam hoc auxilium adhibeatur, nitro, melle, & posca os defricato. si nihil profuit, vrens medicamentum adfigito, vsque dum inde pus emanet.

CASSIVS FELIX.

SI PVLMONIS dolor equum male habet, ore & naribus halitus erumpit, spiritusq́ latera distenduntur, trucibus spectat oculis, pabulum in præsepio iam mansum respuit, & graue virus eructat. Cui talis compositio suffunditur. baccarum lauri siccarum, & terebinthinæ, singulorum quod magnitudine duarum fabarum æquet tubercula, mellis quod erit satis, hęc in aceto pinsita, per nares infunduntur. Nam post horum vsum cruentam purulentámque vrinam faciet. Tum aluminis vncia cum pari pondere nitri & hydromelitis ingeritur. Postea solum hydromeli inijcitur. Bono fœno equus alitur.

HIPPOCRATES.

EQVO CVI pulmo negotium exhibet, humida naribus profluunt. ipse grauem ore spiritum efflat, ilia pendent conuulsa. Ratio infundendi talis. fructus arborum adstringentissimi quiq́ in vna vini hemina & olei mensura pari decoquuntur, & faucibus induntur. Leui cibatu contentus esse debet. Eruum hordeo permiscendum, aut suillum cerebrum in vini hemina coquendum, olei tres cyathi miscendi: quod satis videbitur infundendum. Odorata potione similiter vtendum, vel gallo tātisper incocto, dum prorsus intabuerit, sextarius vnus vini commistus ingeritur. Sanguis, si tantum robur adest, vt mitti possit, detrahendus. Tam medica quàm gramine pascendum. Aspergendus farina potus, vt eo fultæ vires vegetæ seruentur.

Apsyrtus de rupto pulmone. Cap. VI.

PSYRTVS Dionysio Tomeo salutẽ. Te equos alentem nolo latere, quòd si ruptum quid aut collisum in pulmone fuerit, ceruix & itidem pectus emacescit: grauis spiritus, & cum stertore prorũpit: tussis exercet: os crasso scatet pure: priora crura claudicant. Verum tardius ad se redit ęquus: & vbi fuerit saluti restitutus, nõ erit labori ferendo: vehementiq; statim cedet. Cui tamen hoc remedio est succurrendũ. Eruum fresum interdiu noctuq; maceratur aqua: & vbi elotũ, dein exsiccatũ fuerit, in tenuem farinã digeritur: quæ cribro creta pollinario, cum vini nigri odorati, & aquæ calidæ paribus mẽsuris potioni danda est. Si vero potum fastidit, lingua prehẽditur, quò sorbitio facilius insinuetur. Nõ multũ progredi debet pecus, sed calido equili, coopertum cõtineri: curandúmq; vt cremorẽ fresæ fabæ colatum atq; tepefactũ ebibat: reliquæ potioni, quæ calida debet esse, nitrum adijciatur. Proderit quoq; resolutos in farinam calculos nitro conspergi, & cibis præberi. Iisdem quoq; remedijs vulsa recreatur arteria. sed vitium hoc longius esse cõsueuit. Vtrosq; inspirato oleo vinoq; fouere, & vbique secundo pilo defricare conueniet. Cæterum si est in pulmonibus ruptum, cõmodum est acetum acre tepefactum, aut humanam vrinam cum adipis liquefacti sextante corniculis infundere. sed sit axungia suis mensibus defectæ, cui iam naturales cursus ita substiterunt, vt naturæ prioris fruatur integritate.

EVMELVS.

VIBVSDAM accidit pulmones rumpi, cum vel concitatius procurrere coacti sunt, vel continẽs tussis sine vlla intercapedine vexat. Sunt qui id genus animalia, quædam officula deuorasse putent, ideo quòd insatiabili voracitate cibos ac potus inculcent, & purulentum extussiant, cum ad potionẽ ventum est. Croci, casiæ, nardi, myrrhæ, cinnamomi, portiones æquę terũtur, & adiecta nigelli vini hemina bibuntur. Quę si non inueniantur, pinsitum eruum cum vini & aquæ calidę quod satis esse visum erit, propinandum. Sequens potio ijs vtiliter exhibetur, qui ruptum aliquid vel collisum in pulmonibus sentiunt, aut præcipiti cursu deturbati, in pulmonem cõciderunt. Spicæ nardi, croci, myrrhæ, costi, iunci odorati, casiæ, eryngij, piperis candidi, singulorum vncia, erui farinæ quod satis erit: omnia detrita, cretaq;, melle excipiuntur. cum ad vsum medicamen venerit, resoluẽdum, & sinistra nare demittendum. sed id nõ antè fiat, quàm absinthio, nitro, melle, & posca os equi proluatur.

Eumelus de pulmonarijs & vulsis. Cap. VII.

VM in pulmonibus quid rumpi cœperit, hoc vitium πνευμωρὸξ Graijs, quasi pulmonis rupta dixeris, appellatur. quod facilè medicamentis vincitur. sed si morbus iam inueterauerit, suppuratioñe creat: vtq; pure pulmonem infersit, tum pulmonarij deinceps & conuulsi nuncupãtur. Hęc ægritudo difficulter abigitur. remedijs tamen est locus. sulphuris, myrrhæ, singulorum selibra teritur, & additis vini duobus acetabulis, & olei cyatho, naribus inseritur. reliquaq; curatio prosequenda. Sed si ijs auxilijs secundam valetudinem non assequatur, sub alis oportet candens ferramẽtum in ventrem admouere, librata manu ita, vt ne penitus quidem adigatur, aut alte rumis insidat. Cum verò pus profluxerit, vulnus igne factum, pice, cera & oleo sanatur.

PELAGONIVS.

VLSIS ET pulmonarijs præsentaneo est remedio suillus cruor, hunc in modum. Porculum lactẽtem iugulato. adsit animal inibi præsto, quod eo malo vexatur, vt confestim cãdentem adhuc sanguinem faucibus eius infundas. Ex triticeo fermẽto, vnde panificia concrescunt, coactos orbiculos cum sapa diebus compluribus, dum sanescant, præbeto. Memoria tamen teneto, cum aquæ potestas fiet, inspergendam esse potioni farinam. spicæ etiam gallici allij depurgatæ tunduntur pila, quibus vetus axungia miscetur, formataq; offa digeritur in pastillos: mox mellis, sapæ, & ouorum mistis liquoribus, immerguntur, & triduo dantur.

HEMERIVS.

ABAE molitæ selibram in sextarijs tribus defruti macerato, & vnum & triginta piperis grana mortario trita cum adipis hircini libra rursus conterito, & triduo per corniculum infundito.

THEOMNESTVS.

E pulmonarijs cõsequenter post tussim disserui. Siquidem maxima ex parte ab huius vehementia succussus pulmo rumpitur. Identidem etiam hoc vitium cursitatione vel saltu contrahitur, cum equus vallum, fossam, salebrás ve transilierit. Accidit etiam plerunq; cum acrius feras insectatur. Interdum equus siti cõfectus, aut aliud veterini genus quod bibendi desiderium excruciat, cum facta est aquæ potestas, tam auido spiritu potum haurit, vt sæpe pulmonem rumpat. Id vero causæ fuerit, quòd pulmo viscerum omnium tenuissimã sibi membranam

vendicet,& vernaculo ſpiritu refertus ſit. Omnis autẽ humor quo imbuitur,continuo motu ſpumoſus bullat,tenuiſſimámque ſibi conſtitutionem adſciſcit,nec vllus ei neruus, carũcula,vel lacertus ineſt,ſed ſumma mollitie præditus noſcitur. Etenim pulmonẽ natura cordi vitalem auram eiaculãti, ſempérque vibranti,ideo huiuſcemodi ſuffulſit,ſubtérque adfirmauit,ne ſi quãdo viſcus hoc corpori duro nec cedenti admotũ fuerit,vel ictũ acceperit, animanti perniciem moliatur. Pulmo igitur diſtentionum iniurijs patens, facilè nimirum abrumpitur. Quod rupti diuortium ab initio cum ſentiri cœpit,medicamentis oportet ſummoueri. Id vero cum cęcum latuit,in vomicam degenerat,quę pure multo pulmonẽ obſidet. Sed aliam rupta,aliam ſuppurationes curationem deſyderant. Rationem igitur curandi,& vtrorumq; ſigna quibus inter medendum vſi ſumus,exponemus. Miles quidã, vir,quantum mea fert opinio,rerum honeſtarum ſtudioſus, ſuum equum ſale ſemel in die ſatiabat,ad hunc modũ. Cauum cornu ſalis implebat:protendens equum,& ꝓs eius adaperiens,per hiatum magnam vim eius faucibus inculcabat.rurſum caput in ſublime pẽſum tenebat,quò facilius illaberetur. Cum enim ego morbi equini cauſam ſciſcitarer,hoc ſe facere ſolitum reſpondit:eoq; modo equum cum primis generoſum nobilémq; in tabem perduxiſſe. Sal enim,cum extenuãte vi præditus ſit,abunde per corniculum ingeſtus,ob pẽſilem habitum equi in pulmonem defluebat:inſtillãſq; eius quàm acerrima ſanies huius viſceris omentum penitus eroſerat:cúmq; etiã vlcus inibi creauiſſet,tabes animantẽ obſedit,ita vt in dies macie conſumeretur. Adnotatis igitur ipſe & collectis cauſis,intelligens quo morbo tentaretur,nec equum aliunde quàm ſalis intruſu noxam concepiſſe,deflentem confectũq; luctu militem equo donaui,nõ perinde quidem generoſo,ſed valido tamen:equũmq; illum iam ferè deploratũ accepi:quo idoneis remedijs perſanato, rurſus bellatore ſum vſus:qui eo vſq; regi fuit cordi, vt dignus appareret qui ab eo poſſideretur. Nunc ergo ſigna remediáq; proponemus. Pulmo ruptus ijs indicijs cognoſcitur. Paulatim ſpiritum excernit:& vitiatam partem admoto coſtis ore demonſtrat. Mutilos exprimit gemitus,inter aſpirãdum dolens. Tuſſim veretur,nec tamen ſecus extuſſit, quàm ſi voraſſet oſſicula. In primis detur ab opere vacatio,ſoliq; quieti ſit locus. Sanguinem oportet è toris acetabulorum coxendicis detrahere: quandoquidem equus rupto iam pulmone ſtrigoſus,ſtatim in maciem deducitur. Caprinum lac cum ſucco ptiſanæ ſeptem diebus infundendum: melius ſi cum auenæ cremore idem inſtilletur. Si lactis annona non ſuppetit,trunculos ſuillos præpingues,& hircinum adipem concoquere cõueniet, & cum decocti iure ſeptem diebus immittere. Lacteam aquam hyeme à reſperſu triticeæ farinæ bibat,æſtate ptiſanam. ſic enim rupta coaleſcent. Si vero ſuppuratio vomicáve pręoccuparit,ſigna hęc aderũt. Largiorem aquã

ebibit,& plus quàm moris sit, pabuli deuorat. tussicula sæpius vrget. pus reijcit,& interdum tussi puluinos vlcerum vel crustulas emolitur. Huic tale medicamen infundendum. Portulaca, syluestre est olus,quod & in ortis cultu mitescit. huius succus ex rosaceo per treis aut septem dies infundi debet: cui tragacanthum adijciatur,quod in cretensi passo aut caprino lacte sit maceratum. si lactis non detur occasio, in auenæ vel hordei cremore madescat. Cum vomica maxime fuerit excitata, nares grauissimum virus expirant. cui medicamẽtis succurritur,si septẽ diebus hoc infundas,quod habet costi põdo sextantẽ,casiæ pondo trientẽ. vbi cõtuderis, cribro cernes tenui, & additis vuis passis in vino demittes. equũ ab exercitationibus vindicabis.

Aspyrti de hordeatione. Cap. VII.

APSYRTVS Ammonio Alexãdrino salutẽ. Literas ad me dedisti,quibus sciscitaris vnde equis accidat hordeatio, quã crithiasin græci vocant: simul & quodnam genus curationis desyderet. Id quod euidentius est,quàm vt explicari mereatur. Nam ex euẽtu rei nuncupationem traxit. Cum ab itinere statim aut cursu anhelãs adhuc equus hordeum sumptitarit,crudus valetudinẽ concipit,subitoq; tergus incoctus humor,& sensim cõcurrens totum obsidet corpus: inde vires cõuelluntur. Nõ ingredi,nec artus flectere potest. Vrinam nõ nisi magno enixu reddit. Se iactat ipse,nec prostratus exurgere cupit,sed tãquã cubitor humi pascitat. Quod ad curandi rationem pertinet,venæ sub anterioribus talis externa vel interna parte feriantur,indeq; sanguis detrahatur: qui cum satis profluxerit,supprimẽdus est: deinde vascula fascijs obstringẽda,eaq; fouenda calida posca: quæ ijs tẽperetur modis,vt habeat aquæ congios denos,& vncias aceti vicenas. spongia ijs imbuta,versus originẽ armorũ adfigenda,vt humor in crura præceps deuoluatur. ambobus vtrinq; locis idem præstandum. Sequuto die ab eisdem posteriorum pedum sedibus sanguis itidem emittatur. Fomenta vti præcepimus adhibeantur. hordeum non ante decimumquartum diem obijciendum. Si tempus viride pabulum subministret,eo vtendum. Quotidie cogatur progressionibus exerceri. Productus ad solem,aceto & oleo collinatur,quò tergus euadat laxius. sed vinum minime commiscendum. Resiccatus,alte capistro vinciatur. Frictio secundũ pilos ad imas parteis spectet. siquidem per pedes huiusce valetudinis impetus erũpere creditur. quapropter pecus vngulas abijcit. Quibus vitiosa incremẽta linguæ recenter innascuntur,quas ranas veterinarij vocant,sanguisq; per ora venarum profunditur: has imò tenus scarificare, & ferro circũcidere conuenit. Sed cum res cesserit in melius vt agi possit,ad aquationes & lauacra producatur: dein exerceatur cursu. sed ne id quidem inter initia morbi tentãdum,

ne ex eo cutis spiracula condensescant. Accidit etiam subinde dum iter facit, aut ad aquam appulit, vt abunde potum hauriat, eodemꝗ vitio tẽtetur. quod eisdem auxilijs finiendum. sed confestim ad secundam valetudinem recursus fit, nec eius vngulæ concident. Tradunt equum quẽ hordeatio male habet, nitro potandum: præcipiũtꝗ scorpiurum hærbã, quæ & heliotropiũ vocatur, tritã in vino, vtrisꝗ naribus infundẽdam. sic enim maturius vngulas exui. Qui iam hoc incõmodo extricatus euasit, huic deinceps obeundis munijs nõ eædẽ suppetũt facultates, nec tantũ roboris subest. Si detractione facta sanguinẽ sistere voles, vsti aluminis & triti ligamine supprimetur.

Hierocles de hordeatione, & liberaliore potu.

DE HORDEATIONE perfectius differere proderit. Quũ ex itinere aut cursu adhuc anhelabũdum pecus hordeum deuorarit, cruditate vexabitur, quæ subter tergus irrepẽs, per totum corpus euagatur: itaꝗ conuellitur equus, vt nec pedibus insistere, nec articulos inflectere valeat. Magna cum vi lotium egerit. Sudor fœminibus & costis erũpit. Cibus inter suspiria datus, raptim cum halitu trahitur. Caducus recusat excitari, sed decumbens pabulo vescitur. Remedium erit venam ab anterioribus malleolis interna vel externa parte discindere. Cum abunde sanguis profusus est, vasa vinculis obstringantur: equus ab alto posca foueatur, quæ decem congios aquæ, & duos aceti capiat. spongia eo liquore madefacta, qua prodit armus, identidem admoueatur, vt profluens humor ad crura se conferat. Hoc idem vtrisꝗ pedibus tentandum. Sexto die à postremis pedibus de locis eisdem consimiliter sanguis dimittatur, & vt ante propositum est, posca perfundatur. Hordeum ante quatuordecim dies non obijciatur. Si viride fœnum tunc suppetit, eo vtendum. Progredi quotidie compellatur. Versus ima defricentur tergora, piliꝗ subigantur. Nam vt inter omnes constitit, per pedes tota morbi vis euadet: & vngulas ideo mutari conspicimus. In quibus ranæ recentes nasci cõsueuerunt, has scarificari, & ferro circunscribere licet. Sed cum iam progressu melius valebit, proluatur, & ad cursum leniter extimuletur. Verum inter initia morbi citatius agere non expedit, ne iam densata cutis spiracula penitus occludantur. Nec desunt qui statim quàm equus hordeati em cœpit experiri, salis pugillum in acris aceti sextario coniectum, per os infundi præcipiant. Si tamen equus dum molitur iter, non dissimile vitium potu raptim hausto cõtraxerit, eisdem casibus cognoscitur implicari. nec alijs itaꝗ remedijs est opus. non tamen vngularum iacturam faciet, multoꝗ celerius recreabitur. Sed vitium ijs deprenditur signis. Equus horrore cõcutitur, & in palato cutis intumescit. Quibusdam nitrũ potui dãdum placet equo qui hordeatione fatigatur. Quòd si voles celerius vngulas mutari, hærbã quod heliotro-

pion dicitur, in vino detritam per vtrāq; narem suffundes. Nec te fugit equū qui huiuscemodi vitio superfit, sese nunquam ita recolligere, vt deinceps suum obire ministerium, & solitos vsus præstare queat. Porro si largiore tritici cibatu noxam concepit equus, venæ pectoris circiter armos, item crurum, adacto scalpello sauciandæ. Ceruicis tamen venas nequaquam licet ferire, quòd inibi positæ resideāt iugulares, quæ sphragitides nominātur, item aliæ grandes, quæ sursum procedentes, secus aures feruntur: parotidas vocant. siquidem alimentum spinali medullæ sumministrant. Aliqui equum potione prohibēt, solisq; clysteribus inditis ventrem proluunt, præcipiūtq; triticeos furfures, & octauam nitri portionem, cum tribus olei cyathis, & aqua quæ cōgios binos expleat, per sedem ingeri: tum ambulationibus exercere: dareq; operam vt vncta manu per anum inserta fimum extrahatur: rursúsque citato cursu per cliuos agere. Ferunt hoc exercitationis genus equo non parum commodare.

Hordeationis notæ, & remedia.

CRITHIASIS, quam hordeationem vocauimus, oculos male habet, o'sque fœdis vlceribus obsidet, quas aphthas nominant. Crenæ palati versúsque sublimes attolluntur, & feruorem quendam expirant. Sanguine turgent venæ: visuiq; caligo succedens offunditur. Porro singula quæ premunt equum, animo reuoluenda, & sigillatim signa quæ sese offerunt, visendą. Primum sanguis è palato detrahendus in sinistra parte, eo puluinorum torulo, qui sibi tertiam quartámve sedem vendicauit. Is tantisper profluere sinatur, dum treis heminas impleuerit. Quinetiam à prioribus cruribus emissus interna parte prorumpat, donec instar trium heminarum profundatur. quo die nec fœno, nec paleis, nec hordeo pascendus: sed secta tantum recēs hærba, quæ in aqua maduerit, obiicienda: ex quo latice non plus vno congio bibat, ne sequenti die peruadat horror. Hordeo pauciore firmetur, semodioq; sit cōtentus. Largior hærbæ modus exhibeatur. Vtroq; die aquæ congium bibisse satis erit. Tertio die sescupla sint omnia: reliquis quantum consueuit offerri. Si in posteriora morbus decūbat, sub inguinibus vtroq; crure vena seceturcuius profusio non antè subsistat, quàm sex heminæ sanguinis profluxerint. Ea medēdi ratio maioribus nostris tradita est. Aliàs hyoscyami, cum æstate colliculis viret, decem quindecim've folia diligenter in italico vino teruntur, huiúsque potionis dimidia pars infunditur, confestimq; pecus agitur, & illico leuabitur morbus. Sed cum hyems virentia folia denegauit, tum seminis triti quantum tres digiti capiunt, itidem ex italico vino sumpsisse satis est.

Apſyrti de ſanguinis miſſione, Cap. VIII.

PSYRTVS Tyranio Varoni ſalutem. Roganti tibi quæ tandem inſint equis venæ, quibus inciſis mittere ſanguinem oporteat, quo facilius vitia depellãtur, neceſſarium has tibi demonſtrare putaui. Primum ex palato ſanguinis detractionem moliri cõuenit: qua ſola, pecus inoffenſa valetudine ſeruatur. Si corpulentius eſt, & adipibus obeſum, ſi ſeſe ſcabit, præſepiiſq; vel parietibus adfricat, ſi dentes in ſe conuertit, vel ſubinde concutit caput, ſi flacceſcũt aures, vel ſi frequenter oſcitat, aut crura priora viciſſim iactat, ſi ſordibus oculi ſcatent, vel innatans pituita angulis inhæreſcit, aut in præſepibus ſolito plus ſomnus opprimit, ſi cruor cum excrementis alui vel vrina fertur: ſanguinis miſſionem requirit. Huic vtique tertium aut quartum venoſum palati torum opus eſt ferro ſauciare, vt ſanguis profluat. Verum is qui impreſſo circa caninum dẽtem vulnere prorũpit, non facile ſupprimitur. Febricitantis caput in terram vergere deprenditur: cui ex temporibus aut facie ſanguis eſt dimittendus, vt materia quæ grauat, euocetur. Verum ijs qui quodam rigore neruorum modo caput ſcapulis annectũt, modo rectam & immobilem ceruicem intendũt, (illos opiſthotonicos, hos tetanicos græci vocãt) ſanguis detrahendus non eſt: quandoquidem neruoſa compages miſſione ſanguinis exareſcit. Ea ſiquidẽ non modo neruos tentat, ſed equum qui detractionem expertus eſt, iniurijs opportuniorem reddit. vitio membris alimoniam eripiẽte, inanitas omnibus incommodis patet. Accidit equum citatiore curſu, aut vehemẽtiore ſtimulatu inſiſtere non poſſe, ſed ne reclinari quidem, etſi ſummopere cupiat: verum ſummis pedibus non aliter progredi, quàm qui conceptis inflammationibus incandeſcunt. huic à talaribus venis viciſſim, qui partem priorem poſterioremve ſanguis onerat, hauriendus eſt.

Hierocles de ſanguinis detractione.

MNIBVS oppletione & cruditate laborantibus, à genuum flexuris cruribuſq; ſanguinem emitti optimum eſt. Quippe cum calida huius animantis natura confeſtim ob cruditatem ciborum feruore deflagret, eum facile febris inuadit. Nec id ſilentio diſſimulare oportet, quod ſanis equis ſanguinem elici nec Apſyrtus nec Eumelus probant: ſi tamen ijs inualuiſſet conſuetudo, melius è palato mittitur. Hac vero ſanguinis miſſione pecudes ab impendentibus periculis vindicãtur. Attendendum in ijs tamen ne tam tenuia ſint animantis vaſa, vt vix conſpectui ſubijciantur. Interdum enim vſu venit, vt in obliquis iuxta genua partibus armiſq; detractio ſanguinis inflammationẽ creet, & adferat claudicationem. Remedium erit, vt ter vel quater in die locus calida perfũ-

datur,& cimolia creta delinatur ex aceto,mox paulolum incedat equus. Sed in primis danda est opera, ne percussæ scalpello venæ penitus traijciantur, ne've etiam exulcerationem accipiant. Cauendum item summopere, ne quidpiam tale contingat cum è collo vel ore sanguis extrahitur. eæ siquidē venæ maiora minantur equis pericula.

Apsyrti,si optima sanguinis missio equis,siquando ab internis fœminibus sanguis sit euocandus, Cap. IX.

PSYRTVS Achaico Nicæo salutem. De hac re nuper ad me retulisti tu rei veterinariæ studiosus, si qua sit equis optima sanguinis missio. Esse optimam inficior: Eumelo⁊ rei veterinariæ prudenti placet equos sanguinis detractioni non esse assuefaciendos.neq̧ dicti rationem addidit, aut aliquid est causatus,quod perquirēti faceret satis. Feruorem enim inducimus,cum exitum sanguini præbemus:& morbos concitamus. Si vero fuerint assueti,sic erit sanguis dimittendus, vt in epistola ad Publium Varronē diximus. Sanguinē è fœminum venis effundere nihil adfert commodi. siquidem exhaustæ suo sanguine,morbum doloremq̧ consortij iure quodam inguinibus impartiūtur.postridie,qui sanguinē misit,sequētibusq̧ diebus etiam stimulatū vix ingredi posse percipiet. Si quis paulo superius iuxta testes venam quæ vocatur anguina,cultello soluerit, equis exitiū adferet. Cum sinistra valetudo quæ desiderat sanguinis missionē, partibus posteris insidet,infra suffragines iuxta dictos talos ex interna parte vel externa sanguinē dimittere oportet.Damnantur in corona pedis venarum dissectus:quandoquidē ictus locus in tophaceam duritiem occallescit,quam marmor veterinarij nominant:sed vngula quoque vitiatur.etenim cruentus rubor in ipsa ab ictu punctim impresso cōtrahitur:quapropter plerūque pecus claudicat.

Non opus esse,quos labor vexauit,sanguinem detrahere:neq̧ diu,misso sanguine,potu pecus abstinere.

PSYRTVS Sexto Numenio salutem.Cōpertum tibi esse velim,siquando equus ex itinere fessus lassitudinem conceperit,non esse mittēdum sanguinem.Non enim venis,sed neruis labor insidet.quas si solueris,siccātur nerui. Venæ enim ignea vi præditæ,neruis mollitiem exhibent. Opus est ergo inspirato oleo & vino armos & crura respergere,& molli manu defricare:nec loco duriore stabulari,sed vbi fimum vel aliud molle subijciatur strāmētum.sic lassitudo reficitur. Si nimio labore confectus est equus,non vtiq̧ hordeo recreandus. quod idem Eumelus quoq̧ prodidit.sed eum præteribat,saniem,cum equus iter agit,secretā,nec

ſanguini fuiſſe promiſcuam: quapropter ſi vena ſoluatur, merum ſanguinē profluere citra ſanioſam illuuiem, obſeruabis: cūque nihil eo profeceris auxilio, ſolum animanti faceſſes negotium. ſiquidem eius natiua conditio depulſo calore perſiccatur: hinc maioribus impedimentis patet: vehementioraq; manent eum incommoda. ſed cum poſtera vel ſequens dies illuxerit, detractionem tentare melius eſt. Tum enim ad venas recurrens ſanies, eo ſe recepit: quę tunc exitum efflagitat. Hoc diſcrimen quàm optime cognoſcet qui ſanguinem venis euocare conſueuit. Neque ſanguine miſſo, quæ ſolidam ſortiuntur vngulam, potione diu prohibeas. nāque ſi ſiti diutius excrucies, niſi ab ea confeſtim vindices, nonnihil intus rumpitur. Cum vero genibus & tibijs compages laxatæ dehiſcunt, & malleoli deprimuntur, ſcire licet ſua ſede fibulā in ipſis abſceſſiſſe, equūq; claudicatu laborare. Quæ vero partes genibus ſubditas, quæ tibiæ dicuntur, habēt craſſas & carnoſas, in equilibus facilè pedes frangūt. Sunt qui pſyliſtæ græcis dicūtur menſtruam ij ex ſuffraginibus ſanguinis miſſionem deſiderant.

HIEROCLES.

EQVO via aut labore fatigato, ſanguis ſtatim mittendus non eſt. Etſi Eumelo ſanguinis detractio placuerit, eā tamen Apſyrtus damnat: ſed oleo vinoq; conſpergantur crura, & plana manu ſubigantur. Non aſpero ſtabulo, ſed letamine vel mollibus culmis ſubſtrato cubitet. Quòd ſi vehemēti labore vexatus ſit, (de quo inter Apſyrtum & Eumelū conuenit) neq; hordeum oportet obijcere. Tertio die poteſt ſanguinis miſſio nōnihil iuuamenti præſtare. Proderit etiam itinere vel curſu laſſeſcēti, polentæ cum vino ſubactæ coactas offas per os immittere. Si vero diſtrahantur ilia, ternos croci obolos ex aquæ hemina ſuffudiſſe ſatis eſt.

Quòd canterijs non ſit mittendus ſanguis.

APSYRTVS Demetrio auo mulę medico ſalutē. Te, qui veterinorum nutricatu gaudes, nolim latere, canterijs equis ſanguinē non eſſe detrahendum. Etenim ſanguinis miſſio vires infirmat, & ad obeundum opus inualidiores reddit. Quinetiam ictus ſcalpelli inflāmationem creat. Vale.

Hippocrates de ſanguinis miſſione, & cibatu.

NOSSE videtur optimum, vnde, quibus horis, quonam pacto & à quibus venis ſanguis ſit dimittendus. Refert etiam naturas & habitus explorare. Siquidem nonnulli ſecunda conſtitutione præditi valent, alij in macilentiā perducūtur, alij, vtpote valetudinarij, morbis patent. quibus idem ſanguis non ineſt, ſed ne ſimilis quidem omnibus

vitijs inuenitur, verum colore ſanguis in vnoquoque vitio diſſidet. Eorum enim qui inoffenſa valetudine degũt, ſanguis contemperatus eſt, copioſus, flauus: quibus ne vitium inſideat, ſanguis detrahatur. Colorem eius, habitumq́, cum profunditur, oportet attẽdere. ſiquidem elangueſcentium ſanguis, varius eſt, & ſpumoſus: ſed eorum qui hordeationis vitium ſentiunt, eſt ater, & glutinoſus. Primum itaq; diebus ſenis equus viridi pabulo recreandus, hærboſis campis, quandiu læta farrago & ſuauis exit, quæ nouum in venis ſanguinem creet, & ſic vires alat, quò robuſtior equus reddatur. Sanguis hora diei ſecunda detrahatur. Sed poſtquã ſermonem hac de re fecimus, ſupereſt vt quonam deceat pacto ſanguinem qui grauat, euocare, proponamus. Ceruicẽ primùm erectam oportet loro circũplecti, & tantiſper extendere, dum tori venarum protuberent: neq; ſcalpellum tamen penitus adigere: quandoquidem ſi ferramento tranſigatur arteria, non temere coibit, erũpenſq; ſanguis ægre ſupprimi poterit. Si tẽporum venis ſanguis ſit emittẽdus, laqueus capiti circũponẽdus, vinculoq; iuxta aures diſtringẽdũ, donec appreſſu venæ tumeſcãt: poſtea, vti diximus, vena nõ alte ſubcidẽda.

De inflammatione ex ſanguinis miſſione nata.

APSYRTVS Aſpioni Alexãdrino ſalutem. Accidit partibus quæ obliquæ dicuntur iuxta genua, & in armis ex miſſione ſanguinis inflammationem creari, & interdum adferri claudicationem: cui ſic ſuccurritur. calida continuo ter aut quater in die perfundendũ. cimolia cum aceto perlinendum. paulatim pecus exercitationi credẽdum. ſic omnis languoris cauſa diſcũtietur. Porro non eſt committendum vt traiectim venæ feriantur, ne laceratæ exulceratiõẽ concipiant. quod nõ eueniet ijs quibus ita cæca vaſorum origo ſubſidit, vt ne notari quidem facilè poſſint. Verum ſi nimia ſui tenuitate fallunt, vinculis obuolui deſiderãt, vt ad appreſſum intumeſcant.

Pelagonij remedia venis ſcalpelli ictu immodicum ſanguinem profundentibus, & inflammationibus inde contractis.

VENIS ſanguinem fundentibus, fimum ſuum imponito. Si vero prorumpentis ſanguinis impetus non cohibeatur, velleris affatim ſuccreſcentis floccũ oleo imbutum hianti venæ ſubfigito, vel è ligno orbiculum inſtar nũmi ſeſtertij circunciſum, emiſſario venæ manantis indito, eoq; vtere quàm optimo præſentiq; remedio. Si fluxio aut inflãmatio ſanguinis miſſionem è crure ſequatur, proderit calcis viuæ, chalcitidis, mellis, ariſtolochiæ æquas parteis linteo ſublitas adalligare, aut ſylueſtrem canabim ſiccã tritamq; cum melle linere. Cimoliã cretam ex olei momento, acetoq;, & pollinis thuris triente, adiectis bulbis, & tritis cocleis, partibus

inflãmatione tentatis iuuabit admouere. Si frigus hyemis experimur,calido remedio vtendum.si æstas accessit,frigido.

Apsyrtus de albuginibus oculorum. Cap. XI.

I AD oculũ fluxio decumbat,aut glaucoma aut argema innascatur,aut caligo, vel attritio,aut vulnus sentiatur,ita vt oculus inalbuerit:in facie vena sub malis rescinditur. Qui vero cum hæc euenerũt incommoda, temporum venam soluũt,eisdem malis oculum implicãt. Si vero glaucoma natũ sit,mittere sanguinẽ nihil adfert vtilitatis. Siquidem hoc vitiũ nullis cedit auxilijs,in quo nõnihil exoritur quod albicãtis calculi quandam refert imaginem,à qua vitri similitudine ὑάλωμα, quasi dicas vitraginem,græci solent appellare. Sunt qui præsentissimũ aduersus oculorum albugines remedium putent,aurem subula transsuere,factoq; foramini veratrum inserere. Prodest quoq; cutem sub malis perforare,impressoq; vulneri idem veratrum adigere. Optimum quoq;,& experiẽtia probatum constat aduersus albugines quæ in oculis equorũ mulorũmve proueniunt, si caprillos pedes nullam coctionem expertos, sed crudos adhuc quis confringat, interioremq; medullam eximat,& in stillatitio rosarũ liquore perbelle detritam, iterum aut tertio pecudis oculo illinat. hoc vnguine delibutis oculis animal releuabitur.

Hieroclis ad albuginem medicamenta.

I ICTV vel attritione oculus inalbuerit,scobem testæ sepiæ contritam ex myrrha & melle sublini iuuat. Sal fossilis aut indicus minute tritus cum croco & melle vtiliter infriatur. Agrestis pastinacæ & phenij flores intritos,quotidie bis instillasse proderit. Si exulcerationẽ oculis sentit,myrrha & iunci odorati flores quàm minutissime per triti,affuso melle perlinuntur. Si album in oculo est,sanguinem à temporibus & venis quæ malis subiectæ sunt in facie,mittendũ commẽdat Apsyrtus. Cæterum aqua frigida fouetur oculus,mox trita cepæ medulla cum nitri spuma,indito præsertim oleo quod syluestris oliua fudit:si id desideretur,vetustissimo quoq; delinẽdus. Albugines medicamẽtum abolet quod recipit,balsami,myrrhæ,croci,cadmiæ,rutæ,singulorum põdo vnciam,spicæ nardi pondo sextãtem semunciam,piperis candidi pondo sextantẽ,mellis attici põdo semunciam,radicis asparagi tantundẽ,alcyonij pondo quincuncem,vini veteris instar duûm scrupulorum. ea detrita,sextante cœlestis aquæ vel fluuiatilis excipiuntur. Hoc etiã aduersus albugines vsum præstat,spuma nitri cum myrrha & optimo melle:lectum item fœniculũ siccatũmq; tunditur:eaq; creta permiscẽtur,vt albuginem extenuent. Cucumis,

galbani, singulos sextātes, piperis candidi selibrā, masculi thuris tātundem, æris vsti scrupulum vnum, mellis quod ad ea excipiēda satis esse videbitur, miscebis, & ad vsum adferes. Si quis mansæ hederę succum in oculos inspirauerit, mulorum albuginem discutiet.

Eumelus albuginibus.

ALBVGINES oculorum tolles, si á tēporibus sanguinem elicias, succúmque cepæ cum nitro mistum admoueas. similiter crematas nigras fabas adiecto melle pari delinere proderit. Recētis albuginis impetus cohibet rosaceū cum melle & oui liquore lana molli exceptum, & oculis agglutinatum. sed in primis ex oculari vena sanguis est emittendus. Vini aminei sextarij tres, gari sextarius vnus, cum mellis quadrante simul coquuntur, vt albuginibus auxilientur. Hirundinum cremata capitula, & in cinerem redacta, cum melle lita iuuant.

Inueteratis albuginibus

Inustum hordeaceum fermentum, & quàm minutissime tritum, fœniculi succo, nitro, & melle excipitur, & ita collinitur ijs qui iam á multo tempore albugines experiuntur.

Theomnestus albugini.

SI PIPERIS candidi sextans, aut nigri triens adsumatur, nihil interest. ammoniaci triens, myrrhæ sicilicus, croci drachmæ tres, opobalsami quod erit satis, miscentur, vt in illitionē liquidā coēant: quæ indita non patitur albuginem cōfirmari. Hęrba syderitis, quam alij achalium, nōnulli altheā appellant, cum semine trita oculis prehensis inspiratur, deinde cælesti aqua frigida perluuntur. linteoli mundi cinis, & frictus sal, melle excepti sublinuntur. Cyclamini succus ex attico melle illitu albugines rapit. Adipem anserinā cum rosaceo tritam, & sepiæ testam ex melle fumum non experto, perungere proderit. Sepiæ testa, & fœniculi succus, croci, myrrhæ, & syriacæ nardi pares modi miscentur melli, minutissime triti, vt albugines vsu deterant.

Collyrium ad suffusiones.

Nitri sextans tunditur, & immistis piperis cādidi quinq; granis, aut nigri decem, phyllarium cōteritur. Hoc medicamētum suffusiones discutit. mellis, olei veteris, par vtriusq; modus miscetur. ad vsum, salis attici sescūcia, ramentorum sepiæ tantundem, cum crocodili fimo simul teruntur, crocum phyllarium, succinum, in pollinem digeruntur, & oculari incerniculo creta excipiuntur. Pyxide vitrea medicamentum recōditur: & cum postu-

labit vſus,ſublinitur. Sed ſiquando medicamentum in liquorem ſoluatur, aut in humorem coëat,paulum tritæ gummis adijcietur,vt in paſtillos coaleſcat,qui aqua reſoluti perunguntur.

Collyrium albuginibus.

Mellis,thuris maſculi,myrrhæ troglodytidis,piperis candidi,croci,aloë quæ in iocineris formã concreuit,ſingulorũ vncia,ammoniaci thymiamatis ſextans,ſalis ammoniaci,ſtyracis ſynceri,aluminis ſciſſi,nitri græci,ſingulorum vncia diligenter conteruntur,quoad fatiſcant in polentam.hoc medicamentum vſu albugines emendabit. Non deſunt qui ad detergendas oculorum albugines ammoniaci & fœniculi portiones æquas in pilam conijciant,per triduum terant,quarto die fluuialem aut fontanã aquam defundunt,diebus octo quotidie bis conterunt,& mellis ſelibram adijciunt.

Oculorum doloribus.

Dolores oculorum finit medicamentum quod habet ceræ aut reſinæ, ammoniaci,ſpumæ nitri,ſingulorum pares intritas portiones. Suffragatur oculis medicamentum quod recipit nardi ſpicæ pondo denariorum duûm,croci pondo denarij vnius,amyli pondo denariorum duûm.ea melle attico excipiuntur.

Exulceratis oculis.

Si exulcerationem ſentit oculus,myrrham,crocum,odorati iunci florem quàm minutiſſime tundito,& adfuſo melle linito.

Lippitudinibus oculorum.

Lippitudines oculorum ſanguinis feruore,aut alimenti copia contrahi conſueuerunt. Has ſanguine à temporibus miſſo curare oportet. Oculis mel & lac per triduum inſtillantur. Si ijs fluxionis impetus nõ cohibeatur, mel & aloë iocineris craſſamentum referens,oculis illinuntur,prorumpentémq; fluxionem ſupprimunt, & lippitudini medentur. Medullam cerui vſq; eo perpurgatam,vt ne oſſium quidem vllæ remanſerint lamellæ,marmorea pila terito:cui croci triti denarij pondus adijcito. medicamentũ vaſe vitreo vel corneo recõdito.id vlcus oculorum alit. Crematæ diligenter viridium arundinum paniculæ,adiectis ſuauiſſimæ myrrhæ tribus obolis,& ſyriacæ nardi totidem,omnia ſimul teruntur,dum in vnitatẽ coëant,& in pixidicula ænea reconduntur.albugines vſu ſummouent. Item porri tenuiter detriti ſuccus expreſſus,& æneo vaſi mãdatus,illitu proficit. Si oculus inflammatione vexetur,thuris,amyli,agninæ medullæ,ſingulorum drachmã, olei roſacei vnciã,vbi ita ſubegeris,vt in vnum coaleſcãt,oculis agglutinaſſe

ſatis eſt. Thurius ſal tritus naribus inſpiratur. Si vero nō aperiat oculum, huius genā inuertens ſcalpello reſcindito, mox vinum inſpuito, ſanguinem temporibus detrahito. Iis auxilijs morbus abigitur.

Albuginibus oculorum.

Succi fœniculi modus qui tibi fecerit ſatis, hederæ quæ ſaxis innititur, recentibus folijs expreſſus liquor inſtar prioris menſuræ, lac canis vel aſini, ſanguis vernaculæ vel cicuris columbæ, ros braſſicæ conſidens, albuginibus auxiliantur.

Eumelus oculorum cicatricibus.

Si ſal ieiuno manſus in oculum inſpuitur, cicatricem extenuabit. Idem facit ſepiæ teſtæ ſcobis oculo per fiſtulam inſpirata. Syluestris paſtinacæ tritum ſemen melli attico miſtum, auxilio eſt.

Epiphoris oculorum.

Aquæ frigidæ conſperſus, oculorum epiphoris medetur. Sal etiam in vino meraco decoctus intrita myrrha, & adiecto melle attico, eiſdem infriatur, deinde frigida fouentur.

Oculorum vulneribus.

Oculorum vulnera ſic curantur. croci, piperis albi, ſalis ammoniaci, lachrymę papaueris, allij, ſingulorum vncia teritur, & excepta melle linuntur. Humanum ſtercus exſiccatum eiſdem efficax eſt. Syluestris item cynaræ radix ex ſale miſta & oculis agglutinata prodeſt.

Ad incipientes ſuffuſiones.

Mellis attici, fellis hyenæ, aut vulpis, quod mellis modū æquet, opobalſami tantundem, piperis dimidiata portio, hæc conteruntur, & pyxide vitrea aut ſtannea conduntur: cúmq; neceſſitas vocat, primis ſuffuſionum rudimentis illinuntur.

Vnguibus oculorum.

Vngues, quæ pterygia Græci vocant, neruoſæ quædam ſunt tunicæ ſeſe oculis obtendentes, inſtillatione craſſiorū humorum qui in capite coierant, enatæ, ſanguinem dico pituitámq;. ijs radices ſanguine ſuffuſæ rubent. ſed cum pupillam occuparunt, & ſe cernendi potētiæ iam oppoſuerunt, orbant lumine, eámq; non ſecus obtegunt, quàm nubes quæ radianti ſe ſyderi obiecit. Quod ad curandi breuem expeditámque rationem pertinet, vnguis manum expoſtulat. Oportet oculum vtrinq; diſtrahere, vt membranoſus

vnguis in rugas summatim contrahatur: medicinaliq; hamulo, retuso mucrone suspendere, & in orbem scalpello circunscindere. Neque vero timide, sed audacia fretus hoc feceris. Nam tunica cornus imaginem referens, ob id ceratoides dicta, subijcitur. Cum disiectus vnguis fuerit, penicillo posca imbuto fouendus est oculus. Quod si vehementer equus recalcitret, fascijs erit obligandus, tertio die medicamento solicitandus quod habet cimoliæ cretæ vnciam, pompholygis semunciam, iris sicilicum: quæ melle liberaliter excipiuntur, & dum sanescat, illinuntur.

Oculis cruore suffusis, & staphylomatis.

Oui candidum, oleum rosaceum, & cerusa, subiguntur: & vbi strigmẽti crassitudinem implent, illinũtur. sed antea sanguis è temporibus mittitur. Si ijs fluxionis impetus nõ substitit, vnguem & staphyloma, id est vuã creabit, in qua summa attollitur tunica, vt ruptis oculi laxatis've membranis similis figura acino fit: inde nomen ductũ est. Illitu per biduum interpellato, vinum inspiratur: oculus per angustũ quoddam spiraculũ proluitur, quod coniunctum naribus, ad eum ducente cuniculo permeat. repetendum subinde medicamentum vt diximus illinendum. quod sub æstatem ex aqua frigida, per hyemem mulso tepefacto perungi proderit.

Pelagonij contra oculorum ictus collyrium.

Myrrhæ troglodytidis vnciam vnam, croci obolum, hæc trita in aqua mulsa decoquito, & adiecto quadrante mellis vtitor.

Suffusionibus vernaculum.

Nidum hirundinis sic erutum, vt nihil prorsus reliquiarum eius adhærescat, in vas conijcito, & addita aqua, cũmq; simul agitaueris, ea colis exprimito. Hunc laticem dabis sitienti iumento potãdum, vel faucibus per corniculum infundes. In primis equili calidiore, in quo nullum frigus aspiret, stabuletur. soli furfures & paleæ pabulo cedant. hordeo prohibeatur. tum frumẽtacei farris heminam, & hydromelitis sextarium, pollinis thuris tantundem, resinę vnciã vnam, adiectis duorũ ouorum liquoribus, liberali vino decoques: & vbi visum totum illiueris, fascia subligabis, vt nocte tota medicamentum adhæreat, & appetente diluculo detrahatur, & dictum antea pabulum obijciatur. quarto die oculos attico melle perunges.

Ad oculorum cicatrices.

Balsami, piperis, singulorum pondo sextans, ouillæ medullæ pondo vncia, spicarum allij gallici quod esse satis videbitur, fœniculi quantum manu comprehendi potest, ea luteus oui liquor excipiat.

Oculorum vulneribus.

Myrrha, crocum, iunci odorati flores, vnà conteruntur, & adiecto melle linuntur.

Nardinum collyrium.

Opopanacis sextula, violarum siccarum sextans, spicæ nardi, casiæ, myrrhæ, olei, singulorum semuncia, piperis pondo denariûm duûm, vini instar scrupulorum quinq;.

Ad caligationem oculorum vulgare tritúmq;.

Candidæ spinæ succus vino veteri paribus mẽsuris admiscetur: sed longe melius cedet, si spina dum in cineres euanescat aduratur, & adiectis atticò melle & oleo vsurpetur. Omni vitio oculorum hoc opitulatur medicamentum. piperis candidi, albæ spinæ cinis & mel æquis portionibus miscẽtur. pinna oculus illinitur.

Oculare collyrium lippitudinibus.

Violæ & sal æquis ponderibus miscentur, acetum quod satis est: olei, piperis longi, hęrbæ sabinæ, pollinis thuris, myrrhæ, singulæ vnciæ teruntur, & tenui cribro cernuntur: quæ semisse mellis excepta instillantur.

Si oculum equus læsit.

Oleum rosaceum, & oui liquor, lana excipiuntur, & agglutinantur oculo. Postero die fœnigræci tepente decocto fouetur. Imbutus hoc cremore penicillus adalligatur. iterum vellus supradictis intinctum adfigitur. cum meliuscule cœperit valere, collyrium indetur.

Carcinomatis oculorum.

Eruum pinsitum, oleum rosaceum, & ouum melli attico miscent, & hiatum vlceris inungunt.

Oculorum cicatricibus.

Vetera coriorum pyctacia concremant, & in cinerẽ redacta oculis ingerũt.

Oculorum inflammationibus.

Si subito oculus inflammationem contraxerit, spongiam aceto imbutam oculo deligabis.

Compositio collyrij aduersus albugines.

Thuris masculi, myrrhæ troglodytidis, singulorum pondo sextans, croci cyrenaici pondo vncia, succi fœniculi, foliorum rosæ, singulorum pondo sextãs, mellis attici nunquam fumum experti, piperis candidi, piperis longi, crocomagmatis, singulorum pondo vncia, succi hederæ pondo sextans, vini italici heminæ mensura, opobalsami quod satis esse videbitur.

Apſyrti de contuſis aut percuſſis oculis,& defluxionibus eorundem.

APSYRTVS Hippocrati equorum medico ſalutem. Poſtquã equinum genus cõpluribus iniurijs viſum eſt opportunũ, oculiq; varijs caſibus patent,te nutrientẽ equos auxilia ſcire neceſſarium duxi. Quibus ſi percuſſus eſt oculus,facilè ſuccurras. Icto,craſſioris pituitæ curſus erũpit:&,quod ſcitu dignũ eſt,oculus frequẽter ſua ſede propellitur. Iis medicamẽtis vitiũ diſcutitur. Ouilla medulla fœminũ oſſibus exempta, tritaq;,perungitur,& bis in die manu clauſus oculus aliquantum cõtinetur. Melius res cedet,ſi recẽs adhuc medulla fuerit,nec ſenſerit vetuſtatem. quæ ſi non adſit,adeps anſeris aut cohortalis gallinæ tritus ſublinitur. Medulla cum anſerino pingui detrita,auxilio eſt. Quum rimula quæ dehiſcebat,reſarcto damno fuerit expleta,& ſegmen vulnuſculi ad cicatricẽ perductum, iamq; curſus cõcretioris pituitæ cõſtitit,oculus hoc vnguine delibutus illuſtrabitur,quod recipit atramẽti ſutorij obolum vnũ,myrrhæ alterum,croci drachmã,medullæ ouillę quam antea propoſuimus,ſemunciam. hęc trita ſimul,ex attico melle coquũtur. Hoc medicamentũ cicatricem extenuat:ſed medulla debet eſſe reſoluta. Quòd ſi ictu quodã vel attritione aliáve cauſa cõturbationem ſentiat oculus,aut offuſis tenebris caliget,ſanguis è venis in facie quæ malis ſubditæ ſunt,emiſſus,pręſenti eſt auxilio. Poſtero die ſuperior illitus opem adferet. Longe melior cõpoſitio ſequẽs habetur. Aeruginis obolus vnus,myrrhæ,ſpumæ nitri alexãdrini,ſingulorũ oboli duo:quæ in polentam detrita,melle attico colligũtur. Cæterum hians ſegmentũ,medicamen quod medulla cõſtat,emendabit,& alet. Eruum pinſitũ,& linteolo cretum,melle attico vel cretẽſi excipitur: quo ſegminis oras ſublini ſalutare eſt. Quinetiã cum tẽpus poſtulabit,in omnibus quæ cõtingunt extrinſecus noxis,inſpirare vinũ oculo,diductis genis,perquam vtile. Si cõcepta inflãmatio torqueat,hoc vtendum remedio. Polenta vino ſubacta agglutinari debet,adligariq;. Si vero fluxiones ſentiantur,neq; pituitæ curſus ſubſtitit, circumurendus oculus. ſed ſpongia partem occupet à qua cernendi facultas proficiſcitur,ne amburens medicamentũ ſubter illabatur,& eo tãdem proſerpat. Optimũ eſt contra defluxionis impetus,oculum etiã medicamento munire,quod habet argẽti ſpumæ tritæ & elotæ,ſucci hęrbæ apollinaris,pares vtriuſq; modos,lactei ſucci papaueris tertiam partem,æruginis tantundem. ſingula teruntur,iterúmq; vino dulci craſſiore cõmittuntur.

Hierocles ad ictus,procidentias,defluxiones,& vngues oculorum.

SI DISSECTVS fuerit oculus,ſordiſq; craſſæ proluuies feratur,timor ſubeſt ne procidat oculus. id quod his medicaminibus finietur. Ouillam è fœminibus medullam contritã inungito, bis in die manu oculum aliquantiſper contineto. Hoc efficax habetur,ſi re-

centem medullam sis nactus. sin carueris, anserinū adipem, vel gallinarum domibus oberrātium pingue tritum illinito. Medulla vero anserino adipi cōmista prodest. Cum vulnus expletum est, sectioq; cicatricem cōtraxit, ac sordis proluuies restitit, medicamēto quod subdidimus, inungito. Recipit hoc, atramēti sutorij obolum vnū, myrrhæ duplum, croci drachmam, ouillæ medullæ semunciā. medulla prius teritur, deinde simul omnia conteruntur, atticū mel infunditur. id cicatricē abolet. Sed si oculus, vtpote cicatricosus, turbulentiam experiatur, si aut attritu, vel alia causa cōtusus euaserit, vel ei caligo quædam obuersetur, venā in facie malis subiectam secabis: postridie vti supra diximus sublines. Nonnulli æruginē, myrrham, nitri alexandrini spumam conterunt, & attico melle coactis vtuntur. Quinetiā statim quàm oculus noxam cepit, diductis palpebris vinum inspirare mirū in modum proderit. Si concitetur inflammatio, polentam vino permistam, vt in cataplasmatis lentorem coëat, agglutinare cōueniet. Cum vero fluxionis impetus in oculos decumbit, nec pituitæ cursus supprimitur: circumurere oculum appresso videndi particulæ penicillo, qua fenestrat oculum pupilla, ne vis candentis medicamenti subeat. Oculis qui fluxione tentantur, hoc etiam subuenit. Spumæ argenti tritæ & elotæ, succi apollinaris hęrbæ, singulorum æquæ portiones, lachrymę papaueris pars tertia, æruginis sulphurisq; tantundem, hæc singula, postea simul omnia, conteruntur, & immisso crassiore passo linuntur. Vngues qui oculis obijciuntur, vix medicinæ parent, eósq; discutere remedijs difficile est. Siquidem neruosæ quædam veluti membranæ protenduntur, quæ sub genis candicantes animali cæcitatem offundunt. Subijciens itaque digitum, acu linum ducentę traijcito, duobúsque fili capitibus leuatum vnguem rescindito: & acceptum sectione vulnus, oleo & sale, ouilláque medulla fœminum osficulis exempta, sex diebus nutrito. diuersas collyriorum compositiones à me secundo volumine descriptas offendes.

Apsyrtus de ijs qui diuersis constant oculis, & albo rictus colore noscuntur.

APSYRTVS Flamaruntio salutem. Qui varietate oculorū notantur equi, nō eādem rem oculis cernunt. Nam quemadmodum quibus vel crura vel pedes discoloribus maculis euariāt, ij claudicare solent: & cum itineribus cōmittuntur, labori cedunt: sic etiam illos hac diuersitate variegatos visus deficit. Quin & ob hanc oculorum varietatem, & improbi, & rerum eis occurrentiū verentes, necnō ad speciem rerū oculis obiectarum cōsternabiles sunt. Hos tamen Parthi magno in pretio habēt, & pro generosissimis adsumūt: apud quos primum procreatos fuisse constat. Qui vero discolores notas in tergore referunt, eos Parthos veteres ap-

pellarunt, apud quos primum in lucem editi produntur. Scire etiam licet equos qui oris rictu vel facie candorem exprimunt, & prægrandeis ac velut emissitios promunt oculos, ij ab ineunte puerili ætate ad senectam liberaliora vitæ spatia pollicentur.

Apsyrtus de admissura.

APSYRTVS Caristano Frontoni salutem. Cum veterinorum alimoniæ tuum impendas studium, & ex me quęras quos & quales equos admissarios eligere cōueniat, te scire necessarium duxi, quòd qui non ictu contractam, sed genitiuam notam in oculis candicantem ostendunt, ad seminandam prolem repudiantur. nanq; editum hoc parente pecus, cum ad eandem deuenerit ętatem, simili modo, cæcitatis mutilatione vexabitur. Equam vero tali genitore procreatam, propter anniuersariam purgationem, id malum non manet: sed mas quem ea pepererit matrix, aui tum referet vitium. Qui vero insiliendis equabus vel pigri vel inhabiles spectantur, vtpote cum operi cedant, sunt segregādi. Qui etiam vnico teste constant, ad admissuram adsciscere non oportet: cum ex maxima parte infœcundi reputētur, aut pullos suæ stirpi mutilæ similes progenerent. Quibus varices in testiculis prominent, seminandæ soboli nō habentur idonei. hos varicosos vocāt. Admissarium igitur integris esse viribus, & omni vacare culpa operæpretium est.

Quæ ætas ad admissuram idonea, Eiusdem.

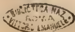
QVIBVS pullorum educatio cordi est, matrices equas hac corporis forma deligere oportet, magnitudine media, habitu quadrato, aspectu decoro, clunibus ac ventribus latis. ætate nō sint minores trimis, neq; maiores decē annorum. Equum ad admissurā quem velis habere, legere oportet, amplo corpore, formosum, nulla parte corporis inter se non cōgruente. Initium admissionis facere oportet ab æquinoctio Verno ad Solstitium, vt idoneo tēpore iam lætis & hęrbidis campis partus exeat. Nam equa duodecim mensibus & decē diebus fert vētrem. Qui vero post Solstitium partus edūtur, vitiosi & inutiles existunt. Mas quo tēpore vocatur à fœminis, roborādus est largo cibo, saginādusq;, vt veneri supersit: ei deturq; ab opere vacatio. Bis die, nec amplius, cum tēpus anni venerit, mane & vespere proriga admittat. Quòd si semel post initum fœmina marem recuset, rursum post decem dies adhibere cōuenit: & si iterum respuat, eam vt impletā separare oportet. Cum conceperint equæ, videndum ne aut laborent plusculum, neq; frigidis locis cōmittantur: quòd algor maxime prægnantibus obest. Si saliendi fastidium est, cupiditas elicitur detersis spongia fœminæ locis, & admota naribus equi.

De indole & forma equi, ac notis annorum, Eiusdem.

VALIS futurus sit equus è pullo, à corporis forma & indole coniectari potest. Hoc vero habitu constabit, exiguo capite, nigris oculis, naribus non angustis, breuibus auriculis & arrectis, ceruice molli, densa iuba, crispiore, & per dexteram partem profusa, lato & musculorum toris numeroso pectore, grandibus humeris, scapulis latis, cruribus rectis, ventre substricto, testibus exiguis, spina maxime duplici. sin minus, curua cauda, longa, & setosa, crispaq; rotundis clunibus, fœminibus torosis, tereti genu, neq; introrsus spectãti: rotundis vngulis, ęqualibus, duris, quibus mediocres coronæ suppositæ sunt. Hæc sunt futuri sublimis & bene compositi corporis indicia. Cum vero natus est pullus, confestim licet indolem æstimare, si hilaris, si intrepidus, si neq; subito conspectu nouæ rei terretur, si ante gregem procurrit, si alacritate & cursu certans æquales exuperet, & in pabulo contendens suos gregales abigat, si in fluminibus & stagnis alios non respectans prægreditur, & vadum interritus transigit. hæc sunt honesti animi documenta. Cum annũ & sex mẽses impleuit equulus, manibus est tractandus, capistrũ circũponendũ, frenos præsepi suspẽdendũ, vt tangere cõsuescat, ne è motu audiẽs crepitus exterreatur. Trimus recte domatur: à quo tempore farrago dari solet. Aetas cognoscitur equorum, & ferè omnium qui vngulas indiuisas habent, & etiam cornutarum, quòd equo, dum bimus & sex mensium est, medij dentes duo superiores, & inferiores totidem, cadũt, quos sectores vocant. Cum quartum agit annum, ijs qui canini appellantur, deiectis, alios adfert, quos nominant columellares. Intra sextum deinde annum molares cadunt. Sexto anno quos primũ mutauit, exæquat. Septimo omnes explentur æqualiter, & ex eo cauatos gerit: nec postea quot annorum sit, manifestò comprehendi potest. Equus morbum non sentiet, si cornu ceruinum amuleti vice gestet.

Qualem asinum esse conueniat quo salitur equa, Eiusdem.

ERQVAM vtile scitu est quod sequitur, ijs qui ex equino genere & asinino congressum moliuntur, vt hinnos vel mulos bigeneros atq; insititios procreẽt. Qui mularũ generi seminando destinabitur asinus, hac corporis forma sit oportet, habitu magno, quadratis membris, vasto capite, nõ equino: facie, genis, item & labris, ingẽtibus: non exiguis oculis, neq; cauis: naribus patulis, neq; constrictis: auribus nec flaccidis, sed arrectis: ceruice lata, neq; breui: lato, & musculorum toris denso pectore, & ad sustinendos equarum infestarum calcitratus robusto: grandibus scapulis: ac partibus quæ humeris subiacent, aut supra genua sitæ sunt, crassis, valentibus, corpulentis, & quàm maxime distantibus: (si quidẽ opus est cum superuenit, fœminã complexu facilem inueniat) grãdi dorso, spina

lata, neq; gibberi, neq; panda angustam lineam in rectum ferente. Non sit asinus humeris subsidentibus, sed eminulis: excelsa armorum compagine & æquabili, ita vt prominẽtiam litura distinctam habeat: lumbis plenis, aliquantulum se protendentibus, nec in arctũ strangulatis: ventre non prætumido, ilibus paruis, lateribus porrectis, late costato pectore, coxendicibus magnis & æqualibus, nõ substrictis clunibus, nec in acutũ porrectis. Honestiores habentur qui cauda sunt breuiore, fœminibus insuper cõpactis, breuibus, lacertosis, neq; extrorsus auersis, cæterum diuaricatis. Etenim ij quibus femora penè committuntur, & in arctum constricta sunt, longe maiorĩ alacritate fœminas insiliunt. testibus magnis, paribus, tereti genu, tibijs & cruribus vescis, osseis ferè, & excarnibus, magisq; neruosis, minime varis, neq; discolore tæniarum cinctu verticillatis, calcibus neq; præter modũ altis, neq; nimium depressis: qui nec nixi talis ingrediãtur: pedibus vatijs, nõ introrsum contortis, nec humilibus, quibus coronæ mediocres superpositæ sint: vngula dura, subter concaua, interiore sinu paruo, quam à nido hirũdinis chelidona vocant. Non retusa voce asinus, sed clara rudat: quãdoquidem magni referet vel vt deterreatur equa, vel vt sic alliciatur, vt morigeram admissario se præbeat. Speciosiores sunt asini, quorum color in purpurã spectat, idq; si nigram nec vllatenus in fuscum vergentem maculam fronte gerant. Longe omniũ pulcherrimi nigri habentur, qui non incauum ventrem, sed concolorẽ habent. Cui pulla in ore macula subest, aut lingua nigricat, is cõsimilis coloris sobolẽ haud dubie generabit. Qui ex cãdido colore in cinereũ canescũt, quos vocãt morones, ij ad admissurã nõ accersantur. siquidem colores nullo in pretio habiti, magna ex parte reddentur filijs & nepotibus.

...rones.

Vt admissarius equus in venerem proruat.

Vstam cerui caudam cum vino terito. testes & genitale linito. sic hebes equus, voluptate solicitatur ad venerem. Sed cum furentis in libidinem impetum compescere voles, oleo perungito.

Quæ ætas idonea ad admissuram, Anatolius.

GENEROSI equi tam mares quàm fœminæ, quo describemus modo sunt eligendi. Sit quinquennis equus qui admissuræ destinatur. Decimumquartũ agens annum, à superuentu conquiescat. Hoc idem tempus, à quimatu videlicet ad annos quindecim, fœminis præfiniatur. Aetatis notæ non à dentibus solis petendæ sunt. nam hæc probandi ratio non satis exacta iudicatur, quòd planè dentibus suam ætatem non fateantur. Nõnulli à maxillis annos explorant. Si cutis à corpore reliquo non ægrè diducta, trahentémq; manum sequens, perquam facilè suam in sedem resiliat, equi iuuentam denũciabit. Si vero leuata cutis, se ipsa car-

ni tardius agglutinet, senectutem testabitur.

Eiusdem, de tempore admissuræ.

ADMISSVRAE tempus ab æquinoctio verno vsq; ad solstitium æstiuũ statuitur. Cum vbertate verni pabuli exhilaratum pecus tunc lasciuiat, non est committendum vt strigosa equa & obsita sorde saliatur: quippe cum talium cupiditate celerius equum solicitari constet, perinde quasi stimulatus hac colluuione gaudeat. Cum autem proriga fœminam mari desiliendam præbebit, eius caudam prius detondeat. Nec desunt qui dent operam, quo magis equarum amore flagrent admissarij, vt iubæ, suorumq; capillorũ venustate, necnon cæteris elegantibus honestamẽtis exornẽtur, et ad hoc siquæ pollent aliæ cupidinis huius illecebræ. Quin eam quoq; equo tanquã cursu certantẽ proponunt. His autẽ lenocinijs putãt equum ad amorẽ inuitari. Mares quinq; mensibus antea q̃ vocentur, à fœminis sunt segregrandi. frumento etiam roborandi. torrido paulatim eruo & similagine aqua macerata largius saginandi, vt veneri superfint, & hoc fulti cibo fortius ineãt. Rursus si equa marẽ non patitur, gallinaceo fimo cum resina terebinthina trito naturalia eius linuntur. ea res accendit libidinem. longeq; magis si saliẽdi fastidium est, oblitus scyllæ coẽũdi cupidinem elicit. Quòd si semel initum experta, deinceps marem fastidiat, interposito decẽ dierũ spatio mas iterũ adhibẽdus. quod si rursum maritari respuat, diuortio separanda, vtpote quæ iam ventrẽ perferre credatur.

De asinis admissuræ idoneis, Apsyrtus.

ASINOS eos admissuræ idoneos eligemus, quos cum equis aluimus. Nonnulli, quod rectè factum censeo, onagros cicurãt, qui pulcherrimorum seminum feraces sint optimam ij sobolem fingũt, quòd non tanquã reclusi, sed sua libertate freti, latius euagẽtur. Equas ab asinis iniri, quàm asinas ab equis, longe melius est. Nonnulli studiosius curant, vt equinis matricibus asinorum pulli subrumentur. ideo cum sunt à partu statim editi, equæ subijciunt. Siquidem ita meliori lacte nutriuntur: & sic educati, à tenero magis equas diligere condiscunt, ita vt libidinis furijs promptius extimulentur. Ad bimatũ vsq; lactandi potestas fiat, & equorũ more biennij spatio lacte satientur. Non trimis minores asini, aut maiores quàm decem annorum admittantur equæ. Quod seminabit asinus, vernaculum patris præferet habitũ. Sunt qui rerum perpulchrarum studiosiores, asinum, equum, aut alium quemuis admissarium, huius coloris vestimento contegunt, quem futuram pullationem referre velint. Siquidem qualem vestitu colorem ij mentientur, in talem enata progenies degenerabit.

Pelagonius de eligendo admiſſario.

SI VTILEM admiſſarium,& ad creandam prolem idoneum libeat experiri, digitis duobus comprehenſum genitale ſemen laneis laſciniјs diſtrahes. ſi reſiliat in ſe, ac ſeſe cohibeat, ita vt non diſcindi patiatur, vtilem admiſſarium oſtendit. hoc Hipparchus aſſeuerat. ſin protinus tactu diſtractum diffindatur, nec viſci more glutinatum lenteſcat, ſeminandis filiјs vt inutile repudiatur. talis equus ad ineundas matrices non eſt adſciſcendus. Mores autem equorum laudantur qui ſunt ex placido concitati, & ex cōcitato mitiſſimi. Hi ad obſequia inueniūtur habiles, & ad certamina laborum patientiſſimi. Sunt qui oculorū diuerſitate gnobiles equos primæ claſſis eſſe contendant, qualem fuiſſe Alexandri Macedonis Bucephalum commemorant: modo linguam habeant tenuem & longam, faciem ſubſimam, erectam ceruicem, ventrem compreſſum, ilia contracta, mediocrē magnitudinē, prominētes in corpore toto venarum toros, nigrum colorem ſaturatum. Plato candidos equos probauit, quaſi huiuſcemodi coloris faſtigia laudari velit: quanquam in aliјs colorum generibus bonos inueniri ſæpe contingat. Cæterum probę indolis argumētum eſt, ſi ſtans morā non patiatur, ſed pede pulſans ſolū, curſitare cupiat.

Apſyrtus de partu necando.

APSYRTVS Vero Marcello ſalutē. Te noſſe cōmodū exiſtimo quonā pacto partus in vtero enecetur. Non enī ſemper equā ventrem perferre prodeſt, quam mala prędítus indole vel degener admiſſarius ſuperuenit: vel ſi dum quodā genere certaminis exerceatur, vterum gerat. Oportet autem manū naturalibus inſerere, & in locos equæ transferre, pulliginēmq; , ſi iam pilis inhorreſcat, ore prehenſam ſtrāgulare, & caput elidere: vel prius quàm ſemen genitalibus locis animetur, obducētem membranam vellicare. Medicamento ſic fœtus enecatur. Teda præpinguis aſſulatim frangitur, & in vini dulcis quatuor ſextariјs efferueſcit, dum ad tertias decoquatur. Hoc ius tripartito digeſtum, per triduū infunditur. Radicē bryoniæ in vino tritā, pulliciem excutere tradūt. Nec deſunt qui creticum ſeſeli, quod tordilion vocant, contuſum infundant.

Apſyrtus de procidentia vuluæ.

DI REFERENDA eſt gratia, qui fœminarum laborātibus vteris remediū adinuenit. Si vulua procidit, ſic auxiliū ferri produnt. Equam proſternere conuenit, & ſupinam in caput reclinantem collocare: multa calida aqua genitales locos ſubluere, eoſq; tenui acu cōpungere: deinde decocto malicorio in paribus auſteri vini & amurcæ modis, & olei dimidia portione, introrſum, vt in ſedem redeat, cōpellere: mox

vesiculam quæ inspirato flatu turgebit, huic insidētem adprimes: cuius ceruicem funiculo sic obligabis, vt impulsum ore spiritum contineat. naturalia interiecto spatio sic deuincies, vt & intus vesica moretur, & lotiū excerni possit. Tūc vstorum lauri foliorum cinere ex nigro vino austero suffundes: post intermissos decē dies funiculū detrahes, & vesiculam adacto prius aculeo, quòd per impressum foramen spiritus euanescat, eximes. Equa bonis pabulis sensim roboranda. siquidem obesam corpore proderit esse.

Hierocles de perferendo ventre, & enecando partu.

NE QVID ex ijs ignorasse videar quæ ad gestationem vteri, & ad necandam pullationem attinent, paucis perstringam. A cōceptu igitur equæ decem mensibus & totidem diebus vētrem perferunt. Quòd si contingat eas maturius, hoc est mēsibus nouem & viginti diebus partum edere: pullus educari, & in iustā magnitudinē adolescere cōsueuit. is tamen ab armēto debet abigi, quòd ad obsequium præstandū inuenietur iners. Si vero partui vicina matrix dextra parte sumē laxet, & papillam aliquantū exerat: ijs signis se marem enixurā fatebitur. Sed si inertis equi superuentu, & ad ineundū certamen inhabilis, pulliciē cōcepit: in equæ naturam manum imprimere licet: & si pullus vestiatur pilis, ore prehenso strangulabitur, caputq; cōfringetur. sed si mollis adhuc & glaber fuerit, eius medicamenti sublitu præcox partus eliditur, cuius parandi ratio hæc est. Teda quàm maxima pinguitudine scatens, in tenues assulas discinditur, cōfusumq; vinum odoratum octo heminarum instar coquitur, dum triens ex hoc modo supersit. hoc ius diuisim per triduum infunditur. Porro tritam bryoniæ radicem ex vino præcipiunt ingerendam. Quo minus tamen prægnantes abortu laborent, cauendum ne restinctarum tedarum nidor ab eis sentiatur. eo enim rapto naribus, abortu vitiantur.

Quis sexus concipiatur, Africani.

VBI admissarius equam superuenerit, certis signis comprehendere licet quem sexum generauerit: quoniam si parte dextra desiliuit, marem seminasse manifestum est. si læua, fœminam. Sunt qui præcipiant vt cum progenerari marem velimus, sinistrum testiculū admissarij funiculo lineo aliòve quolibet obligemus: cum fœminam, dextrum. sic nostri arbitrij fore tradunt, vter sexus concipiatur. Cæterum si quispiam marem nasci velit, cum Aquilonius inspirat vētus, insiliendam equam obijciet. si fœminam fingi sit in animo, cum Auster perflat. siquidem Aquilo mares, Auster fœminas figurabit.

Anatolius, Quæ cura prægnantibus adhibenda.

PRAEGNANTIBVS equis conuenientem curam adhibemus, vt ex sarcinis vel ponderibus gerendis non incumbant, rerumque vehendarum necessitate vacent, sed eo munere subleuētur, ne simul operis & vteri grauentur onere. Danda item opera, vt quiete pascantur. Leuiore pabulo tum firmandæ. Fœnum viride dissectum obijciēdum. siquidem hoc suauissimum habetur. Maceratum hordeum, & cætera id genus pabula præbeantur. Bis in die potestas ad aquam adeundi facienda. Curæque fuerit vt hyeme stabulentur loco calido, nec perfrictionibus obnoxio: æstate, in quem aliquod frigus aspiret. Sint stabula rotundis assibus commode substrata, & paleæ superiectæ, quò mollius incubent fœtæ, & in pedibus vngulæ durescant, vrinaque facilius effundatur. Præsepia altiora esse oportet, ad quę iumenta capistrentur, vt sursum versus spectātes cibum capiant. Id maxime pullis obseruandum est. sic enim erecta ceruice niti cōsuescent. quæ res equino pecori maximam venustatem adfert. Cauendū item ne pabuli mutatione tententur, neque infestentur aquarum insuetarū nouitate. siquidē huiuscemodi peregrinarū rerū obiectu facilè abortus cōtrahitur. Iis deinde quæ partum ediderūt, medicam obijciemus, & antea dictam impendemus diligentiā. Longe magis equa post alterum aut tertium mensem exercitationibus credi debet, quò lac ei præstantius suppeditetur. Sequens equuleus cursibus committatur. Si pulli molles gerant vngulas, asperis locis eos citatius agemus, calculos pedibus substernētes. sic enim vngulæ durantur. quæ si ijs parum adhuc solidatæ mollescant, hanc curationē oportet adhibere. Adeps suilla vetus, & hircina, sulphur ignem nō expertum, & alliorum spicæ miscentur. ijs vngulæ & earum caua perunguntur.

Eumelus, vt facilè partus edatur.

Cum tardius grauida pullicium enititur, si comprehensas nareis leniter constrinxeris, continuo remorantem fœtum egeret.

Si secundæ genitalibus locis hærent, ita debent excuti.

Si secundæ non respondent, ita debent exigi. fœniculi quantum manu prehendi potest, in aqua decoquitur. iuris huius octo cyathi cum totidem veteris vini, & olei duobus cyathis igni tepescunt, & naribus ingeruntur.

Hippocrates, vt armentitiæ concipiant.

Si gregalem equā cōcipere velis, vrticā in os equi pellito. si vero quæ semel aut iterū ventrē pertulit equa, partū edere desierit, hoc auxilio restibilis fœcunditas adferetur. Anisi acetabulū, myrrhæ sescuncia, croci semūcia, diligēter & munde simul contrita digerūtur in adultarū glandiū formas, quæ sigillatim in equæ naturalia, dum vterū subeant, impelluntur. genitales loci antea subluātur, & feruefactæ marinę fotu madescāt, oleoque instar vnius he-

minæ cum ſtrigmentis balnearum lumbi & genitales ſedes fœminum te-nus,bis die defricentur,vſq; dum eam concepiſſe conſtiterit. Quinto ſepti-mo've quoq; die ternæ lactis heminæ cum roſacei parte quarta & hipporrhi-zi drachma, adiectis quinq; piperum granis,& myrrhæ ſicilico, cum effer-buerint, tepefactum ius fiſtula longa quæ ad vuluam perferat, infunditur. hordeaceam farinam in aqua coctam,dum partũ enitatur,dabis potandam.

Vt ſterilis equa concipiat.

Si præſtare velis vt ſterilis equa concipiendi fœcunditate donetur, faſcem porrorum in pila tuſum ex vini cyatho ſuffundes,& cantharidas verſicolores quæ duodenarium impleant numerum, ex aqua biduum oriculario clyſtere in vuluam ingeres, poſtero die equum ad ineundam fœminam emittes.poſtquam deſiliuit,bis genitales locos elues. Nitrum,paſſeris fimũ, reſina terebinthina ſimul deterũtur,& in vnũ coacta naturalibus inſerũtur.

De equarum rabie Theomneſtus.

RARIOR quidem,ſed hæc eſt equarum nota rabies, vt cum in aqua ſuã viderint imaginẽ,amore inani capiãtur,& per hunc oblitæ pabuli,tabe cupidinis intereant.Eius veſaniæ ſigna ſunt,cũ per paſcua velut extimulatæ concurſant, ſubinde circũſpicientes,vt aliquid deſiderare vel requirere videantur. Mẽtis error diſcutitur,ſi deducas ad aquã. tum demũ ſpeculatæ deformitatẽ ſuã,priſtinæ imaginis abolent memoriã.

Apſyrtus de parotidibus Cap. XVI.

APSYRTVS Degmio Plaſtico ſalutem. Te circa equos ſtudioſe verſantem id noſſe neceſſarium eſt, quod accidere ſolet equo,vt qua caput ceruici committitur, iuxta aurẽ tumor duritiem præferens enaſcatur.inde parotidis nomẽ traxit.Cui hæc curandi ratio adhibenda. Spongia calido aceto imbuta,bis die deliganda,donec in ſuppurationẽ conuertatur.tum ima parte lunata plaga,corniculis ſurſum ſpectãtibus reſcindi debet,quo velut emiſſario cõceptus humor profundatur.Loco ſal tenuis infrietur.Parotidis ventriculus poſtero die calida fouẽdus,& deterſo quod inibi coierat pure, erui farina melli commiſta reſpergenda. Sic ad ſanitatem perducetur.digitum autem imprimere nõ licet.nam ad talem tactum preſſa pars excandeſcit, & facile dehiſcit in fiſtulam. Cum vero iugulũ aut fauces,aut ijs intercidẽtes anguſtias, quæ iſthmi græce dicuntur,tumor obſidet:equus tam cibum quàm potum aſpernatur, lingua tumet,& in exteriorem partem procidit,ac liuido ſugillatur colore, fluidũ ſaliuis os madet, tonſillæ vocantur.quibus eadem ratione ſuccurrẽdum. Quod ſi ad interio-

rem partem decumbat eruptio, pusq́ per os deferatur, auriculario clystere posca in aurem aut nares instilletur. Indere autem oportet forcipem, quo nares diducantur, specilloq́ melle largius oblito tumorem defricare.

Hierocles ad parotidas.

Parotidas his signis deprehēdes. Cum durus tumor in ceruicis & capitis compage nascitur magnitudine iuglandem æquās, spongiam calido aceto maceratam bis die superligabis, dum ad suppurationem spectet. Tū ima parte qua subesse pus senseris, tātū rescindes, quātū, vt ei pateat exitus, satis esse videbitur: & expresso liquore, sale tenui suffricabis: postero die vbi locū calida foueris, sordiū coitu deterso, farinā erui melle conspersam illines. Digitū inserere non oportet. nāq́ locus fistulis patet, nec ægre fatiscit in hiatū.

Eumelus parotidibus & strumis.

Si parotidas animal aut tumorem concepit, in quo subter cōcreta quędam ex pure & sanguine continentur, (strumas vocant, nonnulli vernaculo nomine glandulas malunt appellare) purulentam saniem per os remittit. Hoc igitur curationis genus requirūt. Hordeacea farina cum aceto admouenda. Si non profecerit, cutis rescindi debet, & ferramento glādulæ omnes extrahi. sed manu cutis non contingatur. Quod si huiusmodi medicamentis non finiuntur, locū inurere cōueniet, quousq́ concreta sanies excutiatur. Tum vlcera igne facta, quo supra dictū est modo curantur. Præsentius inter initia morbi remedium, cum pecus inflammationem sentit, pilam pensilem plumbo cōflatam sub maxilla capistro gestare, ita vt prorsus cum gutturis pars motibus exerceatur, hac plūbea glande feriatur. Eandem vim curandi præstat cucumeris syluestris radix, si cum farina hordei & acerrimo aceto mista sublinatur. Strumosis sub lingua sanguis mittendus est: qui cū profluxerit, sale trito cū farina hordeacea triticeave confricari totū os cōueniet. Quidam præsentius putant remedium, cum per cornu singulis ternos cyathos gari demittunt, deinde fissas taleas ferularum lineo funiculo religant, & ita collo suspendunt, vt strumæ ferulis cōtingantur. Si quē nodosa collectio aut parotis male habet, medicamenta quæ puri mouendo sunt, imponi debēt, vt maturescant & aperiantur: cumq́ earum ventriculi patent, linamenta ex oleo & aceto immittenda, dū quæ coacta sordes adhæsit, expurgetur: tum quæ cicatricē inducūt, inspergēda: & frequenti reficcantiū consperſu sanescēt. Parotides & strumas discutit medicamētum quod habet ceræ drachmas duodetriginta, resinæ terebinthinę drachmas sex & viginti, mellis pōdo denarij, galbani semunciā, ammoniaci pōdo denariorū quatuordei, olei per æstatē cyathos sex, sub hyemē cyathos octo: quæ miscētur dū in vnū corpus coalescāt. Parotides frumētaceo polline, resina, aceto, axungia cōmistis illinūtur, vt pus citent: & cū ad maturitatē ventū erit, ferro rescindūtur.

Apsyrtus de vlceribus auricularum. Cap. XVII.

VM in auricula vlcus aut abſceſſus innaſcitur,purulentum humorem tunica duplex includit, aut ſubeſt humor glutinoſus fauorum mellis ſimilitudinem referens.Recta plaga, vt loci natura fert,incidi debent:poſtea melle & alumine curari:ſed flaccam aurem relinqui neceſſe eſt.

Hierocles auricularijs vlceribus.

Si abſceſſus in auricula protuberet: cum in iuſtam maturitatem peruenerit,per foramina fertur humor purulentus aut glutinoſus in quandam faui ſpeciem cõcretus.In rectum,vt moris eſt,reſcinditur:melle & alumine perſanatur. Si tandem in vlcus degeneret,oleo & mero eluitur.deinde tuſi porri ſuccus adiecto oleo rigatus inſtillatur auriculæ. deinde tepida proluitur aqua.centaurium indito vino ſimiliter in aurem profunditur.

Ad aurium dolores finiendos.

Aurium doloribus protinus ſuccurrẽdum eſt,ne ad dementiam animal pręcipitent.In primis autem aures expurgãdę ſunt,ne quid interius inſidẽs noxam aut dolorẽ pariat.Vbi molli ſpongia deterſæ fuerunt,mel,nitrum & aqua percolata demittũtur in aurem: & vt reliquias humoris ſorbeat, penicillus noctem vnam inſinuatus anfractui maneat:poſtera vero aqua calida & nitro perfunditur auris,dum priſtinam recuperet ſanitatem.

Ad aquam,& alia quæ in aurem inciderunt,extrahenda.

Si aqua in auriculas incidit,ſic elicitur.oleũ vetus nitrumq; paribus modis in aurẽ inſtillantur,& aliquid lanæ eò cõpellitur. Si animal intus eſt,ſpecillum lana inuolutum in reſinam q̃ glutinoſiſſimam demittẽdũ, idq; in aurem conijciendum,inibiq; vertendum,vt cõprehendat quod illapſum eſt,& eximat.Si aliquid exanime eſt, auriculario ſpecillo protrahendum, aut hamulo retuſo parum recuruato. Si nihil iſta proficiunt, id confeſtim elidit aqua oriculario clyſtere vehementer intus compulſa. Eiſdem modis ſi vulnus aures acceperunt,medicamina in aurem dari debent.

Hierocles de tonſillis. Cap. XVIII.

ONSILLAE ſunt quoties iuxta iugulũ & fauces tumor emerſit,ob quẽ tota ligua exterius prolabitur,liuẽs, ac ſaliuis manans,ita vt tranſitu præcluſo nec cibũ capere nec deuorare poſſit.His eadẽ quæ parotidibus adhibẽda curatio.ſi tamẽ ad interiora deſcẽdat excretio, & ore pus profluat, oriculario clyſtere poſca naribus infundatur, ſpecillumq; melle oblitũ demittatur,quo tumor inteſtinus defricetur.Si tõ-

ſillæ concitentur,aut ad auriũ radices inflammatio decũbat,aquæ feruentis imbre cõſperſo,& hordeacæ farinæ ſublitu curabũtur. Sed cũ inibi ſubſtãte puris coitu glandia cõcreuerũt,ſcalpello circũcidũtur. reliqua repręſententur auxilia. Si medicamẽtis non cedunt,adurentibus pugnãdũ eſt,vt ſaneſcãt.

Eumelus ad maxillarum dolorem & tumorem.

Si equo maxillæ dolent,calido aceto fouendæ,& axungia vetere confricandæ ſunt:& ſi ijs non finiatur dolor, adurẽdæ. Eademq́ medicina tumentibus adhibenda eſt.

Apſyrtus de lapidibus in maxilla concretis.

Apſyrtus Damnato Tomeo ſalutem. Te equos alentem ſcire volo, quòd concreſcentes in maxillis calculi,manum confeſtim poſtulant. Nãq ſi diu permaneant,ſuo maiore tuberculo nocẽt.quare prehenſo equo pars ferro reſecãda cui calculus ſubeſt,deinde vulſella deprehenſus eximi debet. Sed diligẽter attendendum ne quæ reſtent lapidis reliquiæ.ſiquidẽ eæ rurſum in tantam molem excreſcerent, vt iterum veterinariam manum deſiderarẽt.

Apſyrtus de angina. Cap. XIX.

APSYRTVS Hiſtorico equorum medico ſalutem. Angina cum equis innaſcitur, facilè perniciem adfert. cuius ſigna ſunt hæc. Tempora cõmittuntur. Lingua tumet,exteriuſq́ procidit. Caput & itidẽ oculi tumore laborãt. Faucium & gutturis tranſitus præcludũtur. Non cibum deuorare,non potionẽ poteſt. Remedium eſt,caput,tempora, linguamq́ felle taurino perungere, & aqua reſpergere calida,vinum & oleũ per nares infundere. Sit oleum vetus. ſi id non adeſt,alio quolibet vtẽdum. Tradunt ficus decoquendas, & cum nitro & iure decocti in eũdem modum infundendas. Medicamẽtum etiam quod ex bdellio conſtat,illitu prodeſt. Si ijs morbus leuatus eſt, & equus cibũ requirit,dandum viride fœnũ. Melius reſpondebit,ſi hærbaceum depaſci eum ſiueris. Sin hoc deficit,ſiccũ nitro reſpergendum. Hordeum ſimiliter obijciendũ. Sanguinis miſſioni ex partibus alijs nõ eſt locus,quòd nihil adferat commodi. ex palato facta dũtaxat anginis auxiliatur. Cum recte valuerit,cucumere nitroq́ deiectionem opus eſt moliri, quę noxium humorem ad inferiora depellat.

HIEROCLES.

ANGINA fallacibus & periculoſiſſimis morbis annumeratur. Cuius hæc ſunt indicia. Caput,oculi,labraq́ tumeſcunt. Lingua turgens exeritur. Guttur & fauces occluſo meatu cibos & potus reſpuunt. Huic ita ſuccurrendum eſt. Caput,tẽpora,linguaq́,taurino felle

collinantur,& calida foueantur aqua. Vinum cum oleo vetere naribus ingerendum. Medicamentum quod ex bdellio componitur, illinere proderit. Cum morbus remissior factus est, & iam appetentia ciborum inuitatur, equus dissecto viridi fœno oblectandus. Melius proficiet, si id depastus fuerit. Si viride tẽpus neget, aridum nitro perfundendum est. Nec secus hordeum triticeo farre consper gẽdum, ac potioni similiter indendum. Sanguis à solo palato mittendus, vt id quod strangulat, euocetur. Cum ad habitum meliorem ventum erit, erratico cucumere nitroq; venter deijciatur. Nonnulli, quibus Stratonicus adstipulatur, post fomenta præcipiunt farinam in vino diluto decoctam esse delinendam. Alij nitro, oleo, & melle linguam suffricant, deinde farina vino subacta perlinunt. Non desunt qui suillum stercus addito melle circunlinãt. sed tantum mellis inesse debet, quãtum ad diluendum stercus erit satis. Alij fotibus solum humidis vtendum iubent, quoniam sicca spiritum elidunt.

Apsyrti de rumpendis strumis, Cap. XX.

PSYRTVS Damæ Laodicensi veterinario medico salutem. Multa strumosis equis remedia cõplures literarũ monumentis prodiderunt, sed aut inutilia, aut quæ repræsentari nõ possunt. Tradunt enim aliqui strumas hordeacea farina resinaq; perlinendas. Quidam hæc in aceto conçoqui malunt, sic vt lentorem cataplasmatis referant. Alij vbi triticeo farre cum vino eundem illitum tentarunt, spongiã calido aceto intinctam superligant. Alij ferro dissecant, & hianti plagæ grossum tunsam aut lactucã marinam, quam tithymalon nominãt, aut cucumis syluestris radicem inserũt. Pessime vero mihi facere videntur qui adurẽte medicamẽto strumas illinunt. Nanq; fieri non potest vt in suppuratione conuertãtur, & vt hac emanet quicquid intus humoris concreuerit, sed multo magis obstricta cute tumor occallescit. Equus vitiatam partem manu contingi non patitur. ingrauescit caput totum. tumor oculos obsidet: puluiniq; venarũ eminent. eadem ratione rictus oris intumescit. Sectio quæ apud Alexãdrinos fieri solet, præsentissimo est remedio. Dissecandi ea est ratio. prehensis pedibus equus prosternitur, & detento valenter capite, postquã struma forcipibus apprehensa fuerit, cutis scalpello rescinditur, in orbem ducto vulnere, quod tantum pateat, vt hinc erui struma possit. Simili modo forcipe tunicas protrahere oportet, & ferro circunscindere. vbi nudata & explicita membranis apparebit, cultelli mucronem tunicis subijcere, adhęrentem diducere cutem, immissoq; constãter digito, à superiori maxillarum parte diuellere, eamq; vtrinq; faucium tenus eximere. Sic autẽ melius quis incolumitati cõsulet. Sin minus, struma particulatim elidatur, sic vt nullæ prorsus

ſuperſint reliquiæ. Nanque ſi quod momentum reſtiterit, iis veluti radicibus reſurgens ſubcreſcet, & rurſus ſcalpellũ poſtulabit. Venæ tamen obſeruari debẽt adhibita diligẽtia, ne lædãtur. Si vero ſanguinis profuſio ſuperueniat equo qui manum experitur, nullus ſubeſt metus, nec aliquid ea periculi minabitur. Sed cũ erectus fuerit equus, hac ratione curari debet. flocci è laneo panno concerpti, q̃ acerrimo aceto & ſale madentes vulneri inculcantur. ſic impetus ruẽtis ſanguinis ſupprimitur. Si vero non abũde profluxerit, oleũ ex aceto citra ſalem indidiſſe ſatis eſt. Hoc medicamentum tertio die ſoluitur: deinde calida aqua proluitur vulnus, linamentiſque vino & oleo prius imbutis, vſque ad quatriduum impletur. Enati tumores, vnà cum hiante plaga, aquæ calentis imbre perfunduntur. qui cum ſubſiderunt, linamentis ex melle vtẽdum. Cumque vulnus purgatum, impletumque carne fuerit, relinquitur ſolutum, & medicamento quod liparam vocãt, alitur. Ita ad bonam valetudinem recurſus fiet. Potione tamen prohibendus eſt ante quàm ſcalpellum experiatur. ita non accidit equum ſanguinis eruptione periclitari. Hordeum prima die dandum non eſt, ſed ſolo ſit fœno contentus: quippe cum inter mandendum verſentur labra: quo motu longe magis incandeſcit inflammatio. Quinetiam ſtrumas eximi neceſſarium eſt, cum ineunte puerili ætate equulei primos dẽtes emittunt, aut cum protinus adultiores paulo ſecundos edent. tum enim ſtrumoſis collectionibus opportuniores viſuntur. Accidit autem eis quos malis articularia vexat, vt morbi vis ad caput decumbat. hinc vero ſanioſa colluuies ad capaces venas auribus ſubditas ſe conferẽs, tumorem creat. inde nares opplentur, & inferctis meatibus per anguſtias euadens ſpiritus ſibilum elidit: lingua præpeditur: taléſque deſpõdere animũ ſolent, inediaque vitã finire. At vero canterios raro ſtrumæ tentant: neque venit vſu vt concreta ſanies ſic ſubter irrepat: imò quæ primis vitæ rudimentis prodierunt, reſiccatæ protinus abolentur. Apud Sarmatas dum teneri ſunt adhuc pulli, vel nuper in lucem editi, ne ſtrumoſam labem ſentiant, teſticulos comprimere, & paulatim confringere excogitatum eſt: idque optimum genus caſtrationũ putant: quos natiuos dentes retinere, nouos non emittere contendunt. Armentariis pullis qui non quintũ vel ſextum mẽſem exceſſerunt, ſtrumæ plerunque ſic extuberant, & per inflammationem tumeſcunt, vt nec vllam hærbam paſcere, nec matribus ſubrumari poſſint. quibus, vti paulo antè propoſuimus, facto vulnere, ſtrumas euocare conueniet, & tritum ſalem infricare, poſtmodum in armentitium gregem relegare: ſed eius qui pus citauerit, prius curare ſinum, & eluere, tertio die cocta amurca aut pice & oleo munire, ne neglectum vlcus vermibus ſcateat.

Hierocles ſtrumoſis.

STRVMAS hac ratione curari Hieronymus author est. Calida perfunduntur aqua, dein hordeacea farina in aqua cocta cum nitro, ita vt cataplasmatis lentorem contrahat, die bis agglutinatur. Sed si iam intentæ rigent, & prædurę renituntur, cultro rescindendæ. Item tunicæ quibus inuoluuntur, secandæ, vt extra labatur quicquid intus coijt. Post hæc ficulnæ frondes contusæ, vel marina lactuca, quam tithymalon vocant, aut marrubium sale consperſum vtiliter inferūtur donec vlcus purum appareat. Agrestē quoq; cucumim immitti placet, vsq; dum carne compleatur. Postremo tenuibus eruilijs aut irino cum melle vtendum, donec ad sanitatem perducatur. Alij strumas scalpello discindi præcipiunt, foliaq; caprifici tunsa, aut cucumeris radicē imponi iubēt. Apsyrtus tamen hanc medendi rationem ac viam refellit. Nam inde duritiem concipi, & obstructo tergore doloribus excruciari pecus asseuerat. Nec vitiatæ, vt ait, parti manū admoueri patitur. Totum caput grauatur. Facies & nares intumescunt. in eisdem venæ turgent. Hoc optimum curandi genus esse defendit. Pedibus comprehensis equus deturbatur, & detento viriliter capite, struma forcipe deprehenditur, scalpelloq; pellis circulato vulnere discinditur, quod tantum dehiscat, vt per patens foramen struma libere possit elici. Nec secus auulsæ forcipibus tunicæ circūcidi debent. Vbi struma videbitur aperta, spatula tergori subiecta dilaceratur, & immisso audacter digito, primum à superiore parte diuellitur, & excipitur vndiq; digito. qui si vsq; ad fauces vtrinque pertigat, rectius sanitati prospicietur. sin minus, particulatim erit extrahēda, dum tamen reliqui nihil immanserit: quandoquidem si paulū quid insidere dimittatur, sic in molem coalescet, eritq; necessarium rursus animal curantem manum experiri. Si copiosa sanguinis profusio sequatur, laneum vellus, aut euulsæ pannis fimbriæ quæ quàm acerrimo aceto maduerint, in vulnus immitti debent. ita sanguinis profluuium cohibebitur. Sin magna vis sanguinis non prorumpat, oleum aceto mistum & sal duntaxat imponitur: & tertio die medicamentum resoluitur: mox vbi calida vulnus perlutum fuerit, pannorū laciniæ in linamenta formatæ, cum tepido vino quotidie vsq; ad quatriduum inseruntur. Sed hians antea vulnus calida fouendum: qua tumentes etiam oræ perfundātur: & postquam consederunt, flocci pannis euulsi melle consperſi in sinum demittuntur. Si iam purum est, & carne repletum vlcus, lipara nutritur. Sed quo die curationem hanc auspiceris, equus hordeo abstinendus. Castratis tamen strumæ non emergunt: sed si quæ prius equos implicuissent, exarescentes confestim euanescunt. Si pullo qui mensem quintum attigit, strumæ prorumpentes inflammationem mouerint, sic vt viridem herbam depasci nequeat, antè dictam curationem tentare, & scalpellum experiri conueniet. mox vbi quæ subtus concreuerant strumæ, sedibus euulsæ fuerint, vulnus tenui sale fricādum, equuleus

in armentum remittendus. tertio die amurca decocta, vel oleo & pice circũlinendum, ne quid vlceribus insederit quod vermes creet.

Theomnestus de strumis & tonsillis.

SI SVB faucibus inter angustias iuguli se struma demersit, ea prorsus curantem manum respuit. Quare cataplasmatis pugnandum erit. Primùm medicamentis quæ puri mouẽdo sunt, vitiosa pars inferuescat: ac farina hordeacea, axungia vetere suilla, althea decocta, & contritis alliorum spicis muniatur. Quòd si ijs admotis ruptus locus non fatiscat in foramen, adurens medicamen adhibẽdum, quod solam cutem exest, vt effluentes strumæ excidant: extrahenteq́ medicamẽto quod noxium euocet, vtendum. Id habet saponis gallici pondo, axungiæ veteris dupondium, pinguium ficorum, & visci quærni, singulorũ sextantem, ceræ & picis quod ad ea capiunda satis esse videbitur.

Hippocrates strumosis.

STRVMAS maxima ex parte parit aquarum mutatio: exitq́ tuberculum iuglandis magnitudine: cui candens medicamẽtum duritia præditum admoueatur. Si tamen tussis premit, & contentius infestante vitio, graue olens spiritus redditur: ea quæ leniunt, infundenda, ne lacessita tussis acerbius infestet. proritata siquidem arteria noxam trahere consueuit. Ergo cedrinus liquor decoctus, & linteolo colatus, tam illitu quàm infusione prodest. Postremo odorata potio quam aromaticam vocãt, ex vino, oleo, melle, ouorumq́ liquoribus, instilletur. Sed inter initia sanguis à ceruice demittatur. Strumas discutit cõpositio quæ recipit ficuum libram, nitri, galbani, propolis, singulorum selibrã, picis sextantem. Si sub maxillis strumæ vel tubercula prodierunt, ea primùm fomenta non aspernantur, quibus tentatis, fici & tunsum nitrum miscentur cum axungia vel hordeaceo farre, & decoquuntur in hydromelite, & oleo, dum cataplasmatis lentorem referant, & illinuntur. Quòd si iam vetus struma vel tuberculum induruit, neq́ sub ijs curationibus desidit, excindi debet, & vulnus aduri medicamẽto. Strumas, furunculos, & articulorũ nodos medicamentum emollit quod habet iris illyricę, irini, singulorum selibram, ceræ vnciam, ammoniaci quadrantem: quæ cum cera in irino oleo liquefacta miscentur, & cum vsus requirit admouentur. Si fuerit in animo malagma componere quod lassitudinem reficiat, acopum vocant: galbani, opopanacis, ceræ, laseris, ammoniaci, singulorum dextantem, aridæ resinæ pinus, singulorum vnciam, resinę colophoniæ dextantem, commiscebis. eo lassitudines discutiuntur. Sequens medicamentum dissipãdi naturam habet. buccina marina ignibus adolẽtur. eorũ cinis cum melle coctus illinitur.

Apſyrti de polypo narium, Cap. XXI.

PSYRTVS Arcadiitæ ſalutē. Polypus in naribus e qui naſcitur, qui pecus infeſtare ſolet, quòd eius narē impleat, ex qua pus odore putri deſtillat. hinc anima fœtet, & grauis ſpiritus inde prorumpit. Totū corpus cibū non ſentiens perducitur ad maciem. Triſtem vultum vniuerſo geſtu fatetur. Hinnitū edere non valet. Polypus autē eſt caruncula acinoſo mori ambitu, ſed aliquanto minore, conglomerata. Huic malo ſic ſuccurrendū. Cum totus extrà polypus, aut eius pars emerſerit, exſcinditur, & cruda chalcitide reſpergitur. Eandem quoq;, ſi in craſſamentum coëat, ex aceto frequentius illini prodeſt. Amurca item decocta adiecta ariſtolochia ſubuenit. Dum intimis partibus hæſit, aut altius pendet quàm vt attingi poſſit, nullus medicinæ locus. Aliqui plumbo deterendum præcipiunt. Hoc malum pleriſq; Sarmatarum tractibus familiare.

Hierocles polypis.

POLYPVS in naribus oritur mori tuberculum orbe ſuo æquās: qui ſupra modum animal fatigat. ſiquidem nares obturans inferſcit, ex quibus pus odore tetro profluit. grauem halitum expirat. macie cōficitur. cōtinuo mœſtitiā præ ſe fert: neq; poteſt hinnire. Cum ergo totus polypus aut pars eius tantū deſcendit, vt oculis pateat, ferro reſcindi debet, cruda chalcitide vulnus reſpergi. Eadem ſi cum aceto craſſeſcat, illitu frequētiore ſubuenit. Nec ſecus amurca cum ariſtolochia miſta prodeſt. Cū tamen penitior inſederit, aut penſilis ſurſum adhæret, vix medicamētis eliditur. Tradunt etiā nonnulli plūbo perfricandū eſſe. Id morbi genus maxime locis quibuſdā Sarmatarū emergere ſolet. Sunt qui, vt fama eſt, treis prælongas acus ſimul deligēt, & inuerſo capite tantiſper aculeorū mucronibus lancinēt, dū omne vitiū punctim exemptū, intabeſcat: deinde oleo protinus eluūt. Hoc idē ſequutis diebus tentant, donec priſtinæ valetudini reſtituerint. Item thuris ſelibra, nitri, lachrymæ papaueris, rutæ, ſingulorum tantundem, miſcentur, & in vini ſextario excepta ſuffunduntur.

Apſyrti de tuſſi, Cap. XXII.

PSYRTVS Secundo equorum medico ſalutem. Te latere nolim quòd cum caput equus inclinat, raraq; tuſſis vrget, hæc ab inteſtinis partibus excitatur. Cum vero ſine vlla temporis intercapedine vexat, ceruicemq; pecus intēdit, & tam cibo quàm potui deditus emacreſcit, ea tuſſis perfrictione contrahitur. Præter hæc non ignorandum, quòd ijs vtiq; quos tuſſis male habet, primū totius corporis deiectionem ſylue-

ſtri cucumere nitroq́ꝫ moliri conuenit: deinde quatuor craſſiores ſcyllę cortices intritos, & cyrenaici ſucci quod fabę tuberculum impleat, in vinum album & oleum vetus cõiecta, comprehenſa lingua per os infundere. Ipſum etiam equum ſubiectis carbonibus oportet tali medicamento ſuffire, quod recipit alliorum cypriorum & ceparum modos pares, ſandarachæ pondo denarij, bituminis tantũdem. hæc omnia ſimul operoſe detrita, in treis portiones digerũtur: quarum vna quotidianæ ſuffitioni deſtinatur: (ſed caput velandum eſt, & oculi faſcijs circunligandi, ne nidore lædantur) poſt quam adeps ceruinus, & ouillus, ceraq́ꝫ in vino dulci liquefacta, extracta lingua ingeruntur: vel marrubium ex oleo & ſale tritum, cui vinum ſit adiectum, ſimiliter infunditur. Sũt & alia pleraq́ꝫ: ſed hæc lõge omniũ optima vidẽtur.

Hierocles aduerſus tuſſim.

I MOLESTA tuſſis eſt, ea ſic eliditur. Primũ oportet corpus totum erratico cucumere & nitro vacuare: poſtea craſſiores ſcyllæ cortices tritos, & cyrenaici ſucci quod fabæ magnitudinem impleat, in vinum candidum & oleum vetus coniectos, exerta lingua per os infundere: ipſumq́ꝫ ſubditis carbonibus huiuſcemodi medicamento ſuffire, quod habet cypriorum alliorum ceparumq́ꝫ portiones æquas, ſandarachæ drachmam. hæc omnia ſimul minutiſſime trita diducuntur in treis parteis: quarum vna quotidie equus capite cõtecto & obſtrictis oculis ſuffitur. Poſtea quàm id ſuffimenti genus fuit tentatum, ouillus aut ceruinus adeps in vino dulci cum ceræ liquamine educta lingua demittitur, aut marrubium ex oleo & ſale tritum addito vino itidem infunditur. Nec ſecus tragacantha quæ in aqua tepente maduerit, cum ſapa & oleo inſeritur, aut freſæ fabæ decoctum ius colatur, & cum ſuillo adipe tritum datur potandum. Itidem ſtillatitium lixiuũ, nitrum, oleum, ouũ & mel miſta ſimul ingeruntur. Teneri quoq́ꝫ braſſicę coliculi, allij ſpicæ, adeps ſuilla, partibus æquis vbi cedrino liquore fuerint macerata, in offulas quinq́ꝫ coguntur, & corniculo ſuffunduntur. Myrrhæ vncia eoſdem effectus præbet. Sed equus poſtea non ante treis horas appellatur ad bibendum.

Tiberius contra tuſſim.

XVNGIA cum liquida pice per triduum in equili tertio die, quinto, & ſeptimo pota, tuſſim finit. ſequẽs quoq́ꝫ medicamentum conuenit delingere, quod habet piperis, gentianæ, ariſtolochiæ, myrrhæ, ſingulorum pondo vnciam, baccarum lauri pondo ſextantem, reſinæ pondo vnciam, lachrymæ papaueris pondo ſemunciam, opopanacis pondo ſelibram. ea coguntur in linctum. Aliqui in vacuum oui putamen, cedreum liquorem, & ſciſſile auripigmentum immittunt:

cúmque contusas allij spicas & suillam axungiam ouum incluserit, ter exhibent. Paliuri semen tritum vtiliter ebibitur.

Eumelus ad recentem tussim.

RECENS tussis celeriter sanatur pinsita lente, & à valuulis separata, minuteq́ molita: aut piso valuulis exempto, & pinsito. Quæ cum ita facta sunt, sextarius aquæ calidæ in eãdem mensurã lentis miscetur, factaq́ sorbitio per cornu infunditur. Viridibus hęrbis, tenerisq́ arborum cacuminibus recreatur ægrotum pecus. Verum recẽs tussis quam arteriarum exulceratio aut gutturis asperitas mouit, trito nitro, & cum vini sextario faucibus indito finitur. Sed corpus totũ oleoso liquore quem expressum lini semen reddidit, imbuendum: aut thuris triens, & myrrhæ ac croci singulorum vncia tunduntur, eaq́ incerniculo creta, in tribus heminis vini, & totidem cyathis olei, multos dies instar duûm acetabulorũ in nares dentur. Aut anethi, aut iridis tunsæ paria pondera, aut rutæ tritæ drachmæ quatuor in tribus heminis vini mistæ funduntur.

Theomnestus tussi.

TVSSES pullis maxime concitantur quando frena gestare cœperint. Nam cum præter solitũ necessitate quadam hiant, eorum pectora refrigerantur. Aestate puluerem dehiscente rictu oris rapiunt, quo pulmonum arteriæ referciuntur. inde tusses obortæ fatigant. Adultis autem rarius id accidit vt vel perfrictione vel obstructionibus cõtrahantur, sed multo magis cum lutosam aquam ebiberint, aut si hordeum puluere obsitum offeratur, aut quoties facto per æstum itinere multũ pul‐uerem hauserint. Quæ vero fera tussis dicitur, cõcussu subinde palatũ rumpit, & hinc sanguinẽ extundit. Feram tussim experitur equus, cum ob eius vehementiam & pedit, & simul vrinam emolitur. ea res maxime certatores equos tentare solet. Cum igitur frigore pecus laborauit, laxantibus medicamentis & excalfacientibus vtendum. Cum vero tussis puluere cõcepta persuasit, remedia sunt tentãda quæ meatus infarctos expediunt, & eorum scabritiam leuigãt. Cum fera tussis equum male haberet, vtrisq́ medicamẽtis vsus quosdam curaui, alios iam malo victos seruare nõ potui. Cum vero in equo ad cursum instituto, summa cura adeo incubuissem, vt penè rumperer præ solicitudine, & pariter cum equo afficerer, medicamentum excogitaui quo equos à tussi fractos persanaui: id quod etiam omni tussi datum opitulatur: cuius cõpositio recipit vuarum passarum albarum, mellis electi, singulorum heminam, sampsuci põdo dextãtem, cunilæ, quam origanum vocant, pondo vnciam, axungiæ suillæ veteris & insulsæ libras quinq́, vlpicorũ alliorum capita nouem. vt arida tunduntur, ita quę concreuerant, eliquãtur:

mixtaq; simul omnia in collyria digeruntur, quæ treis in parteis distributa per triduum animali præbētur. Cum tamen dabuntur, alio melle madescāt, & quoties vsus requiret. Tussis quam æstus aut puluis excitauit, ijs remedijs abigitur. Oua quinque cum suis putaminibus in aceto acri cum aduesperascere cœperit macerabis. diluculo deprehendes exteriorem callum intabuisse, sic vt ea prorsus emollescant: qualia videri solent quę intēpestiue ponuntur, & præcoci partu gallinarum eduntur: quorum folliculus tactui non renitens, in vesicæ modum liquoris capax remanet. Vbi os diduxeris: linguam educēs, integra singillatim faucibus impelles: singula auripigmēto conuolues. sed caput sublime teneatur, dum singula deuorarit. sub hæc autem fœnigræci aut ptisanæ cremor melle dilutus infunditur. ea triduo data vitium extenuabunt.

Hippocrates tussi.

TRAGACHANTAM quàm minutissime dissectam, hordeo eruoq; quod edendum obieceris, permisceto. Aut per triduū eandem tragachantam in vna vini hemina maceratam, cui oleum sit adiectum, infundito. Aut radicem rutæ in aquæ hemina decoctā, clystere subdito, & parē modum in fauces dato. Hordeum quoq; succo myricę tūsæ conspergatur. Sed si purulentum quid ore vel naribus reijciat, adeps suilla quę puerili vrina triduo maduerit, & in singulis vini & olei heminis incocta sit, infunditur. Aut lauri baccę decoctę tunduntur, polentaq; & vetus axungia vino dulci respergūtur: quæ coacta in offas, quotidie inferūtur faucibus. Vel artemisia herba, quæ in aqua & olei hemina decocta sit, inditur. Malua in vino dulci & oleo cocta idem præstat. Marrubij manualem fasciculum addito vini cādidi sextario, item fœnumgræcum maceratum, ficorum pinguium sextariū, aut palmulas eadem proportione vbi decoxeris ad tertias, per triduum propinabis. Quinetiam ad vngulas vsq; delibuto tergore corpus imbues. Item furfuris decocti & quàm optime pressi tortiuus cremor linteo percolatus, addito oleo quod acerbę oliuæ remiserunt, exhibēdus est. sed hanc animaduersionē desiderat, ne euolutus furfure cortex huic immāserit. suillæ adipis coactas offas, butyro & melle exterius oblitas, per os inferes. brassicæ succus cui satis aminei vini sit adiectum, infunditur.

GREGORIVS.

TVSSIM lenit medicamentum in quo continentur hordei sextarij duo, porri cum suis fibris septem, quinque brassicæ coliculi, mellis tres cyathi, ouilli adipis, olei meri, apij, singulorum triens. ea contusa saliuati more faucibus ingeruntur.

PELAGONIVS.

PORROS coctos cum herba quæ sideritis appellatur, tundito, & in pastillos digerito, qui ouorum magnitudinem impleant. hos rosaceo, sapa & melle mistis intinctos, per triduum dato. Nihil quoq; prohibet illis tribus diebus succũ huius herbæ cum decocto reliquarũ medicinarum infundere. Tussim itineribus peragẽdis contractã, ex squalore scilicet, discutiunt laseris baccæ quæ in vinum congestæ, nucis auellanæ magnitudinẽ referant, si vino resolutæ, vnico die per corniculũ infundantur.

Si tussis afficit quę pulmonibus aliquid emolitur, aut pituitam ciet, (talis enim copioso sudore solet contrahi) hanc ijs medicamentis finire conuenit. costi triẽtem, hyssopi fasciculum qui manu capi possit, radicis panacis quadrantem, myrrhæ troglodytidis triẽtem, marrubij, auripigmenti, singulorũ vnciã, cẽtaurij quadrantẽ, simul tũdito, cretaq;, in mellis hemina coquito, & in pastillos cogito, animaliq; quod tussi lacessitur, præbeto. Tussi & vulsis hac ratione succurrendum. spicæ gallici allij pinsitæ, sideritis, & herba quam Romani perdicium nominant, cum axungia vetere cõmiscentur, & in pastillos coguntur, qui melli & butyro immersi, veterino per triduum dantur.

Tussis quã pulmo creauit, eliditur, si veterino præbueris hyssopi fasciculũ vnum, laseris pondo quincuncem, dauci cretensis pondo sextantem, herbæ brathyos, quam Romani vocant sabinam, tantundem, dictãni pondo quadrantem, castorij pondo semunciam, lachrymæ papaueris, nasturtij, mãnæ, thuris, myrrhæ troglodytidis, singulorum põdo vnciam: quæ simul misceri debent, & aceto mulso excipi. Tussis quam fauciũ exasperatio mouit, sic leuabitur. myrrhę sextãs, seminis lini torrefacti sextarius vnus, nasturtij semuncia, vuarum passarũ, nucis pineæ, singulorũ sextarius, mellis duapõdo, hęc omnia diligenter trita in pastillos rediguntur, qui nucis magnitudinem exhibeãt. tres quotidie pecori, quinq; vel septem dierũ curriculo præstantur deuorãdi. Similiter gallina necatur, & dissecto cõfestim dorso, vẽter cui stercus adhuc insidet, eximitur, & inuolutus melle feruens, prius quàm calorem exuat, faucibus immittitur. Si molesta tussis afficit, pilulas cupressi bene decoctas pila tundito, cui adijciãtur folia sideritidis herbæ, & vrceolaris, quã Romanũ vulgus parietariam appellãt, & allia gallica, & cum axũgia in offas cõglomerato: quas aliquot diebus in oleum vinumq; coniectas addita sapa cum ouis præbeto. Quòd si pilulas coxisse non placet, folia cupressi tunsa in farinam redigito, & cum suprascriptis dato cum vsus requiret. Sed in primis opus est totius corporis deiectionẽ tẽtare, inspirato per cornu syluestri cucumere, & alexandrino nitro, quibus vinũ sit permistum: & post triduum hoc auxilium adhibere. Scyllæ quatuor crassiores tunicę, adiecto lasere quod fabæ magnitudinem impleat, & vini veteris sextario, cum olei vetusti libra per corniculum infunduntur. Alij suffitus harum rerum nidore moliuntur.

ſandaracæ,bituminis,ſingulorum vnciam,allia & cepe pari pondere trita in treis partes diſtribuunt:quarũ vna quotidie pecus intecto capite & vinctis oculis ſuffumigant. poſt ſuffitionem adipem ceruinam vel ouillam in vino dulci quod ſatis eſſe videatur,addito faui cõtriti exiguo reſoluũt,calidamq; ſorbitionem per cornu demittunt. Tuſſim mulcet compoſitio quæ recipit petroſelini macedonici ſeſcunciã,dauci ſemunciã,myrrhę,nardi ſpicæ,croci, piperis,acori,guttę ammoniacæ,caſię,ſingulorum vnciam. hęc tunſa cretaq; melle & aqua excipiuntur,& in paſtillos coguntur,qui ſapa rigati dantur. Tragachanta vero pridie quàm obijciatur,in hydromelite macerari debet.

Item hęc potio tuſſi medetur. tragachãtæ,cumini,ſpicæ nardi,myrrhæ,piperis,ſingulorũ pondo vncia,ſeminis hormini põdo libra,defruti duo ſextarij,ſimul hęc per corniculum demittũtur. Quin & fuligo quæ ligulã expleat, infriatur,& in cornu coniecta adiecto vino vetere per triduum infunditur.

Veterem tuſſim ſimul & anginã diſcutiunt,ſtyracis fului quadrãs,myrrhæ troglodytidis,opopanacis,iris illyricæ,galbani,ſingulorũ ſextans,reſinæ terebinthinæ triẽs,ſymphoniacæ(quã & hyoſcyamon vocãt)vncia,lachrymæ papaueris ſemuncia. hæc cõtuſa & cum vino miſta demittuntur. Nec ſecus mellis attici libra,axungiæ ſeſquilibra,duodecim fici pingues,nux pinea integre cõbuſta,braſſicæ coctæ ſuccus,miſcẽtur,gari boni hemina adijcitur. ea in orbiculos glomerãtur,& equo quem male habet tuſſis,dãtur. Folia quoq; hederæ,non illius vulgaris qua parietes virent,ſed candidæ,vino miſcentur albo,& per nares infunduntur. Acuti iunci ſemen fœno quod animali repręſentatur,cõmiſcetur. Tenera rutę folia trita cum vino vetere naribus inſpiranda. fœnum quo veſcitur,ſucco ſylueſtris cucumeris conſpergendum. Præſtat agreſtis cucumis ſemen radiceq́; ſiccas hordeo cõmiſcere,& ita obijcere. Placet quoq; ſulfur ignem nõ expertum hęrbæ ſabinę cõmiſceri,& ex vino & melle per ſiniſtrã narem immitti:aut tunſam panacis radicẽ,addita vini hemina,& tribus olei cyathis,ſimiliter ingeri. Hęrbæ ſabinæ ſextula, croci ſcrupuli duo, myrrhæ ſcrupulus vnus,vini ſeſquiſextarius,olei hemina,cõmiſcentur,& appetente diluculo inſtar heminę ſorbitio datur:& ſecũdum prandiũ altera portio per nares demittitur,aut braſſica trita in hemina vini præbetur deuorãda. Item radicis mori ſcrupuli tertia pars,heliotropij ſcrupuli dimidium,trita cum vini calidi hemina, per os inijciũtur. Veterẽ tuſſim ſanãt duæ libræ hyſſopi macerati ſextarijs aquæ tribus. Nam id medicamentum teritur,& cum lentis minute molitæ ſextarijs quatuor,ſaliuati more datur,ac poſtea aqua hyſſopi per cornu infunditur. Porri etiã ſuccus cum oleo,vel ipſa fibra cum hordeaceo farre cõtrita, remedio eſt. Eiuſdem radices diligenter lotæ,& cum farina triticea pinſitæ,ieiunoq; datę,vetuſtiſſimam tuſſim diſcutiunt. Facit idem eruum ſine valuulis pari mẽſura cum torrefacto hordeo molitũ,& ſaliuati more in fauces demiſſum. Lẽtes quoq;

valuulis exemptæ, & minute molitæ, in parē modum aquæ calidæ cōijciuntur: factaq́ sorbitio per triduum infunditur. Vetus autem tussis discutitur porri succo trium cyathorum cum olei hemina per multos dies faucibus infuso. Combustæ vlmi cinis colo cretus in aquam cum pari mensura olei additis ouis tribus, exhibetur. Veterem tussim leuant marrubij succi pondo denarij vnius, ficus duo & viginti, mellis attici vel siculi sesquilibra. ea in ollam coniecta coquuntur ad dimidias, deinde troglodytidis myrrhæ sescūcia adijcitur, & thuris masculi vncia, aristolochiæ sextans, radicis panacis vncia. postea quàm optime cocta fuerint, ligneo vase aut plumbeo reconduntur: & cum vsus poscit, coclearia duo dantur. Torrefacta lens & pinsita, semen lini, & fœnumgræcū molitū, pollinario cribro cernuntur, & singulorū ligula miscetur. spicæ allij gallici modo qui tibi faciat satis, adijciuntur, & infunduntur ex vino. Medicamentū quod non pecuariæ modo tussi, sed & humanæ quoq́ subuenit, habet floris iunci odorati, opopanacis, myrrhæ, lachrymæ papaueris, croci siculi, foliorum nardi, costi, singulorum pondo denariorum quatuor, mellis attici pondo denariûm duûm. hæc inter se cōmista dātur. Tussim lenit eclegma quod cōstat abrotoni, hyssopi cretēsis, singulorum selibra, lachrymæ papaueris obolo, costi, spicæ nardi, singulorum sextante, cinnamomi, radicis panacis, singulorum vncia, papyri combustæ sescuncia, myrrhæ, thuris masculi, piperis cādidi, floris iunci odorati, singulorum sextante, nigri piperis vncia, casiæ dextante, cardamomi, castorij, singulorum semūcia, mellis primi meriti libris quinq́, croci sextāte. omnia sic miscentur, vt in vnitatem coēant. hærbam quæ rumex dicitur, exacte decoctam, in orbiculares offulas conglomerabis. his hispaniense oleum, acetū, cuminum, & salem adiunges. per triduum animali præbebis, primo die orbiculos treis, altero quatuor, tertio quinq́. sic huius medicinæ adiumētum senties. Ipse vero sæpenumero ad veterina quæ tussi vexātur, accersitus à pecorū magistris, cum eo me contulissem, remedijs & potionibus alijs atq́ alijs aduersus morborum pertinaciam vsus, non aliud præsentius tandem esse deprehēdi, omnibusq́ præstātius, q̄ hoc, quod tribus aut quinq́ diebus dandum est. Torrefactæ fabę sextarium postquam decoxeris, in pila terito: adijciensq́ butyri quadrantem, & adipis hircinæ sextantem, nouo fictili resoluito, subiectis cineribus cum ignis recidit in fauillam feruētibus: & huic lomento fabæ commisceto: post hæc fœnumgræcum in aqua æneo vase cōferuescat: primusq́ cremor eius effundatur: mox is modus cōijciatur aquæ, qui quatuor impleat sextarios: & eidē aheno ficos viginti, & radicis dulcis sextantem immisceto: dumq́ tantum efferbuerint, vt ex quatuor sextarijs tres adhuc supersint, hoc decocti ius supra scriptis, hoc est fabæ lomēto, butyro, & adipi hircino miscens terito. si vero quid adhuc duriusculū offendatur, tantum decocti dimittito quod id possit diluere, quò facilè per corni-

culum transeat cum infundetur.

Hierocles ad ceruicis tumorem,& attritum.

SI veterini ceruix attritu laboret, aut cōtusa itidē intumescat, vti medicina quā in Cleomenis Libyci monumētis inuenimus, cōmodū erit. myricę & scyllę pares vtriusq; portiones tritas misceto, adipis suilli ceræq; liquefactorum æquales modos adijcito, sulphuris, argēti spumæ, mānæ, thuris, cerussæ, liquoris quem cedrus delachrymarit, singulorum paria pondera, cum sicca omnia contriueris, cedri liquorē irrores: & vbi cōmiscueris, eo pingui ceruicē imbuas. Aut cerussę & argenti spumæ parē vtriusq; mēsuram vbi simul friaueris, rosaceū oleum superfundito, dum cerati crassitudinē contrahat: mox delibuta ceruix hoc vnguentū perbibat, cū vsus postulabit. Si flagello aut alio quouis ictu collū tumorē conceperit, tritum sulphur & ex aceto feruefactum vitiatæ parti collinitur.

Apsyrti de peruersione ceruicis, Cap. XXIIII.

APSYRTVS Orioni Alexandrino salutem dicit. Literis tuis efflagitasti quanā via ac ratione excidua ceruix deiectaq; suā in sedem cōpelleretur. sed te nolo latere non luxationem esse, sed peruersionem. qua in re cum ad vincula ventū est, qui fascijs lācibusq; ligneis ceruicē obstringunt, potius equo negotiū facessere cognoscūtur. Sed hoc huiuscemodi nostræ inuētioni assignandum est. Erecto equo, colli partē quę in transuersum acta est, & in cōuexum inflexa, in diuersum trudere cōuenit: deinde secundum cutē impressis subula foraminibus, traiectoq; tergore, fibulas tamaricinas inter se obuersas inijcere, & inductū acu filū nodo cōstringere, quem lycon veterinarij vocant: deinde fibulas cōmittere, & lini capita deligare: bis die partē aceto & oleo, donec spōte decidāt, proluere, aquaq; calida perfundere, postremo vlcera lipara curare. Sed funiculus quo distringūtur, lineus aut canabinus esse debet, in arcus nerui crassitudinem intortus.

Hierocles ad ceruicem prociduam.

NOMEN huic vitio, ceruicis excidentia. luxationē esse Apsyrtus inficiatur, sed peruersionem esse contendit. illam quoq; è lancibus fasciandi rationem damnat: imò partē ceruicis quæ trāsuersa prosilit, incuruataq; promouetur, in suum ordinem repellendam præcipit, dein myriceas fibulas factis styli mucrone foraminibus, secundū cutē inserēdas. vinculi genus inducēdum, quod lycon appellare solent, quo cōprehensas fibulas vinciri cōuenit. Bis die locus oleo & aceto perfundendus, quousq; resoluantur: tum aquæ calidę fotu vtendum. Vlcus medicamento quod liparā vocant, curādum. Funiculus quo fibulas obstringunt, è lino vel canabe contorqueri debet, nerui crassitudinem non excedens quo arcus intenditur.

Theomnestus ceruici quæ mota & deiecta est.

CERVIX equo aut alteri veterino animali conuersa prolabitur, cum primum capistrari consueuit, cumque arbori contumax obluctatur, aut si proteruius iugũ recuset, aut si quũ iugo applicatus est, euerso curru iugata ceruix distorqueatur: quo casu accidit vt colli pars vna caua dehiscat, altera decuruata conuexaque promineat, sic vt qua parte ceruix recessit, sinus: qua prorũpit gibber puluinus conspiciatur. Cui malo hanc curandi rationem adhibere solemus. Humi sinus cauum, & supra, quod incuruatũ emersit, collocabimus: idque valide degrauantes propulsabimus, dũ emotæ loco suo vertebræ, in natiuã sedem resiliãt. mox fibulas treis oportet è myrica fabricare, & subula ceruicem paribus interuallis qua curuamen exurgit, perforare, easque per cutem transigere: funiculoque validius intorto, qui nerui crassitudinem habeat, per tergus ducto deligare, amentique nodum efficere, quem lycon nuncupant: commissisque fibulis dum sponte decidant, obstringere: aceto & oleo ter die perluere, aquaque calida fouere. Sic enim ceruix fideliter contenta non amplius excidet.

Eumelus ad emotam ceruicem.

SI CERVICEM equus sua sede moliatur, ouillo fimo cui vinum vetus ex oleo sit adiectum, vbi igni concaluerint, sæpius collum defricato, potioni tepidum hydromeli conijcito. Si vero eo loci duritia pertinax immãserit, suilli adipis & caprilli singulorum libra, resinæ corinthiæ drachmę sex, pinguis anserini quarta pars, olei cyprini tres cyathi, simul omnia molliusculo igni resoluta, vt ad miscellam coẽant, immisto melle & oleo, per nares infunduntur.

PELAGONIVS.

SI FRACTA ceruix aut crus fuerit, axungię, aluminis, spicarum allij, singulorum sextans, ceræ libra, omnia eodem vase trita coquuntur. hoc cum res postulat, vtendũ. Si ceruix mota & deiecta est, cõsyderabimus quam in partẽ declinet, & ex diuersa auricula sanguinẽ detrahemus. Ea porro vena quæ in aure videtur amplissima, sarmẽto prius verberatur: deinde cum ad ictũ intumuit, cultello soluitur, & postero die iterũ ex eodem loco sanguis emittitur, ac biduo ab opere datur vacatio, tertio die leuior iniũgitur labor, & paulatĩ ad iusta pducitur. Quod si ceruix in neutrã partẽ deiecta est, mediaque intumuit, ex vtraque auricula sanguis emittitur. qui cum intra biduum q̃ equus vitium cepit, emissus non est, intumescit collum, neruique tenduntur, & inde nata durities iugũ non patitur. Tali vitio aureum comperimus medicamentum, ex pice liquida, bubula medulla, & hircino seuo, & vetere oleo, æquis põderibus compo-

ſitum atque incoctum. hac compoſitione ſic vtendum: cum diſiungitur ab opere: in ea piſcina ex qua bibit, tumor ceruicis aqua madefactus ſubſiccatur, prædictoq; medicamento defricatur. *Si ex toto propter ceruicis tumorem iugum recuſet, paucis diebus ab opere vacatio danda eſt.*

Apſyrti ad ignem ſacrum, ceu puſulam, Cap. XXV.

VM EQVVM puſula veterinum inuaſit(ea autem doſſuarijs præcipuè euenire ſolet)res ad periculũ ſpectat. Nanq; tumoribus magnis, in quibus ſanies coijt, locũ obſidet. Qui fictilis teſtæ duritiam cõtrahunt, exanguibuſq; puſtulis ſcatẽt, ij ſcalpellum deſiderãt, quo debent incidi. Mox in vulnus ferro factũ adſtringẽs punicũ immittitur. Polenta ſuperiori parte conſpergitur. Poſtero die cupreſſi frutices contundendi, polentæq; permiſcendi, & ex aceto ſubacti, vbi, quæ manui ſubiecta ſunt, detraxeris, illinendi. Sed aquæ fotũ reſpuunt. quare non eſt adijciẽda. Solum ergo punicum inſeratur. Tertio die idem opus tentandum. Cum vero vitium eſſe deuictum videbitur, tum aqua vulnus eluendum eſt. folia braſſicæ tuſa addito polline hordeaceo illinenda. ſic ad iuſta perducetur.

Hierocles de puſula.

VMENTIS, potiſſimum quæ onera tergo ſubuectant, enaſci puſulæ conſueuerunt: grauiaq; minantur pericula, maxime ſi ad muliebrem ſexum referantur. maſculis autem tumor qui partem vitiatam cingit, grandis, ſanie turgens, in teſtaceam duritiem degenerat. Tumores itaq; puſuloſi qui ſanguine vacãt, excidi debẽt, & in vulnus adſtringens punicum inijci, ſupraq; polẽta reſpergi. Secuto die cypreſſum opus eſt contundere, & cum polenta & aceto ſubactam illinere, ſed prius eximere quæ manui ſubiacebãt(aquæ tamen fomẽtum aſpernatur)rurſus punicum indere, nec antea quàm bene res ceſſerit, aqua perluere, & braſſicæ folijs cum farina hordeacea illinere(ſic vlcus purum euadet)aut porrũ cum erui farina dum ſanetur, inſpargere. Nonnullis videtur poſt ſectionẽ vulnus aceto proluendum, decoctoq; punico replendum, ſecuto die polenta & lente paluſtri quæ prius in aceto maduerit, illinendum: dein cum tumores reſederunt, circunfricandum, & ſubluendum vulnerario medicamine.

Hierocles ad præfractos armos & vitiatos.

I ARMOS equus læſit aut perfregit: ita, vt Hieronymus author eſt, curetur. Sanguis è pectore mittendus. Aeſtate frigida, hyeme calida perfundantur. Omni motu corporis abſtineatur equus, donec ſanitati reſtitutus ſit. Nonnulli produnt optimum eſſe fotum ſi folijs vlmi ad tertias in aqua decoctis perfundantur.

THEOMNESTVS.

SI ARMOS equus cõfregit,hoc vtendũ remedio. Bituminis, gũmi,ammoniaci thymiamatis,galbani,sulfuris ignẽ nõ experti, bdellij,singulorũ æqua pondera miscẽtur,& affecta pars illinitur.

Ad conuulsos armos.

SAEPE etiam veterinum vel grauitate longiori,vel in proscindendo obuiæ radici obluctatum,cõuellit armos. quod cum accidit,e prioribus cruribus sanguis mittendus est. si dextrum armum læsit,in sinistro.si læuum,in dextro.si vehementius vtrunq; vitiauit,item in posterioribus cruribus venæ soluentur.

Apsyrti de luxatione armorum.

APSYRTVS Apellæ Laodicensi veterinario medico salutem. Quicunq; luxationem armorum & articulorum se curasse profitentur,id quod euenire solet,ignorant. Luxatio enim accidit cum neruus qui scapulas cõprehendit,rumpitur,aut articulus quem gumphum vocant,acetabulo propulsus excidit. tunc nullus medicinæ locus. repulsi siquidem in suas sedes,inibi nõ remanent,sed iterum soluta compage lubrici delabuntur,cum non habeãt quo cõtineantur. Tum demum autẽ curationi locus est,cum aut neruus extenditur,aut humerus laxatus fatiscit. quo casu inter ambulandum vngula protrahitur,aut ingredientis articulus qui sede sua prosilijt,sursum spectat. Huic vitio sic succurrendum. Articulus in naturalem sitũ impellẽdus. Fibulæ myrica factę,aduersis ordinibus traijciẽdę. Armus oleo & aceto perfundendus. Sed antea calida foueatur,dum fibulæ decidant. Tum vlcera medicamẽto quod lipara dicitur,nutrienda. Cum ad sanitatẽ perductus est,is ad articulum vsq; ductu ferri candentis orbiculari, & inde illito adurendus. In posterioribus vero partibus curatio ægre succedit,fereq; in claudicationem euadit, coxendixq; non sentit alimentum, sed ariditate conficitur. vngulam tractim ingrediens deterit. Ea res accidit cum cursitans lapsatur, & ita caducus distrahitur,vt innatãtes ranas imitetur. id βατραχίζειν græca consuetudine nominãt. Nonnunquã etiam cum in campis equo vector insidet,in alterũ decursu ludicro pergit: ex equo nerui distentio sequitur,& sæpius armum conuellit. Id iumentis quæ tergo vectitant,facilius vsu venire cõsueuit,item cum cõtumax parietem,lignum,aut lapidem, aut aliud id genus calce percussit,aut aliqua ex causa cõsternatus malleolum iactans excussit. qui vbi spõte in natiuam sedem resilijt,protinus sanguinẽ ex talo mittere necessum est,& perinde ac cætera fracta quatuordecim diebus vincire,firmis fulcire statuminibus,vt recondatur,postremo firmatum inurere. Porro nisi sanguis emissus fuerit,cum sanie in locum se conferet,in

quo diuortium partis factum fuerit.sic præter naturã informis ambitu suo malleolus promouebitur,ac longe maiorem claudicatum excitabit.

THEOMNESTVS.

SAEPE in itinere faciundo cum citatius agitur equus,aut veterinum aliud,armũ frangit,aut alterã in partem conuertit:id quod claudicationẽ adfert. Si vtiq; à positu natiuo prorũpit,sanguinis missione ex armo,recõditur.Sanguis qui profluit,vase recipitur:cui oleum, tria oua,defrutum,crudi bulbi bene contriti,exilesq; cochleæ quinquaginta, cõmiscentur:& eo calente perlinitur. Vtendum etiam agglutinãte medicamento,quod repellendi gratia compositum est:anacollema vocant.

Hippocrates luxatis armis.

SI ARMI cruraq; suis compaginibus prolabuntur,ita vt os in aliquam partem veniat,claudicatio concitatur. Cuius ea sunt indicia. Anterius crus non potest replicare,sed ad se cõtrahit. In descensu quoq; præcipitanter fertur. Huic olei & vini sublitu succurritur. Sanguis prioribus cruribus detrahendus.Septem dierum spatio perluitur,dein vno die puerili strigmento cum vino & aceto linitur.

Hierocles armorum doloribus.

SI DIVTVRNVS dolor armum infestet,ijs vtendum remedijs quæ Apsyrtus proposuit. Inclinandus est equus, & armus ferula aut tenui sandalio molli panno conuoluto verberetur, & vbi ad ictum intumuit,pugione iuxta exortum armi in mediam prominentiã eius perforare tergus oportet. sed Hieronymus præcipit,vt parti quæ à summis armis quatuor digitorũ interuallo distat, excisorius scalper adigatur,& diducto tergore, fistulaq; intro indita,valide flatum inspiremus, qui manibus in orbem circunductus adusq; nympham ambiat armum,pugionisq; mucrone tergus compungatur,dein sal tenuis infrietur, & aceto cum sanguine defricetur. Sed cum decumbit,hoc opus est illitu. Sal & acetum sesquiheminam impleãt.tertio die & deinceps calida aqua perfundi debẽt. Sub hæc hoc vnguento vtendum,quod ex bdellij malagmate,adiecto oleo constat. sin minus,ex oleo vinum infricetur. Vulnuscula punctim inflicta dum claudicatio finita sit,seruentur aperta. Cum autẽ ad sanitatẽ ventũ est, ad obeũdum opus,quod tamen à ratione non abhorreat,paulatim vtitor,& vt vires tulerint. Aestate potius ratio medendi tentãda est:cum hyeme res ex animi sentẽtia non respõdeat,sed interdum noxam adferat. Cum autẽ vtrunq; armum vitiũ hoc occuparit,synomiasin vocant:ratio tamen curãdi nõ euariat. Cum in armorum flexu sub alis spõte tumor innascitur,quem

putant nonnulli cruditate contrahi,recens illito vrente medicamento discutitur. Si tumori pinguis humor subest,aut durũ quid intus coijt,scalpellum postulabit,dissectuq́ꝫ,reliquorum more,curabitur.

Hierocles de vlceribus in spina dorsi,& armorum compage.

VLCERIBVS quæ in spina dorsi,& qua cõmittuntur armi, prodierunt,vt Apsyrto placet,vstio præsentissimum est remedium. siquidem cum circunscinduntur,magnã carnis iacturam faciunt,sic vt cutis partẽ eam prorsus deficiat.Quare difficulter damnũ cicatrice resarcitur. Quo fit vt sæpe penitior sinus in putrida vlcera degeneret.quæ vbi neruosam partem tentarunt,concidens equus sese non potest erigere,sed animum despondens in perniciem agitur.

Hippocrates armis sua sede propulsis.

SI EQVVS aut aliud veterini genus armum é suo situ promouit,hunc humi prosternito,ita vt armus sede sua deturbatus in superiorem partem veniat:& vbi pedem alligaueris,& arbori nixus extenderis,pectori vellusculum imponito,in perforatam armi cutem ficulneos clauos spatio quatridui pangito,& circundatis vellere clauis,oleo liberaliore proluito. post quatriduum resoluito:dumq́ꝫ similiter clauos refixeris,rursum eisdem eluito. Dolorem armorum lenit hoc medicamẽtum. autolycium vel veratrũ candidum,& putamina quatuor ouorum cremata, cucurbita,poma cerasia tria,& syluester cucumis, vnà tũduntur,vt cataplasmatis lentorem referant:& ita consperguntur.

Apsyrtus doloribus armorum.

SI DOLET armorum compago,primum multa calida aqua perfundere debes,postea vinum inspirare,& calido oleo locum defricare,postridie ex armis non copiosum sanguinẽ,sed qui sex heminas cõpleat,emittere,ne multo magis membrorum robur infirmes:& vt antea,perfundito aqua,& defricato.His itaq́ꝫ remedijs dolor finietur. Sin parum id profuit,excisorio scalpro iuxta summos armos cutẽ transfigito,ita vt hinc duûm digitorum spatium intercedat: deinde indita fistula auram inspirato,cutémq́ꝫ ad articulum armorum ducito,vt vndique uersus æquabiliter abscedat:mox exempta fistula,vulneri succidam lanam inculcato,& calida perfundito.Sed danda est opera ne quid aquæ in ambitũ aberret. Quòd si pinguis apparuerit,obseruabis ne per biduũ effundatur. Tertio die vbi lanam sustuleris, aquam excludi sines: reliquamq́ꝫ curationẽ quam prçcepimus,adhibebis.Si nihil proficitur,teretibus ferramentis quæ igni prius incanduerint,armos adures.

Hierocles armorum & ſpinæ doloribus.

I ARMI curſitatione immodica aut ferendo onere dolorem conceperint,ſic vt colligati cohæreāt,ceruixq́ in deſcenſu doleat, calida perfundi debent,& citate pecus agi. Hoc repellens medicamentum agglutinetur hordeaceæ farinæ ſextarij quatuor,aceti quod ſatis eſſe conſtabit, mannæ thuris ſemuncia, cum ouis duobus ſimul tunduntur:quibus tam armi quàm collum linūtur. Si his remedijs dolor non cedit,rectis ferramentis candētibus vritur: poſtmodum ſale & oleo perlinitur:rurſumq́ ſeptem diebus balnearum ſtrigmentis imbuitur.poſtquam obductæ cruſtæ deciderint,erui farina, vti moris eſt,vtendum.

Apſyrtus de coriagine.

PSYRTVS Epiphanio equorum medico ſalutem. Te equini pecoris ſtudioſum ſcire neceſſarium exiſtimaui,coriaginem,quæ græcis echedermia vocatur,quod pellis appreſſa tergo pertinaciter adhæreat,naſci cum diuturno dolore armi languērunt. Quod ad curādi rationē pertinet,equus inclinari debet,& armus ferula aut rude laneo pāno circūuoluta feriri,vt ad verbera pellis abſcedens inturgeſcat:tum ſecundum tergus exciſorio ſcalpro pro armi natura in mediam eius prominentiam perforatur:tum etiam adigitur ſcalpellus,& pellis ſubtrahitur,vt impoſita fiſtula vehemens ore ſpiritus impellatur, qui manibus in ambitum armi deducatur aduſq́ nympham:& aculeo cutis lancinetur:quæ prehenſa qua ſpiritus eſt offuſus, crebrius fodicatur, vt aperte vulnuſculis ſcateat. Tum tenuis ſal inſpergendus: acetum cum ſanguine infricandum: idque dum adhuc incubat equus. Huic negotio ſalis acetabulum, & aceti ſeſquiheminam depleuiſſe ſatis erit. Die tertio aqua calida perfundere conueniet, ſecutis diebus quotidie vnguentis & illitionibus vti. Malagma ex bdellio compoſitum in oleum demittitur. Quod ſi non adeſt,vino & oleo defricetur. Danda eſt opera vt facta aculeo vulnuſcula tantiſper dehiſcant, donec cutis tumor conſidat. Vnguentis & fotibus vtendum, dū ne amplius quidem claudicet. Cumvero ſecunda valetudine fruetur, ad faciundum opus ſenſim magis ac magis adurgendus eſt. Aeſtate hæc remedia experiri conueniet:quando hyems difficulter coriaginem tollit,imò iumentum hac noxa ſæpius implicat. Cum autem hoc vitium ambobus armis inhæſit, ſynomiaſin,q́ armū vtrunq́ cōplectatur,appellant. Sed curandi ratio ſimilis eſt.

Pelagonius coriagini.

I ANIMALIS alicuius pellis reſiccata ſic tergori adhæreat, vt digitis deprehenſa nec reuelli poſſit, nec alimenti ſentiat profectum, veterinarij coriaginem appellāt. Ea res accidit quoties æ-

ſtui magno multæq́ insolationi diutius iumētum patuit. Cui ſic ſuccurri-tur. oleo rutaceo corpus imbutū prius mulcetur, dum delibuto tergore me-dicamen ebiberit: deinde ſequens miſtura datur potanda, paſtinacæ, traga-chātæ, rutæ ſylueſtris, mentaſtri, ſingulorum ſeſcūcia, apij, ſertulæ campanæ, abſinthij pontici, ſingulorum pares modi miſcentur, tritaq́ ſimul omnia in aqua coquuntur, potio calida inditur faucibus.

Ad coriaginem Theomneſtus.

EST ET infeſta peſtis equino pecori, coriaginem ruſtici appel-lant, cum pellis ita tergori adhæret, vt prehenſa manibus à coſtis diduci non poſſit. Ea res non aliter accidit, quàm ſi iumentum ex aliquo languore ad maciem perductū eſt, aut ſudans in opere faciundo per-frixit, aut ſi ſub onere pluuia madefactū eſt. Quæ quoniam pernicioſa ſunt, cuſtodiendum eſt vt cum ab opere iumenta redierint, adhuc æſtuātia, anhe-lantiaq́ vino reſpergātur, & offæ adipis faucibus eorum inſerantur. Quòd ſi vitium inhæſerit, proderit decoquere laurum, & ea calda fouere terga, mul toq́ oleo & vino confeſtim ſubigere, ac per omnes partes apprehendere & attrahere pellem. idq́ optime fit ſub dio feruente ſole. Quidam fraces vino & adipe commiſcent, eoq́ medicamento poſt fomenta vtuntur.

Suppurationis remedia Apſyrti.

SI SVPPVRATIO ſummos armos aut coſtas occupet, aut abſceſſus exiliāt, omnes reſcindātur, facto procliui parte ſup-purationis emiſſario, quo facilius inde pus emanet, & patens ſi-nus reſidē aurā expiret. Cū vero non exiguam ſectionem acce-perunt, vulnus ad cicatricem perducitur. Sed quoties inuſſeris, aut ferro re-ſecueris, hanc adhibebis curam, quā in alijs ambuſtis præcepimus. Suppu-ratio melius ferro reſcinditur, quàm medicamēto. Expreſſus deinde ſinus calida vrina proluitur, atq́ linamentis pice liquida & oleo imbutis colliga-tur: vel ſi collui ea pars non poteſt, lamina candenti ſeuum caprinum aut bubulum inſtillatur. Quidam cum vitioſam partem inuſſerunt, vrina ve-tere eluūt, atq́ ita æquis pōderibus incocta pice liquida cum vetere axungia linunt. Suppuratio melius ignea lamina quàm frigido ferramento reſera-tur, & expreſſa poſtea linamentis curatur.

Pelagonius ad læſos armos.

SI ARMOS equus lęſerit, in medijs ferè cruribus parte ſurę op poſita venæ ſoluātur, & thuris polline cū eo qui profluit ſangui-ne immiſto, armi linātur: & ne plus iuſto exinaniatur, ſtercus iu-menti fluentibus venis admotū, faſcijs obligetur. Poſtero quoq́ die ex eiſdē ſanguis detrahatur, eodemq́ modo curetur, hordeoq́ abſtinea-

tur,exiguo fœno dato. Poſtridie deinde vſq; in diem ſextũ porri ſuccus inſtar trium cyathorũ miſtus,cum olei ſelibra faucibus per cornu infundatur. Poſt ſextum diem lente ingredi cogatur: & cum ambulauerit, in piſcinam demitti eũ conueniet,ita vt natet. ſic paulatim firmioribus cibis adiutus,ad iuſta perducetur. Proderit quoq; ſpumam nitri,vinum,oleum, ſapã, axungiam,bulbos,contundere,& ijs armos confricare. Si leuis dolor inſedit, aut tolerabilius vitium ſcapulas vrgeat, vino & oleo perfricuiſſe ſatis eſt. Si vehemẽter excruciet, ferro tergus oportet tranſigere,& à iuba inter cutem & iugulum inſtar octo digitorum ſectiunculam auſpicari, ſic vt ne ſcalpello quidem iugulus ipſe contingatur. Poſtquam arundine ventum inſpirauetis,tenui rudicula ſcapulas molliter cædas, & ſale oleoq; eodem die confrices. Poſtridie medicamentum cõcinnabis quod habeat ſimilaginis triticeæ farinæ aut hordeaceæ ſextarios duos,duûm ouorum luteũ liquorem,thuris ſeſcunciam: quæ ſubacta in aceto, manu ſecundum ſcapulas infricantur: compluribuſq; diebus armi calida foueantur, dum humorem ebibant. Sed quotidie nonnihil huius medicamenti agglutinetur,modo prius vino locus ſubluatur. Sequens medicamentũ ſuo perlitu proficit. Baccarum lauri ſelibra,vini veteris libra vna,cum nitro quod ſatis ſit,ita temperantur,vt nitrũ & lauri baccæ ſimul contuſæ,& incerniculo cretæ,cum vino in vaſe miſceantur: & perfuſis aqua calida prius ſcapulis,hoc auxilio ſub dio cãdenti Sole linũtur. Si vero ſua ſede ſcapula prorupit,recõdatur,& eadem tentetur curatio. Si nihil profuit,vrens medicamẽ admoueatur. Infricuiſſe quoq; iuuabit, vt vnguentum armi perbibant,baccarum lauri libram, ſulfuris ignem non experti quadrãtem,picis liquidæ ſextarios duos. omnia ſimul tuſa, vino & oleo excipiantur.

Tiberius luxatis ſcapulis.

SI SCAPVLA ſedibus elapſa procidit,in eaſdem repellatur: tum picis aridæ libras duas, reſinæ colophoniacæ tantũdem, reſinæ terebinthinæ, galbani, ſingulorũ ſextãtẽ miſcebis, & locũ delines.

Apſyrtus ad tumorem armi,& puſtulas.

APSYRTVS Marco equorum medico ſalutem. Volo te ſcire quòd armis in alarum ſinu aut ſub cinctum tumores erumpunt ſua ſponte. Nõnulli maiorum cruditate potius enaſci tradiderunt. Quorum ſentẽtiæ non ſubſcribo. Recenter cõtracti,ſi flatus inſidet,illitu vrentis medicamẽti ſanantur. Sed cũ adipale virus ſubeſt,aut ipſe tumor occalluit,præſcinduntur: & cæterorum vlcerum more quæ in dorſo prouenerunt,curantur. Puſtulis quæ tergo prodierunt, adurens medicamentum

præsenti est remedio, vt ijs quæ in armorum coitu consurgunt. Nanque cum circunsecta velluntur, magna fit carnis iactura. sic vlcera difficile cicatricem ducunt, in profundoque marcorẽ creant: qui posteaquam subditum cõtingit neruulum, concidens erigi non valet, nec multo post emoritur.

Pelagonius luxationi vertebræ.

SI VERTEBRA suis sedibus excussa decidit, sapone in primis perluitur, dein oleum in aquam cælestem defusum, ouique candidus liquor simul agitantur, donec in corpus vnum coëant, quod glutinis instar lentescat. Itidem ficulnei rami persiccati cõburuntur, donec in cinerem fatiscant. huic in pilam coniecto vini satis adijcitur, & tantundẽ olei, & duûm ouorum candidus liquor. omnia simul subiguntur, & cum poscit vsus adhibẽtur. Si quid in vertebris aut tergo ruptũ aut collisum fuerit, ceræ libra, resinæ aridæ triens, æruginis sextans, cum oleo coquuntur ad vsum. Sed ne mulorũ ceruices idem casus maneat, hoc præstabis, vt adipis suillæ recentis dupondium, & aceti duo sextarij ad tertias coquantur, colataque linãtur. sic ab hac iniuria vindicabis. Si dolor vertebras infestet, mittere sanguinem oportet, & calfaciẽtibus vnguentis vti, quæ recipiunt oleum, axungiam veterem, nitrum, picem liquidam, bitumen, lauri baccas: quibus in vino mistis corpus imbuatur: et si necessitas vocet, in balnea descẽdant, vt lauentur. Post hanc adhibitam curationem hac saliuandũ potione. gingiberis, petroselini, cumini, lachrymæ papaueris, baccarũ lauri quod esse satis visum sit, cũ vino bono & melle cõmiscentur, & calida propinãtur. Quòd si dolor vertebras male habet, aut neruorum distẽtiones excitentur, vtrisque partibus munde vertebram vrito, dein axungia perlinito, & exactis diebus septem calida proluito. Postquam refrixerit, vnguẽtis calfacientibus collinito, lanaque cutem obligato.

Hierocles ad vlcus spinæ dorsi, & clauos.

SI SVMMAM cutem vlcus obsidet, ita vt iam glabra caluescat, cremati capitis canini cinis inspergitur. Is enim huic vitio prompte medetur, & areas ad pilum reducit. Sin altius insedit, clauum sub se continet. tum erui farina melle excipitur, & adiecto lucernarum ellychnio instillatur, dum cauum expleatur. ea res clauum excutit, & ad cicatricem perducit. Eundem effectum exhibent ficulneæ frondes in furnum coniectæ, dum sic inaruerint, vt contundi queant. eæ tunsæ & cretæ linuntur. expurgant enim, & ad cicatricem trahunt. Idem præstat tithymalus virẽs, si cum radice tritus & cretus illinatur. cui, quo paucior adfuerit, eo plus salis adijcietur. Medicamẽtum quod sua glutinandi dote scapularum defluxiones suspendit, continet coni selibram, resinæ pini, taurini glu-

tinis,ſingulorum quadrantẽ,mannæ ſelibrã,pollinis ſextarium,vini veteris quod ſatis ſit,in patellã omnia cõijciũtur, & cocta per pilũ animalis linũtur.

Cum equũ armi male habent, opobalſami,croci,ſingulorum vncia,cinnamomi triẽs,thuris maſculi,nardi ſyriacæ,myrrhæ troglodytidis,piperis cãdidi,opopanacis,reſinæ pini,ſingulorũ vncia,mellis attici libra,omnia miſcẽtur,& vſui miniſtrãtur. Hoc medicamentũ quod ſubſcribitur,adurit,imbecillas parteis firmat,ſpinæ dorſi & articulorũ omnium vlceribus opitulatur. Reſinæ frictæ,bituminis iudaici,picis,ceræ,æruginis,ſingulorum põdo, ammoniaci thymiamatis ſelibra, thuris triens,galbani dodrans,opopanacis ſextans,eliqueſcant quæ liquari poſſunt,& rudicula moueantur, donec in malagmatis lentorẽ coaleſcant. Hæc illinenda prius quàm ſuo calore ſpolientur. Si tamen medicamentũ obdureſcat,axungia vetus adijciatur:cumq́ molliuſculum ſe præſtiterit,vſui debet eſſe. Secundũ quoq; quod roborãdi facultate donatum eſt,ſubiunximus:non quód præcedens virium imbecillitatis dãnemus,ſed quó maior habeatur remediorum ſupellex,faciliuſq́ ſibi pauperes copiam vendicent,& ad vſum poſſint comparare. Bituminis iudaici,aluminis ſciſſi,ſingulorum ſelibra, veteris axungiæ pondo,ſpumæ argẽti quadrans,galbani,opopanacis, ſingulorum vncia,aceti ſcyllini ſextarius,olei hemina,omnia coquuntur,& illinũtur. Si pecus dorſum læſit,polenta cum vino & oleo ſubacta vulneratæ parti agglutinatur. Quæ ſi tentetur inflammatione,ſcalpellum experiri,& ferro reſcindi conueniet,& ſtercus equinũ ex oleo aceto & torrefacto ſale admoueri. Si ſpina dolore conflictetur,ſanguis mittendus eſt,eaq́ calidis vnguentis illinenda. His dolor diſcutietur. Baccæ lauri, ſulfur,oleum, axungia, nitrum cum cedrino liquore & vino miſcentur. totum equi corpus inſolatum defricatur, poſtea calidiſſimo detineatur ſtabulo, ad quod nullum frigus adſpiret. Si vulnera tergum accepit,oſtreorum teſta minutiſſime trita, dum in farinam redigatur, affectæ parti reſpergitur, aut paguri combuſti cinis inſtar libræ vnius imponitur. Si dorſum negotiũ exhibet,recrementi ferri,ęruginis æris,ſingulorum vnciam commiſcebis, & in farinam digeres. ſed antequam nonnihil aridi huius medicamenti conſperſeris, dorſum equi vino proluatur.

Si dorſum vulnus accepit,gallas ſyriacas tritas & melle cõſperſas indidiſſe proderit. Si ſeſſor per imprudentiã vulnus intulit,arida folia quibus ceparum faſces ligati pendent,in calidam aquam demerguntur: cumq́ efferbuerint,ſuper inflammationis locum imponuntur. vbi calorem exuerint, faſcia colligantur. Aut ſi mauis,huius vice ephippium admouebis,quod interdiu noctuq́ tergo reſideat.

Apſyrti de orthopnœa, Cap. XXVII.

PSYRTVS Secũdo equorum medico ſalutem. Cum nõ niſi ſubrecta ceruice ſpiritus trahitur, orthopnœa eſt. cuius eæ ſunt indices notæ. Ambulans equus retrocedit, grauiter & ſine vlla intercapedine reſpirat, in edita progredi non poteſt, ſed ita labori ſuccũbit, vt concidat. Proclinatus ſeſe non extendit, neq; dilatare tentat, ſed tãtum exurgere cupit. Curandi ratio hæc eſt. thuris ſiciliquus & ſulfuris drachma vna teruntur optime, & in vinum candidum odoratum cum melle coniecta per nares infunduntur. Aut ſerum picis & nitrum torrefactum tritúmque quibus mel & vinum addita ſint, oportet tantiſper immittere, dum creber ille ſpiritus finiatur. exercitationibus credi non debet, quo minus inhorreſcat. Nitrum potionibus indendum. Fœnum eodem aſpergendum, vt pro conditiuo cedat pabulo. Quód ſi morbus ijs non leuetur, medicamento deiectionem moliri conueniet.

Hierocles de orthopnœa, & ſpirandi difficultate.

RTHOPNOEAM ſigna hæc oſtẽdunt. ſpirãdi difficultas infeſtat, ardore nares deflagrant, ilia cõuelluntur. Quod ad cibos pertinet, huic calfaciẽtes obijci debent, vt Cleomenes Libycus eſt author, eruum maceratũ, auena, cicer, hordeum: farina potioni permiſcẽda. Tragachanta, & ſulphuris ignem non experti paulum ex vino dulci infundendum. Catuli iugulati feruẽs ſanguis diebus nouem per os ingeritur, inſperſis æthiopici cumini ligulis duabus. Hali, quod ſymphitũ appellant, & equiſeti ſuccus expreſſus, qui heminas duas impleat, cum cumini æthiopici binis coclearibus imbutis vini hemina infunditur. pollen thuris, & ſulfur, iniecto vino & melle, per ſiniſtram narem immittuntur. Hæc dum modica eſt, neq; ex toto ſtrãgulat, ſpirãdi difficultas vocatur. Qua ſi laboret equus, eius hæc conditio eſt. dexter oculus ſubuireſcit, vtraq; nare graue virus odoris expirat, trahit ilia, ſub maxillis tubercula prodeunt. Verum ingreſſum eius conſyderare licet. ſi hanc ſpeciem præbeat, vt in latus pendere videatur, vix curationi locus erit. Si recẽs adhuc vitiũ afficit, hæc medendi ratio tentanda. Sanguis per triduum mittendus. Hæc danda potio, quæ recipit vini veteris ſextarium vnum, olei laurini, & lentiſcini, ſingulorum heminam, olei roſacei libram, croci, myrrhæ, ſingulorum vnciam, hydromelitis ſextarios treis. hæc omnia aheno nouo coniecta cum gallinaceo gallo ad tertias coquuntur. Hoc decoctum heminatim ex aqua mulſa, & vnius oui liquore, per nares ſex diebus inditur. cuius etiam portionem, ſi tibi in animo eſt, in caput defundes: & pedes fouebis. ita morbum abiges.

Mago Carthaginensis.

I VEHEMENTI difficultate ſpirandi tentatur equus, ſpiritus per anguſtias euadens ſibilū elidit. ilia pendent. vtrunq; oculum vel certe dextrum inſolens colos inficit. maxilla ſentit inflammationem. is non recto greſſu permeat. Hoc vitium inter initia facilè propellitur, modo iugis adhibeatur diligentia. ſed habitus equi ſcrupuloſe eſt obſeruandus. Si in dextram curuetur partem, medicinæ locus erit. ſi in ſiniſtram repandus flectatur, difficillime remedijs patebit, quòd iam morbo victus animum deſpondeat. Ea tamen experiri cōueniet auxilia. duodecim equi venæ ſcalpello ſoluentur, ita tamen diſtribuendæ, vt tridui ſpatio quatuor quotidie feriātur. deinde potio hæc danda, quæ habet croci, myrrhæ troglody tidis, ſpicæ nardi, piperis candidi, ſingulorū vnciam, hydromelitis ſextarios tres, olei veteris ſextarium vnum, olei roſacei, lētis, ſingulorum heminā. omnia vaſe nouo demittuntur, & cum catulo qui decē dies non exceſſit, coquuntur, adiecto hydromelite & ouo: decemq; diebus perpetuis aut pluribus infunduntur.

PELAGONIVS.

VM equus ſpirare ſine ſono & anhelatione non poteſt, ſuſpirium noſtris, aſthma græcis appellatur. Tum ſæpę cretenſis ſextarius, iris illyricæ, piperis, myrrhæ troglody tidis, croci, pollinis thuris, tragachantę, ſingulorum vncia, vuarū paſſarum quod ſatis eſſe videbitur, hæc miſcellanea præbētur. Suſpirioſe laborāti fauces melle, butyro, axungiaq; demulcentur, deinde tenuis ſal infriatur. Cum ſpiritus non niſi recta ceruice trahitur, orthopnœam græci vocauerunt. quæ ijs notis deprehenditur. arrectas aures animal continet, & igneum quid expirat. ilia identidem retrahit. oculi patent aperti. Remedium eſt, ſanguinem è dorſi vertebris mittere, & cōmiſto oleo & aceto cum ſanguine qui profluxit, pecus illinere: cibo, quātum maxime fieri poterit, abſtineri: aut ijs quæ calfaciendi vim obtinent, vt eruo, aut ciceribus, veſci: hyeme triticeo farre, per æſtatē hordeaceo ſuſtineri. Item tragachanta, defrutum, bitumenq;, quibus caninus ſanguis ſit adiectus, & triti cumini quātum tribus digitis capi poteſt, ex vino propinātur, aut cādidus oui liquor ex melle & pineis nucibus intritis, diebus viginti aut pluribus, donec pulmo perſanetur. Sin nihil ijs fuerit adiutus, curabitur inſerta pectori radicula, quam veterinarij conſiliginem vocant, aut narium vel auricularum radicibus impacta. ſiquidem has in parteis omnis vis morbi noxiumq; virus elicitur. Aut paſtilli cum hydromelite dentur, qui amaris nucibus, & ſylueſtris cucumis radice, melle exceptis, cōſtēt. Aut radix mori trium obolorū inſtar, trita cum calido vino, naribus infunditur. Sed equorum capita qui ſpirandi difficultate premuntur, prius olei cyatho, & vini

sextario perfricetur. his enim deploratis ferè valetudinibus remedia pollicentur. Porrò difficultas spirandi, sudore, plurimo labore, aut suspirio cõcipitur. Qui hoc vitio conflictatur equus, naribus purulentã saniem expuit. cui potio maximũ adfert cõmodum quę capit sapæ cretensis heminas treis, abrotoni quadrantẽ, floris hyssopi, casiæ, eryngij, tragachãtæ, pollinis thuris masculi, singulos sextãtes. hæc omnia diligenter tunsa, & sapæ cõmista, faucibus immittũtur. Suspirioso sanguis detrahitur, & cum sextario vini atq; olei, thuris semuncia, marrubij succus instar heminæ mistus infunditur.

TIBERIVS.

SPIRANDI difficultas his signis cognoscitur. ilia equi identidẽ emicãt, naresq; sibilũ edunt: sed mœrore iam elãguescens cõficitur. Cui hac ratione succurritur. Oua tria in aceto macerata primo die, altero quinq;, tertio septem, expressis eorum putaminibus, induntur ori.

Ad exulcerationem pulmonis Hierocles.

EST ETIAM grauis pernicies cum pulmones exulcerantur. inde tussis, & macies, & ad vltimũ phthisis inuadit. quæ ne mortẽ adferant, radix coryli inusta perforatæ inseritur auriculæ. tum mellis bini cyathi, & liquidæ picis oleiq; tãtundem cum butyri & suillæ adipis offis faucibus infundũtur. Sin ijs morbus nõ leuetur, porri succus instar heminæ pari olei mensuræ miscetur, & cum vini sextario potandus datur diebus compluribus. Sunt qui oleo radicem syluestris rutæ adijciant. Alij thus malunt immiscere.

Apsyrtus ad vlcera putrida maxillarum.

SI VITIVM freni iniuria creauit, torrefaciẽs chalcitẽ, vbi igni incãduerit, cum melle teres, dum in puluerẽ leuigetur, & in pyxide recondes. cum vsus deposcet, ad vlcera quæ putrescunt, aut in ore vorant pascuntq;, aut quacunq; parte corporis erumpant, adhibebis.

HIEROCLES.

SI MARCIDVM aut putrescens vlcus in ore delitescat, id vbi sic explicueris vt oculis pateat, adures. Sed non est committendum vt tendones aberrante ferro contingas. Si in spinam dorsi se demersit vlcus: vbi tunicam dissecueris, candens medicamentum adhibebis. Sed hoc sedulam animaduersionem desiderat. Si in costis hæreat, osse tenus excindes: deinde cupressum bene tusum cum æquali polentæ modo subactã parti vitiatæ sublines: (vlcus nõ ante quartũ diem circunluatur: ante quod tempus omnem manus contactum respuit)

aut brassicæ folia tunsa, adiecta polenta perlues, aut syluestrem porrum satiuumq́ tritũ adiecta farina hordeacea impones. Si crustæ deciderint, sic vt marcor conspectui subijciatur, illinens prius vulnerario medicamine, tunsam aristolochiam aut crudam picẽ indes. Anchusam, aut tritam chalcitin, aut verbasci folia, aut sideritim hærbam superpones. Habes aduersus putrida vlcera secundo volumine quæ de ijs medicamentorum compositionibus præcepi. Si os putridũ vlcus inuasit, acidum punicum tusum cum polenta cõspersisse, & in aceto subactũ liuisse prodest: aut tunsos cupressi frutices ex polenta & aceti imbre rigatos sparsim indidisse satis est, aut chameleæ & aristolochiæ rotũdæ caules tũsos & cretos æquis põderibus deligasse.

Apsyrti de cardiaco morbo, Cap. XXIX.

APSYRTUS Agathocli artis veterinariæ prudenti salutem. Te qui iumentorum alimonia lætaris, cardiacorũ indicia nosse commodum est. Laborans equus eo morbo exhaustus elãguescit, & ilibus substrictis trahit ventrem: cæterum demissis oculis tristitiã præ se fert. Testes & genua tumẽt. His itaq; notis vitiũ aperte fatetur. Cui ita succurrendum est. Calfacientia per os aut nares educta lingua conueniet infundere: id est piper, vinum, oleum, scyllam, item lauri baccas, aut thymum. Alijs quoq; calfaciendi dote præditis, modo subueniant, vtendum. Cibo sicciore roborandus. Viridibus pabulis prohibendus. Vino oleoq́ defricandus. Sed venter contectus esse debet, & pectus maxime vestimentis opertum. Tritũ ex oleo sulfur infricandum. Equile in quo versatur, identidem euerrẽdum, cui nõnihil insternatur quod iucundũ odorem expiret, vt myrtus, laurus, & id genus alia. Verum cum talibus signis sic implicabitur, vt ingredi nõ possit, cõpulsus ab equisone vacillet, & tristem vultũ, vt ante monuimus, præferat: si ex ventre & armis sudor prorumpit, ita vt tremor & intẽtio neruorum accedat: si subinde concidit, nec protenditur, sed iacens in ventrem decũbit, ac magis excruciatur doloribus, ita vt eis par esse nequeat: cum surgẽdi voluntas incesserit, impos sua spe frustratur, nisi magno impetu conatus prodeat: testes conuelluntur, & genitale prominet, ac paulatim vrina fertur: scire licet ad extrema ventum esse, quod bilis iam in arterias prorepsit, & cordis officinam expugnat.

HIEROCLES.

CARDIACUM equum ijs notis cognosces. ventrem & ilia contrahit, & tristitia cõficitur. caput insudat. Quod ad curãdi rationem pertinet, quæ calfaciunt, vtiq; fusa per os aut nares opitulantur, piper ex vino & oleo, scylla, thus, aut aristolochia, bacca lauri, aut

myrrha, thymus, vel quodlibet aliud quod sibi calfaciendi naturam vendicauit. aridiore cibo fulciatur. Vino & oleo cōfricetur. Cum venter tum pectus maxime contegantur. Sulfur ex oleo suffricandum. Stabulum in quo cubitat, subinde cōuerratur. Etenim equile mundum expostulat, vbi ea cōspergantur quæ bonum odorem efflant, vt myrti & laurus frondes, & consimilia. Porro cum cardiaco languore victus fuerit equus, pedibus insistere non valebit. quòd si cogatur ingredi, parietes consectatur, & in ea quæ sese ferunt obuiam occurrens incumbit. venter sudore digeritur. armi maxime contremiscunt, neruorum distentio sequitur. vires omnino labant, nec nisi maxima vi nisus erigi potest. testes ita contrahit, vt lotium paulatim egeratur. iam flaua bilis per arterias illapsa, cordis arcem obsidet, sic vt ne amplius quidem prorogari vita possit.

THEOMNESTVS.

SI DEFLVXIO alius've dolor in cordis sedem decubuit, neruorum distentio sequitur. labāt genua. cum corpus, tum maxime caput afficitur. Ergo cum hæc indicia repræsentabit, opus erit infūdere laseris quod magnitudine fabā æquet, mellis trientē, nitri quadrantē, aquæ sextarios duos, calfacti aceti heminas duas. quæ in eodē vase recipiuntur: misturaq; per triduum ingeritur. Viridi fœno, gramine, aut medica pascatur. Sed si ijs prosperā valetudinē non recuperet, sanguis priorū pedum poplitibus, aut etiā suffraginibus emittēdus est. Sanitatis cōpos recreetur.

PELAGONIVS.

CARDIACVM hæ notæ demonstrant. Equus continenter humum capite compulsat. ilia subinde demordet. conquiescens etiam sudore digeritur. Cui ita, si malo ferendo fuerit, subueniendum. Sinapis, laseris, singulorum quod fabæ magnitudinem impleat, mellis acetabula duo, aquæ calidæ cyathos duos in aceti cyathis quatuor vnà terito: misturā propinato: insuper equū agito: viride pabulū obijcito. Postquā sanitati fuerit restitutus, tēdonū venas sauciare, & à posterioribus partibus sanguinem emittere conueniet, quò lōgiori sanitate fruatur.

Eumelus ad dolorem cordis.

CORDIS dolor cognoscitur, cum equi dexter oculus collachrymat, & genua labant. tū sanguis, vti præcepimus, detrahatur: sorbitio per sinistram narē infundatur, quæ habeat seminis fœniculi acetabulum, anisi tantundem, vini candidi heminā. hæc miscentur, factaq; sorbitio per triduū ingeritur. Si permaneat dolor, sanguis è crure mittendus, deinde laserpitij radix instar fabæ, nitri tantundē, mellis acetabula duo,

calidæ aquæ quatuor heminæ, cum vna aceti hemina commiſcētur, & faucibus infunduntur. Aut ſcylla & ariſtolochia, thus, myrrha, thymus, vino excipiuntur, miſturaq; per nares immittitur. Sed animal operiatur ſtramētis. Omnis ſtabuli ſpurcitia deuerratur, quod mundum cubile deſideret. idq; myrrhæ & foliorum lauri nidore ſuffiri debet. ſed abſtineatur hordeo.

Apſyrti de nephritide, Cap. XXX.

EPHRITIDIS indicia ſunt hæc. poſteriore parte tractim progreditur, reſolutuſq; vacillat: & inter incedendum, parietes ambit. Hunc igitur aduremus qua clunes ad veſicam coëunt, arrectis clauis non pluribus quatuor & viginti, vtrinq; ſecundum ſpinam duodenis, ternos verſus efficientibus.

HIEROCLES.

EPHRITIDEM hęc ſigna portendunt. teſtes ſublimes tolluntur. poſterioribus pedibus non inſiſtit equus, & vrinam facit nigram, cruore perfuſam, craſſamq;. Cui ſic ſubueniendum eſt. Clunes & lumbi fouētur, delinunturq; cerato. Veſtimētis equus muniatur. Obijciunda ſunt quæ vrinam cient; & humori mouēdo ſunt, vt fœniculum & apium. Viridis medica danda, & cādidum cicer in vino præbendū, deinde apij binarum ligularum inſtar, dauci pares modi, anethi binæ portiones, myrrhæ terni oboli. hæc terūtur, & in paſſi hemina infundūtur. Leni greſſu procedat. Tepida aqua quę congium impleat, per ſedem ingeratur. Culmis mollibus cubile ſubſternatur. Si vero ſynceram vrinā ferri cōſpexeris, teſtes gracileſcere, ac pedes poſteriores ſenûm digitorū ſpatio minus ſupergredi, non aliter ſentio quàm, vt Cleomenes Lindius prodidit, vſtam verbaſci radicem in vino conterendam, & addito pari aquæ modo, in aluum ex inferioribus partibus indendam. Sunt qui præcipiant farinam tritici præſtandam, fœnum bonum, & panem quantum voluerint exhibēdum. Item cicer dandum. ſed lenibus exerceatur ambulationibus.

TIBERIVS.

EPHRITIDIS ſigna ſunt huiuſmodi. Nerui ex quibus genitales partes depēdent, quos Gręci cremaſteras appellant, impleti turgeſcunt. ilia palpitant. pedes ſubſiliunt. oculi tanquam emiſſitij ſuſtolluntur. ingredi non poteſt, quod erecti renes incumbant. Quod ad curandi rationem pertinet, ſanguis inguinibus emitti debet. Cibus eſt ſubtrahendus. Hac potione vtēdum. Thuris ſextās, fabæ freſæ quarta pars, hęc minutiſſime detrita cum melle cōpluribus diebus per

nares infunduntur. Progressibus subinde credatur. Deinde tali sorbitione vtēdum. Catulus genitalibus locis exēptus, in ptisana feruescat, & cū melle colatus, per os multis diebus infundatur, dum ad sanitatem ventum sit.

Nephriticorum præsagia, & curatio.

SI EQVVS aut veterinum aliud hac mala valetudine corripiatur, hæc aderunt indicia. nō oscitatur omnino, nec hiscit: partibusq; posterioribus inniti nō potest, sed subinde status mutat: inter gradiendum prioribus deficitur: posteriora in gyrū torquet, quasi circulos ducat. nonnunquam vtraq; in orbes implicat. malleoli crassescunt, & tardiores deprehenduntur. Morbus discutietur si calida aqua spina dorsi largius foueatur. Si renes equo dolent, ilia & testes micant. lotium ægre it. posterioribus pedibus circulatiore motu, quàm prioribus graditur, & solito magis hinnit. Hac curādi ratione subuenitur. Hastulæ regiæ radix in meraco vino decocta, mox trita cum aqua egelida, subijcitur aluo. renes quoq; calidioribus vnguentis demulcentur. Equum si renū dolores excruciant, lac ouillum instar vnius heminæ per triduū infundatur, aut tātundem ceruinæ medullæ decoctę cum oleo pari. Aut odorata potio, quam vocāt aromaticā, cum vino, oleo, melle, & ouorū liquoribus immittatur. Vino, & oleo, & nitri spuma perfundatur: & vbi calida adhibueris fomēta, dorsum pannis inuoluere prodest. Hoc vitij genus citatiore discursu cōtrahitur. Renū dolores abigit hæc mistura. Piperis, petroselini, troglodytidis myrrhæ, singulorum triēs, spicæ nardi, seminis apij, castorij, singulorum vncia, lachrymæ papaueris sextans, anisi, casiæ, singulorū triens, si hæc tusa cretaq; ligulæ plenæ mensura propinētur cōdito diluta. Renum inflāmatione, quam nephritidem appellant, tentatur equus, cum nimia sarcina grauatus, ferendo oneri cedit, aut vbi lacū transilijt. Cui peculiare est vt posteriores pedes subsidāt. Solet etiam vitiū concipi cum eximium frigus sensit. Curatio itaq; erit, vt lumbi calida perfundantur: adurēnsq; medicamentū, cum vsus poscet, adhibendū.

Sequens potio ijs auxiliatur, quos renum dolor male habet. vndecim cupressi gallæ cum adhuc virent cremantur, quibus tritis, nitri siccati & triti, & olei primæ notæ, singulorum quadrans adijcitur, & in vini veteris sextarijs quatuor hac mistura per quatriduum equus saliuatur. Quòd si vehemētior quàm vt ferri possit dolor vrgeat, vngularū venæ soluentur, & sanguine qui profluxit, ex axūgia & oleo delibuti renes leniūtur. Quòd si necessitas efflagitet, malagmatis vti nō erit alienum. Renum dolorē leuat, & lassitudinē discutit acopum, quod habet olei libras decem, euphorbij deuncem, siccæ radicis chamæleonis trientem, olei cyprini libras duas, sulphuris ignem non experti trientē, piperis, radiculæ, singulorum quadrantē, pyrethri sextātem, hęrbæ pedicularis, tapsiæ, singulorum trientem, syluestris cucumis radices

aridas, omnia ſicca contundito, cribrataq; oleo rigato, dum mellis craſſitudinem contrahant. vitreo vaſe recondito, & cum res poſtulabit, vtitor.

De lumborum doloribus.

SI DOLOR equi lumbos infeſtet, ſigna hęc adſunt. Poſteriora circunuertũtur, & interverſandum aberrãt, & identidem lapſantur. cui mederi oportet vrentibus medicamentis. Exorſus igitur à flexu ad genua, vtrinq; candens ferrum compellito, vt quod igni deflagrat, penitus adigatur. locus ſiquidem graui cõſtat carne, quæ non facilè premẽti cedit. dein friatum ſalem parti glabræ reſpergito. mox admiſta calida aqua vinum & oleum inſpirato. panem quoq; hordeaceũ merum vbi perfuſſeris terito, & ambuſtæ parti linito. Pecus non antè agito, quàm complures dies exigantur, & quàm plurimo cibatu firmato.

Vnguentum lumbis efficax.

ACETI, bituminis, ſulfuris viui, opopanacis, pares modi miſcentur, & eo, cum poſcit vſus, imbuuntur ad leuandos lumborum dolores. Braſſicam tritam adiecta vini hemina cum frigida aqua impoſuiſſe prodeſt. Item cupreſſi folia in puluerem detrita qui menſuram heminæ compleat, addita polentæ libra, aceto ſubiguntur, & dolenti loco admouentur. Itidem aridæ reſinæ ſextans tantiſper coquitur, dum eliqueſcat. hordeacea farina, & caprillus adeps, adijciuntur, eouſq; dum ſpiſſeſcat. hæc affectæ parti calida imponuntur, & ſubinde applicantur.

Dolorum coxendicis remedia.

SI DOLOR coxendicẽ male habeat, poſterioribus cruribus perinde quaſi vinctus eſſet, ingreditur. Sanguis igitur vtriſq; inguinibus extrahitur inſtar quatuor heminarum, & multa calida perfunditur, & inſpiratis oleo vinoq; defricatur. ſic enim ex toto cõualeſcet. Si ne ſic quidem is morbus diſcutiatur, in orbem vtraq; coxẽdix candentibus ferramentis exulceranda. Reliqua curatio vti ſcriptis antea mãdauimus, adhibenda. Si à ceruice equi poſteriorem in partem rigente, aut vndecunq; coxendix indoleſcat, protenta cauda venæ verberentur: quæ vero diſtẽta magis ad ictum intumuit, ſcalpello ſoluitur. At vero equus qui hoc vitio corripitur, frequẽtiorem ſpiritum promit, lumbos eius & ſpinam dolor exercet. Tum hac vtendũ curatione. A fœminibus & vngula ſanguis emittẽdus. Agglutinãda quę repellant cataplaſmata. Fotus etiã adhibendi. Equili calido continẽdus, in quod nullũ frigus aſpiret. Iſchiadicorũ dolorẽ finit medicamen quod habet colophoniacæ librã, terebinthinæ, veteris olei, ſingulorum ſeſquilibrã, opopanacis ſeſcunciam, galbani ſextantẽ. Sed quod

constat euphorbij vncia, adarces, alcyonij, singulorũ sescũcia, baccarum lauri triente, piperis vncia, cyprini olei sextãte, inter valentissima auxilia est. *Si* rupta coxendix, aut collisa est, equus anhelat crebro, & gemitus exprimit. venter flatu distenditur. Lumbos igitur, & doloris sedem manibus contrectes: & vbi vinculis equum coërcueris, candente ferro locum oportet exulcerare. sic noxius humor euocabitur, qui putris oui luteũ repræsentabit. Itaq; friatum salem, & irrigatum pice, vlceri ignem experto instillabis.

Claudicanti equo quod remedium adhibeatur.

HVMOR ruens in pedes, claudicationem adfert. quod cum accidit, vngula statim inspicitur. tactus autẽ iniuriam demõstrat: nec equus vitiatam partem vehemẽtius premi patitur. Sed si humor adhuc supra cornua pedis in cruribus est, assidua fricatione discutitur. vel cum ea nihil ꝓfuit, scarificatione demitur. At si iam in vngulis est, scalpello leniter aperies. postea vrina vetere fouebis, & asperso sale, spõgia vel pãnis deterges. deinde seuum bubulũ vel caprinũ lamina ferri cãdente instillabis. Postremo pannis aut solea spartea pes induitur, quousq; pedibus valeat insistere. maximeq; datur opera, ne in aquã pedem mittat, vt sicce stabuletur. Hic idem humor nisi emissus fuerit, saniẽ creabit. qui si suppurauerit, tarde procurabitur. ac primo ferro circuncisus, & expurgatus, deinde linamentis oleo vetere, melle, & eruï farina madẽtibus, inculcatis, mox punico malo & ficis cõtusis, & linteo superinductis, ad sanitatẽ perducitur. Si dolore neruorũ claudicat, oleo & sale genua poplitẽsq; & crura cõfricanda sunt, donec sanetur. Si genua intumuerint, calido aceto fouẽda sunt, & lini semen, aut miliũ detritũ, conspersumq; aqua mulsa, imponẽdum. Spõgiæ quoq; feruẽti aqua imbutæ, & expressæ, atq; melle litæ, recte genibus applicantur. Quòd si tumori subest aliquis humor, fermentũ vel farina hordeacea ex passo & aqua mulsa decocta imponitur: & cum maturuerit, suppuratio rescinditur ferro, eaq; emissa linamentis curatur. Minus tamen claudicabunt iumẽta, si opere disiunctis multa frigida lauentur pedes, deinde suffragines, ac coronæ.

Hierocles de ventris dolore. Cap. XXXI.

CVM VENTER equo dolet, signa sedulam desiderant animaduersionem. nõnulli enim tãquam vrinæ difficultati medeantur, cõmouentes, efficiunt vt nõnihil intra animantẽ rumpatur. aluus autẽ quietem postulat. Sudor itaq; ex lateribus ilijs & testibus prorũpit. venter eminulus attollitur. Pecus solum pedibus pertũdit, & in affectã partem vtrinq; volutatur, quasi doloris sedem nutu demonstret. Interdum corpus totum intremiscit. Sed hæc accidunt etiã equo quem vrinæ tormina

fatigant. Verum reliqua non exprimit signa quibus vrinæ difficultas deprehenditur: de qua consequenter nobis differendum erit, si modo quibus remedijs sedetur dolor ventris, dicere proposuimus. Pertusis pectoris venis sanguis multus elicitur, & vncta manu per anū inserta, fimū quod trāsitum precludit, extrahitur, tenuisq; sal instar acetabuli subditur: crebroq; proritādus vt alui recrementa deijciat. ita dolor finietur. Porro multa calida fouere terga coxendicesq; proderit, & betæ decoctū cum passi sextario per sinistrā narem infundere: aut ficos in quatuor heminis vini coctas, quibus nitrum tritum fuerit adiectum, ingerere: aut polij foliū itidem in vini sesquihemina decoctū indere: dein agere currentē, sed nō tam concitate, vt anhelet. hordeo per triduū abstinere. Quin & intra diem quàm equus noxā traxit, nulla potestas aquæ faciunda est, sed viridi tantū fœno sustinēdus. Post triduū hordeum sensim copiosius ministretur. Interest quoq; doloris causam didicisse. Cum ad intentiorem cursum extimulatus equus subito cōquieuit, statimq; hordeū deuorarit, id minime concoquit. quo fit vt cibi maior pars indistributa coëat. hinc ventris tormenta concitantur. Aut si fœno vescens, exilem araneū phalangio consimilem ederit, quem buprestim appellant. Siquidem vsq; adeo inflāmatur equus, vt se ipse in terram allidens deturbet. Cui folijs brassicæ tritis, adiectis vini sextarijs duobus, & olei hemina, succurritur. Absinthium etiam in vino coctum per sinistram narem infunditur. Venter sulfure trito in oleo quod satis eliquescat, inducatur. hordeū aqua perfusum betæ adijciatur. Eadem ijs quos vermes torquent, præsidio sunt.

Theomnestus ventris dolori.

VENTRIS dolor equum exercet si cibos non concoxit, sed crudus integrum hordeū deijcit. quod si in ventre diutius remanet, cum sitis ob cruditatē excruciet, liberalius ebibit. hinc hordeum sucto humore tumescit, aluumq; replet, & tormina ciet. & nisi celerius excrementa ventris exigātur, periculo locus est. Oportet itaq; clysteribus oleū & aquam ingerere, & per sedem inserere manū vnctam, & continuo fimum elicere. pastillum quoq; cum scammonio instar oui vnius in anū indere. sic vtiq; venter resoluetur. Horū similia quædam ostendit ventris cruēta proluuies, quam dysenteriam vocāt. sed refert, quòd priuatim sese demordeat equus, & ventrē passim dentibus sauciet, molestia in sese sæuire stimulante. Cui brassicæ succū ex oleo & vino per sinistrā narem oportet infundere. Sit autem modus vini sextarius, & olei pars quarta, brassicæ succi tantundem. Subinde causis alijs cōpluribus venter dolorē contrahit, vt cum delitescentē in fœno bupreštim deuorarit (est autē similis phalangio vermis) aut cū araneum cognomēto lycum depastus est, quod freqūēter in fœno natū residet. Aquarum quoq; vitio accidit, dumq; peregrinarū nouitāte tentatur. Cum

adhuc malum id recẽs hæsit, potionem infudisse proderit. Si dolorem quoq; ventris, tineæ crearũt, cum dolore crebro se volutat equus. cui psyllij tunsi, scobis ceruini cornus singulas vncias, cum opopanacis semuncia permiscere oportet, & in aqua mulsa infundere. mentæ decoctum detur potandum. teneris lauri cacuminibus vescatur. Si vrinę difficultas huic vitio succedat, oleum cum drachma cretensis opopanacis ingeritur.

Verminosæ alui doloribus.

Solẽt vermes quasi lũbrici nocere intestinis. quorũ signa sunt, si iumenta cum dolore crebro volutãtur, si admouent caput vtero, si caudam sæpius iactãt. Præsens quoq; medicina est inserere manum, & fimũ eximere, deinde aluum marina aqua vel muria dura lauare, postea radicem capparis tritam cũ sextario aceti infundere. Nam hoc modo supradicta intereunt animalia.

Eumelus ad ventris dolorem quem vermes excitarunt.

Aquæ quæ potanda præbetur, aut fœno quod estur, nitri paulum adijciatur. succus brassicæ in passi hemina mistus, & per sinistrã narem defusus remedio est. chamæmelũ ex vino & oleo tritũ per corniculũ infũdi prodest.

Tineosæ alui doloribus.

Ventris dolor creari consueuit, quando vermes vicinas parteis lancinãt, suisq; vellicant morsibus. tum sine vlla cruciatus intercapedine torquetur pecus, & crebro volutatur. venter intumescit, & admouet oculum & os vtero. Suprascriptis remedijs est pugnandum. sed si tua fert opinio, centaurium & syluestris cucumis radicem admiscebis. Iuuabit etiam ex inferioribus partibus medicamenta quædam indidisse. Siquidem nitrum & oleum pari pondere viridi betæ miscentur, adiecto decocti iure in quo capræ caput cum gallinaceo sit incoctum: & ex ptisanę cremore instar sextarij commode subter in aluum dantur. Cum autem dolor inuadit, fomẽtis venter muniatur, aut apij semen tritum, aut trisago friata cum myrrha in vino cãndido odorato suffunduntur.

Pelagonius cõtra colicos cruciatus, & hos qui putri fœno noxã cõceperũt.

PELAGONIVS Lucio salutẽ. Colicorũ indicia non omnibus habẽtur conspicua: quando non ijs dissimile quiddã intestinis valetudinibus accidere solet. Hoc vno tantum dissidere videntur, quòd sine vllà doloris intercapedine grauioribus molestijs adficiuntur, quàm qui cardiaco morbo languent, aut torminibus excruciantur. quorum sequaces notas ab ijs edocti subinde cognouimus. Stans pecus subito cõcidit, perinde quasi comitiali morbo corripi putetur. interposito tempore ad se redit, dein nec multo post recrudescit dolor, & languor refricatur. sese quoq; proiectans decumbit. cum frigidam ebibit aquam, tremore concutitur, &

ſudore diffluit,ac ægre ſpiritus eliditur,& quaſi per anguſtias euadens animantẽ angit. Quibus ſequenti potione,vt Celſus eſt author,auxiliari cõueniet. Radicis põticæ,piperis,allij,petroſelini,ſeminis fœniculi,piperis nigri, marrubij,abrotoni,ſingulorum vncia,aneti ſcrupulus,libyſtici,cẽtaurij,ſingulorũ vncia,aiugæ ſemũcia,eupatorij ſextula,pulegij mundi,rutæ,ſeminis apij,ſingulorum vncia,eupatorij,gingiberis,ſemuncia, mellis primi meriti libræ duæ,ſicca tunduntur,& incerniculo creta,melle excipiũtur. cum neceſſitas vocat,auellanæ nucis tuberculo cum ſextario tepidæ aquæ medicamẽtũ ingeritur. Aut mellis quaternæ ligulæ, farinæ thuris vncia,aceti coclearia quina,vini veteris hemina,omnia contrita in treis portiones digerũtur, vt triduo per os indantur: ſed ſtragulis opertum pecus cogatur dimoueri. Sunt qui corticem capparis in fumo ſuſpenſam deficcent,dein ex pipere & vino tritam propinent. Si equus fœno putri noxam contraxit, primum inconſtans ſpiritus erumpit,ſemperq; micás vibratur: debili nititur greſſu. Huic è ventre & armis ſanguis emittitur. defruto pecus ſaliuatur. hordeo abſtinetur. Cæterum remedijs eſt vtendum quæ vrinæ ciundæ ſunt.

Idem ventris dolori mulcendo.

AD LEVANDVM ventris dolorẽ proderit panacis radicis ſcrupulos duos,ariſtolochię ſcrupulũ in odorifero vino cõtriuiſſe, & faucibus infudiſſe,aut ſeminis rutæ acetabulum ex vetere vino præbuiſſe, vel ſolani & naſturtij tritum in vino & oleo ſemen egelidum indidiſſe,aut ſtillatitiã myrrham,quam ſtacten vocant,in ſextario vini veteris addito ſalis callo. Sed prius hoc medicamentum candenti ferro ſit inuſtum,deturq; tepidum. Quinetiam humano ſtercore palatum pecudis infricuiſſe iuuat. Itẽ leporis fimum cum nouem coclearibus mellis,& piperis quindecim granis,in pila tritum, cum ſucco braſſicæ per corniculum vtiliteř infundunt. Aut ſuillos tres talos,quos humani dentes nondum attigerunt,crematos,& in vini & olei hemina contritos inferunt. Sũt qui ventris & inteſtinorũ dolorem ſedari viſu nantium, & maxime anatis,putent: quam ſi conſpexerit cui inteſtinum dolet,celeriter tormento liberatur.

Apſyrti de iocineris dolore, Cap. XXXII.

SI IOCINERIS dolor equum exercet,identidem cõuertitur,& doloris ſedem veluti oculis luſtrans oſtendit. Gemitus quoſdam exprimit. os aridum adeſt,nec ſaliuis fluidum: qua re lingua exaſperatur, & ſimul intumeſcit. Concidens huc illuc verſatur,nec ſuper hoc viſcus decumbere valet: verum cum volutatur,dolores recrudeſcunt,& longe magis infeſtant: excituſq; ſubinde conſurgit. Quod ad curandi ratio-

nem pertinet, exiguis exercitationibus dimoueatur. Compluribus stramẽtis aut aceribus contegatur, quibus molliter incubet: & olei & vini confrictionibus demulceatur. Egelida potione cũ nitro saliuetur. sed quotidie nõ est dandum nitrum. Polij folium in vino decoctum, & per os aut sinistram narẽ defusum, vtile est. illyricam irim tũsam in vini aqua diluti duabus heminis itidẽ oportet ingerere. Præsens auxiliũ est polemoniũ hærbã ex vino terere, & consimili modo suffundere, quæ latioris calaminthę similitudinem refert, sed longe magis incanescit, amariore gustu, odore graui. nascitur in vliginosis pratis. aut conyzam, quæ quibusdã cunila dicitur, incoquere conuenit, & ex vino & oleo fundere. Hordeũ quod debet obijci, prius aqua calida madescat. Nec secus tusa polemonion hærba hominibus illita salutaris est. Ad eadem cunila adiecto oleo efficax erit.

THEOMNESTVS.

SI IECVR equo doleat, tussiens gemitus exprimit, oculi vitiãtur. etsi solito voracius exest, sitíq; cibi copiosioris edax, potũ tamen respuit. Cũ sic afficitur, hoc infusum medicamen subueniet. mellis pondo, nitri selibra, vini candidi hemina, aquæ sextarius, miscentur, dum in vnitatem coëant, & diebus quinq; per narem dextrã demittuntur. Si per hæc ad sanitatem ventum non est, sanguis à prioribus pedibus emittendus. si hæc non soluerunt, tertia ab alis costa, lignea rude candenti cõburenda. sed vna inter vtrunq; sinum costa pretermittatur. verum igni flagrans stolo digitos quatuor exarato versu non excedat.

AGATHOTYCHVS.

SI DOLORE iecur prematur, has notas equus præmõstrat. præcordia dextra parte tument. tetrum ac grauem halitum exspirat. cursitationibus inferior cedit, & inter gradiendum pigrius posteriora crura mouet. equile refugit. Ea victus ratio sequẽda est. salubri cibo & humidiore roborandus. in leuiusculas ambulationes prodeat: sed exercitatione prohibeatur. paulatim pabulum est dãdum. dãda opera vt molliter incubet. pingui perũgatur. aqua detur in qua abrotonum sit incoctum. siquidem potionibus magis quàm infusis medicaminibus morbus abigetur.

HIPPOCRATES.

SI IOCINERIS dolore conflictetur equus, à cursu præcordia sentiũt exulcerationẽ. nõnihil in pulmonibus rũpitur. cõcidit corpus. pabulum fastidit. venas recurrens sanguis explet. Hunc sanguine à ceruice misso curabis, & myrrha & thure instar denarij cum vini he-

mina infusis, vino & oleo collues. Sed pecudis fastidio succurratur, dato similaginis cremore. Eo siquidem gustu sæpe cupidinē edendi bibendiq́ concipit. Si vitiū permanet, ab vtroq alarum sinu sanguinem detrahere conueniet. Quosdam hoc vitium cepit, cum per lapidosum solum, aut per aspera loca vel lapidibus constrata vehementius procursarint: quibus acetabulum cumini cū vino & oleo immisisse satis est. Porro mellis, nitri, singulorum acetabulum, cumini acetabula duo, eodem mittuntur, & olei & aquæ singuli sextarij super hæc cōijciuntur, & per nares inserūtur. Si ijs bona valetudo reddita non est, sanguis à prioribus cruribus sub genua detrahatur. Si ne sic quidem dolor finitus est, sub alis tertia costa candēti virgula vel bacillo per medium aduratur, interiecto quatuor digitorū spatio, quò magis igni facta vlcera distent. Lacustres ranas cum vino tepefactas produnt, si triduo per os ingerantur, opitulari. Hæc potio iocinerosis præsidio est. Punica nux quàm tenuissima, croci vncia, cumini æthiopici tātundē, ea diligentissime creta, in vino præbētur. Item polemonium auxilio est, quod in palustribus enascitur, calaminthæ similitudine, amaro gustu: syluestre origanū, cum farina piperis, & vino. aut butyrum & mel, opopanacem & myrrham, æquis ponderibus trita, & cum vino mista, per nares vtile est infundere.

Apsyrti de vrinæ difficultate, dolore ventris, item de stillicidio, & suppressione lotij, Cap. XXXIII.

ERTIOR factus sum, domine Aeliane, tibi satis exploratum esse plerosq veterinariorum, quòd vitia quæ equis accidunt, non definiant, aduersa remedia sæpius attulisse. Quare dolēti ventri non secus atq difficultatibus vrinæ subueniūt, animaliq́ nonnihil mēbrorum cōtingit delibari. In eo igitur quē dolor ventris male habet, hæc indicia notantur. Latera, testes, & ilia desudant, vēter sustollitur, pedibus terram cædit, & in partem vtranq conuertitur, perinde quasi dolentem locum designet. nonnunquam toto corpore tremor exoritur. Hæc ei signa quem vrinæ difficultas manet, euenire solent: è quibus insuper indicijs iam hærere vitium deprehēditur. Cum procurrit, sub fœmina sese cauda verberat, & subinde volutatur, clunésq demittit, & genitalē exerit partem, vrinamq́ guttatim reddit, quasi micturientis speciē præbeat. Hæ itaq sequūtur notæ. Equus qui vrinæ difficultate laborat, medicamētorū infusionibus procuratur. Porri fasciculus cum folijs decoquitur, & succus, si eo vti placet, qui heminas duas impleat, exprimitur, quo cum vna vini odorati misceatur: & addito olei acetabulo, per narem dextram infunditur. Dein ambulare debet equus, & excurrere, vt resolutis impedimentis vrinam profundat. Itidem absinthium decoquitur, & cum hemina vini ingeritur. Nec secus opopana-

cis quod parui digiti caput æquet, teritur, & in eadem vini mensura vti scriptum est demittitur. Aut radicis eius quæ estur, vulgo edulem raphanũ vocant, semen instar duorum cyathorum detritũ cum vino inseritur: qua veluti præmonuimus vtendum. Vel seminis apij tunsi cyathũ eodẽ modo dari conuenit. Melius respõdet, si hipposelinum ex vino detur, & erratici fœniculi, quod hippomarathrũ vocãt, radices similiter infundãtur. Sed præsentius auxiliũ erit, quinq; longæ ceruicis cepas, vt quæ maiore acrimonia præditæ sint, detractis exterioribus tunicis fractas indere sedi: dein ad progressum aut cursitationem exeat. sic equus vrinam egeret. Quinetiam calidæ aquæ fomẽtum auxilio est, qua clunes subinde perfundãtur. Planius à veritate desciuerunt qui corrigendam esse vesicæ conuersionẽ contẽdunt, cuius gratia manum intestino recto per anum insinuant, vesicam tamen contingere nequeunt, cum manũ in intestino contineant, vesicaq; ossi quod sacrum dicitur, insideat, nunquamq; sua sede lapsa declinet. Pruritum foramini quo meat vrina, manus inserta ciet. Quanuis interdum manu vrinam moliantur. Verum qui solum sedẽ tenus hãc admouent, nihil negotij facessere possunt. qui vero penitius impellunt: cum nihil equo commodant, tum etiam noxa ingenti afficiunt. siquidem manus attritũ longe maior inflammatio dolorq; concitatur, quàm ab equo possit perferri. Quare vel protinus vel paulatim ferè pecus in perniciem agitur: quippe quum equo & veterinis omnibus quæ solipeda sunt, tria hæc vitia in acutissimis numerẽtur, vesicæ malum, intestini conuersio, quæ græcis ileos dicitur, & cardiacus morbus. reliquos affectus cõpluribus diebus sustinẽt. Hi etiã morbi cõfestim equos conficiunt, nisi celerrime subueniatur, hordeatio, strangulatus, ventris dolor. Equo qui ventris dolore conflictatur, auxiliari hũc in modũ oportet: pectoris venas scalpello sauciare, quibus copiosus sanguis profluat, & inuncta manu & per anum inserta fimum eximere, quod naturales exitus obsidebat, salẽ instar acetabuli & mel indere. his enim excernẽdi cupiditas inuitatur, & ita dolor profligatur. Quin & dorsum & clunes calida multa fouere proderit, & betæ decoctum cum vini dulcis heminis duabus per sinistram narẽ infundere. Item decoctas ficos in quatuor heminis aquæ tritas adiecta nitri vncia in fauces dare: idem poliophyllo in vini hemina cocto præstare. in ambulationem & excursum procedat, modo non citate nimis agatur. Hordeum omnino subtrahatur, nec prorsus ante triduum erit obijciendũ. Die quo vitium traxit, ad potãdum non appellatur. Si viride fœnum tẽpus anni ministret, illo præsertim vtendum. Hordeũ transactis diebus aliquot sensim liberalius erit præbendum. Rationem inire quàm optimum est, atq; causas nosse quibus difficultas vrinæ concipitur: quæ à nullo adhuc authore literis mandatæ sunt. At vero accidit vrinæ difficultas plurimum cum iter agens equus aut die toto cursitãs in via lotium non excreuit. Hoc igitur de-

clinantem compellere conuenit, & vrinæ faciũdæ desiderio solicitare. Nam meatus ille qui à genitali ad iter vrinæ tendit, inflammationis iniuriæ patet: quæ si concepta peruasit, ægre lotium redditur. quæ causa dolores mouet, & vehementius tormentis implicat. Interdum quòd sistens diutius intorpescat, nec exercitationibus committatur, tunc acerrimos humores parit, qui in vesicam delapsi, fistulæ qua lotium fertur, morsum infligunt. quam ob causam stillicidio vrinæ tentantur. Subinde cũ ingruit hyems, & exuperans frigus aspirauit, vitium corripiunt. Itaq; iuxtà succendere ignem oportet, propter quẽ stans equus lotiũ excernet. Id quoq; cognoscas licet, quòd si magnam rhododaphnę vim esitarit, vesica rumpitur, quòd arteriæ quæ per dorsi spinam tendunt, refrigerantur, & solutę fathiscunt, quibus adiacẽs inhæret vesica. quare nihil mirum si rupta dehiscat, breuiq; mulus in perniciem spectet. Equum autem, quòd calidiore constet natura, celeriterq; cibos concoquat, id malum non manet. Dolor ventris cruditate cõtrahitur, aut cum integrum hordeum crudus per aluũ exigit: vel si copiosius inculcauit, venter potionis plenus turget, & dolore distẽtus laborat, & torminibus exerceturaut cum gallinæ pinna in fœnũ inciderit quod obijcitur, eamq; deuorarit, redundantiam torminosósq; cruciatus ciet. Animalis etiam genus in fœno creatur quod buprestim appellant, phalangio proximum. Hoc vbi pecus ederit, incendio flagrat, ac periculo non vacat. Itidem vitio aquarum accidit, aut cum afficitur peregrini pabuli nouitate: interdum cum vermes aut tineæ occupant aluum. ab ijs enim dolor ventris excitatur. Sed tineosæ pecudi non ita periculo locus est, quòd hæ intestinis insident, faciléq; per lubricos interaneorum meatus euadunt. Vermes longe maius periculum adferunt, quòd propter tenacem ventris scabritiem difficulter abigantur. His itaq; notis verminationem præsagies. Equus sese iactat, terramq; præ dolore mordicus adprehendit. *Si interanea vermibus scateant, hoc vtendum remedio.* Brassicæ folia quàm leuissime trita, cõfusis vini sextarijs duobus, & vna olei hemina, per læuam narem infunduntur, sulfure cum oleo trito venter inungitur. Huic malo coctum in vino absinthium subuenit. Hordeum oleo perfusum præsertim tineoso generi huic obijciundum. Id quoq; vrinæ difficultati remedio est. Verbenacæ acetabuli modum in vini heminã demissum infundere proderit. Itidem cyrenaicus succus tuberculo fabæ, & nitri torrefacti drachma in vinum demissa, & vt antea scriptum est, infusa, salutaris est. Vt vrinæ reddendæ libido lacessat, propellatur is in locũ vbi cæteræ pecudes meiendi causa concurrunt. quo cum ventum erit, quàm celerrime vrinam emittet. Quòd si is locus proxime non adsit, prodigant in lutosum: & sic illectus hac colluuie faciet vrinam. Hoc prudenti rei rusticæ Magoni Carthaginensi refertur acceptũ. Asserit autem, cum vrinæ difficultate torqueatur equus, si priorum pedum ex infimis vnguibus delimata

scobis in hemina vini per nares infundatur, cieri vrinam. Hoc etiam apud Sarmatas didici. Equum oportere aiunt stantem tenere, vesteq́ instrata à ceruice ad vestigia contectum, atq́ ita ventrē testésq́ castorio subiectis carbonibus suffire: & vbi vas vnde conceptus nidor eructatur, subtractum fuerit, pecus agitare. sic quàm celerrime lotium mouebitur. Quinetiā oportet balanum sale & melle coactam instar oui, sedi subijcere. hoc etiam vtrisque remedio est, & eis quibus venter præ dolore tumet, & qui vrinæ difficultate cruciantur. etenim hærentem vrinam euocabit. Doloris qui in excernenda vrina cietur, tria sunt genera, quæ secundum rei euentū appellationem acceperūt. Siquidem vrinæ difficultas dicitur, cum lotiū ægre it, & magno negotio editur, dysuriā Græci vocāt. Destillatio vrinæ, cum guttatim emittitur, & paulatim destillat. stranguriam nominant. Vrinæ suppressio, cum pecus omnino vrinā emittere non potest. ischuriam appellant. Quorum duobus, vti scriptum est, auxilium adfertur. Si remorans prorsus vrina sic hæret, vt meiere nō possit, periculo nō vacat, nec facilè remediū adhibetur. Cum autē obijciuntur quæ acri facultate prędita sunt, vt pellant vrinam, ea in vrinario meatu pruriginē creant: multoq́ magis inde vitiū gliscit. Cui cōuenit dictū locum spongijs aqua calida imbutis fouere, & medicamētis quæ infunduntur, vti passo aqua calida pari diluto. sed non duas heminas excedant. Hoc idem hydromelite præstari solet, etiam si læua nare suffundatur. Decoctum betæ huic vitio subuenit. Nec secus maluæ decoctū ex passo fusum auxiliatur. Viride fœnum exhibēdum est. sed si non adest, siccum aqua mulsa conspergi debet. Nec aliter reliqua, quę obijciūtur pabula, eadem mulsa perfundantur: quando taliū obiectu prurigo discutitur, nec erigitur coles. Opus est autē hordei cremorē aqua mulsa diluere, & ad hunc modū prębere. Siquādo fœminā accidat vrinæ tormento conflictari, mas salacissimus, qui flagret ardore coëundi, obijciēdus. ea veneris stimulis illecta, confestim vrinā emolietur. Ac, vt summatim dicā, indicia, & horū morborū curatio, ita se habent.

Ne veterina stillicidio vrinæ vexentur fluuium nacta.

Cum hyeme veterina iter faciētia in amnē inciderunt, in quo fluentū ita sit ingens & altū, vt eorū dorsa prolui possint, tū disiūgi ea oportet, & stimulari vt vrinā faciāt: rursus cœptū iter prosequi. Quod si tentatum nō fuerit, facilè in quibusdam vadis vrinæ suppressione torminibusq́ corripiuntur.

HIEROCLES.

TRES morborū vrinæ species. Vrinæ difficultas est, quum ægre lotiū redditur: stillicidiū, cum guttatim stillans excernitur: tertia suppressio, cum remorata prorsus non respondet. Quod vitium euenit vbi die toto progrediens equus & excurrens vrinam non edidit: qua de re meatus à vesica ad foramen pertinens, per quem vrina fertur, inflāma-

tionem concipit. quam ob causam dolor maxime refricatur. Aut & cum diu steterit otiosus, nec exercitationi fuerit cõmissus, acres humores in vesicam delabũtur, qui trãsitus vrinæ vellicãt, ac mordicus lacessunt. Si hyeme, vt frequenter fieri solet, exuperans frigus aut gelicidium vrinæ destillationẽ attulit, ignis propter eũ accẽsus auxilio est. Neq; si rhododaphnẽ pastus est equus, ita noxam capit, vti mulus & asinus, quòd calidiorẽ sanguinis habitũ nactus, ab huius iniuria se vindicet. His autẽ signis deprendere licet. venter ei dolet, sed qui difficili vrina tẽtatur. discurrere cupit. sub fœmina caudam concutit. cum volutatur, in clunes decumbit. genitale paulatim depromitur, perinde quasi micturientis quãdam prębeat imaginem. Curandi ratio hæc est, porrorũ fasciculus cũ folijs decoquitur. expressus succus qui sextarium impleat, immista vini odorati hemina, & olei acetabulo, per dextram narem infunditur. Dein ad ambulandum pergat, aut lento cursu ducatur, & ita vrinam profundet. Itidem absinthium in hemina vini decoctum ingeratur: aut opopanacis modus qui caput digiti magnitudine peræquet, tritus in vini supra dicta mẽsura demittitur: aut seminis apij tunsi cyathus in vini odorati hemina simili modo præbetur. Melius si decoctum hipposelinum dederis, aut erratici fœniculi radices. Hoc etiam efficax habetur. quinque longæ acres cepæ exemptis corticibus ano subduntur, deinde cursim procedat, & vrina manabit. Aqua calida perfudisse clunes, auxilio est. Aut cicera cãdida nigra've coquito, deinde aquã infundens, & serpylli fasciculos duos adijciens, vbi heminatim digesseris, per os fundito. Apsyrtus eos non probat qui manu per anum inserta vesicam corrigunt. Nanq; si hanc sedi duntaxat admoliuntur, nullum exhibẽt negotium, sed interius propellentes interanea male habent. Vehemẽs enim inflãmatio concitatur, & dolor maior vrget, quàm vt ab equo sustineri possit. Quare protinus eum tollit, aut sensim morte consumit. Tres acutissimi morbi equis, & alijs quę solidam vngulam sortiuntur, insidere solent, vesica, conuersio intestinorum, quæ Graijs ileos nũcupatur, & cardiacus morbus. Alia ægrotationum genera aliquãto diutius protrahũtur: hordeatio, strangulatus, dolor ventris, equum cito rapere consueuerũt, nisi cõfestim occurratur. Difficili vrinæ piper instar acetabuli in heminã vini demissum, infusu proficit. Equus in lutosam colluuiem abigendus, sed longe magis eo vbi cæteræ pecudes vrinam emittere cõsueuerũt. ita ad meiendum illicietur. Aut hederę frõdes in sextario vini candidi dulcis incoquũtur, & adiecto nitro egelidæ, potio per narem sinistrã infunditur. Sed pecus post hæc inambulare debet. Mago Carthaginensis monumentis quæ de agricultura condidit, author est, si à prioribus pedibus absterſa vngulis infimis ramẽta, in vino trita, per nares infuderis, remorantem vrinã trahes. Valet etiam id quod vsurpãt Sarmatæ. nam equum à ceruice ad ima vsq; vestigia contectum vestimento suffiunt, ventri & testibus

subiecto castorio,quod superpositum prunis,nidorem expiret:dein ambulatum exigũt,vt vrinã accersant. Cum lotium prorsus supprimitur,aquæ calentis imbre conspergi oportet,& vinum dulce calida dilutum,quę sextarium non excedat,infundere,nec secus hydromeli per sinistrã narẽ inserere. Decoctũ betæ & maluæ ex vino dulci defusum,cum primis vtile est. Viridi fœno firmandus equus.si deest aqua mulsa,conditiuum irroretur.reliquus cibus simili modo parandus:& ptisanę cremor & hordei paretur.hęc pecus laxant.Quin & admota fœmina,cupidinem meiendi concipit. Aristoteli callidissimo rerum naturæ,fides habenda,qui equũ duntaxat difficilis vrinæ vitio corripi,memorię prodidit. Si alia veterũ placita sequi libet,brassicam cum folijs coctam in aquæ sextario,expressis folijs,& eiecto liquore in quo decocta sunt,addita vini hemina,& olei acetabulo,per dextrã narem infundito,vt vrinam profundat.Absinthium cum vini libra coctum,per narem immitti prodest.Quin & opopanacis quod minimi digiti crassitudinem æquet,ex vino defusum opitulatur.Simili modo radicis edulis semen tritũ in nares datur.Quinq; longioris ceruicis cepæ corticibus exẽptis induntur ano:dein progredi pergat.Sub hæc calida aqua pecoris lũbos fouere cõfert.

Hallucinantur qui manum inserendam intestino,qua conuertatur vesica, præcipiunt:quippe cum hanc vnguibus vellicent,non nisi noxam adferre possunt. Si tardius hærens vrina moretur,caninum stercus ex sale,vino & ammoniaco datũ proficit.Delibrata duo capitula alliorum,& in vino trita, iuuabit infundere,mox currentem equum agere. Ebuli,quod Græci chamæacten nominant,trita radix ex vino vetere pressa,& linteo colata,vtrisq; naribus inditur. Aqua quoq; cum pulegio datur potanda. Hęrbæ sabinæ decocto feruente testes equi fouentur. Si tardius vrina respõdeat,cimicem viuum in aurem inijcito,alterum'q; parte genitalis superiore foramini quo meat vrina,pertritum imprimito,& statim lotium erumpet. Porri decocti succus expressus,qui sextarium impleat,immisto vetere vino,& olei acetabulo,per narẹs infunditur,& deinde citatius agatur.id per triduum fiat. Si vrinam exturbare velis,lutum quod in vrina subsidit equi cuiuslibet, vino permistum,colatum'q;,in nares infundito. lutum etiam quod in vrina concretum sidit,& si fuerit exsiccatum,eãdem efficaciam obtinet. Item apij radicem cum vino dulci aut mulso tritã,per os infundes. Valet medicamentũ quod recipit casiæ,costi,singulorum sextantem,spicæ nardi vnciam,cyperi libram,hyssopi cretensis,pontici absinthij,singulorum selibrã,myrrhæ vnciam.ea decoques in aqua,& per triduum inferes:id quod ad animalia ventris propellenda,aduersus neruorũ rigores,& tussim pollet. Sunt qui tritũ ex vino araneũ præstent. Si stillicidium vrinæ vexat,suilli fimi trientẽ cum vini sextario mistum,vnaq; colatum,prębueris potandum.confestim vrina profluet.Proficit quoq; medicamentum quod habet chelidoniæ pondo vn-

ciam, fimi lacertæ pondo quadrantem, ſucci perſeæ pondo ſelibram, opobalſami pōdo quadrantem, mellis attici pondo triētem, thuris maſculi, calcis vſtæ, auripigmenti, piperis candidi, ſingulorum pondo quadrātem, adipis ſerpentis pōdo trientem, medullæ ouillæ oſſibus pedum exemptæ pondo ſextantem, adipis anſerini, ſanguinis columbæ, ſingulorum pondo quadrātem. ea in pila teruntur, & ita præbentur. Idem præſtabit ſi achori trium obolorum pondo, ſeminis paſtinacæ acetabulum, cum vini dulcis ſextario tritū, per narem intuleris: poſt hoc vliginoſiore loco quàm moris ſit verſetur: & vt lotium emanet, impēdatur opera. Radix huius eundem effectum exhibet, aut ſemen tritū, & ex vino datum, aut cucumis ſatiuus inſtar acetabuli, aut cimex in aurem iniectus, ſi mas eſt, in ſiniſtrā: ſi fœmina, in dextrā. Tunſa radix aſparagi, & ex vino vetere ferueſacta, naribuſq; ſuffuſa, medetur. Farinam triticeam cum ouillo adipe, addita aqua quæ ſextarios duos expleat, incoctā per os ingerito: vel ſeminis cumini ſextarios quatuor cū vino vetere triduo per cornu fundito. Vel porri ſuccum inſtar cyathorum ſex cum aceti ſcyllini tribus cyathis, & melle pari, per corniculū ori demittito. Aut opopanacis ſextarios quinq; vino & melle miſtis quinq; diebus præbeto. ſed alatur hordeo quod magna ex parte maduerit in aqua, & fœno tūſo ſuſtineatur. Si veſica ſit inferſta, aut concretū aliquid intus ſe oppoſuerit, fœniculi ſuccum & oua miſcens, & vinum quod dulceſcat, ex aqua tepida in veſicam ſuffundito, & vrinæ difficultas expedietur. Equiſetum hærbam cum vino tritam infundito. Aut vrinæ veteris ſidente luto vētrem ſublinito. Si deſtillet vrina, nitri torrefacti, ſucci cyrenaici, ſingulorum pondo denarij ferueſacito, & ius decocti dato. ſic lotium prorumpet.

Apſyrti de rigore neruorum, & opiſthotono, Cap. XXXIIII.

APSYRTVS Numenio Hephæſtionis filio Callipolitæ ſalutem. Te nutrientem equos ignorare nolim, eos qui quodam rigore neruorum modo caput in poſteriora proclinant, modo rectam & immobilem ceruicem intendunt, hos tetanicos, illos opiſthotonicos appellari. ſed pleriq; curioſo nomenclationum aucupio ſolēt cōplecti id quod accidit animanti. Eſt autē morbus opiſthotonos, cum vſu venit equo ceruicem & etiam caput intendi, aures arrigi, vt ne flecti quidem poſſint. intus oculi cōduntur, in iiſq; carunculæ angulorum qui propinquiores naribus apparent, retrorſum contractæ nudantur. labra præpedita ſunt. os dehiſcere nullo pacto poteſt. lingua ſic occupatur, vt neq; cibum neq; potionē capiat. Cauda reducta eſt, & dorſi ſpina rigens indureſcit, ſic vt in neutram partem conuerti valeat. Ambulans poſterioribus cruribus nequit ſupergredi, ſed intentas ſuſtrahit vngulas. priores nō inflectit. ſic in poſterius vndiq; diſtē-

tio ſpectat. Nec equus niſi ægrè admodum ſe ipſe ſuccutit. Cum in edita ſe conferre conatur, retro concidit. Vſu quoq; venit propter diſtentionem neruorum dorſi, quodam conſortij iure veſicam affici, & ægrius vrinam excernere. Cum proſtratus excitur, poſterioribus inſiſtere nō poteſt, ſed perinde vt ſedens canis prioribus nititur: vnde opiſthotonos, q̃ obſtipus conuerſa retrorſum anteriora ferat, nomen accepit. Quē hyems implicat, difficulter ex morbo ſe recipit. Aeſtate forſitan, vt ferunt, auxilium quiſpiam attulerit, ipſum illinens adipe ſuilla, reſina terebinthina, cera, & piperis polline, permiſto oleo. Alij eruum decoquũt, & eo cremore caput fouēt. Idem hordeo proſequuntur. Sũt qui ſcrobem rotundum in ſterquilinio defodiant, & aggere fimi pecus obruant, aut in arenam candentem ſimili modo demergant. Hoc medicamentum opitulari tradunt, quod habet piperis grana decem, cachryos totidem, nitri pondo denarij vnius, ſucci cyrenaici quod fabã æquet. ſingula terũtur, rurſus in vaſe eodem omnia, adiectis tribus olei cyathis, & odorati vini hemina. bis die per nares medicamen infundunt. Sanguinem bubulum recentem etiam inſerunt. Qui ſi non inueniatur, thuris drachmas treis, ſalis totidem in vinum demiſiſſe ſatis eſt. Quod ſi vetuſtatē ſenſerit medicamentũ, multo præſtantius iudicabitur. id imbre vini, olei, nitriq; tradunt imbuendum: crebris frictionibus vtendum. Pellem ſuccido vellere lanatam, eoq; liquamine inſuccatam adalligãt, & potionem vino diluunt, ac nitrũ exhibent. Hæc ab illuſtribus viris memoriæ prodita ſunt. Nos tamen ijs vſi ſumus præſidijs: adipis ſuilli pondo beſſem, vrſini caprilisq; tantundē, reſinæ terebinthinæ pondo ſextantem, anſerini adipis pondo trientem, cedrini olei cyathos tres, olei puri pondo triētem, ea vbi colliquata fuerint, conſperges. farinaq; quæ in aqua præcocta ſit, & nitri & ſalis ſingulorum pondus quod octo ſtateres, id eſt trientem trahat, hæc calida inducimus, & offas ſuillæ adipis ex melle & oleo liquefactas naribus inſerimus. Sed in primis oportet, vt adeps eliqueſcat, liquori mel & oleum ſingula permiſceãtur, rurſuſq; cum vino feruefacta præbeãtur. Vti quoq; conſueuimus malagmate quod ex bdellio componitur, in oleum ſubditis carbonibus immiſſo. Præſentius auxilium eſt, ceruicem, caput, omnemq; corporis partem cyprino perlinere. Frictionibus etiam vtimur, ac veſtimentis opertum adhibito freno in apricum ſolem ducimus, inibiq; curſu inſidente equite leniter exercitamus, quò plurimus prorumpat ſudor. mox totum humorē quo diffluxit equus, abſtergemus: corpus ſubacto pilo defricamus: quotidie hoc vnguine linimus: dein paſtum exigimus: donec vitium inclinetur. Tum equum reliqua ciborum varietate ſolicitari conueniet, præſertim hordeo cui cicera permiſta ſint, quò promptius in motu labra verſentur. ſed fabas non obijcere. animo enim deficit ſimul ac eas attigerit. potionē vino dilutam præbere debes, & nitrum inſpergere, liberaliorē medicaminis illitum

præstare. hyeme calido equili nec frigoribus obnoxio tectum continere. misturam vini quæ cum oleo fieri solet, vtpote vanam, improbo. Vinum, vt quod refrigeret, magis noxis implicat. pice & oleo perungere iuuat, & postmodū exercitare. Sed magna picis quãtitas adijci non debet. ea siquidẽ spiracula cutis obstruit, quo fit vti sudor elici nõ possit. Iis qui neruorum rigore tentantur, sanguinis missio vitanda, etiam si maiores nostros eam vsurpasse nemo it inficias. fugiebat enim eos, exhaustis sanguine temporum venis, neruosam labrorum constitutionem desiccari, nec postea posse moueri: qua re pecus inedia conficitur. Quibus vero aduersus hos morbos vrentibus medicamentis vti placet, ij in fimũ demittunt. Sed qui se huiuscemodi molestijs explicuerit, deinceps ministerio quo fungi debet, impar cedit. Sed vnde, & quibus ex causis opisthotonos creetur, nunc ostendemus: quod nec ab vllo adhuc authore, quod sciam, literarũ monumẽtis traditum est. Quũ iter faciens, anterioris pedis vestigio clauum calcauerit, claudicansq́; concitatius actus fuerit, vt sudore manarit, id vitium corripit. aut si proficiscens equus sudore diffluat per hyemis gelicidia, dein alsiosus, sub dio, aut in cohorte lapidibus constrata quiescens immoretur, id vitium trahit. aut si ex itinere sudans, in loco glacie rigenti perfrixit. aut inedia laborarit, ita vt ne labra quidem ea nocte mansu cieri contigerit. aut si conuulsis armis cubili se recepit, multoq́; tempore iacens decubuerit, & in opere faciẽdo desudarit, idẽ morbus enascitur. aut si quæuis alia causa vulnus inguinibus intulit, facilè morbus opisthotonos contrahetur. Sed ne maiorum qui primam classem merentur, oracula videamur explodere, vel placita refellere, inter nos conuenit antè scriptis notis neruorum rigorem deprehendi.

HIEROCLES.

OPISTHOTONO vel rigore neruorum laborat equus cum ceruicem gerit prætentam, rigidum caput, arrectas aures, oculos reconditos. Genæ quæ naribus hærent, repandæ contrahuntur. labia præpedita torpent. os & lingua carpuntur. nec esse nec bibere potest. itidem spina dorsi distenta riget, vt neq; deflecti quoquouersus valeat. posterioribus cruribus proficiscens transgredi nequit, sed protentus tractim vngulas promouet. priores non inflectit. vndiq; retrorsum contẽditur, nec ipse nisi magna vi se succussat. Distentione neruorum accidit vesicam quadam lege consortij vitium sentire, vt ne vrina quidem nisi ægrè profundatur. Vbi posterioribus concidit, rursum erigi nullatenus potest, sed more canis insidet. Cũ ergo hyems ingruit, vitio difficulter equus explicabitur, nec facilè morbo defunctus reualescet. Per æstatem saluti reddes, si ipsum adipe suillo, resina terebinthina, & polline piperis, immisso oleo, collinas. Alij decocti erui iure caput perfundũt. Hieronymus vtiq; præcipit ceræ, resinæ,

sulfuri nitroq́ coniijciendum oleum ea mensura, quæ, quantum coniectura colliges, omnia quæ in ollam indita sunt, liquata possit excipere: eoq́ medicamento magnopere defricãdum. Caput erui decocto fouendum. Sin aliter placet hordei cremore, corpus hirsutis tergoribus ouillis sua sorde madentibus, non elutis, contegendum: pabulum assidue præbendum, quò maxillæ continuo motu agitentur. cicera cruda itidem dari iubet. Sed Apsyrtus hęc probat remedia. Suilli adipis pondo sedecim staterum, id est bessem, resinæ terebinthinæ põdo quatuor, id est sextãtẽ, eorũ dein pinguis anserini duplũ, olei cedrini acetabula duo, vulgaris olei sextarios duos, ea commisceri, & postquam efferbuerint, coctam prius in aqua farinã nitri & salis, singulorũ bessem adijci, & hoc calido collini medicamento. Idem offas adipis liquefactas naribus inseri iubet, priuatim mel eliquatum infundi, & oleum conferuefactum dari. Cum iam curatio processit, pugnandum malagmate quod ex bdellio cõstat, in quod oleum simplex subditis carbonibus immittatur, vel multo magis cyprinum. Qua mistura caput ceruicem & omnẽ corporis partem infricare conuenit. Equum vestimentis integere licet, & adhibito freno in locum sole illustratũ à sessore duci: in eoq́ tantisper apricari debet, dum sudor affatim profluxerit. Tum vbi omnem deterseris humorẽ, qua decumbit pilus defricari. Rursus eodem medicamine perlitum, pabulo firmari. Id tantisper fieri, dum inclinari vitiũ cœperit. Variũ cibi genus sequi. Hordeo maxime cicera miscenda, quò labia motu concitentur. Hæc ad victus rationem pertinẽt. Cum hyems incessit, calido stabulo, ne frigus experiatur, cõtectus debet contineri. Sed illitionibus resina largior adijcienda non est, quo minus spiracula cutis obturãs, sudorẽ cohibeat. Idem Apsyrtus nobis missione sanguinis interdixit. Vrentibus tamen medicamentis exulcerare, inter valentissima remedia contendit: asseueratque veterinum quod superstes euasit, obeundis functionibus longe inualidius haberi. Plurimum is casus equum manet, cum incedens pede posteriore deerrauit, aut claudicans concitate ductus est, aut sudore suffusus perfrixit, aut labore viæ desudans, statim algoribus patuit, vel pauitis subdialibus locis perstitit, aut itinere sudoribus madens noctem ieiunam duxit, nulloq́ fultus cibo totam exegit, ita vt nullo concussa motu labia contorpuerint, aut si quid causæ cuiusuis inguina sauciauit, tum opisthotonos creatur. Nec desunt qui hãc curãdi rationem sequãtur, vt statim q̃ initia morbi veterina sentiãt, in balneas cogant descendere: & vbi sudorem euocarint, siccis velaminibus extergeãt. Iterumq́ vbi paulo longius eos produxerunt, eadem superponunt, quæ excitum humorem ebibant. Postea calido deliniunt vnguento, quod recipit acetum, nitrum, sapam, oua, & oleũ: calidisq́ operimentis intectos, ad equilia reducũt: deinceps cæteris quæ proposuimus remedijs vtũtur. Si stabulũ excalfacere cordi sit, perbelle prius ambustos carbones adhibebis. Nanq; si

fumum expirent, is animantem strangulabit, & in perniciem aget.

THEOMNESTVS.

NERVORVM rigor equis & reliquo veterinorum generi non aliter quàm frigore concipitur, cum solidæ partes affectæ sunt, & consensu quodam neruosi generis morbos experiuntur. Neruorũ rigor ideo vocatur, quòd corpus distentũ rigescat. Sed is maxime caput, aures, & ceruicem carpit. Vitam animal tandiu protrahit, quoad cor suum calorem membris fœneretur, frigore ipsum nõdum correptũ. eo enim perfrictionem sentiente, protinus animãs extinguitur. Hoc ipse cõpertum habui cum in Pæonia regẽ sequerer, qui me tanto cõplectebatur amore, vt cum eo familiariter versarer. Et nos quidem petẽtes Italiã, cum Alpes superauissemus, repente tanta vis niuium præceps circiter horam primã deuoluta est, vt passim milites gelicidio cõcreti animam efflarent. equis enim insidentes distenti manebãt. Se vero animã egisse non aliter fatebantur, quàm cum labia in rictũ contraxissent, aut cum dentes exerti prominerẽt. Equum adhuc vita fungi sors ferebat, qui militare cadauer gereret, agmẽq; sequeretur: defunctus autẽ antè, & scutum & habenã detinebat, insidebatq; rigidus, tãquã equo modo quodam agglutinatus cohæsisset, sic vt nõ sine negotio à viuẽtibus auelleretur. Si vero vnà quoq; mortẽ oppetiuisset equus, gelu rigẽs perstabat, & vndiq; fixus in vestigio manebat. Ea virorum equorumq; clades incessit. Equus itaq; meus cum primis generosus, à quo quidam adolescens vehebatur, neruorum rigore correptus est. quæ res magnum mihi mœrorẽ attulit: quãdoquidem nihil perpulchro & celeri equo præferendum ducebã. Erat equus natione gallicus, octauum agens annum, inuictus cursu, nec vlli pernicitate cedens. Quem ideo noxa liberare, mihi non parum curæ fuit. Postquam vero mansuri in opidum descendimus, vbi ligna abunde suppetebant, in quo optimus mihi hospes aderat, equum stabulo paruulo locaui, in cuius ambitu igni materiam succendi, quæ nullum fumum eiacularetur. cum ferè mortem obiret intempesta nocte, appetẽte gallicinio moueri cœpit. habens mecum in vasculo quodam entrygon conditũ, obieci. postquam neq; deuorare, neq; maxillas mouere potuit, puros panes eo maceratos decumbenti fudi. Quin & medicamẽtum reficiendis lassitudinibus, & horroribus discutiendis dicatum, ob id acopum vocãt, simplicibus medicinis aduersus hyemis inclementiam mihi composuerã: quo cyprino oleo resoluto equum perunxi: statimq; sudor prorupit, equusq; moueri & comesse cœpit. Cuius medicaminis & vires & commista rerum pondera nunc exponam. Hoc auxilio omnem equorum reliquorumq; iumẽtorum rigorem abiges, & omni algori perfrictionibusq; medeberis, factosque semiaridos in suum habitum restitues: nec vllum medicamen prorsus vel medico vel rei vete-

rinariæ prudenti valentius eo traditum offendimus. Nunc ſcripto mandabimus. Recipit autem hoc euphorbij pondo ſextantem, caſtorij pondo trientem, adarces pondo ſelibram, bdellij pondo quadrantem, piperis pondo libram, adipis vulpinæ pondo ſextantem, opopanacis pondo trientem, laſeris pondo quadrantem, ammoniaci ſuffiminis, quod thymiama vocant, pondo ſelibram, fimi columbacei tantundem, galbani pondo ſextantē, nitri pondo quincuncem, ſpumæ nitri pondo quadrātem, ladani pondo libram, pyrethri, baccarum lauri, ſingulorum pondo quadrātem, cardamomi pōdo beſſem, ſeminis rutæ pondo ſemiſſem, ſeminis viticis pondo trientem, petroſelini pondo ſextantem, iris ſiccæ pondo quincuncem, hyſſopi, carpobalſami, ſingulorum pondo quadrantem, opobalſami libram, olei irini, olei laurini, ſingulos ſextarios, olei nardini ſextarios binos, olei cyprini ſextarios ternos, olei ſupra modum veteris ſextarios quaternos, picis fumum expertæ ſextarium, reſinæ terebinthinæ libram. Omnia quæ in liquorem ſolui poſſunt, ſeorſum eliqueſcant, liquataq́; vt in vnitatem coëant, cæteris permiſcentur: & vbi modicè conferbuerunt, in vas colo transfunduntur. medicamento cum vino vtendum. Si vero tractu temporis obdureſcat, oleo cyprino relutum ſubigitur, dum ſtrigmenti craſſitudinem referat. Ea res indita naribus humorem elicit, & eo quod nocet, exonerat.

HIPPOCRATES.

CASIAE drachmas treis, myrrhæ troglodytidis ſiciliquũ, tragacanthæ drachmã vnam, ea leuiſſime contrita in ſingulas potiones demittito. Drachmas treis, & duûm ouorum cãdidum liquorem, & olei heminam vnã, vini veteris tãtundem, mellis ſextarium, per triduum infundito. Sed antequam pabulum obijcias, dato erui parum torrefacti, aut item freſæ fabæ heminam. Si opiſthotono infeſtetur equus, ritu canis humi cõſidet, & poſteriora priores parteis ſequuntur. Huic ſanguis ex inguinibus emittendus, & calida fouendus aqua. Mox oleo vino cõmiſtis lauri baccis illinendus. Caput caprina pellis induat. Lumbi eodem liquore perfundantur. Porrò myrrhæ quadrans, croci pondo denarij, olei quatuor heminæ, & vini ſextarius vnus infunditur. Si neruorum diſtentione laboret equus, toto contremiſcit corpore, ſimul & horrore concutitur. exurgens retrocedit, iterúmque rectus aſſurgit. huic ſudor elicitur. Cui ſic ſubueniendum. Venæ pectoris ſoluendæ, dein quæ in ſedis orbe tument. mox calida largiore proluendus. cerato corpus vngendum. In tenebris, quòd lucem horreat, habendus. Altius ei ſuſternẽdum. Conquieſcat in equili. Cum huc ventũ eſt vt paucos gemitus exprimat, fœnum nitro perfuſum detur edendum. Hordeo, donec periculis defunctus ſit, abſtineatur.

Rigoris præſagium,& remedia.

SI EQVVS rigore neruorũ tentetur, caput immobile ceruici cõnectit,nec niſi magna difficultate ſe reuolutat.venę dorſi diſtētę velut in podagra rigent.aures in obliquum iactæ ſubriguntur. os perſiccum eſt, nec vllis fluidum ſaliuis. labia ſimiliter arida ſentiuntur. Tum cyathum meri calfacti,& tantundem medicamenti quod podagricon appellant,quia pedes ijs moleſtijs extricet,qua ſpiritus nare prorumpens magis cohibetur,hac ſuffundes. Quod vbi rapuerit,curſu confeſtim agitetur: ſitq́ reliqua dies abſtemia: in qua nihil prorſus præter farinam in cœna prandioq́ue detur hauriendum.

Eiuſdem opiſthotoni præſagia,& curatio.

PRIMVM aures equorum ſurrectæ contenduntur.oculos monſtrant inuerſos,qui nõ niſi tarde admodum verti poſſunt.Obſtipi tranſuerſa colla ferunt,corpuſq́ totum in orbem ferè cõtorquent, nec in rectum pedes explicant. ceruix rigida ſentitur. Ergo ſi rictus eorum ſic contrahatur,vt ne hiſcere quidem poſſint: vitam fame finient,niſi confeſtim vſtione ſubueneris. Hanc igitur ab oculis auſpicatus,eorũ ambitum ferramentis candentibus exulcerabis. in ceruice lineas treis protrahes. In ilibus ductos totidem verſus ſulcabis: ſed in ſpina longiores: in lũbis iuxta ſedem treis vtrinque duces. Vulnera igne concepta,lenibus demulcentur,& aceto fouentur. Diebus ſeptem ſaliuandum ægrotum pecus: octauo calida aqua vulnera lauentur,& lycio nutriantur. Turundæ ſuccidis lanis factæ,& melle imbutæ,vlceribus inculcentur.

Pelagonij aduerſus opiſthotonicos remedia.

QVI SEDVLAM alendis equis dat operam,eum in primis hoc malum obſeruare oportet: quandoquidem pleriq́ diuerſa de opiſthotono tradiderunt: ignoranteſq́ non iniuerũt rationē vnde hoc vitium traheretur, neq́ potuerunt ſigna quibus morbus deprehēditur, memoriæ prodere: quæ nos multo labore conquirentes peruestigauimus. Hæc opiſthotonum indicãt. ceruix prætenta curuari non poteſt,nec itidem caput. Aures arriguntur prædurae,flecti cõtumaces. Oculi parui,oſſa in facie prominula. Cutis rigida,diſtentaq́. Labia retorrida,rictus oris ſic contractus,vt nec hiſcere nec oſcitari poſſit. Cibũ potionem'q́ reſpuit. Cauda durata riget,recta immobiliſq́ perſtãs. Latera propellere nequit. Suffraginum greſſus inordinate diſponit,ſic poſteriores pedes prioribus præmittēs vt vngulas atterat. Priora crura flectere non valet. Omnia membra eius anterius diſtēduntur. Nunquam aut difficulter admodum ſe ſuccutit. In anteriora compulſus,retrorſus ſpectãs redit. is ægrè fundit vrinam. Volutatus

cum exurgere nititur,labat,vixq; posterioribus fultus nititur. Supra renes considet:vnde nomen opisthotoni ductũ est. Quos id genus morbis hyems implicuit,ij difficulter ad se redeunt. Per æstatem vero,si diligentiam voles impendere,cõuenienti fretus adminiculo liberabis. Primũ talibus vnguentis vteris:suillum adipem,resinam terebinthinam,& cęram tritã oleo excipies.vbi in ceratũ coaluerint,induces. Complures erui cocti iure caput perfundunt. Hoc idem hordei cremore tentant. Aliqui sterquilinijs laborans animal obruunt,aut candenti sabulo sepeliunt,& hanc experiũtur potionẽ. Piperis grana decem,nitri vnciam,lactis sirenaici quod fabæ magnitudinẽ expleat,hęc singula teres,additis olei & vini palmã obtinẽtis duobus sextarijs:quam misturam quotidie dabis potãdam. Quin & sunt qui hoc medicamentum opem adferre tradant,cuius & ipse periculum feci. Recipit autẽ suillæ adipis scrupulos sedecim,adipis caprinæ totidem,resinę terebinthinæ sextulam,olei cedrini heminam,olei cõmunis sextarios quatuor.omnia immiscebis aquæ in qua prius nitrum & sal incocta sint. quo calido medicamine imbecillum pecus est inungendum. Naribus quoq; hoc auxilium instillamus. Adipis suillę quod satis esse videbitur,cum oleo quod oliuę fuderunt,id cõmune nominatur,& melle feruefactũ miscemus,& in continentẽ vsum promimus. Aut malagma viuis carbonibus oleo vulgari & cyprino resoluentes,eo caput ceruicem reliquumq; corpus oblinimus. Postea quàm hoc vitæ genus duxeris,velaminibus equum integes,& in apricum solem produces.vectorẽ insidere iubebis,qui pernici cursu,quem appellãt calpen, dimoueat,aut veredario,quem tripedum veterinarij vocãt,quousq; sudorẽ excitueris. quem vbi stragulo vel instrato deterseris,supradicto remedio corpus imbues,donec auxiliorum vim sentiat:deinceps pastum exiges. Interim assuetis pabulis roboretur. hordeo cicera adijciantur.in eius potu vinum addatur. Hyeme loco à perfrictionibus tuto,ne frigus experiatur,cõtineri debet. Potus sequatur calidos. Hunc liquida pice lini prodest,& modo iam exposito exercitari.sic tamen moderandum,vt ne à pice quidem sudor erumpẽs supprimatur. Vrgente vitio sanguinem emittere nihil adfert cõmodi. Plerią; vrentibus medicamentis vsi sunt. Sed si ignẽ expertus periculum euasit,deinceps causarius,& ad obeũda munia segnis inuenietur,nec labores viæ tolerabit. Consequens est vt demonstrem quibus causis morbus hic equos inuadat. Quoties calculosa scabraq; via progreditur,& iter faciens priori pede prolapsus,aut alia de causa claudicarit,dein adhuc sic perambulare cogitur quoad sudore madeat:necessario quæ de supra dicta valetudine meminimus,consequẽtur. Si hyems accessit,longaq; via vexetur,aut secũdum exercitationem statim sub diuo frigoribus expositus inalgeat,aut loco perfrictionibus opportuno,aut vliginosiore,vel horrẽti situ perstiterit, aut si post luxati membri coagmentationem adhuc infinito dolore in ipsam

decubuerit, hoc morbo cõflictabitur. Huic in primis vrentia adhibere non erit alienum. Calidiores potus ijs auxiliantur. laser, aut cyminũ, aut allium, aut lauri baccæ, singula quotidie ex vino data, sanitati pecus reddunt.

Eiusdem ad rigores neruorum, distentiones, & dolores.

SI NERVORVM rigores, distentiones, doloresve in postera decubuerunt, signa hæc sese offerent. Crura complicantur. armi ac vertebræ ad caput vsq; frigus sentiunt. lachrymæ oculis exciuntur. cauda friget. His vtendum auxilijs. vertibulũ lumbósq; crurúm tenus vrito: mox calidissimo equili concludito. Carbones viuos nihil expirantes fumi, quò maior erumpat calor, imponito. Dein in cubili sale & oleo per triduum illinito. Cum autem vlceribus crustæ deciderunt, humana collues vrina, & aqua tepente perfundes. Ficulnea folia cum hordeo largiore & frumento aqua macerato pro cibis cedant. potio sit egelida. farina triticea calida aqua subacta ieiuno detur. Hæc autem potio ita contemperata præbet vt magis equus siti crucietur. Sed cum eo longe melius actum erit, si febris inhæreat. accedens enim morbi reliquias digeret. Deinde fabæ equinũ pecus saturent. si non inueniantur, hordei ptisana. Si nihil horum secũdam valetudinem præstat, necessitas incumbit insuper, vt aurium radices & ceruix vrentibus modicis exulcerentur. Salutaris habetur vnctio, quæ cõtinet baccarum lauri duapondo, picis liquidę libram, radicis panacis vnciam, thuris pollinis selibrã, vini veteris sextarios duos. Hæc omnia in vnguentũ coẽãt quod candenti sole linitur. Si ea res nihil proficit, caput aduritur, & lanoso tergore conuolutum obligatur.

Apsyrti de profluuio alui, Cap. XXXV.

APSYRTVS Ammonio veterinariæ artis prudenti salutem. Ad te prius de hordeatione, quam crithiasin vocãt, scripsi: nũc de alui profluuio scire te necessariũ duxi, quòd vbi diutius protractum fuerit, aut inueterauerit, animanti periculum adfert. Ratio curandi hæc est. Hordeum aceto perfusum paleis triticeis immiscere oportet, aut aliquantũ rhoos coriariæ, aut rhamni folia terere cum polenta, & in offas digesta præbere. item nasturtij semen torrefacere, tritumq;, & non multæ aquæ immistum, infundere per os. conditiuum pabulum non largius obijcere, neq; potionem liberalem præbere. tusos lentisci frutices in aquam conijcere, aut tenera rubi cacumina pauca: ne nimium is cibus ventrem contrahat. Paulum ad incedendum procedat. Auxano medicus equorũ præcipit syriacã rhoum conijci, & torridum hordeum aceto suffundi. ijs aluum firmari contendit. sed hordeum sensim torrefieri debet. Nanq; si postquam ignis feruorẽ ex-

pertum est, imbre aceti consperseris, nidore offensum pecus non esitabit.

Hierocles profluuio alui.

Ventris profluuium si in vetustatem incidat, animali necem molitur. Hordeum igitur aceti rore conspergito, triticeas immiscēs paleas: & coriariam rhum, qua coriarij vtuntur, paucam adijcito. Semen nasturtij tostum tritumq́ cum modica aqua per os infundito. siccum pabulum, parce tamen, præbeto. cæterum equus largo potui non indulgeat. in aqua lentiscum tusam, aut pauca rubi cacumina, ne ventris impetus subito cohibeatur, macerato. Ambulatione non nisi pauxillum concuti debet. Si equus aut aliud iumentum alui profluuio cōflictetur, polentæ & tritici quaternos singulorum sextarios, vinaceorum tantundem, torrefacta tusaq́ tenui cribro succernes vt in vnitatem aliquā coëant: & vbi puræ aquæ binos congios insperseris, hoc dabis potandum. Si sorbitionem hanc respuat, oriculario clystere receptam faucibus insinuabis. Non hordeum, sed paleas obijcies.

THEOMNESTVS.

Equum alui profluuio laborantem continebis hordei aceto macerati obiectu, addita rhoë coriaria. Ruentem aluum sistes si trita rhamni folia cū triticeo polline subacta in aqua, & in collyria formata indideris, & poscam exhibueris potandam. Salutare est in aqua quam bibit, tenera lentisci aut rubi cacumina contundere, & ita præbere.

Hippocratis citatæ ventris proluuiei infusiones.

ALVVS plerunq́ corpus & vires carpit, operiq́ veterinum reddit inutile. quæ cum accidunt, tum acuti rumicis cortex ex austero vino fusus aluum supprimet. Itidem rhamni folia cum vino austero pota ventrem confirmant. Et vt summatim dicam, omne medicinæ genus quod sibi facultatē sustringendi vendicauit, dari potest. Tritici farina & polenta cum vino data opitulātur. Sed iam præsagium & auxilia proponamus. Equi profluuio laborātis aluus, sæpius q̄ ex cōsuetudine fertur, sudor prorumpit, spirandi difficultas exercet. Cui sic subuenitur. baccarum nigræ myrti sextarius operose teritur, & additis satiuæ portulacæ duabus heminis, & passi sextario, baccæ dimittuntur, & per os infunduntur. Si potionem hanc fastidit, ex amylo dari conueniet. Hordeo torrefacto sustineatur. Si non restiterit citata ventris proluuies, danda erit hæc infusio, quæ iure valentissimis annumeratur. Rosarū quas pinus edidit, rhus qua coriarij vtuntur, singulorum libra, gallarum alexandrinarum tantundem, absinthij, abrotoni, hyssopi, rutæ, singulorum selibra, miscentur, vt in vnū coëant: quæ vino mysiato excepta faucibus infunduntur. Laseris semuncia cum diluti vini sextario itidem ingeritur.

Apſyrti aduerſus conuerſionem inteſtini remedia. Cap. XXXVI.

PSYRTVS Valenti decurioni ſalutem. Literas ad me dediſti, quibus rogabas quænam aduerſus conuerſionem inteſtini remedia miniſtrẽtur. Eius gratia tibi exploratum eſſe volo, quo̓d qui manum interaneis inſertam altius impellunt, magnopere negotium exhibent. Siquidem exiſtimantes conuerſionem reſoluere, grauiſſimam inflammationem excitãt, & flatus inibi cõmouent. Huic tollutaris ambitio pernixq́ curſus auxiliantur. Nihil eſſe debet impedimento quo minus poſſit volutari: vtpote cum ea re vitium ſæpe diſcutiatur. Cyrenaicam lachrymam ori & naribus inſerunt. Inteſtinum maxime quod monenterum appellant, vitio huic eſt obnoxium. Nonnulli, quo̓d cæteris inteſtinis nullo nexu cohæreat, colum dixerunt. ſed ſuopte ingenio in ſinus implicitum voluitur: ideoq́ in progreſſu & curſitatione ſonat, & ſtrepitum quendam edit. Hęc ſigna vitiũ exprimunt. Inter ambulandum prioribus paulum tranſgreditur, & eodem poſteriora cõfert. ob dolorẽ quo premitur, ſe ipſum flexuoſe contrahit. Natura vero interaneorũ non apud omnes æqualis habetur. Quorũdam inteſtina pleniora duûm & ſexaginta pedũ longitudine protenduntur. Tenuia, duûm & ſexaginta pedum magnitudinem æquant. Sunt qui duûm & quadraginta pedum longitudinem definiant. Sed eorum inteſtina metiuntur, qui profus adoleuerunt, vel qui iã ſenectute confecti ſunt. Natu iunioribus longe minora pro ratione ætatis intelliguntur.

Hierocles de morbo inteſtini plenioris.

I CONVERSIO inteſtini, quam ἐνστροφὴν vocant, inuadat, animal in alea vitæ eſt. Ea morbi cõditio, vt prioribus pedibus parum diuaricetur, & poſteriores eiſdem admoueat. Se conflectere præ doloribus non poteſt. Naſcitur hoc incõmodum in inteſtino quod monenterum aut colum ideo vocant, quo̓d vtrinq́ reliquis inteſtinis non coniungatur, ſed in ſeſe ſinuatũ, reuoluatur. ideo inter procurrẽdum obſtrepit, atq́ ſublatrans crepitat. Hallucinantur itaq́ qui manum inſertam propellunt, vt prolapſum vel in ſedem reſtituant, vel in ordinem ſuum redigant. Nam quod pollicentur, præſtare non poſſunt, ſed potius inflammationem mouent, & inflatione diſcruciant. Cui citatior curſus, vel quo tollutim incedat, inter auxilia eſt. ſed poſtea volutari permittatur: quippe cum hoc vitium nonnunquam ita finiri conſtet. Succus cyrenaicus ex vino dulci per os & nares infundatur. Equus cui inteſtinũ diſſilit, cita morte rapitur. nãq́ naribus cibum & epotam aquam reijcit: & ſubinde malo victus, in exitium ſe præcipitat. Eſt & medicamentum huius gratia comparatum, quod inte-

ſtinos dolores digerendo ſpiritum compeſcit. Confectio ex ijs conſtat. Calaminthæ, apij, ſingulorum pondo, taurini adipis, rutæ, thymi, cunilæ, pulegij, laſeris gallici, ſingulorum ſelibra: quæ coquuntur ad tertias. id quàm maxima poterit portione præbeatur deuorandum.

Curatio doloris inteſtinorum.

SI INTERANEA doleāt, ſic ſanabūtur. Velamina quędā ſatis calida ventri conuoluta ſubſtringantur, deinde volubili motu cōcitetur equus. Poſteriore parte ſanguis retro ex ſuffraginibus abunde, detrahatur. Aqua in qua triticea farina ſit incocta, detur potāda, adiecto nitri ſextante, & vncia olei. aut vua vite recēter decerpta cū aqua & olei ſelibra coquitur, & in fauces inijcitur. Eundē effectū præbet medicamentum quod recipit myrrhæ trientem, piperis candidi, opopanacis, ſingulorum vnciam, reſinæ terebinthinæ ſextantem, ceræ libram. pix & cera in fictile nouum demittuntur, vt inibi cum aceto colliqueſcant: mox detritus ſtyrax opopanaxq́ confunduntur, & ſubtracto ab igni vaſe galbanum & terebinthina, bdelliumq́ ſubactum atq́ bitumen adijciuntur. cum opus erit vti, ammoniacum infrietur.

Apſyrti de inteſtini tenuioris morbo, Cap. XXXII.

APSYRTVS Aſclepiadi ſalutem. Te equos alentē ſcire volo quibus remedijs vtendum aduerſus inteſtini tenuioris morbum, quem chordapſon nominăt: in quo cibus per os & nares redditur. Oportet autē manu per anū inſerta eximere recrementa quæ trāſitus præcludunt: & aquā, oleū & nitrum per nares infundere: aut betæ decoctum ex nitro & oleo dare. calida aqua tergum & clunes eluere. in frigidam non deſcēdere. viride fœnum offerre deuorandum, aut farinam hordeaceam, aut pinſitam ſiliginem nitro conſperſam.

Hierocles de tenuioris inteſtini morbo.

MORBVS inteſtini tenuioris dolorem circa vmbilicum mouet. fit eo loco inflammatio, nec aluus nec ſpiritus infra tranſmittitur. cibum equus ore vel naribus reddit. Vitium chordapſus appellatur. Remedium eſt ſedi manum inſerere, & quicquid naturales exitus obſidet, extrahere, dein naribus aquam & nitrū ingerere, calida aqua dorſum & clunes fouere, equum ad frigidam aquam non appellere, viride fœnum obijcere, aut cocto hordeo, aut eiuſdem farina, aut pinſita ſiligine nitro reſperſa ſuſtinere.

Apſyrti de aqua inter cutem, Cap. XXXVIII.

PSYRTVS Poſſidonio ſalutem. Te nutriẽtem equos nolo latere, quòd quum animal diſtenditur aqua cutis, vitium Græci vocant hydropa, ijs notis deprehendes. Venter, crura, & teſtes, intumeſcunt, item genua, poplitéſque. Spina dorſi, clunes, & ilia, ſic præſiccantur, vt latera parte vtraq; tergi videãtur in oſſa occalluiſſe. Venæ capitis & faciei cæcæ nuſquã patent. ſub lingua itidem abditæ deliteſcũt. Tumor manu tãgenti nõ renititur, ſed ita cedit, vt premẽtis veſtigium relinquatur. Supra ventrem decumbens perſiſtere non poteſt, ſed ſe ipſe dilatans protendit. Pili tergoris in frictione defluunt. Cui ſic ſubueniẽdum eſt. Ad progreſſus euocetur ſenſim longiuſculos, quò diutius inſoletur. ſed villoſis pellibus cõtectus eſſe debet, quæ ſudorẽ accerſant. Totius corporis frictiones tentãdæ. Braſſicæ cymas & coliculos pabulis offerre cõuenit, item apium obijcere, & etiam quæ aluum ducunt, & vrinam mouẽt. Viride fœnum, ſi tempus anni patitur, dandum. Si neget, aridum nitro conſpergẽdum. Medicæ potiſſimũ cibo pecus firmãdum. Cicercula interdiu noctúq; macerata in aqua, exhauſtóq; ſtillatim liquore, præbenda. Si per hæc vitium nõ tollitur, ab vmbilico vel media parte, quæ centris græce dicitur, tribus interpoſitis digitis locum oportet perforare, & arundinulam inſerere, per quam noxius humor effundatur. At vbi tota vis eius euocata eſt, ſic vt nullum aquæ veſtigiũ appareat, vulnus cæterorum more procuretur. Sectio in amplum foramen non dehiſcat, ne omẽtum per hoc euadens ſequatur. Cum vulnus ad ſanitatem perductum eſt, citatiore curſu concutiatur, vt eo plurimi ſudores eliciantur. Potione multo magis prohibeatur, ne rurſum ventris ſinus expleantur.

HIEROCLES.

NIMANTEM aquæ ſubter cutem fuſæ morbo implicitam, ſigna hæc oſtendunt. Ventrem magnũ exhibẽt, prætumida crura, oculos in luteum langueſcentes, vt nonnulli referunt, teſticulos tumentes, genua prioribus pedibus perſicca, ſpinam dorſi & item coxendices prẹduras, latera vtrinq; videntur in oſſa occalluiſſe. Venæ capitis, & faciei, & quæ linguæ ſubſunt, occuluntur. Manu tangenti corpus cedit, nec digitis renititur. Pili frictione reuulſi, defluunt. Supra ventrem recumbens ſeſe dilatat, & extendit. Notæ ita ſe habent. Quod ad curandi ratiõnẽ pertinet, in ſole ſenſim longiuſcule perambulet, craſſo tegumento velatus. Corpus totũ ſecũdum pilos perfricetur, braſſicarum caulibus & folijs, apio & frondibus vlmi pabuletur, & ijs quæ ventrẽ deijciunt, & vrinæ mouendæ ſunt. Fœnum ſi per anni tẽpus licet, viride: ſed ſi deſit, cõditiuũ nitro cõſperſum deuoret. Sed pręcipue medica veſcatur. Cicerculam nocte dieq; maceratam, expreſſa

stillatim aqua,præbere côueniet. Si per hæc ventris tumor non subsidit, sub vmbilico ferè interpositis quatuor digitis versus caudã mucrone cutẽ perforare opus est,& arũdineam fistulã indere, quę ex obliquo foramen habeat, quo velut emissario copia humoris effluat. Sed non magnopere vulnus impressum hiet, ne sequax omentũ elabatur. Cum vero cutis cicatricem duxit, vehementiore cursu côcitetur, vt sudores eo largius euocentur. Nulla potestas bibendi faciunda, ne vacua ventris ilia compleantur. Si vero contingat omentum sequi, lino cutis deligari debet, & vinctum tãtisper dimitti, dum sua sponte resoluatur. Quum cœpisse vitiũ senseris, cæteris vti præsidijs satis est: quo tẽpore circa vmbilicum tentare sectionẽ alienum est. Si subter cutem aqua fundatur, & iam malum inueterauerit, equus vinculis districtus côsterni debet, & ab vmbilico interpositis tribus digitis cutis rescindi. Sed hanc animaduersionem desiderat, vt cum totus humor fuerit emissus, tunc vulnus conuenientibus remedijs persanetur. Candentibus ferramẽtis inter se distãtibus venter in orbem exulcerãdus est, ita vt caueatur ne quod attingatur intestinum. deinde in latus inclinandus, vt per hæc vlcera frequens feratur humor, punctura tenui acu facta. Si pecus aqua inter cutem male habeat, huic ita subuenietur. Potio danda est quæ habet seminis sinapis cyathos treis, lactis heminam vnã, olei acetabula duo. Si ea nihil profuit, radicis corrudæ, fœniculi, apij, singulorum sextans in ollulam demittitur, & additis olei veteris vndecim sextarijs, ea coquuntur dum ad binas redigãtur heminas: dein faucibus infunduntur. Aut radicis panacis selibra contrita datur potanda. Si id morbi genus est, quo in vterũ aqua côtrahitur, gramen coctũ datur: aut bubulũ fimũ crematum, & pastinacæ semen, vnà terũtur in aqua, & infunduntur. Si id cômode nô cessit, sub armo pellis leniter incisa perniciosum transmittet humorem. tum factum vulnus pice liquida curetur.

Pelagonius de aqua subter cutem fusa.

EQVOS frequẽtius aqua intercute implicari côtingit, & diutius eo morbo correptos occupari. Non autem omnibus id côstat, sed complures hac in re plurimũ falluntur. Nam qui aqua inter cutem tentatur: aut adipibus obesum, aut flatu turgentẽ existimãt. etenim ijs quos lienis exercet, tumorẽ ventris natiuum esse succrementum quodam modo conijciunt. Cum vero distendetur aqua cutis, hæc signa notabuntur. Venter cum duritie inflãmationem experitur. crura tumescunt. impulsus æger circunflecti nô potest, sed statim ad motum incalescens, frequentiorẽ spiritum reddit. hinc progrediendi difficultas oritur. Sed qui lienis incremẽto laborat, alui distentione oculum fallente laborat. sed cum exercitatur, continue sternutamentum elidit, caputq́ præ dolore huc atq; illuc transfert. Eos vero quibus intento ventre creber ex motu spiritus sonus est, siue quibus vterus

crepitans subinde murmurat, quos tympanicos vocant, hæc indicia sequũtur. Venter flatu distentus increscit, capronæ, iuba & vertebræ subriguntur, & complurimum in diuortio partium intestina inflammatione, excrementorumq; descensu diuellũtur. Quibus vtilia sunt quæ modo proposuimus. Ab vmbilico ad pectus in rectum interiectis duobus digitis adigatur mucro, & in impressum foramen fistula conijciatur, per quam concepta sanies effundatur, aut humor aquam intercutem creans transmittatur. cuius sextarios circiter quaternos debes elicere. post quod, si venter adhuc sanie prægnans intumeat, tantum emittes, dum tota videbitur euocata. sed tamdiu deligetur animal, quamdiu tormentis excruciatur. potionibus quæ vrinam cient, vtendum: assiduo, donec sudor effluat, defricãdum. Pabulum eius viride fœnum esto, vel maceratum cicer. ebibat aquam ex flumine. secundum potionem motibus exercitetur. Latice in quo cicera maduerint, delinatur. dum ambulabit, crura funiculis obstringantur. Equis auxilium adferre produnt, identidem circum seplasiariorum officinas versari, quòd varia odorum fragrantia pulmo cæco sensu iuuetur. Cum ad remedia ventum erit, hæc potio commodissimis annumeratur, quæ petroselinum tritum vino excipit, aut punicum intusum vino. Quãtum poterit apium esitet. Proderit quoq; pastillos melle & butyro coactos, in pila cum olei cyatho terere, & cum vini sesquisextario per os infundere: aut radicis corrudæ sextantem in tribus vini heminis ad tertias decoquere, & per corniculum inferre: aut radicis panacis semunciam ex vino suffundere. Præstabit vt à potu temperet, & crucietur siti, quàm vt ab eadem vindicetur.

TIBERIVS.

HIS QVORVM aluus spiritu distẽta sonat, & tympani more crepitum edit, quos vocant tympanicos, vsus horum opitulatur. teneræ cucurbitarum cymæ feruescunt igni, & per os ingerũtur. porro radicis succum oportet naribus infundere. melius cedet si cum eorum semina vigent, nec vetustate sunt exucta, quis vtatur. Si inflatio, & ex ea creber dolor est, calidum cinerem cum axungia panno aut linteo illitum ventri aut vmbilico admouere. A cõpluribus autẽ hominibus detineri debet, ne repugnans, sibi noxam adferat. Cęterum panacis radicẽ cum seseli gallico leuigatam oportet in misto vino & oleo tepefacere, & per corniculũ dare. Si per hæc tormentum non tollitur, thymi syluestris, seminis cumini, mellis, singulorum acetabulum, laseris callum qui fabam æquet, aceti heminam, in aquæ sextarijs tribus contrita per os infundere conueniet. nocte cibis abstineatur. Si ne per hæc quidem dolor finitur, vltimum auxilium est sinistra parte proxime nouissimam costam quaternũm digitorum longitudine non altius digito cutem candentibus ferramentis exulcerare. Vulnera

facta igne, quo diximus modo persanare.

Apsyrti de dysenteria, Cap. XXXIX.

PSYRTVS Chæreæ Alexandrino salutem. Quibus intestina sic exulcerantur, vt ex ijs cruor manet, isq; cum quibusdam mucosis strigmentis excernatur, dysentericos vocant: ijs accidit conuersio procidentiaque intestini eius quod ad sedem spectat. Quibus circuncisione mederi licet: sed cauendum ne quid ani contingatur: quippe cũ non amplius in interiora resilire posset, sed semper aperta hiánsq; prodiret, intestinumq; quod sedi iunctum cohæret, procideret. Quæ res vbi accidit, de equo actum esse, nec amplius protelari vitam posse, constat. Postquã manum expertus est equus, malicorium in posca coctũ, per os instar duûm heminarum expedit infundere, aut gallam tũsam & cribro cretã cum posca subigere, & in offas digestã per os immittere: hederæ frõdes hordeó pmistas obijcere, quæ cultello aut alio simili instrumento particulatim cõcidi debẽt. Hoc autẽ non peculiariter equo perinde atq; mulo asinóve prouenire solet.

Hierocles dysentericis.

I CREBRA deijciendi cupiditas, simulq; cruenta quædam strigmenta descendunt, vitium dysenteriam vocant: qua cum laborat equus, sedes é situ digreditur, & procidit. Hãc, vt Apsyrtus author est, curare oportet exterioris circunsectione. quod ferè superuacuum censeo. Sed attendendum subdit, ne quid coronæ sedis circuncidatur. non enim introrsum anus recondi posset, sed semper aperta dehisceret. hinc mortem obire necessum est. Sed vbi scalpellũ experta est, malicorium in posca coctum opus est per os infundere, vel gallas tusas cretásq; & posca subactas in offas cogere, & per os demittere: hederacea folia hordeo mista præbere. sint ea minutatim diuisa gladio, aut alio quolibet. Sed scire licet hoc minus equo, maxime mulis asinisq; suboriri.

Pastilli ad coli cruciatus, ad dysentericos, torminosos, iocinerosos, vrinę difficultate correptos, ad demorsos á phalangijs aut rabioso cane.

ECIPIVNT croci pondo vnciam, myrrhæ pondo sextãtem, floris abrotoni pondo trientem, petroselini pondo vnciam, rutæ satiuæ pondo trientem, pyrethri, hyssopi, singulorum pondo sextantem, casiæ pondo vnciam. hæc tusa cretáq; acri excipiuntur aceto, donec in offam concrescant: & in pastillos scrupulatim digeruntur, & in vmbra siccãtur: qui detriti cũ cremore ptisanæ dantur ijs quos dysenteria vexat, aut ijs quos male habent tormina, item ijs quos vrina difficilis torquet, vel ioci-

neris vitium exercet, cum aquæ calidæ heminis duabus. Si phalangium aut rabiosus canis morsum impressit, ex meraco vino.

De dysenteria Democritus.

SEQVITVR intestinorum vitiũ, Græci dysenteriam vocãt, cuius signum est cruenta & mucosa ventris proluuies. interdum strigmenta quædam carnosa repræsentantur. Remedia sunt folia rhamni bitumine lita, & pabulo data. Sunt qui punici frõdes & coliculos polenta conspersos exhibeãt. Alij tritici torrefacti farinã instar sextarij ex aquæ hemina propinãt. nec desunt qui lentisci myrtiq; & oleastri cacumina viridis obijciant. Alij cupressinos quindecim conos, & tunsas totidem gallas, adiecto vtrorumq; ponderum vetustissimo caseo, cum austeri vini quatuor sextarijs miscent, & per quatriduũ pari mensura dispensant.

Apsyrti de liene, Cap. XL.

APSYRTVS Hemerium medicum equorũ salute impertitur. Equũ lienis incremẽto laborantẽ cognosces, cum venter sinistra parte tumescit, duriorq; prementi renititur. equus crebrius solito respirat. Cui subuenitur, si in plures ambulationes & cursus maiores in dies maioresq; ꝓdeat, vt ijs sudores euocẽtur. Lienem coërcet myrobalani triti expressus succus ex posca per sinistrã narem instillatus, aut ex fructu myricę tunso cum eadem posca, aut chamælea trita cum vino. Omnium heminam dedisse satis est. Sed diebus multis medicamentũ repetatur. Vix enim vitiũ medicamenta sentit. Aquæ quæ datur potui, nitrũ adijciatur. Sunt qui vice nitri potionibus alumen imponãt. Nonnulli lienẽ vrẽdum præcipiũt. quod nobis non placet. Quippe cum visceris huius sedes fenestrata videatur, candens ferramẽtum subtercurret, subrepẽnsq; fallet, nec vrente vi grassabitur.

HIEROCLES.

LIENOSOS his signis deprehendes. læua parte venter intentus tumet, maiorq; duritia subest, vix prementi cedens. Spiritus frequentior redditur. Cibi largioris edaces sunt ij quibus lienis affectus est. Curantur ambulationibus aut cursibus crebris in dies intensioribus, ita vt sudor moueatur. Lienem extenuat succus expressi myrobalani sinistra nare defusus ex posca, aut chamælea trita cum vino. Sed sorbitio tota heminam non excedat. hoc in complures dies dispensandum. Nanque medicamẽtis difficulter vitium discutitur. Nitrum adijciatur aquæ quæ potanda ministratur. fœnum hordeumq; eodem cõspergatur. Non desunt qui pro nitro potionibus alumen substituãt. Curationem adurentibus tẽtatam Apsyrtus improbat, quòd valuatus ille locus ferrum respuat.

EVMELVS.

INTESTINVM viſceris dolorē leuat infuſio cōtinens cumini ſeminis acetabulū,mellis tātūdem,laſeris quod fabæ magnitudinē impleat,aceti heminā.hęc in aquę ſextarijs tribus reſoluas veſperi, & per os inijcias. noctu cibo abſtineatur. Si nihil ea iuuerūt,ſiniſtrum latus propter vltimam coſtam longitúdine quatuor digitorū inuras:ſed nō altius digito ferramenta deſcendant.Vlcera igni facta,vt ante dictum eſt,curētur.

THEOMNESTVS.

SI LIENIS tumor exercet,aut viſcus id duritia laboret,capparis radicis corticem in aquæ ſextarijs octo,donec in minimam menſuram redeat,coquito:& vbi recte pecus concoxit,præbeto. Sed ab armorū venis ſanguis emittēdus eſt,& hordeo prohibēdus,dum in tenuiorem habitū corpus perducatur. Quinetiam potionē hāc parabis. Allium,nitrū,marrubiū cum abſinthio & auſtero vino cōmiſcens, per corniculū inſtillabis.Ambulatum exiges.Mane ſpōgijs aqua calida imbutis fouebis,deinde ſtrictis manibus cōfricabis.Si vētris tumor nō reſedit, vrens medicamentū adfigere poſt triduū conueniet, & vtrinq; circiter digitos treis locum metiri.Sed diligenter obſeruādum ne qua vena cōburatur.

De liene præſagium,& remedia.

SI CIRCA lienem vitiū exoriatur,venter intētus turget.equus crebros gemitus exprimit,magniſq; doloribus excruciatur.Quod ſi velis auxilium ferre, candens ferramentum à globo,intercedente palmo,vtriſq; lateribus admouēdum. huic deſtinatur locus partis quæ ſolet ab equite punctitari,aut calcaneo premi. Itaq; pars dicta vſtionem primam experiatur. ab hac intercedentibus digitis tribus alterum adigatur. & cum vti diximus,vſſeris,vulnus ſuprà memorato medicamine curetur. Solet æſtate veterinū ſplenis incremēto laborare,cum nimis auidum pabuli dulcedinem cōſectatur. Cui inteſtino tumori compeſcendo,ex tamaricibus & ruſco pabulatorias corbes fabricāt,aquaq; repletas ſitientibus obijciunt,vt epoto medicabili fruticis ſucco,lieni vitioſo ſuccurrant.

De teredinibus. Cap. XLI.

TEREDINVM genus,vermium vocabulo venit,qui in inteſtinis & ventre naſci ſolent. Ii cum inter ſtercora excernuntur, in ſinu ſedis, ac eiuſdem inuolucris impliciti cohærent. Quorū ſigna ſunt. Caudam & ſedem præſepio & parietibus affricat. Oportet igitur inſerere manum,& vermes eximere . cinerem è foco cum excremēta reddiderit,inſpergere. Sed hac in re nihil periculi verſatur. Verū in ceruorū

ventre vermes innaſcuntur:qui,quum ruminant,ſurſum feruntur,& faucibus inuoluti reſident. Cumq́ inibi morantur, ceruus ſibi non conſtat, ſed circuncurrens vagatur. At contra hoc vitiū huiuſcemodi ſolertia præditū eſt id animal,vt ſerpentes reptiliaq́ deuoret:& ita perducitur ad ſalutem.

HIEROCLES.

Animalia quæ ſibi teredinū nomē vendicāt,in interaneis & aluo gignūtur.Sunt autē vermes qui cum fimo deiecti,tandē in oſtio ſedis implicātur. quorū ſigna ſunt·podicem & caudā præſepi & parietibus atterit.Remediū eſt immiſſa manu eos extrahere,& foci cinerem vel friatū ſalem reſpergere.

EVMELVS.

Si teredinibus,hoc eſt vermiculis pecus ſcateat,totum corpus inhorreſcit:vbiq́ pruritus excitantur.Chamęleonis itaq́ radicem in aqua decoquito,dum tertia pars ſuperſit:& addito opopanacis ſextante,& hemina vini, per læuam narem ingerito.

THEOMNESTVS.

Teredines, & animalia vētris, aluus & inteſtina creant:quæ nihil aliud ſunt quàm vermes candidi. verum qui ab ijs torquentur equi, hæc indicia monſtrant· Caudam atterunt, anumq́ macerijs confricant. Remedium eſt,vncta manu per anum inſerta,quæ occurrunt extrahere, & euocata ventris illuuie,opopanacem ex oleo infundere.Deinde tuſam cunilam bubulā quam origanum vocāt,& pſyllium ſali commiſtum in offas formare,corniculoq́ miſturam infundere,& eſu ſalis interdicere.

PELAGONIVS.

Cum teredines aluum occupant, corpus totum colligens diſtorquet: idq́ creber horror concutit.Tum Chamæleonis radicem oportet excoquere,dum tertia pars aquæ ſuperſit: & hanc cum opopanacis ſextante & vini ſextario per ſiniſtram narem inſtillare.

Teredinibus veterino nocentibus præſagium & remedia.

I TEREDINES equū exercent,ſubito conſurgens procurrit,nec multo poſt iterum conſidet,atq́ decumbens hiat.Sumēs igitur cypriorum alliorum,ſi deſint, terreſtrium vermium quos vocant inteſtina terræ,pondo denarij vnius,& terens in aceti hemina,naribus infunde. Sed cum ferè naſcantur cruditatibus,moderandum erit vt veterina bene coquant.Sunt qui dum tali vitio laborant,lupinos ſemicrudos conterant,& offas ſaliuati more faucibus ingerant. Po-

test etiam cum arida fico & eruo conteri hærba santonica, & formata in offam in os demitti. Facit idem axũgiæ pars vna tribus partibus hyssopi permista. Marrubij quoq; succus & porri valet eiusmodi necare animalia.

Apsyrti de sanguine qui ex ano fertur, Cap. XXXII.

PSYRTVS Statilio Stephano salutẽ. Dedisti ad me literas quibus sciscitabaris quod auxilium adferri debeat equis qui sanguinem per anum excernunt, aut cum vrina reddunt. Hi sanguinis missione ex palato, & etiam infusione per os, sanantur. Tum hastulæ regiæ radix trita, cum passi cãdidi duabus heminis sic temperata, vt liquida fuerit sorbitio, demittitur. Cæterum triticea farina munda, cum suillo adipe & malo punico coquitur, dum intabescat: iusq; decocti non multam crassitudinem referẽs infunditur. Ambulationibus validis, cursitationibusq; circumagere cõuenit: aluum liquidiorem præstare, dato potui nitro: & hordeũ fœnumq; eodem respergere. Cauendum tamen ne pecus horror inuadat.

Cum sanguis à naribus fertur, remedio est caput aqua frigida, quæ paulũ salis habeat, perfundere: sed quàm frigidissima debet esse.

HIEROCLES.

VIBVS sanguis ex sede profluit, aut ex vijs quibus meat vrina, processit: ij non alia noscendi vitij signa desiderant: vtpote cũ res apertior sit, quàm vt indicari debeat. Satis enim profusione sanguinis vitium fatentur. quibus sic succurrendum. sanguis è palato mittitur. hastulæ regiæ trita radix cum passi sextante, more saliuati liquidioris infunditur. deinde triticea farina pura, cum adipe suillo & punico malo in aqua diutius percocta, faucibus ingeruntur: sed non sit pulticula crassior quàm vt facilè possit sorberi. Progressui vehementi credere oportet, & deiectionem moliri misto potioni nitro. fœnũ & hordeum eodem conspergere. sed adhibenda cura est quo minus horror infestet. Cum sanguis è naribus prorumpit, caput aqua frigida fouendum, cui paulum salis sit adiectum. sed aqua vtendum frigida.

ANATOLIVS.

I VRINA sanguinem trahit, & per hanc cruor editur, fabæ fresæ corticibus exemptis coctæ, adiecto adipe ceruino, & vini exiguo, per os triduo demittuntur: aut caprilli lactis hemina, vel amyli quod ternûm ouorum magnitudinem impleat, cum olei quadrante mistũ per corniculum infunditur.

Pelagonius ad eos qui per vrinam ſanguinē edunt, aut naribus reddunt, aut ſi vomitus cruorē extundit, aut ſi qui profluuio ſanguinis ſunt exhauſti.

PELAGONIVS Arſipo Idio ſalutem. Sæpius ſanos equos ſanguinis copia lædit. Siquidem liquido conſtat, vt cum ipſe redūdarit, quocūq; loco poteſt erumpit. quæ profuſio ne equis eueniat cuſtodiendum eſt. Frequenter equo qui vehementius elaſſeſcit, profluuium ſanguinis per vrinam redditum inuenitur, aut imbecillioribus, aut lōga via fatigatis, aut onere multo degrauatis, aut larga adipe obeſis. his ita opus eſt ſubuenire. Sanguis è ventre detrahatur. potentur caprino lacte, amylo, ouis tribus, & ſucco perdicij hærbæ. Hoc in præpinguibus faciundum. Strigoſos citra ſanguinis miſſionem circumages, quippe quum ſanguinis detractio nihil ijs vtilitatis adferat. Potio ad ſupprimendū ſanguinem efficax, quacūq; parte corporis exierit, ea recipit tragacanthæ quæ in vino maduerit ſemunciam, lachrymæ papaueris ſextulam, ſtyracis tantundem, pineos nucleos duodecim. hæc omnia teruntur, & ponticæ nucis magnitudine cū vini ſextario ſeptem diebus per corniculum infundūtur. Quod etiā hominibus perquam vtile fuerit, ſi inſtar fabæ dederis in ouo. Sanguinis curſus ſubſiſtit, ſi porri ſuccus ex mulſo & ouo, adiecto ſtillatitiæ murrhæ, quam vocant ſtacten, momento, faucibus inſeratur. Cæterum vt ſanguinis impetus auertatur, primum ſanguis demittatur è palato, deinde haſtulæ regiæ radix in paſſi ſextarijs duobus detrita, adiecto triticeo farre quod diligenter cribro farinario cretum ſit, mox rhus ſyriaca in aqua longo tempore coquitur. hæc vbi cōmiſta fuerint, per os inſtillātur. Non in multas exercitationes euocetur. in primis tamen venter aqua & nitro proluendus. Item hordeum eodē conſpergendum. Nōnunquam etiam per nares profluuium ſanguinis periculū attulit, idq; repreſſum eſt inſpirato naribus viridis coriandri ſucco. Si ſanguis per vomitionem reſpondet, abſinthium & ſpica nardi aheno nouo cum aqua coquuntur, ſorbitioq; potanda præbetur, dum curſus cōquieſcat.

Apſyrti de obſtructionibus, Cap. XLIII.

APSYRTVS equorū medico ſalutē. Si obſtructionis vitium acceſſit, his notis deprehenditur. caudā protentā gerit equus, eiq; nares patent. pede ſolum ferit, & ſubinde ſtercus odoratur. ex eius alis ſudor erūpit. circū armos interdū tremore ſuccutitur, & quaſi vrinæ crebra cupiditas inceſſiſſet, genitale promit, & ſubinde volutatur. Quę res accidere ſolet cū à vētre lōgano, id eſt inteſtinū quo recremēta exeūt, cōuerſionē cōcepit, & quæ eidē inſidēt, retēta non deſcēdūt. Curatur defuſione vini, duumq; cyathorum olei, crebra deambulatione, fœni viridis vſu, potuq; nitri. Volutari nō prohibeatur. Qui tali vitio laborat, difficulter ad ſalutē perducitur.

HIEROCLES.

OBSTRVCTIO prouenit cum à ventre longanonis intestinũ quo meant excrementa, conuersionem acceperit: quo fit vt ijs quę in eo resident, exitus non pateat, & vrinarios meatus habeat intẽtos, & patulas nares. Pede terram equus percutit, & in ventrem cõuertitur, odoratq; stercora. Sudores in alis profluunt, & tremores subinde circum armos ciẽtur. Cæterum quandã micturientis imaginem præbet, & volutari cupit. Succurritur vini & olei heminis duabus infusis. Vtatur multo progressu. Opopanacem tritũ in vino candido, infusa vini quarta portione, per narem sinistram infundi prodest. Fœno viridi recreetur. Solita volutatione non abstineatur, saltẽ prima die. Farina triticea in aqua tepida defundatur. Nonnulli ante sorbitionem laudant vt vncta manus per anum inseratur, quò possint obsistentia recrementa deuocari. Vbi per hæc consecuti sumus vt exigantur, vrinam faciet.

Apsyrti de sanguinis profusione, quã hæmorrhœã vocãt, Cap. XLIIII.

APSYRTVS Armitio Corinthio salutem. Scripsisti ad me rogans vnde equis iumentisq; sanguis è dorso manaret. Quæ res accidere solet cum veris tẽpus appetit, quo à siccis ad viridia pabula transitus fit. Tum pascui nouitate capiuntur, & sanies à sanguine secreta, dorsi tergus subit, ad summamq; faciem secundum pilum fertur, & ad exitũ cutis spiracula laxat: quod hæmorrhoidas, id est sanguinis profusionẽ vocitant. Id cum accessit, pecus expurgatur: & quod intus læsurum erat, vtiliter effunditur. Inde firmantur vires. Quare nulla parte sanguis est emittendus, vtpote cum ab exitu rursum ad venas saniei cursus reuocaretur, & morbũ crearet. itaq; pabulo maxime viridi ac farragine saginãdum. Tum enim cõstat & profluuium & excretionem vehementius cieri. Quod autem ad tractandi equi rationem pertinet, frictio, quòd cutis spiracula denset, inimica est. Quippe cum hæc illuuies eruptura prodit, si non sequatur exitus, vt antea proposuimus, scabiem creabit.

HIEROCLES.

SANGVINIS per ora venarũ profusionẽ, hæmorrhoẽn Græci appellant, in iumẽtis plerunq; à dorso moueri dicimus, præsertim ineunte vere. Nanq; sanguinis coiens sanies, subter dorsi cutem vagans percurrit, & exitu patefacto secũdum pilos per summæ cutis angustias euadit. Quod nonnulli hæmorrhoidas appellant. Est autẽ sua pecudis purgatio, qua vires euadunt vegetiores. Quapropter nullo loco sanguis mitti debet, nisi morbus innascatur: sed potius cum cibis cæteris, tum ma-

xime viridi pabulo,recreari. Videtur enim equus valetudinis causa profusionem hanc excretionem'que moliri. Sed ita moderandum,ne frictione cutis meatus coarctentur,& spiracula considant. Quòd si iam patefacto venularum ore sanguis nõ erumpat,sed sua sponte cohibeatur,scabiem confestim parere consueuit.

Apsyrti de torminibus præsagium,& remedia. Cap. XLV.

QVVS quem excruciant tormina,primũ pede fodiens concidit,recubans'que volutatur. Cum insistit,distorquetur. Caput vtrisque pręcordijs admouet,& totus sudore madet. Vnctam igitur manum per anũ inferes. Deinde centaurij quàm optime detriti quantum tribus digitis sumi potest, addito vini & olei cyatho, tepidum infundes. Mox ad cursitandum educes. Sin ijs non conquiescant,opopanacem,aut myrrham, aut apij semen,aut muscum qui ab Indis defertur,aut chelidonium, vtrunlibet nactus fueris:quæ si nõ offendas,quam feceris vrinam ingeres,vino & oleo confricabis,& eadem faucibus inspirabis,calida sublues aqua,hordeaceámque farinam dabis.

HIEROCLES.

Simplex est aduersus tormina remediũ,ouũ dentibus vt axungiã subigere.

HIPPOCRATES.

TORMINOSVS equus sic deprehenditur. modo huc,modo illuc,frequenter in solum,se iactat. Iterum exurgit,solo'que tractim ventrem apprimit.distorquet sese,& gemitus edit. Sudore testes perfunduntur,& collachrymantis imaginem ostendit. Atqui caudam protendit,& inconstans quoquouersus se cõfert.Naribus spiritus cum feruore prorumpit.os concluditur.Siccam linguam asperam'que recondit.Flaccescũt aures,pendulæ'que demittũtur. Subinde somnum captat. Calidis lotionibus curatur. operimentis'que munitus concalescat.mox myrrhæ drachmæ quinque in vini veteris sex heminis per os aut nares infundantur. Post hãc sorbitiũculam ad cursum procedat,nõ intercedente longo tẽpore:neque tamen vehementi cursu cõcitetur.Pabulis largũ apium,si suppetit,interponatur. Aqua calida detur potanda. Postquam aluum deiectione solicitaueris,rursus cursitare coges,quò sudorem possis elicere. Cæterum nasturtij semen tritũ ex aqua per sinistram narem demittatur. Vestimentis contegatur.Hęrba quæ dicitur medica,pro pabulo cedat.ramẽta priorum vnguium intrita in aquæ quatuor heminis ingerantur: aut terra scrobiculi quem mus araneus deroderit,trita fundatur.

ANATOLIVS.

EQVVM qui torminibus laborat,calida lauare remedium est, vestibus etiam operire:dein myrrhę pondo denariorum quinûm, & vini veteris sextarios treis, & olei treis heminas,simul omnia percolata,per triduum infundere. Prodest in aluum marinā calidam subter dedisse,in qua baccę myrti sint decoctæ,aut polyophyllum & abrotonū,aut amaras nuces cum vino mistas, aut malicorium ex aqua demittere, aut nitrum tritum cum vino calfactum similiter ingerere.Insuper dabis operam vt oua quatuor in ore fracta, cum suis putaminibus animal deuoret. Si tormina magis opprimant,nec aluus quicquā nisi coacta reddat,inter crura caudam equus iactabit, & supra ventrem decumbet. Tum rutæ syluestris semen in hemina vini datum,ea digeret. Proderit quoq; cepas decē tritas, aridarum ficorum pondo denariorū trium,nitri scrupulum vnum,fimi columbacei sextulā,simul omnia miscere,& in duo collyria formare,quæ subduntur ano. ex superioribus stillatitiam myrrham, quam vocāt stacten,ex oleo mellisq; momento tepidā faucibus infundere.Si necessitas expostulet, licebit manum per sedem inserere,& fimum eximere.Si ijs hæc tormēta nō discutiantur,à sequētibus auxiliū petendum est.Quapropter cymini mūdi ligula vna,seminis rutę dimidium,opopanacis quod fabā æquet,laseris magnitudo quæ dimidiā fabæ partē impleat,vini veteris sextarius italicus,olei quod acerbæ profuderunt oliuæ,omphaciū vocāt,quod esse satis videbitur. hæc mistura per triduū animali præbeatur. Sed hordei victu tum eis interdicatur. Torminosus equus ijs notis deprehenditur. cōtinuo sese volutat. eiq; venter spiritu distenditur.decumbens gemitus exprimit:& modo huc, modo illuc vertitur. intestina latrant,& cōmurmurantia crepitum elidunt. Quod ad aliam curandi rationem pertinet,fomenta adhibentur quę spiritū digerant. Totum corpus inspiratis vino & oleo, manu defricatur. Styrax, vinum,oleum,aristolochiáque defunditur,aut porri succus ex vino & oleo. Vinum & oleū subter in aluū dantur.Manus oleo peruncta inseritur ano,vt occurrens fimum eliciatur. Vesica clementer ac blande manibus tractetur. Eruum detur esitandum,aut auena eruo mista. Tepidam ebibat aquam.

Apsyrti de iliorum inflatione, Cap. XLVI.

APSYRTVS Quinto Lollio Marrullio salutem. Te nutrientem equos nosse perquam vtile fuerit,quęnam intestini tumoris indicia proponantur,& qua de causa vitiū hoc inuadat. Hac ratione prouenit:cum equus conditiuo tētatur pabulo,ipsum quidem cōcoquitur,verum spirandi difficultatem parit.corpus implet. aluum destringit,& reddendis excrementis duriorem præstat.Paucula quædam excernit.Anus

inflatur. id κενεμφύσις Græci vocant, quòd vacuæ partes vẽtris, quæ magna ex parte flaccescere debẽt, & ardore deflagrẽt, & spiritu distẽdantur. Nonnulli flatum in cithara malũt appellare, qui mediũ os pectoris esse tenui terebello perforãdum inuenerũt, quo per foramen spiritus euanesceret. Alij extractũ sylvestris cucumeris succũ instar heminarũ triũ, cum pari modo vini, & hemina olei, ex inferioribus partibus infundunt. Nos ijs vsi sumus remedijs. Fimum columbæ aut gallinarũ domibus oberrantiũ, quantũ manus capere potest, immissovino nitroq; subter in aluũ dedimus. Pabulũ vino maceratũ obiecimus. Vinolẽtam potionẽ præstitimus. Præcepimus vt à labore respiraret, ac daretur ab opere vacatio, paulũ etiã progrederetur, vino & oleo duriter secũdo pilo defricaretur. Cæterũ sanguis è cauda missus auxiliũ est, sed statim ab eius exortu, interuacãte quatuor digitorum spatio vena feriatur. Alios inflatio torquet, quorũ explicatæ nares patẽt. ij difficulter spiritũ reddunt, ac inter respirãdum vẽter & latera ferè cõmittuntur. sicco lædũtur alimẽto. Hæc inflatio residebit, si siti equum crucies, & viride fœnũ obtuleris.

Hierocles iliosis.

ILIVM inflatio corripit, quoties sicco pastu, qui equo sit alienus, carpitur. is spirandi difficultatem adfert, ilia flatibus implet. Hinc vẽter supprimitur, solitoq; durior exigua quædã figurata remittit, sedes flatu distẽditur. Nonnulli spiritũ in cithara id vitiũ vocarũt. Expedit itaq; cucumeris agrestis radicẽ tusam in succum redigere, qui heminas treis impleat, vini odorati tantundẽ, nitriq; põdo denariorũ octo cõmiscere, & ex inferioribus in aluũ indere. hæc insequẽtia laudat Apsyrtus. Stercus colũbæ aut cohortalium gallinarũ instar manus plenæ coniectũ in vinum & nitrum subter aluo suffundendum. Nitro pabulũ nonnunquã conspergẽdum, & potionibus adijciendum. Paucã progressionẽ probat. Frictionem cum oleo & vino secũdũ pilos adhiberi. Si venã expedit soluere, vt Apsyrtus author est, ab initio caudæ secabis. sed à sede quatuor intersint digiti. Cæterum alios inflatio simplicior afficit, cum nares explicarint, & in spirãdo venter & latera ferme coëunt. hos à potu largo vindicare cõueniet, & viride fœnũ obijcere.

Apsyrti de pectore, Cap. XLVII.

APSYRTVS Antipatro equorũ medico Alexandrensi salutẽ. Si pectori ferri mucro, aut alia euidẽs causa vulnus intulit, hanc curationem desiderat. Fibulæ lineæ aut canabinæ nõ tenues transuto tergore vtrisq; labris imponẽdæ. Vulnus linamẽtis è lana vino & oleo madefactis implendum: dein oræ fibulis strictim contrahendæ: quibus post triduum resolutis, aqua q̃ plurima respergatur. Hoc quotidie faciundum,

adhibitis vsq; ad alios quatuor dies fomētis. quibus exactis fibulæ resoluā-tur. Erui farina vulnus conspergatur. Aqua tam hyeme quàm æstate calida proluatur. Cum expurgatum vulnus fuerit, lipara nutriēdum, quousq; ducta cicatrice persanescat. Nōnunquam toto equi corpore prægnātes spiritu pustulæ sub tergus erumpunt, ita vt intestinæ inflammationis suspicionem quandam præbeant. Oportet itaq; in pectore pusulosam cutem rescindere tribus locis per ambitum intercedente dupla pollicis vnguis latitudine. sic inflationes resident, & in spiritum euanescunt, nec aliquod suberit periculū. Si vero penitus vulnus ita penetrauit, ferroq; traiectū pectus fuerit, nullus medicinæ locus. Siquidem confestim equus in perniciem procedit, nec diu vita protrahi potest, quòd vicinum cor per vulnus quod in pectore hiat, perfrictionis iniuriam sentit.

HIEROCLES.

SI PECTVS ferri mucrone, vel alia causa vulnus accepit, ratio curandi fibulas postulat: quas non tenues vtraq; vulneris ora, trāsuta cute, sic vt tibi faciant satis, impones. lanam oleo vinoq; imbutam quasi linamentum inculcabis. vbi fibulæ paulū oras contraxerunt, eas deligabis. Tertio die resoluēs, calida fouebis aqua: quotidie etiamnū vsque ad quartum diem profundes: quibus elapsis fibulas eximes: & calida perluēs, erui farinam illines, donec quod intus concreuit, purum emanet. Postea lipara perūges, dum ad sanitatem peruenerit. Si ad interiores partes mucro desedit, & ferrū penitus actū est, seruari vita non potest, quòd per vulneris hiatum ad vicinum cor frigus aspiret, quod supplicia vitæ non trahit.

Apsyrtus de genitalis procidentia. Cap. XLVIII.

APSYRTVS Numenio Alexandrino salutem. Si genitale procidit, nec iterum possit in suam sedem resilire, currentem agi aduersis fluctibus maris aut fluuij, dein sistere & perfundere præcipiunt. Alij ipsum inclinātes appensis cruribus, cerato cum adipe suilla tenuiq; nitro confricant, & aqua calida liberaliter perfundunt, sicq; in sedē vnde prolapsum est, repellunt. sed longe melior est aqua marina. si deest, sal aquæ conspergendus. Nos autem hoc remedio sumus vsi. Insistēte pedibus equo, colis cutem adacto summatim aculeo tenui stimulamus, dein acri aceto accepta punctim vulnuscula conspergimus. sic in natiuū locum exciduū genitale se recondit. Hoc idem præstant affrictæ vrticæ. Cæterum procidua sedes, & excidens glandis folliculus, extraq; prorūpens os vteri, crebro lancinatu acus in vernaculam sedem redeunt.

HIEROCLES.

PROCIDVVM genitale si in suum ordinem restitui nō potest, nec reducenti paruit, aduerso flumine vel mari cursim impulsus proluatur. Sunt qui prosternentes equum cruribus suspendunt, & cera cum adipe suilla & tenui nitro defricāt, multa frigida subluūt. sed multo efficacissima est marina. si desideretur, salem in aquam conijciunt. Hoc insequens magis Apsyrtus probat, qui acu tenui cutem quæ colem ambit, summatim lancinandam, & acetum acre vulnusculis irrorandum iubet. Sic enim in suam sedem prociduum genitale se recipit. Hoc idem affrictu præstant vrticæ. Cæterum procidens sedes, aut exiens colis folliculus, vel os vteri prouolutum, adacta punctim acu, in natiuam sedem repellitur.

PELAGONIVS.

SI COLES in exteriorē locum venit, & hinc vrina remoratur, thus, ouum, cuminum cum vino mistum infundito. suillum fimū ex aceto percolatū, aut radicis panacis scrypula duo cum nitro trita itidem ingerito. Proderit syluestris rutæ radicē cum cynocrambe mistā itidem infudisse. Hoc etiā aduersus tormina efficax habetur. Quòd si vrinam non facit, eadem ferè remedia sunt. nam oleum immistum vino super ilia lumbos & renes infunditur. Et si hoc parum profuit, melle decocto & sale collyrium tenue inditur foramini quo meat vrina, vel musca viua, vel thuris mica, vel allij pars, vel de bitumine collyrium inseritur, quo diximus modo. Naturalibus hæc eadem adhibēt remedia si vrina genitalia deusserit.

Apsyrti de inflammatione testium & tumore, Cap. XLIX.

APSYRTVS Memnoni veterinario salutē. Te nutriētem equos scire velim, quòd testium inflammationes, aut vulnere, aut morsu quem serpens impressit, concipiuntur, aut quoties inuicem equi sæuiunt. cui ita plerique medentur. Syluestris cucumeris radicem fractam in aqua & sale decoquunt, spongiaq; hoc liquore imbuta fouēt. cerusam, oleum, & caprillam adipem cum oui candido contritam delinunt. sic ad sanitatem perducunt. Sed cum alia causa inflammationem mouit, sic oportet auxiliari, bis die calida perfundere, & insperso aquæ sale, cimolia cū aceto linire, aut figulari creta similiter, aut tunsi viridis absinthij succo, aut cicutæ præsertim eius quæ in sterquilinijs enascitur, aut solani succo. Nec secus cerusam tritam ex aqua delini iuuat.

HIEROCLES.

Si ex inflammatione testes intumuerint, aqua calida cui paulum nitri sit adiectum, aut aceti fece foueantur. si vero tumor sub ijs curationibus nō

desidit, sanguis à cruribus prope testes mittitur. si ne ijs quidē finiatur, cādēti ferramēto media pars exulceretur. sed custodiēdū ne testes ignē sentiant.

Hippocrates aduersus testium inflammationes.

TESTIVM inflāmationes illinūtur figulari creta aceto subacta, aut solano in aceto cocto. ab inguinibus sanguis mittatur. nulla frigidæ aquæ potestas fiat. Si ijs non discutiatur morbus, puerili lotio foueatur, subditis molis candentibus, quarum halitu profusoq; vapore sudor euocetur. calida perfundatur aqua. oleo perlinatur. Detur opera, vt ad ambulandum pergat. Si testium exurgens tumor afficit, cretam cum bubulo fimo, cumino & posca tritā, illiuisse satis est, donec dolor conquiescat.

Pelagonij ijs quorum genitalibus pus fertur.

Gallinaceum gallum & catulū simul in aqua decoques. in colatū liquamen triti bituminis drachmā adijcies. nouē diebus hoc ius dabis ebibendū.

Apsyrti de intestinorum prolapsu, Cap. L.

APSYRTVS Dio veterinario ciui suo salutem. Scripsisti ad me de eo genere herniæ, in quo ad scrotum præceps deuoluitur intestinum, enterocelen nominant. Si equo nascatur, (ea vetustioribus descendere cōsueuit) scrotum id est folliculum quo testiculi conteguntur, comprimere oportet, & qua pōdus verget, fibulas adhibere, & vinculis firmiter obstringere, aceto nitroq; perfundere. vbi fibula computruit, aqua frigida fœmina & vlcus subluere, simplici curare medicamento: locum adminiculo fulcire, dum suæ sanitati reddatur.

HIEROCLES.

Si intestinū in scrotum desiliuit, quod enterocele græcis dicitur, oportet folliculum quo testiculi comprehenduntur, apprimere, & qua sidit pondus, indita fibula, quàm firmissime deligare, dein aceto nitroq; fouere. Cum emarcuit fibula, fœmina frigida aqua perfundere, vlcus ad cicatricem perducere. Ab relapsu sustentum vindicare, dum ad sanitatem perueniat.

Apsyrti de genuum defluxionibus, Cap. LI.

APSYRTVS Semiæ Centurioni salutē. Defluxiones in genua decumbunt, quæ romano sermone flimelia dicūtur. hæ prorsus sectionē respuūt. siquidē ducta cicatrice, genu in rugas cōtrahitur. Multo deterius efficiunt qui candentibus ferramentis exulcerant. nanq; defluxionis impetum eò deuocant: inde densatus tumor occallescit. Hanc curandi rationem sequuntur. Pilulas quas æstus maris in littus expuit, in tenues

laminas diducunt, cimoliam cretam adijcientes. cum hæ diebus quinque maduerint in aqua, per biduum illigant, tertio die soluunt: rursus illud idem tentãt. nam saniem ea res exprimit. Aut cinerem ærariæ officinæ fornaci resperfum, melli cocto commiscere conuenit, & linteo agglutinatum superligare, aut hordeaceam farinam ammista aqua applicare, aut grossum tusam adalligare, in frigidam appelli. Si ijs cursus non substitit, siccum malagma vtiliter adhibetur. Iis remedijs pugnandum quoties liquida subest sanies, quæ cum intus concreuit, in internam genuum partem transiens, illo se recipit, ac nodum inibi creat, quem malagmate sicco, vt antea dictum est, opus est digerere, quousq; deorsum ruat, & offusa radio collectionem excitet, quam inde paracercidia vocãt: cui ex axungia malagma remedium est præsentaneum. Verum ea defluxionum generibus annumeratur. Cum autem in inferiores partes proruẽs cursus crura repleuit, præsertim posteriora, sic vt præter modum intumescãt, si sanguis ab ijs demittatur, maior humoris vis eo concurret. Tum progressibus & cursitatiunculis vti iuuabit, ac in frigidam aquam descendere.

HIEROCLES.

I DEFLVXIO genibus insideat, quam romana voce vocant flimelium, ea dissectionem non desiderat. nanq; cicatricosum genu rugosumq; relinquit. Sed ne illud quidem vrendum. Eo enim magis ruentis humoris impetus fertur, occallescente loco. huic ita succurrendum. Orbiculos æstu maris in littus eiectos diuellere frustatim oportet, & in aqua per quinq; dies macerare, addita cimolia creta ita linire, biduo superligare, die tertio resoluere, rursus idem prosequi, vtpote cum ita saniosus liquor elidetur. Aut cinerem ærariæ officinæ fornacibus insperfum, melli commiscere, pannoque sublitum obligare, aut farinam hordei subactam aqua superponere, aut grossulum tusam similiter immistam illigare. Est & malagma siccum vtile. His vtendum quatenus liquida sanies subesse sentietur. Cum vero iam coijt, & ad intimam partem effusa transfertur, nodus erumpit, quẽ sicco malagmate, sicuti scriptum est, discutere est opus, quoad deorsum versus se conferat, partemque radio vicinam occupans, pariat collectionem, quæ paracercis inde græcis cognominatur, quod circiter radiũ, quem cercida vocãt, exeat. Cui ex axungia adhibitum malagma inter valentissima est auxilia. Ambulationibus vti & cursibus modicis non est alienum. In aquam etiam ingredi iuuat. Sed obsidentem genua inflammationem discutit medicamentum quod rhodaphnæ, bituminis, nitri, axungiæ veteris, singulis quadrantibus temperatur.

Apsyrti ad suffraginosos equos, Cap. LII.

PSYRTVS Apolloniadæ medico equorum salutem dicit. Cum defluxiones erumpunt in pedes, quas è Græcis nonnulli σεῖρας, quasi pedicas, aut si mauis catenas, alij chiramata vocāt, quòd calces rimis scissæ rigeāt, ex quo σειρᾶν, quasi compediri dictum est, Romani suffragines nominant. quibus hęc adhibetur curatio. Sāguis è pedibus imis mittitur, dissecta calcanei vena parte exteriore, vel itidem interiore. Sed ab exortu vngulę missionem tentare non oportet, sed infra potius deradere, & cutem leniter scarificare, quò noxius humor effundatur. vino postmodum detergere. Succum acaciæ ruffæ cum aqua tritum, vt mellis crassitudinē referat, delinere, aut suillum adipē tritū ex pice liquida admouere. Frequēter inambulet, sed in aquā pedē nō mittat. Hoc vitium vt hyeme cōtrahitur, sic æstate pecus à morbo sese recolligit, & ad sanitatē perducitur. Suffraginosi nō facilè articulariæ malidis vitio tentantur. Sed ne canterij quidem cōplurimum redduntur defluxionibus opportuni. Vtilia sunt hęc tēporius adhibita. Erui farina vino aut melli mista, ligata circunducitur. Eundem effectū fresa faba præstat. Suillum fimum vino subactum, in quo detrita malicoria sint incocta, circunligatur. Tunsa galla etiam illitu prodest. Amurcæ viniq; austeri feruefactorum fotus est salutaris. Hastulæ regiæ radix in aqua cocta ad idem efficax est. Sale, oleo, & melle suffragines defricentur. Defluxionū quæ pedes afficiūt, genera sunt tria: quorum iam vnū proposuimus. Alterū vngulam in altū sustollit: in quo maxime sursum versus scarificādum est, ne vngula protritu cōsumatur. Tertium, cum eadē offringitur: quod incōmodum accidere solet prouectis ætate. Qui defluxionibus sunt obnoxij, eisq; fluidū est saliuis os, multo maxime senecta cōfectis, vsq; eo, vt quod mādunt hordeū, penitus humectēt, quiq; longęuiores degūt, longe magis huic noxæ patent. Iunioribus quoq; solet accidere, sed quàm veteribus multo rarius.

Defluxionis præsagium, & remedia.

RIMVM tument genua, claudicantq; equi, nec in altū conscendere possunt. Cum manu vitiata pars premitur, recti assurgūt. Si igitur posteriora defluxiones obsideant, candentibus ferramentis teretibus adurantur, in flexu poplitis interno quinq; citatis igni plagis, in externa parte latis vtrinq; fastigijs. Si prioribus genibus insederunt, ea cancellatim comburantur, & vt reliqua vlcera igne facta, curentur.

HIEROCLES.

EFLVXIONES in pedes descendunt, quas Græci siras, alij chiramata vocāt. à quo σειρᾶν, id est cōpedibus implicari, Apsyrtus author est. quod vitiū sic depellitur. Sanguis pedibus detra-

hatur, soluta scalpello vena quæ calcibus parte exteriore prominet, aut interiore conditur. sed prouidendum ne iuxta originem vngulæ id attentetur. multo magis ab inferiori parte, ne exteratur, scarificari deradiq́ conueniet, deinde vino detergeri: postea russæ acaciæ succum in aqua tritum, vt mellis crassitudo referatur, illinere. Eundem effectum pix liquida ex suillo adipe prębet. Ad aquam equus non debet appelli. Malum hoc hyeme concipitur, sed æstate depulso vitio ad sanitatem recursus fit. Sed nō facilè castratos defluxio tentat: qui neq; etiā malidis articulariæ iniurijs patent. Hæc inter valentia remedia laudat Apsyrtus, erui farinam vino & melli mistā illini, linteoq́ deligari. hoc idem fabæ fresæ lomentum præstat, item suillum stercus. Nosse licet quòd quum defluxione corripitur equus, crura tumescunt, solito grādiora turgēt, sed longe magis posteriora ijs tumoribus obnoxia. Ad quæ sanguis inde missus, maiorē humorū copiā secum rapiens allicit. Malicoriū igitur vino subactum, & ex aqua coctum, illinitur. Galla tunsa suo cataplasmate iuuat. Amurca austeroq́ vino quę simul efferbuerint, fouere prodest. Hastulę regię radix in aqua decocta ad eadem efficax est. verum sale, oleo, & melle defricetur. Hoc vitium in treis species degenerat: quarum vnam ante scripsimus. Altera in sublime tollit vngulā, in qua infima opus est deradere, quo minus iacturam faciat vngula, & detritu cōficiatur. Tertia, cum vngula frangitur: quæ res ætate prouectis accidit. Defluxionibus vtiq; sunt obnoxij quibus ore saliua profluit, ita vt humefaciant hordeum quo pascuntur. quod plerunq; senioribus euenire solet, maxime senio cōfectis. Quinetiam natu minoribus prouenit, sed non ita frequenter.

Eumelus ad crurum defluxiones.

SI CRVRA defluxiones occupent, eas cādentibus ferramentis adurere conuenit. Sed vulnera ignea vi facta sanabis, si spongia aceto & lasere imbuta superponatur: postridie collyriū instillatur quod mucosum lentorem excutiat. Cuius cōponendi ratio hæc est. gūmis, ammoniaci, singulorū pares modi aceto quàm acerrimo detriti cōmisceantur, insolatiq́ dum siccescant, in collyria formentur. Recentes defluxiones citra ferrum ita discuties. Floris rosmarini, galbani, singulorū selibrā, resinæ dupondiū, pollinis thuris pinguissimi cyathos quatuor, nitri semissem, salis sextariū vnū miscēdo cōteres. vbi adieceris acetū, operā dabis vt efferuescāt, & concrescāt in malagma, quod calidum illines, & per triduū applicabis. aut bituminis iudaici, seminis sinapis, rhododaphnes, singulorū librā, admixta axungia genibus oblines. aut radicē ranūculi, quod batrachion veterinarij vocāt, eruū, axungiā veterē, cū aceto acri trita admouebis, vel sinapis alexandrinæ, nasturtij, caricarum aphrarū, singulas selibras, salis sextātem, axungiæ veteris librā, aceti quod ad excipiēdum fuerit satis, miscebis, & vsui dabis.

Hippocrates inflammationibus, ac meliceridi, laxatis & vliginosis artubus.

SAL CVM melle tritus destillationem sistit. Si inflammatio recens infestat, rescindi debet, & cădente ferro aqua frigida prius edomito vulnus emundari, dein spongia aceto madefacta per quatriduum imponi, quinto die hordeacea farina aqua subacta indi, donec vulnus cicatricem duxerit. Tum punici cortex contusus cum lycio sinui patefacto superponitur. Si vel inflammatio afficit, aut si tubercula glutinosum humorem mellea crassitudine concretũ eructent, hydatidas vocant, calidi cineris vnciam, glebæ calcis viuæ tantundem, cum vino & melle subacta, prius quàm inarescant, vlceri superlines. Eo remedio pugnabis si recentia fuerint tubercula. Quòd si vetustatẽ senserũt, more reliquorũ adurens medicamentũ postulabũt. Si labor huius morbi causam attulit, præsertim cum equus aspero loco vel lapidoso vehementer agitatus fuerit, aut ingenti pondere degrauatus iter fecerit, aut dorsuarius sarcinam comportauit, proderit rhododaphnæ, bituminis, nitri, axungiæ, singulorũ quadrantale pondus colatum mistumq; in medicamentum cogi, & postmodum illini. Si quodam humorum coitu abscessus exiliãt, ferro sunt aperiendi, deinde tentãda hæc curatio. Adipis taurini, galbani, bdellij, piperis candidi, ammoniaci, singulorum pondo quadrans, pollinis thuris pondo triens, baccarum lauri pondo vncia, miscentur, vt in medicamentum concrescant, quo vulnus omne sanari consueuit. Nec ab hac curandi ratione tunc abhorrebit cyclamini radicis crematæ cinerem cum erui farina melle acetoq; subactum superponere vulneri. Si vero vulnera penetrent altius, quàm vt horum vim possint sentire, linamẽtis rubrica melli mista madentibus oppleantur, mox pãnus aut spõgia posca imbuta admoueatur. Multis tritas gallas aut marrubij succum cum fuligine satis est imposuisse. Si hanc medendi viam tradas, vt inflammatio ferrum non experiatur, sinapis, salis alexandrini, singulorũ sextula, nasturtij aceti scrupuli duo, axungiæ veteris sesquilibra, omnia simul terãtur, illitaq; linteo per triduũ imponãtur: dein soluto medicamine, deletili spongia cyrenaici laseris imbre rorata defricentur. sic vlcerum crustæ puluiniq; soluti fatiscunt. Non desunt qui fœni florem vstum cum frigida posca tantisper admoueãt, dum inflãmatio prorsus consederit, & euanida abierit. Deinde tritas alliorum spicas talis imponunt. Est autem hoc inter probatissima remedia cum artus laxati dehiscunt, aut aquosa scatent vligine. aloën, mannam, thus, picem brutiam vnà conteres, triticeam farinã adijcies, & candidum oui liquorem, quo excipiantur reliqua: dein articulis agglutinabis. diligenter charta deligabis. post aliquot dies resolues. Rursus idem remedium dum consanescet adhibebis. Si poplites inflammationem sentiant, ceræ, bituminis, sulfuris ignem non experti, paria pondera

resoluuntur, quibus calidis poplites sublinuntur, furfures imponuntur ex aceto. Si in equorum armis nerui crassiores protuberent, aut nodi, quos con dylomata vocant, occalluerint, eos adurere necessum est. Si vero ex articulorum sede prosilierunt, sanguinem opus erit emittere, planeq; membra fricare. postea tali vtendum remedio. Oleum cum aceto lana exceptum, per quatriduum articulis imponendum, sic vt quotidie id genus medicamenti admoueatur. Post hæc calido auxilio firmandi sunt articuli. cuius remedij compositio hæc capit, sinapis purgatæ libram, galbani quadrantem, medullæ cerui tantundem, aceti quod satis esse videbitur. Si defluxio pedes equorum occupet, genua tumescunt. inde claudicatio concitatur. Si ergo posterioribus insideat, teretibus ferramentis vrantur. interiore suffraginũ flexu quinq; locis cutem candentibus opus est exulcerare, exterius vtrinq; latis. Si vero in priora decumbat, à genu plagæ cancellatim imprimantur. Vlcera igne facta vt cætera sanentur. Si nerui plus æquo incrassescant, fœnumgræcum cum ficis aphris tusis & vino mistum imponitur. id post triduum soluitur. Si circa crura aut genua longo itinere aut multo cursu nascantur inflammationes, proderit frigida aqua partes quæ collectionem experiuntur, perfundere, aut in fluminis vadum agere, & per alueum aduerso flumine ingredi, deinde spongiam la sere aceto visco defruto axungiáque intinctam admouere.

Apsyrtus de marmore. Cap. LIII.

APSYRTVS Iulio Fausto decurioni salutẽ. Te pecudes enutriẽtem optimum nosse, quòd pedibus præsertim primoribus iuxta vngulæ exortum, quam vocant coronam, marmora prosiliũt. Ea tubercula quædam sunt, quæ in callosam tophaceamq; duritiẽ coierunt. quorum iniuria claudicantes equi permanent. hyeme quidem ob lutum, æstate propter squallores subterũt pedes, & cotibus elimant. hinc continens calor ex vngulis erumpit. Hoc vitium cõtrahitur cum ex itinere scabraq; via vngulæ incaluerunt. tum saniei vis in cõpagem cõmissuramq; neruorum acetabuli se inclinat. Neruicis etiam accidere solet, aut quibus talorũ intertrigines collectionem mouerunt: quòd venæ ea parte pedis, quam cyna, id est canem vocant, ignea constant natura. E quibus sanguis mittendus non est: quippe cum ad ictum scalpelli locus excandescat, tophaceamq; duritiem & inflammationem creet. quare multo melius fuerit malagmate vti quod luxis dicatum est. Mulus duntaxat hoc vitium nouit. Asinos non facile hoc malum vexat. Cæterum equus non marmore sed podagra tentatur.

HIEROCLES.

VITIUM, periti marmor appellãt, prioribusq; pedibus in ortu vngulæ, qui corona vocatur, erumpit. Sũtq; prodeũtes calli, qui claudicationem adferũt. Nam luti causa, aut continuo pedum subtritu concipiuntur. Cum itinere aut aspera via calor vngularum inferbuit, sanies ad neruorum compaginem iuxta modiolum cõcurrit, vbi ossa pyxidatim cohærent. Id accidere solet neruicis, aut quibus tali coëuntes intertrigine conflictãtur. In hoc affectu sanguinem emittere non oportet. Nanq; sauciato punctim loco, tophus in maiorẽ duritiem concrescit, & inflammationem molitur. Multo melius ergo fuerit vti malagmate quod luxationibus sanãdis est addictũ. Mulus hoc malũ experitur. Asinum rarius is casus manet. Equus huic incommodo non patet. Ficorum aphrarum, calcis, axungiæ veteris, singulorum libram, floris hyssopi cyathos treis ita conterens, vt in vnum coëant corpus, superpones.

Apsyrtus de podagra. Cap. LIIII.

APSYRTVS Artemæ sectori salutem. Te scire optimũ quòd cum equum podagra tentat, neq; stare neq; progredi potest: sed non secus atq; correptus hordeationis vitio, decumbit. Cibi fastidio torquetur, ita vt obiectum respuat. os incalescit exsiccaturq;, palatũ in sublime tollitur. testes eius singillatim vicissimq; micãt. colis procidit, & exeritur. in stabulo pedes propter ardorem quo flagrãt, vt in subtritu, stercora colligunt. Cui sic subuenitur. Cubitare prohibeatur. Lente ac paulatim agatur sub tecto, vsq; dum sudor erumpat. Corpus frictione demulcendum. Sanguis è palato mittendus, sed minus liberaliter. Rursus post dies septenos ex posterioribus à suffragine proxime talos detrahendus, qui non abunde profluat. ex prioribus eodem modo dimittendus. calida aqua cum nitro triticeaq; farina munda detur potanda. Prodest etiam radicis chamæmeli, quam, quòd vere floreat, eranthemum vocant, pugillum, & acetabulũ mannæ, cum vino quotidie per nares infundere. Tridui curriculo vlmi corticem pila tusum, elotumq; vino similiter ingerere. Inter optima id habetur. Betæ ex aqua decoctæ expressum ius additis tribus olei cyathis infundere. His igitur omnibus vsi sumus. Maxime nobis placet medicamento deiectionẽ alui moliri. Nam cum bene corpus est affectum, fluxionum impetus innocentiores esse constat. Post purgationem acetabulum eranthemi in passi odorati heminã coniectum expedit naribus instillare, viride fœnum obijcere. si tempus deneget, conditiuũ nitro respergendum. sed melius est viride, licet cordum fuerit. Si ijs morbus non finiatur, testes præscindere. sic tandem consanescet.

HIEROCLES.

CVM podagra equum male habet, nec pedibus inſiſtere nec inambulare poteſt, ſed humi procumbit, vt qui hordeatione laborat. cibum faſtidit. os calidum ſiccumq́ percipitur. palatum in ſublime tendit. teſticuli ſigillatim inſiliunt. genitale concidit, ac depromitur. in equili pedes ob ardorem quem ſentiunt, ad ſe fimum eliciunt. venæ quæ ad dorſum prorepunt, per iubam diſtenduntur. Hãc curandi rationem deſiderat. Recũbere non patieris, ſed paulatim, dum ſudor euocetur, ages. corpus infricabis. ſanguinem non multum palato detrahes. poſt dies ſeptem ex poſterioribus ſub articulo ſuffraginum non magnam ſanguinis vim opus eſt dimittere. itidem prioribus ſub flexura propter talos. calidam aquam potui dare, cui nitrũ farinaq́ tritici euoluto furfure ſit adiecta. Nõnullis id auxilium ferre creditur eranthemi, quam vocamus anthemidem, quantũ manus capit, mannæ acetabulum vino demiſſum, vſq́ triduum per nares quotidie ſuffũdere. Tuſum vlmi corticẽ in mortario, elutumq́ vino demittere. Aut, vt quidã ſentiũt, betæ decoctum ex vini cyathis tribus ingerere non eſt alienum. Apſyrto aluum ciere placet. Quãdo cum bene corpus valebit, deſtillationis curſum in pedes ruere, noxa vacabit: poſt factã deiectionẽ eranthemi acetabulum in vini paſſi heminam coniectũ, naribus inſerere conueniet. viride fœnum præbere. ſi deficit, ſiccum nitro reſpergatur. Si in ijs non eſt præſidiũ, teſtes excindi debẽt. ita ſaluti reddetur. Podagræ cruciatus leuat inſequẽs medicamentũ. Terebinthinæ pineæ, laurei olei, ceræ, nitri, adipis taurini, guttæ ammoniacæ, olei myrtei, iriniq́, ſingulorũ pondo, vulgaris olei ſelibra, vini veteris ſextarij duo, caſtorei lachrymę, ſtyracini olei, piperis, ſingulorum vncia, medullæ cerui, cyperi, ſingulorum quadrans, ſerpylli, folij perſici, ſeminis lini, ſaluiæ, ſingulorum triens, opopanacis, galbani, ſulfuris ignem non experti, ſampſuci, bdellij, mãnæ, ſingulorum ſextans, olei cyprini ſelibra, hæc miſcentur. hoc medicamento cum res exigit vtendum.

EVMELVS.

Si ad ĩferiora factus curſus pedes ĩpleat, podagrã creabit tũ ſãguinis taurini heminæ atticæ dimidiũ, thuris drachmas decem, ſalis hiſpaniẽſis denarij põdus cõteres, adiectaq́ vini hemina calfacies, & per ſiniſtrã narẽ demittes.

Apſyrtus de pilorum marcore. Cap. LV.

SI PILI qui ex inferioribus caudæ verticulis propendent, marcore confecti defluant, vrina detergere cõuenit, & alumine diligenter eluere, vino oleoq́ perfundere. Ferunt adipem canis aut vulpis illitum præſenti eſſe remedio. Optimũ quoq; fuerit altheæ radicem coxiſſe, hoc decocti iure perfudiſſe, molli manu demulſiſſe. Hæc pilorũ

defluuia cõtinent. sed si prius deterseris, longe promissiores, vt inter omnes constitit, exibunt, & glabritiæ ad densitatem perducentur. Hoc hominibus tam viris quàm mulieribus pilos euocat, areásque densiore pilo replet.

Hierocles ad idem.

SI PILI carie cõsumpti à caudæ muscario labũtur, lotio pars ea purgetur, & bene proluta vino perfundatur, dein canino adipe aut vulpino perũgatur. Longe optimum fuerit præpurgatã codam radicis altheæ decocto fouere. Si vero capronis vel iubæ subest exulceratio, prius tondeatur, torridóque nitro detersa meracum inspiretur, deinde lotio defricetur, vulnerario medicamine per quinque dies delinatur: sexto aqua, mollíque medicamẽto nutriatur. Si cauda suppuret, simili ratione curandi vtendum, donec ad sanitatem ventum erit.

THEOMNESTVS.

SI CAVDA pilorum defluuia sentiat, deformitásque sequatur, primũ vbi fuerit abstersa, vrina fouebimus, deinde maluæ & brassicæ succis cũ altheæ decocto. sic subinde vino oleóque perfũdemus. Ea labantes pilos firmant. Sunt qui vulpis adipe perlinãt postquam deterserint. ita densiorem pilum euocari contendunt, & glabritias compleri.

HIPPOCRATES.

SI VOLES id præstare, vt iubæ, capronarum, caudæque pili capessant incremẽtum, puerili vrina sublues. postea calcis lixiuium, cerusam, & spumam argenti teres. postquã aqua subegeris, & igni coxeris, vteris. sic in longitudinem venustum capient incrementum.

PELAGONIVS.

PILORVM defluuia sistit charta vel papyrus cremata si adiecto butyro linatur. nam id inter valentissima remedia est. Si vero velis pilos alere, quo maturius increscant, testudinem subiecto sarmentorum fasce comburito: ac vbi in cinerem reciderit, in fictile nouum conijcito: cui aluminis crudi quadrãtem admisceto. cæterum cerui medullæ quod videbitur satis, ex vino tritæ, in ollam demittito: compluribus diebus oblinito. sic pili nutrientur, ac maiore proficient incremento. Defluos pilos restituit lupinorum crematorum cinis, aut torrefactæ fabæ lomentum glabræ parti conspersum. Areas ad pilum reducit nardi spica, si cum vuis passis tusa in aceto ferueścat. Verum hoc auxilio calido corpus caluitiem sentiens defricandum.

Si caudam laxet, aut crebro motu vibret.

SI CAVDAE muſcariũ magnopere cõmotum equus iactet, eam ſic caſtrare conueniet. ſummũ articulum in ſpinã reductum ad dimidium vſq; reſcindes, cauebiſq; ne cõmiſſuram amputes. Cum vulnus ad ſanitatem perductum erit, vegetius rectumque muſcarium exibit. Etenim qui ſupra dicto modo caudam vibrãt, aut laxius eiaculantur, complurimũ inutiles reputãtur. Setarũ caudæ defluuia cohibet ſemen fœnigræci vel lini ſufficienti modo decoctum. Sed quotidie cauda eo proluatur. Caducos pilos reuocat caput canis in puluerem deuſtum, quem in prælitum butyro locum inſperſeris.

Tiberius vt vlceribus pecorum concolor pilus enaſcatur, item vt ex vernaculo colore in alienum deſciſcat.

HORDEI pinſiti ſextarios duos ſubigito, & adiecta nitri ſpuma, exiguoq; ſale, panes formato, dein in furnum dimittito, donec in carbones redigantur. poſtremo tuſos tritoſque permiſto oleo vlcerum cicatricibus oblinito. hoc diebus viginti facito. Sic pili concolores nudis cicatricum areis reddentur. Vt concolor pilus erumpat, ſtœben, quæ cortex eſt quo clitellarijs animalibus ad interna ſtragula vtuntur, vſtam tritamq; in nigris pecudibus addito oleo perline. in flauis vero, tritam ſtœben ammiſto vrſino adipe & ochra cremata perunge. ſi animal cãdidum ſit, pro ochra ceruſam ſubſtitue, & illine. Sed caudam antea cura prius quàm exeãt pili, vt recens illitionis vim ſentiat. Vt pili in itinere capiant incremẽtum, ranunculi herbæ crematæ cinis vino permiſtus illinitur. Vt cicatricoſis partibus pilus euocetur, fœni fuligo infricatur. Si velis vt candidus pilus in nigrum degeneret, atramenti ſcriptorij ſcrupulum, ligni rhododaphnæ ſextulam, adipis caprini quod ad ea cogenda ſatis ſit, cõmiſta tritaq; lines. ita cãdidum in nigrum vertas. Si candidum pilum facere tibi ſit in animo, radicis ſylueſtris cucumeris pondo denarij vnius, nitri pondo denariorum duûm, mellis hemina, olei tantundem, miſcentur: & pars quam dealbari voles, infricatur, & candidum creabit.

Tiberius foriolis equis, & ſtercore liquido laborantibus.

CANDIDVM ſtercus ex vino vetere detritum, & colis cretum ori per triduum inſeritur. Equorum foriam nõnulli græce hippotilum ab euentu vocauerunt: quippe cum ea res ventrem proluat, ac aluum citet. inde vires cum corpore carpuntur, cruraq; quaſi ligata committuntur. Hoc valetudinis genus vbi durat, periculum minatur. Curandi hæc eſt ratio. equũ afficies ſiti, hyſſopumq; inſtar acetabuli in aquã defuſum dabis potãdum. Si ad ſalutem perducatur, primo quoq; die ſanguinem ge-

nibus aut cruribus emittes. Cum ad aquam vētum est, semihorā in flumine vadaturum sines, deinde siccatas rubi frondes tusásq; potioni conijcies. Si cordi est, sorbitionem infundes, quæ habeat punicum edule, polētam, & vini odorati heminā, quæ simul omnia cum pari aquę mensura miscebis. plenam huius heminam faucibus demittes. His viridia pabula plerunque nocent. itaque conditiuis cibis sustinendi sunt, ne immaturis hęrbis citetur aluus, præsertim donec á foria perfuncti sint.

Hierocles de radio. Cap. LVI.

SI RADIVS, quem cercida Græci appellant, fractus fuerit, aut collisus, hęc medendi ratio sequēda. Fœnigræci, liniq; semina quám tenuissime detrita cum farina hordeacea, paribus mēsuris, in diluto vino coquuntur, donec in hāc crassitudinem venerint, vt in glutinū planè lentescāt: deinde perfuso calida aqua loco, septē diebus hoc liquamen agglutinatur. Si huic medicamēto non pareat, cute tenus ductis cācellatim versibus aduratur: sed exarati candenti mucrone sulci non alte decussentur, quód partes illæ tenues sint, & cum neruis coniunctæ cōsuetudinem ineant.

Hieroclis de serpentibus vlceribus, Cap. LVII.

SI SVB tergore quædam pellicula cādicet, & locus humore turgeat, subter cutē vlcus serpit. quod orbiculatim viuo tenus circuncides. punicum quod estur, instillabis. E polenta hordeacea lacustribúsq; lenticulis cataplasma adhibebis. Sed antea locus aceto foueatur. Sunt qui postquam scalpello circūsecuerunt, primum scylla & brassica ex oleo tunsa perluunt, postea valenter extergentes erui farinā illinunt. Alij serpenti vlceri hoc remediū opponunt. passam vuā sole maturatā exemptis vinaceis omnibus apprime terunt, eoq; tantisper vtūtur, dum ad sanitatem perduxerint. prodest hastulæ regiæ radicem ex vino coctā tritamq; illinere.

Hieroclis de pilari rigore, Cap. LVIII.

IN CAVDA sæpe pili suillis setis similes subriguntur. quod vitium ideo hystrichida vocant, quód missiles hystricum aculeos spináśq; suo rigore videātur æmulari. Quo vitio contracto equus caudam parieti affricat, & vlcus mouet. tum autem ipse vt cures, lectis & erutis mūde pilis lachrymam papaueris quæ in aceto maduerit, vlceri instillabis. sed prius nitro locus defricetur. Verū modus, vt sapientum aliquis memoriæ tradidit, oraculis breuibúsq; sententijs cōstans, optimus esse censetur: cuius dicto audientes, finem primo volumini fecimus.

VETERINARIAE MEDICINAE LIBER SECVNDVS, IOHANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

HIEROCLIS PRAEFATIO.

ESIODVS principium dimidiū esse totius, memoriæ prodidit: nos, quantum equidem arbitror, rei huius adhortans, vt optima quæq; studia sectaremur. Quo pulchre animos eorum erexit, qui in capessendis disciplinis operam impendere cœperūt: quippe cum studium aliquod auspicati, iam ex dimidio censeantur absoluisse, nec magni debeat æstimari quod ex dimidia parte superest: quanuis longe maius esse decet quod restat, vt ad vmbilicum ducatur. Quam rem maxime confido me ostensurū. Siquidem cum librū cōscribere cœpissem, nec facile summā manū sperassem impositū iri: é regione illi quodammodo oppositum librum hunc secūdum melicorū more poëtarum produxi & extendi, magno id studio cōtendens efficere, ne quid ad operis absolutionē desiderari posset. Vt enim eum qui opus vindicare à lectionis satietate cupiebat, primo libro modū imponere operæ erat pretium: sic decens fuit non infectum relinquere negotium: hoc optimum esse reor, præsertim sedulis de rebus cōstructum. Etenim hæc omnium animantium equus summa gratia præditus, summoq; studio affectatus inter homines iure existimari potest: nec immerito: cum iter facientem dominū labore leuat: pompam agenti venustiorem circunspectioremq;, quasi ea re sibi placeat, præ se fert apparatum. In bellicis vtiq; certaminibus fidelis periculorum comes, non detrectans pugnam, officiosus operum particeps, ita vt fusos hostes, & in fugam versos, ictibus morsuq; conficiat, amicos & socios in discrimine seruet. Ideo iure optimo apud homines equus maximo in honore sic pridem habitus est, vt Olympiadibus, & Pythijs, & vbicunq; locorum certamina proponebantur, equis, non secus atq; viris, pernicitatis præmia decernerentur. Apud deos quoq; tanto dignus studio fuit, vt non modo diuinis curribus iungeretur, sed etiam in chorum syderum relatus extiterit. Proinde non alienum forsitan, nec abhorrens ab operis instituto nōnullis videretur, mentionē eorum partim facere, quæ rerum naturæ callidissimus Aristoteles literarū monumentis tradidit, qui equum non adipem sed pinguitudinem habere contendit, & iecur in treis fibras esse digestum: in quo viscere fel nullum hærere putatur, sed intestinis copiosum graueque

virus olens insidere. Cæterum equorum quorundam mulorúmque cordi inesse officulum inuenitur: quanquam non pauci talia prorsus ignoraue-runt, vt vetus ille Micon, qui arbitrabatur equum in inferiore gena pilos edere, quos blepharides Græci, nos palpebras vocamus. taxat igitur Simo iure Miconem, ac ignorantiæ constanter insimulat. Verum postquam non de animātis natura differere proposui, sed singularū valetudinum medendi rationem explicare, hæc silentio dissimulanda duxi. illa tamen mehercle non omittam, quæ eleganter refert Aristoteles, perpulchre pecudis huius inge-nium simul & modestiam testatus, quod equus matrem stupro non super-uenit. hoc itaq; memoriæ mandauit. Cum equum, matrem vt saliret, capite diligenter obuoluto peroriga produxisset, tum equus veneris voluptate captus matrem collusus iniuit. detracto oculorum operimento, posteáque cognito cum matre coitu, petijt prærupta, & crepidinibus dilacerans se præ-cipitem dedit. sic huius facinoris impietate atque indignitate despondens animum, sibi ipse necem consciuit. Verum hæc alia desiderant volumina: iam nostrum sequamur institutum.

Hieroclis de vlcerato ore, Cap. LIX.

SI VLCERA os occupent, vt ad guttur faucésque descendant, aridum malicorium tusum, & cribro tenui cretum inspergitur ori: lingua foris semissem horæ vin-citur, quò vehementius perfrigescat: solutaq;, & extra os prehensa, meraciore vino perluitur. Quod si præsto non adest, oleaginæ frondes siccatæ tunduntur, ac densiore in-cerniculo cretæ consperguntur. ligata prius per dimidiam horam lingua, dein aqua, dum sanescat, eluitur.

Hieroclis de vlceribus oris manantibus, quas vocant aphthas, Cap. LX.

SI APHTHAE os obsident, (sic enim vitiū Græci vocant) os grauiter olet, spumātem saliuam expuit, & ar-dore quodam deflagrat. Tum igitur esculento punico tunso cribratoq; os perlinitur, & semihorā ligatur lingua, postmodum soluta lauatur aqua. ijs tātisper pugnādum, dum conualuerit. Hoc vitium præsertim verno tēpore, cum viridi fœno pascitur, concipi cōsueuit: quod equorum ora male habet. Sed genus vnum est, quod in duas differentias distribuitur. Etenim modo citra marcorem graue virus odoris os expirat, feruentemq; spumā eructat, modo cruenta exulceratione os & fauces ambit. quarum curationem nunc aggrediar. Aphtham grauiter olentem, spumosam, & incandescentem igni,

ſic curabis. Punica quæ edendo ſunt, ſicca quàm minutiſſime tundito, dein vbi linguam animãtis extraxeris, hancq; loro alligaueris capiſtro, hoc punici polline os aſpergito: cumq; paulũ defricueris, per horæ dimidiæ curriculum in ſublime ſuſpendito, & ita lauato. Hoc ſi ſeptem diebus feceris, pecus ad ſanitatem reuocabis: ſitq; tibi curationis argumentum, cum os graui liberatur odore. Si vero aphthæ cæca fuerit origo, ac guttur fauces & arteriam fœdis vlceribus obſideat, hanc adhibebis curationem. Linguam vbi loro cõprehẽderis, & foris itidem illigaueris, melle partes oris exulceratas oblines, ſemiſſem horæ contineri patieris, vt lingua circumlambens vlcera, cruſtulas & puluillos eorum emarginet. Rurſuſq; comprehendens linguam, ſicci punici ſumme detriti farinam habens in promptu, item oleagineam frondem minutiſſime molitã, vbi ſingulorũ pares modos miſcueris, eo partes exulcerationem ſentientes reſperges. exertam vt in ſuperiore vitio ſemihoram appendes, vt frigus ſentiat. elues vino. hoc per nouẽ dies quotidie curabis.

Apſyrti ijs qui via aut curſu fatigati, aut ſpiritu diſtenti ſunt, aut deiectione vexati, Cap. LXI.

PSYRTVS Marco Hæmylio Decurioni ſalutem. Te nutrientem equos ſcire velim quod ijs qui labore viæ, aut curſu fatigati ſunt, vti commodum eſt hoc remedio. Polẽta tenuis miſta cum vino odorato formatur in offas, quæ comprehenſa lingua demittuntur in fauces. Si vero illis vlcus ſubſtat, croci trium obolorum põdus cum aquæ hemina per os infunditur. ſed inſequentes notæ laſſitudinem præſagiunt. Primum equus inſiſtere non poteſt, ſed obtremiſcens perſtat, demiſſum habens caput, & flaccidas aures. oculi ſunt cõcaui, ceruix intẽta riget. Si ipſum ſtimulo laceſſas, caput erigit, ſed cõfeſtim demittit. Itaq; primum curæ fuerit, vt ſtabulentur loco nõ duro, ſed molli, cui lætamen ſuperiectum ſit. Dein vinum ex oleo tepefactum conuenit inſpirare, poſtea defricare, poſtremo calida aqua liberalius eluere, manu terga ſubigere, vngere, fricare, veſtimẽtis obuelare, ſub tecta continere. Enimuero qui ex itinere aut curſu ſpiritu diſtenduntur, ijs vitium tollunt vinum & aqua cum pares portiones habent, cõmiſtaq; binas implent heminas. Sed quotidie ſeptem dierum ſpatio per os infundere cõuenit. Si ilia prætendantur, vinum non eſt præbendum, ſed aquæ ſeſquiſextarium ex tribus obolis croci, facta prius frictione, per ſiniſtram narem indidiſſe ſatis eſt. Sæpe foria, vel citata ventris proluuies, equi reliquiq; veterini generis corpus & vires carpit, quãuis nulla conſenſu quodam inteſtina valetudo premat. Sanguinis etiam profuſione caſu cõcitata, corpus magnam virium iacturam facit. Ideo vberiore victu fulciendum, varioq; pabuli genere ſolicitandum.

Lassi & æstuantis veterini procuratio.

LASSO & æstuāti veterino adeps in fauces demittitur, merumq; in os suffunditur, & operimenta adhibentur, quò possit à frigore vindicari: caputq; & spina tepēti adipe vel vino linūtur. Nec minus quotidie corpora iumentorum quàm hominum defricanda sunt: ac sæpe plus prodest pressa manu subegisse terga, quàm si largissime cibos præbeas. Multum quoq; refert robur corporis seruare. Quod vtcūq; custodiemus, si idoneis temporibus ad præsepia, ad aquam, ad exercitationem duxerimus. Cæterum cum iugalia disiunguntur ab opere, substricta quis confricet, manibusq; comprimat dorsum, & pellem reuellat, nec patiatur adhærere. Colla subigat, merumq; faucibus, si æstuauerint, infundat. Sed ante ad præsepia religari non expedit, quàm sudare atq; anhelare desierint. Cum deinde tempestiue potuerint vesci, non multum nec vniuersum cibum, sed partibus & paulatim præbere conuenit. quem cum assumpserint, ad aquam duci oportet, sibiloq; allectari, quò libentius bibant. tum demum reducta largiori pabulo satiari. Iis quibus ilia distrahuntur, aut pulmonis imbecillitatem sentiunt, aut ad strigosam maciem perducuntur, hoc vtendum antidoto, quod recipit croci vnciam, iris illyricæ tunsæ cretæq; semissem, piperis quadrantem, mellis cyathos ternos, vuæ passæ detractis vinaceis quod sextarios binos impleat, nucleorum pineorum tantūdem. ex qua ligulæ duæ cum vini cyathis tribus, & quadrante vnius heminæ per os infunduntur.

Pelagonij ad equos membris captos remedia.

INTERDVM equus fame confectus, aut viribus exhaustus, membris penè resoluitur. Etsi huiuscemodi euarient affectus, qui vires infirmant, plerūq; tamen imbecillitatis indicia similia sunt. quare mederi volentibus errorem pariunt. etenim in animalibus signa languoris inuenimus abhorrētis ab imbecillitate, quam nunc deprehendimus. Cumq; nosse volumus febricitantem equū, caput cōspicimus in terram deuolui, continēti suspirio premi, gemitus edere. sed hæc indicia nō febrientis modo, sed & dolores experientis habentur communia. Rursus opisthotonicorū notæ traduntur, quæ etiā proueniunt ijs animantibus, quæ longior insolatio aut diuturnus labor ad imbecillitatem perduxit. Ea non possunt insistere, sed commissis in vnum pedibus concidunt. Nō ergo putabis ipse dolorē esse vētris, aut tormina: neq; ab ijs medendi rationem trahes, sed cōuenientius remedium cōquires. Multa igitur germanarum ægrotationum signa similitudine confunduntur. Multa quoq; prorsus dissidentium indicia facilè deprehendes, si diligētius animaduertas. Si virium robur infirmetur, ea sunt remedia. Celso placuit laborantem imbecillitate pecudem potione prohiberi, præcipitq; siti confectam, præsertim vbi tanto bibendi de-

ſiderio flagrauit, in frigida aqua per horam contineri. quod mirum in modum opitulari inter omnes conuenit. Florus vlmi frondes in vino tundi iubet, & per corniculum infundi. Nos autem triticeam farinam dari monemus, aut oua tria cum pulegio poſca oleoq; infundi. Alij integrum gallinaceum ouum crudum ieiunis faucibus inſerunt, ac poſtero die ſpicas vlpici vel allij cum vino tritas naribus infundunt. ita languorem diſcuti, & depulſis vitijs recreari vires.

Hierocles vlceratæ arteriæ aut ruptæ. Cap. LXII.

I VLCVS arteria ſentit, durũ quid extuſſitur. Equus cibum non capit. quare per os infundatur aqua inſtar heminarũ quatuor, in qua fici decoctæ ſint, & immiſta duo oua, aut ptiſanæ cremor, in quo concoctum ſit ouum. Si quid in arteria ruptum ſit aut colliſum, grauiter equus proſpirat, atq; cum ſtertore ſibilum elidit. tuſſis vrget. a naribus purulentum quid fertur. prioribus pedibus claudicat. ſubinde teſtes exiliunt. ilia trahũtur. crura torpent, ac tremore concutiuntur. Corpus manu tangi non patitur. Eruum itaq; biduo macerare conuenit: cumq; ſatis maduerit, percolare. vbi vero quàm maxime ſiccatum fuerit, minutatim contundere, cretumq; potioni præſtare, quæ vini dulcis nigri parteis duas, aquæ partes quinq; commiſtas contineat. Sic ad ſecundam valetudinẽ procedet. Si ſexaginta diebus ebiberit, euidens iuuamentum ſentiet.

Compoſitio arteriacæ ad authorem Pelagonium refertur.

YRRHAE troglodytidis põdo triens, croci, floris iũci odorati, ſingulorũ pondo quadrans, cinnamomi, piperis candidi, ſingulorum pondo quincunx, piperis nigri pondo triens, caſiæ pondo ſem uncia, reſinæ colophoniacę pondo quincunx, ariſtolochiæ pondo triens, acori, baccarum lauri, ſingulorum pondo quadrãs. ruptam reſarcit arteriam hæc miſtura. Myrrhæ dextans, piperis quadrans, ſeminis lini torrefacti libra, vuarum paſſarum ſextarius, nucum pinearum tantundem, quæ liquari poſſunt coquãtur, adiectis ficis: mel debet ammiſceri, totumq; in pilas digeri, quæ magnitudine citrium malum æquent. octo quotidie per os inijciantur. ita ad ſanitatem perueniet. Eoſdem effectus exhibet inſequens medicamentum. myrrhæ quadrans, cinnamomi ſeſcuncia, croci quadrãs, thuris maſculi triens cum ſemuncia, nardi ſyriacæ, terebinthinæ reſinæ, piperis candidi, ammoniaci, ſingulorum triens, nardi ſextans, tragacãthæ libra, mellis primi meriti libra vna, omnia ſimul terantur, vinóque miſta per nares infundantur.

Hieroclis de exæstuatione à via, Cap. LXIIII.

I ITINERE aut cursu equus æstuauerit, aut membra nimis feerueant, adipis suillæ veteris offæ vino vetere odorato madefactæ, faucibus infundantur. Si ardente febri tentetur equus, lactis caprilli sextarius, tragacanthæ, ari gallici, nucis pineæ, singulorũ sextans, hyssopi manualis fasciculus, marrubij tusi sextans, omnium librale pondus ex oleo & vino infunditur. Vt incandescentẽ febrim permulceas, ptisanæ cremorem, caprillum adipem, trunculos ouillos cum corianno & anetho vetere decoques: viride coriannum bene detritum ptisanæ cremori, vt reliqua, miscebis, colataq; per triduũ dabis potanda. Proderit item brassicæ cymas & coliculos ex apio tusos adiecto vini sextario per sinistram narem indidisse. Sũt qui seminis petroselini, dauci, seselis gallici, abrotoni, & iunci odorati pares modos tundant, & ex hydromelite defundant.

Apsyrti de combustis à calce, Cap. LXV.

IQVANDO viua calx equum ambussit, aut si candens eius gleba, quæ nõnullis græcis titanos dicitur, quãuis corporis partem exest, aut in sterquilinium crura demersit quod sua sponte flagrans ignem concepit, aut quocunq; modo ignis ardorem experiatur, aqua frigida æstate succurritur, hyeme calida. vlcus lipara nutritur. Si in animo est, axungia aut ipsa calce cum oleo perungitur. Ad mare non appellatur dum vlcera cicatricem traxerint.

HIEROCLIS.

Si à viua calce quacunq; corporis parte equum, aut ardente sterquilinio contingat aduri: æstate frigida aqua perfundatur, hyeme calida. lipara, si voles, ex adipe delinatur, aut calce cũ oleo. In mare non descendat, donec vlcera ad cicatricem perducantur.

Apsyrti de ijs quibus aliquid interne conuulsum est, Cap. LXVI.

I QVIBVS internis in sedibus aliquid conuulsum est, oculos habent cauos cõditósq; præter quàm soliti sunt antea, & demissos, deorsumq; vergentes, contracta ilia: & licet affatim edant bibantq;, nihilominus ad maciem perducuntur. inter ambulandum parum pergunt: erectiq; posteriores pedes prioribus committunt. Tales despondent animum, vitam tamen aliquantisper prorogant, nisi aluus cruentam proluuiẽ edit, aut vrina sanguinem trahit. vtrũlibet obortum maturiorem minatur

interitum,confestimq́ pecus animam agit. Si diuulsum est intestinum,aut in duas partes diductum,cibus per nares redditur,aqua ex intestinis exit,& corpus repente labat,confestimq́ ad perniciem procedit. Insequēs antidotum deploratis etiam auxiliatur. Iridis illyricæ tunsæ & cretæ selibra,piperis quadrans,mellis sesquihemina,vuarum passarum sextarij duo,in vnum miscentur,& in compositionem redigūtur:ex qua semunciam cum vini hemina,& olei sextarijs duobus,per os in omnibus intestinis doloribus infudisse satis est.

Si quid in interaneis ruptum est,& quid subest periculi.

POSTQVAM ijs qui veterinariam artem non callent,quidnā ruptum sit non constat,explicare necessarium est quibus hoc notis ab ignorantibus deprehendetur. Si quod in ventre diuortium sit,aut intestinum aliquod sit diruptum,hoc signum indicabit. Stercus naribus emittitur,& corpus sudore diffluit. Si rupta vesica est,liquida statim excremēta vrinamq́ per sedem emolitur. Si ruptū quid in pulmone est,sanguinem naribus reijcit. Si iecur est affectum,genitale,venter,& fœmina tumēt. Si lienis laborat,cibum fastidit. Si renes male habent,vrinā edit cruentam. Si ergo venter aut intestinum aut vesica rumpatur,auxilium repræsentare nihil proficiet. Verum si pulmones noxām sentiāt,expedit cādidi erui sextarios octo,& salis acetabulum cum aqua subigere,& in panificia digerere. quæ vbi inaruerint,magnopere terenda: cumque bibendi fiet potestas,potioni conspergenda. Sed hæc per os infundi debēt,crocum,myrrha,nardum syriacum,casia,amylū,tenuis aristolochia,glaucium,gramen,oleū. sicca omnia teruntur,vt cum humidis in vnitatem coēant. dein mellis acetabulum adijcitur,& vini primæ notæ hemina. mistura naribus inseritur. aut cremore ptisanę quàm plurimum est vtendū. Si iecur conflictetur,cōcinne tractabis,prolués,triticeamq́ farinā hyeme,hordeaceā æstate potioni cōijcies. vetustarū ficorum decocti ius infundes. Si renes torqueantur,animans respiret à labore,nec motibus exerceatur. cera oleoq́ sensim perungatur. detur ab opere vacatio,donec depulso vitio ad sanitatem perducatur. Sed ab ijs petendum est auxilium. hærba quædam mœnibus & saxis vernacula prosilit,quam medicorum natio polygonium vocat,vulgus symphytū,Macedones osteocollon,alij talātion appellarunt. Hac tradunt dissectas carnes coalescere,si coquatur vnà: ideoq; quòd partium diuortia committat,& separata cogat,symphyti nūcupationem traxit. Itidem quòd ossa fracta ferruminet,osteocolli nomen accepit. Hæc perpetuo viret viuitq́. folijs vidua,ramulos instar iūci pensiles,tenuioris procerioriśq; spartij similes spargit. Viridem eruūt,lectamq́ vino concoquunt,dum tertia liquoris pars supersit,quo suas equas & equos Hispani saliuant. eo medicamine ar-

cendis morbis vtuntur, & ab impendentibus incommodis vindicant. Si quid intus ruptum esse suspicētur, ab hac auxilium petunt. Intestinum dolorem compescunt, butyrum, opopanax, myrrha, mel, æquis pōderibus ex vino trita, & sinistra nare demissa. Si vulnus in ventre hiet, per quod intestina foras euoluantur, vulturis pinnam oleo intinctam indes ori, vsq; dum faucium sinus attingas, ac vomitum elicias. qui si intestina in sedes suas retraxit, tum locus acu traiectatur linum ducente, deinde duobus lini capitibus diuersæ partes adstringūtur, orę suturis iunguntur. demum ijs quæ vulneri sanando sunt, plaga procuratur. Quod si venter ictu perforatur, intestinaq; exterius irruperint: si angustius vulnus est, quàm vt ea commode refundantur, incidendum, donec satis pateat. quæ statim opus est recondere. diducta cutis, vincienda. si quid superuacui est, resecandum. vulneris oræ suturis committendæ. demum vulnerario medicamine pugnandum. Equus stragulis contegi debet, vt sudor euocetur. Ambulatione, sed potu præsertim, abstineatur. Folia vlmi pabulo sint. menta viridis, hærbaq; trifoliū obijciatur. Hoc ingeratur medicamentum, albi nasturtij semen cum thuris radice tritum, piperis grana sex, seminis dauci cretensis cyathi tres, cum vino vetere & melle miscentur. diebus septem per os demittuntur. aut asparagi radix vel semen ad tertias decoctum, quatriduo per nares instar heminæ defunditur. Pręterea opopanacis, sagapeni, mellis, butyri, singuli sextantes cū veteris vini hemina per triduum in os dantur. Plerunq; cyrenaicus cortex inter pabula potionesve repertus, animalia lædere consueuit. quibus itaq; sic subueniendum. mel, syluestris menta, tunduntur vnà, dein in vino tepescunt, & naribus instillantur.

Apsyrti de ijs qui intensa fame cruciantur, Cap. LXVII.

PSYRTVS Heracleoni Centurioni salutem. Est pręterea morbus equorum cum vehementer esuriunt, & ferè fame conficiuntur. bulimon vocant. cui malo sic occurrere licet. Offas panis recentis imbuti vino, ori conuenit inculcare, & identidem infricare. id quidem dum in itinere versantur. Cum vero domū se receperint, similaginis subactæ cyathos treis immisso vino similiter infundere, aut pineos nucleos pure detritos ex vino dare.

HIEROCLIS.

ECORI magna fame laboranti hunc in modum auxiliantur. panificium recens intinctum mero præbent, infricantq;: similaginē in vino subactam infundunt. pineis nucibus itidem præstant, parē mensuram ex vino præbentes. Interdum equi famis impatientes labant,

quibus facilè citra magnum damnum subueniri potest. Quippe cum cœperint hac fame periclitari, puri panis portio intincta vino, & in eodem intrita, sic vt in succum offa redigatur, infundatur corniculo. id præsenti remedio est, præsertim cum equus adhuc famis initia sentit. Verum frequēter in via fame corripi solet. tum quæ recreent eam, non licet offendere. Si vero talis morbus permanet, similæ cyathi tres, cui vinum quis adiecerit, corniculo dantur. Si famem animal diutius perferre non possit, & ea nos deficiāt quæ remedio famelicis esse solent, terram vino subactam faucibus inseres, aut eandem in globulos conglomeratam per os demittes.

Apsyrti de ijs qui cæca ratione extenuantur, & strigosiores fiunt. Cap. LXVIII.

APSYRTVS Frontoni Valerio salutem. Dedisti ad me literas quibus me consulebas quonam auxilio sit equis succurrendum qui abdita causa ad maciem perducūtur. Ii adiumētum sentient, si vinum & oleum infundantur, ac myrrhæ ternûm obolorum pondo, aut piperis candidi viginti grana detrita dentur, aut si ruta quæ vino inferbuerit, propinetur. idem saluia præstat, eundemq́ effectum poliophyllum exhibet. sed omnibus heminam vini odorati, & veteris olei cyathum aliquis adijciat. Equidem cæcum esse morbum inficior, cū causa perspici potest. at hic perfrictione contrahitur. sed maioribus nostris cæcum appellare placuit. Cum vero cibū equus aspernatur, totoq́ inhorrescit corpore, pili subrigūtur: suillus sanguis non vetere scrofa detractus, ex vino, paribus vtriusq́ modis, per os infunditur. A quibusdam memoriæ proditum est cepas & erucæ semen immisso vino debere per os infundi, vel liquorem in quo maduerit artemisia, dari potandum, deinceps aquam nitri miscendam præberi. Farraginem triticeam si tempus anni suppeditet, ijs dare commodum est.

HIEROCLES.

HIS QVI cæcis occasionibus strigosi redduntur, infundere conueniet vinum oleum & myrrham pondo trium obolorum, aut piperis albi grana viginti trita, aut rutam feruefactam in vino demittere. Adsit vbiq́ vini odorati hemina, oleiq́ cyathus vnus. Cæcum esse vitium Apsyrtus negat, sed perfrictionē ipse causatur, quæ morbi initiū attulit. Si tamen equus pabulum fastidiat, inhorrescat corpus, piliq́ subrigantur: per os, suis non veteris sanguis, & vinum, cum pares portiones habent, inserantur. Nec desunt qui cepas & erucæ semē, quibus vinum sit immissum, per os inijciant. Artemisiam hærbam, quæ in vino maduerit, dare salutare est, sed totam hanc præbere sorbitionem. Farraginem triticeam si

tempus anni repræsentet, obijcere proderit. Qui continuis laboribus emacescunt, recreabũtur eruo candido freso, quod quatuor impleat sextarios, in duobusq; vini albi odorati maceretur, vnoq; die madescat. sesquisextarius quotidie, prius quàm bibendi detur facultas, per dies triginta præbeatur. sed eruum tenuiter fresum non sit.

Eumelus ijs qui citra languorem emaciantur.

SI SANIS sine languore macies est, tam torrefacto tritico quàm hordeo reficitur. sed subinde vinum aquæ potionibus adijciendum. Furfures hordeo miscendi vsque dum natiuum robur recrearint, & consuescant puro hordeo ali. Corpora huiusmodi pecudum multam frictionem desiderant: qua subinde facta maiorem equis deuorandi facultatem moliemur. Cæterum curæ fuerit vt stabulentur loco sicco, ne humore madescant vngulæ. quod etiam corpori conducit. Eruum pabulo misceatur. cubilibus paleæ substernantur.

THEOMNESTVS.

SI CAECIS languoribus pecus emacescit, hoc vtẽdum antidoto, cuius inuentio Armenijs assignatur. Id mihi frequenti cognitum est experimento. Habet autem croci stateras duos, iris illyricæ tusæ semissem, piperis quadrantem, mellis cyathos treis, vuarum passarum detractis vinaceis quod sextarios duos capit, nucleorum pineorũ purgatorum tantundem. omnia miscentur cum vini odorati duobus acetabulis, & quadrante vnius heminæ olei. huius duæ ligulæ demittuntur.

PELAGONIVS.

SI IVMENTA redigãtur ad maciem, tum sumes hordei modios treis, fabæ sextarios sex, ciceris sextarios octo, tritici sextarios sex, phasioli sextarios quatuor, fœnigræci sextarios treis, vuarum passarum, pineorum nucleorum, singulorum sextarium. ex omnibus modium implebis, quæ in munda feruescant aqua. pridie quàm vsus postulabit, effuso liquore paulum siccescant. ex quo pabulo mane semodium equo dabis, & quod reliqui erit, vesperi. hoc quotidie cum nitore & lautitia faciundum. Quod si strigosus admodum fuerit equus, triginta diebus perpetuis calido equili clausum cõtinebis, vt inibi tam cibum quàm potionem capiat. Si minori macie corripitur, duodetriginta diebus sic ali satis est. Porrò si hoc diligenti mangonio præpinguis & obesus euaserit, é ventre sanguis dimittendus est, ne vehementi sagina stranguletur equus. Non desunt qui subrumũ suis catulum cum hordei cremore tantisper incoquant, dum carnes prorsus intabuerint: ex quo liquamine corniculo per triduum infun-

dunt. Macies hoc medicamento reficitur. rutæ quantum manu prehendi potest, myrrhæ sextans, baccæ lauri quindecim, cumini æthiopici quadrans, olei boni cyathi tres, ex vino vetere nigro coquuntur, & per triduum instillantur. Maciem recreabit triticum igni torrefactũ aquæ mellicꝫ permistũ, si instar modij quotidie viginti dierũ spatio præbeatur. Maciem depellunt lupini cocti, si ita dulcescãt, vt ijs homines vesci possint. Ad satietatem vsqꝫ animanti obijciantur. Modium quotidie dedisse satis est. Si lupini amarorẽ non exuerint, tormina pecori mouebũt. Castaneas furno torrefactas, pilacꝫ tunsas hordeo miscebis. crassiuscule tamen teri debent. hæc animali data vitium abigunt. Est etiã illa pestifera labes, vt intra paucos dies equi subita macie, & deinde morte corripiãtur. quod cum accidit, quaternos sextarios gari singulis per nares infundere vtile est. Ea res omnem pituitam per nares elicit, & pecudem expurgat. Macies & lãguor summouetur sæpius data potione quæ recipit semunciam triti sulfuris viui, ouumcꝫ crudum, & tritæ myrrhæ pondus denarij. Hæc tria vino admiscẽtur, atqꝫ ita faucibus infunduntur. Sed & tussi doloricꝫ vẽtris eadem ista æque medentur. Ad maciem nulla res tantum quantum medica potest. Ea herba viridis, nec tarde tamen arida, fœni vice saginat iumenta. verum modice danda, ne nimio sanguine stranguletur pecus. Cum equus ex labore multo ad maciem perductus est, pellis exsiccata tabescit, nec cibi sentit profectum. Id vitium sic abolebitur. oleo rutaceo corpus totum inungi debet, deinde danda potio quæ mox subiungetur. Pastinacæ, tragacanthæ, syluestris rutæ, mentastri, singulorum vncia, apij, sertulæ campanæ, pontici absinthij, singulorum tantundem, omnia simul mista teruntur, & ex vino & aqua cocta præstantur.

Apsyrti de scabie, Cap. LXIX.

PSYRTVS Hegesagoræ medicorũ optimo salutẽ. Te nutriẽtem equos volui certiorem facere, quòd scabies vbi cœpit irrepere, huic primo quocꝫ tempore non est occurrendum, sed sinẽdum, dum tota vis extrorsum erũpat, vniuersacꝫ cutis hac labe scateat. Etenim quædam cuticulariæ malidis effusa colluuies est. Cui si maturius mederi tentes, occludens spiracula quibus exit, impetum coërcebis. Nam cum ea quæ solẽt admoueri, adstringẽdi facultate donata sint, scabiem necessum erit intro reuocari, subtercꝫ repulsam incommoda pa'rere. Cum autem prorsus inoleuisse videbitur, tum medicamentis pugnandum erit. Sanguis medijs calcibus prioribus cruribus, item suffraginibus emittatur. bitumen exacte tritum cum portione sulfuris liquidacꝫ pice, & puerile retrimentũ illinatur. Optimum fuerit butyrum adijcere. Si eius nõ detur occasio, derasa balineis strigmenta commiscebuntur. Ea simul omnia debent conteri, dum mellis

crassitudinē æquent: aut acetum q̃ acerrimū, puerile strigmētum, cedrinus'q; liquor vbi simul inferbuerint, excipiuntur spōgia ligneæ rudi colligata, calida'q; perlinūtur. Si nō adest cedria, picem paucā addidisse satis est. Sed antea vetere vrina, cui calida aqua sit immista, detergeatur. Auxiliantur quæ adstringendo sunt. Sed præsentius hoc insequēs remediū, sulfuris, bituminis, singulæ portiones tritæ affuso oleo delinuntur. sed exponatur soli. noctu, si fuerit æstas, sub dio teneatur. Longe præsentissimū hoc existimatur. Suillus adeps, pix, cera'q;, singulorū pares modi colliquescunt, quibus tritū sulfur, & oleum adijciuntur. hoc vnguine calido corpus defricatur. Quinetiam dato nitro aut agresti cucumere, alui deiectionem moliri non erit alienum.

HIEROCLES.

I SCABIES irruperit, non illico medicamentis discutere conueniet, sed pati dum hanc totā corpus expiret, aut summam cutem ea labes occupet. Nanq; malidis intercutaneæ quædam perfusio est: quam si celerius summoueas, quàm vt tota prodierit: spiracula quibus emanat, prçcludes. Cum medicamenta quæ adhibētur, adstrictoriam vim possideāt, hinc vitium interna repetere necessarium erit. Cum igitur scabies gliscit, sanguis à calcaneo cruribus prioribus posterioribus'q; detrahēdus: bitumen, sulfur'q; magnopere tritum cum liquidæ picis & butyri portione delinenda. Si butyrū desideretur, puerile strigmētum in vicem eius substituendum. Omnia simul terēda, dum ad mellis crassitudinē venerint: tum illinenda. Vel alia ratione curādi si vti libet, acetū acre, puerile strigmētum, cedria, postquā feruefacta simul fuerint, calida linuntur spōgia bacillo deligata. Si cedrinus liquor defuerit, multa pice linendum. sed antea vetere lotio immista aqua calida defricetur, vel bitumine sulfure'q; contritis affuso oleo perungatur. Sed equus in sole per æstatē resideat, nocte sub dio moretur. Aut pice cum oleo vetere & cera tritis, adiecto polline sulfuris, vtēdum. Optimum hoc creditur. adeps suillus, pix, cera, æquis portionibus eliquantur, tritum sulfur immiscetur, & effuso oleo calidum medicamen illinitur. Porrò deiectionem syluestri cucumere & nitro cieri proderit. Sed scabies quam fames creauit, limopsoram vocāt, in furfures soluitur. Remediū est lupinos coxisse, & eorum cremore pecus perfudisse.

Scabiei præcognitio, & remedia.

RIMVM macie pecus elanguescit, corpus'q; candor decolorat. vires conuelluntur. porrigines rasæ decidunt. ingressu paruo crebro'q; procedit, quod cōuulsionem sentiat. Cum ergo lixiuio proluēris, & calida laueris aqua, medicamine delines quod lepras abolet. quod si vnguine delibutus inhorrescat, calido continebis equili, in quo succendes

ignem. Sed seruari debet ne cœnoso situ volutetur, ne'ue luto vel stercoribus se demergat. Si tamen spurce versari gaudeat, deprehẽsum prius elues: inspiratis vino & oleo defricabis. si bene respondeat, ijs contentus eris. sin aliter, medicamento quod scabritiem tollit, oblines. Dabis operam quàm optime vt cibis & potibus indulgeat. Scabiem abolet crematus cortex saligneus, adiecta stillatitia myrrha, quam stacten vocant, si linatur ex aqua. Saponem scabiosis instillari conueniet. Aliqui ranunculum torrefactũ ex sale friatum insperso oleo sublinunt. Alij vinum, sulfur, & calcis paulum conterunt, resinaq́ terebinthina excipiunt, & cogunt in emplastrum, quo cum res exigit vtuntur. Scabiem delet medicamentum quod habet sulfuris ignem non experti librã vnã, nitri, resinæ pineæ, bituminis, singulorũ bilibres offas, ceræ libras quatuor, cedriæ sextarios duos, liquidæ picis heminas duas, olei congios duos, aceti sextarios tres, amurcæ veteris olei sextarios duos, axungiæ sextarios quatuor: omnia simul miscẽtur. Hoc cum res postulabit vtẽdum. Si scabies serpit, acris aceti, picati olei, quod pissleon vocãt, singulorũ sextarius, nitri libra, miscentur vt in vnitatem coëant, & equus illinitur. sed eluatur prius, & adijciãtur fraces olei quæ sextarium impleãt, viuiq́ sulfuris vncia. Scabiem exterit medicamentũ quod recipit cedri italicæ semunciam, sulfuris ignem non experti tãtundem, sandaracæ quadrantem, pollinis erui, gallæ, acerbi olei, singulos quincunces, olei laurei heminam, acris aceti quod erit satis, adijcitur & caninum stercus, omnia mistim cocta in oleum cõmune demittũtur, dein spongia ligneæ rudi adalligata, quę hoc medicamine delibuta sit, scabræ partes infricantur. Sunt qui vino nigro pari aqua diluto adiectis gallis vtãtur. Si ijs non finiatur scabies, caninum stercus ex austero vino præbent, aut caninum porrũ, quem cynoprason vocant, tusum ex oleo feruefactum linunt. Scabiem hoc medicamentum rapit, nitri, sulfuris ignẽ non experti, singulorum sextans, spumæ nitri quadrãs, liquidæ picis sextarij duo, olei heminæ duæ, sandaracæ semuncia, aceti tantundem, baccæ lauri vigintiquinq́, omnia miscentur, tritaq́ cõcalescunt, & manibus suffricantur.

EVMELVS.

SI SCABIES latius prurit, rubetæ iugulatæ cum vino & aqua in aheno coctę liquor, aut sanies quam remisit, inungitur. Aut pix ex melle sulfureq́ viuo, & veteris olei sidente retrimẽto fracibusq́ ac ouillo fimo secundo pilo defricatur. Aut bitumen cedria've cum thuris polline, & aristolochiæ nitriq́ singulis sextantibus. Similiter liquidæ picis selibra, olei sextarij duo, cum hemina aceti coquuntur, vt idem auxiliũ præstent. Sed scabra cutis aspera testa prius aut strigile defricta redulceratur, sic vt exasperata ijs rebus vlcuscula recrudescãt. Aut arundines crematæ, prius tamen quàm in cineres redigãtur, tunsæ, tenuiq́ incerniculo cretæ, secũdum

pilos illinũtur. aut anguinei cucumeris radix in aqua decocta, cui posteaquã efferbuerit vinum, bubulum stercus cõijcitur, & in cataplasma cogitur, quo cum res exigit, vtendum. postero die pecus in feruidum solem exigendum. aqua tepefacta nitroq; perluendum. tum demum axungia vetere defricãdum. Largiorem pilum proferet, si cremati fœni cinere linantur.

THEOMNESTVS.

IN EQVIS cæterisq; veterinis animãtibus sanguinis aut bilis marcor scabiẽ creat, cum ij humores intimo corpore concalfacti suffer buerunt, & foras in summam cutẽ expuuntur. Veterinariæ quidem medicinæ prudenti, ratio curãdi facilis. Sed si quis non callens artẽ mederi tentet, subinde nonnihil adhibens intempestiue, perniciem molietur. Apsyrtus id vitium subcutaneam esse malidem proposuit. Sed nominum aucupio non refragor, cum generis totius meminerim: nec morbus aliam curationem desiderat, quàm vt ducem naturam sequamur, eisq; medicamentis faueamus, quæ discutiant, ac relaxent. sed inter initia ijs pugnandũ quæ vellicent cutem, ac deradant, vlceraq; refricent: verum ijs minime quæ cicatricibus obducunt. Aliud ergo medicamentum inter principia adhibendum, aliud cum increscit, aliud cum transacto vigore morbus se remisit. Cum igitur initia sentiuntur, sanguis à ceruice, dein inguine, mittendus. eodem die post hæc solum ex inguinibus, quò minus ad inferiora raptus humor, ægrius per transitus euadat. non tamen ex ceruice detrahẽdus, ne in præcordia minutus irruat. nanq; per diuortia districtæ materiæ profluunt. Post autẽ sanguinis missionem pice, stillatitia myrrha, quam stacten vocãt, lixiuio, nitro, & ærugine pecus oblinitur, vt protinus in summam cutem euocatus humor concurrat. Cum exulcerationem totum corpus experitur, farina hordeacea in vino & oleo coquitur, tepefactumq; medicamen illinitur. Cum vero tertia dies illuxerit, aqua calida vel stacte eluitur, cutis abraditur, vsq; dum sanguis emanet: & cilicio aut pannis asperis redulceratur. tum pice liquida, amurca, & oleo suis fracibus non exuto, & sulfure ignẽ non experto linitur. è ceruice sanguis elicitur: syluesterq; cucumis, nitrum, æquis portionibus tusa ex vino aut aqua mulsa infundũtur. Adultum equũ sextarios treis italicos, iuniorẽ natu duos, pullum vnum sumpsisse satis est. Cõpositio quæ ad Hieroclem refertur, cõstat resinæ vncia, ceræ sextante, gũmis vncia, calcis aut ptisanę semuncia: quæ misceri debent dum in vnitatem coeãt: factumq; emplastrum obducitur.

PELAGONIVS.

SI SCABIES inuasit, fruticem quẽ appellant rhododaphnem, & alteram parietibus familiarẽ, nomine perdicium, aut sideritim manipulatim componens, in tres fasciculos distribuito, & in aceto

acri & oleo largiore cum nitro decoquito. vbi decoxeris, viui sulfuris quantum satis esse constabit, ammisceto. semel die perungēs in candenti sole, ad sanitatem reduces. olei, cedrię, picis liquidæ, singulorum sextarij sex, sulfuris pōdo denariorum sex, mysi totidem, bituminis, sextans, ceræ, aluminis scissilis, resinæ, nitri, singulorum quadrās, pedicularis hærbæ selibra, aceti sextarij duo, hæc omnia simul coquuntur, & inunguntur. Scabiem rapit medicamentū quod ex his componitur. Veteris vrinæ recrementi scrupulus, fimi suilli semuncia, fracium olei hemina, picis liquidę cyathi tres coquuntur, & prius quàm calorem exuerint, die semel illinuntur.

Aliud Tiberij medicamentum.

I SCABIES equum aut aliud veterini generis animal infestabit, ijs medicaminibus abolebitur. lacustres ranas, quàm acerrimum acetum, oleum, & spumam nitri, æquis singulorum ponderibus permiscebis. dum igni subferbuerint, illines. Scabies tollunt abrotonum, crematusq́ cortex arundinis, admisto altheæ modo qui satis esse videatur. ea excipiuntur aqua, & illinuntur.

Medicamentum quod ad Dioscoridem refertur authorem.

Amurcam decoquens dum sibi mellis crassamentum asciuerit, adiecto lupinorum decocto, & chamæleone hærba, suilloq́ adipe lines, & scabiē extenuabis. Sunt qui ad amurcam & decoctum lupini portione æqua misceant detritum album helleborum.

Erumpentibus papulis & scabiei remedia.

APVLAE feruentissimo sole vsq; eo strigile deraduntur, quoad eliciatur sanguis: tum ex æquo miscentur radices agrestis hederæ, sulfurq́, & pix liquida, cum alumine. eo medicamine prædicta vitia curantur. Scabies mortifera huic quadrupedi est, nisi celeriter succurritur. Quæ si lenis est, inter initia vrina humana feruēte, dein aqua vitiata pars eluitur: postmodū candenti sub sole cedria vel oleo lentisci linitur, vel vrticæ semine & aceto detritis, vel vnguine ceti, vel quod in lācibus salitus thynnus remittit. Præcipue huic noxæ salutaris est adeps marini vituli. Sed si iam inueterauerit, vehemētioribus opus est remedijs. propter quod bitumē & sulfur & veratrum pici liquidæ axungiæq; veteri commista pari pondere incoquuntur, atq; ea compositione curantur, ita vt prius scabies ferro erasa perluatur humana vrina, dein aqua. Sæpe etiam scalpello vsq; ad viuum resecare & amputare scabiem profuit, atq; ita factis vlceribus mederi, vti supra proposuimus, liquida pice atq; oleo, quæ expurgant & replent vulnera æque. Quæ cum expleta sunt, vt celerius cicatricem & pilum ducāt, maxime

proderit fuligo ex aheno vlceri infricata. Si scabies etiam infestabit, cytisi & sesami tantundem conterito: quod putatur etiam hominibus esse conueniens. Eadem pestis, si fuerit vehemẽtior, cedrino liquore aboletur. Macies scabiem creat. hæc vbi cœpit irrepere, sic intelligitur: vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut vngula tundunt, aut arbori adfricant, parietibusve detergent. Quod vbi aliquam facientem videris, comprehendere oportet, & pilos diducere. nam subest aspera cutis, & prurigo. Cui sic occurritur: liquidæ picis, & resinæ è cedro, aluminisq; pares modos ex aceto in sole conuenit illinere, scabrosis partibus antea detersis: cinereq; candenti tantisper defricare, dum sanguis exiliat: postea spumam argenti & alumen operose detrita ex oleo lẽtiscino inducere. Aut spumarũ nitri & salis, triticeæq; farinæ, pares singulorũ portiones in aceto subactas imponere. Aut crematæ radicis capparis, cinere qui suillo adipe excipiatur, delinere. Sunt qui scabiei & erumpentibus papulis lotij veteris bubuli & liquidę picis illitu cum vino medeantur. Alij vetere hominis vrina testis candentibus inusta, & pari mẽsura succi viridis cicutæ, antequam caulem faciat expressi, cum fricto sale & pice liquida fouent. sed prius scabrã partem pumice vel testa defrictam redulcerant. Quidam fictilibus vrnis cicutæ liquorem adiecto sale torrido in sterquilinio defodiunt, vt fimi vapore toto anno coctum, depromant ad hos vsus.

Hierocles de testium inflammationibus. Cap. LXX.

ESTICVLORVM inflammationes mouent vulnera, præsertim quæ perferorum animalium morsu inferũtur, aut si mordicus sæuiens alter alterũ prehendat. Remedio erit anguinei cucumeris radicem coctã in aqua marina aut fontana, quæ salem habeat, vitiatam partẽ spongia perfundere, deinde cerusa oleo adipeq; caprillo cum candido oui liquore contritis illinere. Si alia causa quàm vulnus inflammationem creauit, calida aqua bis die foueatur. Cimolia cum aceto vel figulari creta perlinantur eorum armi, aut viridis absinthij succo, vel cicutæ eius quæ in sterquilinijs enascitur, item virẽtis solani liquore. Solum absinthium ex aqua liuisse proderit. Inflammationem compescit emplastrum quod habet spumæ nitri libras quatuor, æs combustum, bitumen iudaicum, mannam thuris, rhododendrum, atramentum sutorium, floces vini, æruginem. sed ex æquo singula libram pendant. axungiæ quod erit satis ad excipiendum. omnia simul tundũtur. denso linteo agglutinata dolentibus mẽbris imponuntur.

ANATOLIVS.

OMNEM discuties inflammationem, si sale, oleo, poliophyllo, verbascoq́ combustis & vino commistis illinas. Hæc compositio inflammationes extenuat, crurumq́ defluxiones suspendit ac resiccat. Caricarum, cacuminum cupressi, aceti, singulorum trepondo madescunt, dein liquor exprimitur, cui nitri pondo, ammoniaci selibra, opopanacis, aloës, singulorum adijcitur vncia. simul hæc contrita perlinuntur. sed antea fasces exuperante macerātur aceto, in quo caricæ commaduerint. hoc illigati per triduum ebibunt. Si vero in virosas ac odoris fœdi rugas contrahatur, quas vocant ozænas, malicorij quadrās, aluminis, mysios, chalcitidis, soreos, atramenti sutorij, æruginis, singulorum vncia, in vnum teruntur, vt in emplastrum coëant. Sed quadrupes prius vrina confricetur, eiq́ medicamen per triduum agglutinetur, deinde leni primum motu, postea cursu cōcitetur. Tum rursus vrina defricto totidem diebus emplastrum admoueatur. sic ad sanitatem perueniet. Fluxiones conglutinando suspendit medicamentum quod habet bulborum megarensium libram, oua quinq́, coclearum aphrarum duapondo, mannæ thuris librā, aloës, æris vsti, floris coriandri, singulorum selibrā. omnia simul pila terūtur, & inducūtur. Dissipat inflammationes ac digerit medicamentum quod æquis ponderibus recipit radices filicis arūdinisq́, allij gallici spicas, ibiscum, aphras ficos, cupressi pilulas, ceram, irim, testam sepiæ, singulorum librale pōdus teritur in pila. quo si pecudis genua circūdentur ferrū non experta, inflāmatio summouebitur. Sunt qui misceant simul senas ceræ libras, adipis ceruinæ, galbani, albarum violarū, piperis candidi, ammoniaci, resinæ terebinthinæ, gentianæ, singulos quadrātes, dein omnia conterant, vt cum res postulat, in vsum veniant.

Apsyrti de vulnere cauis partibus adacto, Cap. LXXI.

PSYRTVS Publio Coceio Iusto Centurioni salutē. Petijsti literis tuis à me qua ratione sanādi sunt equi qui in cauis partibus vulnus acceperūt. Hac curatione est opus. Abdomen traiectari debet acu filum laneū ducente, quod intortū netu sit, nec tenue, quò mitius insidat, quē in modū medici in hominibus has vulneris oras futura iungunt. sed capita extrinsecus excipi debēt, & pingue cutisq́ funiculo canabino cera oblito transsui, vt vulneris oræ fibulis coëant. mox adhibenda medicamēta quæ vulneri sanando sunt. Si inflammationem ictus excitauit, cimoliā cretam cum aceto linere conueniet, septimo die vētris futuram resoluere, postremo filum eximere. Quod si intestinū euoluatur procidatq́, spōgia aqua feruēte madefacta mox expressa repellatur. siquidem inflammatio ad omnem manus contactum incandescit. Si vulneratum est intestinum, aut retento

diutius spiritu rūpitur, nullus spei locus est. Si omentū prolabatur, ita vt foras irruat, forfice rescindi debet. Id enim introrsum refundi nihil profuerit. Si vero sauciatus est, nec tamen aliquid extra prorūpit, priorē pedem equus iactat, & demissa facie tristitiā quādam præ se fert. cruenta per sedē respondent. Tum scire licet eius salutem esse deploratā, cuius interaneorū aliquod vulnus accepit. Sed si quod in alta carne vulnus hiet, linamenta aceto & oleo imbuta sunt imprimenda, infigendæ fibulæ, in quibus linamēta deligentur: sed lanea potius esse debent. id triduo prosequendum. tum fibulas oportet resoluere, aqua calida fouere, mox erui farina linire. Accepta sub genibus vulnera difficilius cicatricem ducūt, ac ægrius oræ coalescūt, quo'd carne vacant, ac cute deficiuntur. Si posterioribus subter inguen, aut in vicinia vulnus inferatur, facile' neruorum distētio sequitur, quæ protinus equum tollit.

HIEROCLES.

ILLATA cauis partibus vulnera sic sanare conuenit. Acu, vti solitum est, filum laneum, non tenue, sed intortum trahente, consuere, dein principia exterius excipere, tergus cum pinguitudine funiculo canabino cera circunlito traiectare, fibulis oras vulneris cōmittere, inflammationem illitu cimoliæ cretæ cum aceto curare, appetente septimo die futuram soluere, extrahere fila. Si procidat intestinum, penicillo feruēti aquæ intincto, dein expresso repellendum est. Etenim adhibitæ manus inflammationem mouere consueuerūt. Si vulnus intestinum accepit, aut intento spiritu dissilijt, nulla salutis spes subest. Si omentum exterius effundatur, forfice rescindendum est, cum nihil intro recondere profuerit. Si vero sauciatus sit equus, nec per vulnus aliquid exit, aut in exteriorē partē venit, priorē pedem iactitat, tristemꝙ vultū ostendit, cruentaꝙ proluuies ex aluo procedit. Tum hoc nosse oportet, ꝙ cum in interaneorū aliquo vulnus impressum sit, in ancipiti salus est. Si in loco carnosiore vulnus dehiscit, fibulis oportet oras iungere, linamētis oleo & aceto intinctis explere, postea fibulas resoluere, calida perfundere, erui farina circundare. Qui posteris partibus sub inguina vulnus accepit, neruorum rigore correptus illico mortem obit.

Apsyrti de ijs qui a' crepidinibus in foueam deuoluūtur, Cap. LXXII.

SIQVANDO a' præruptis equum deturbari contingat, & in altos scrobes aut fossas deerrare, (quod statiuis in castris solet vsuuenire) si nec crura, nec articulos affecerit, suspicioꝙ sit exta vel viscerū aliquod noxam cepisse, tali vtēdum est infusione. Succi cyrenaici modus qui duplo fabam excedat, demissus in poscā quæ duas heminas impleat, per nares datur, aut e' foco cinis in aquæ sextarijs duobus inditus,

linteoq; percolatus. Sit autem cinis robusteus, aut ilignus, aut succus acaciæ ruffæ instar vnciæ vnius in vini duas heminas fusus: aut esculentũ punicum ex vini sextario fusum per os inferatur. si tamen delapsus excremẽta reddiderit, aut liquidum quid egesserit, nullus infusioni locus. siquidem actum de equo est, nec vllatenus vltrà vitam agere potest.

HIEROCLES.

SI AB edito loco cõtingat equum pręcipitari, aut in altam voraginem deuolui, nec tamen vllos artus læserit, in suspicionem'q; veniat intus noxam traxisse: tum cyrenaici succi duplum fabæ tuberculum duabus aquę heminis immissum per nares ingeritur, aut foci cinis in duobus sextarijs vini linteo colatus datur. Præfertur roboreus cinis, aut iligneus. Item edule punicũ vnciatim datur in sesquisextario vini dimissum. Si statim equus quàm prouolutus est, aluum exoneret, infundere quicquã, alienũ erit, cum amplius viuere nullo pacto queat. Si calcitrosus in alterum sæuiat, aut sese mutuis calcibus impetant, cõmodum erit farinæ erui, fœnigræci, & lupinorum, singulos sextarios exhibere. Verum hę prius pollinario cribro succernũtur, & pinsuntur, dein vini italici sextarius, & hemina mellis adijciuntur, simulque subactæ coguntur in offam, quæ senis diebus datur.

Apsyrti cohibendis equorum calcitratibus, Cap. LXXIII.

EQVI infestis calcibus nonnunquam inter se dimicant, validioreq; calcitratu vtrinq; in ilia se feriunt: vnde cõtingit vt abdomen rumpatur iuxta neruos quibus genitales partes depẽdent, quos Græci cremasteras appellant. sic in scrotum intestina descẽdunt, quem folliculum veterinarij nominant. ij confestim viuis excedunt. hæ tamen notæ repræsentantur. scrotum intumescit. ambulans restitat. cibum'q; prorsus respuit. nec pedibus insistere valet, sed sese proijcit, & subinde volutatur, atq; in tergum nutat. die vno vel altero viuit, tertio efflat animã. nõ eodem die quo vitiũ cœpit, excidunt intestina, sed postero. si tamen placet, muriam cum oleo mistam addita marina aqua & vino sufficienti infundes.

HIEROCLES.

SI QVEM alter equus calcitro sic icerit, vt calcibus aqualiculũ cõfodiat, abdomen fractum dissilit iuxta neruos è quibus testiculi dependent. tum periculo locus est. incedens enim identidem resistit, & consistere non potest. Se ipse iactat, volutatur'q;, & obstipus ad dorsi spinam vergit. Intra triduum quàm noxam cepit, animam expirat. Tum enim eius intestina in scrotũ, quem vocant folliculum, deuoluuntur, sed non

eodem die. Si alter equus morſu ſæuierit, vulnus muria perlui debet. Qui in neruis morſus imprimuntur, facilè bilem mouent: ſed, quemadmodum ſupra propoſuimus, althea ſanantur.

Apſyrti de fractis, Cap. LXXIIII.

PSYRTVS Frontoni Epheſio veterinario medico ſalutem dicit. Quæ ſub genu in partibus poſterioribus aut prioribus fracta fuerunt, ita ferruminari debent. Ea primũ in ſedem ſuam compellenda, ſuccidiſq; lanis inuoluenda, dein faſcijs lineis oleo acetoq; madẽtibus deliganda, quę ſint longæ, æquales, non contortæ, diſtãtes, ac raræ. Obijcienda conſimiliter lana oleo & aceto intincta. Ferulæq; ſuper tres accõmodandæ, & vtrinq; amento quod lycon vocãt vinciendæ: rectũmq; crus quadraginta diebus ſeruandum eſt. vicenis diebus ter reſoluiſſe ſatis eſt: ſed rurſum cõuenit religare. Oleum acetũmq; quotidie inſtillãdum. Reſoluẽda vincula religãdaq;, circũdandæq; ferulæ. exactis quadraginta diebus, ſi callus cõcreuit, & ferrumen implet, ita vt equus ambulandi compos ſit, ſoluendæ. Tum vnctione molli quæ adipibus conſtat, vtendum. Sed paulatim equus progrediatur. Quæ vero ſupra genua fracturã ſenſerunt, vt deplorata, non continges. Siquidem ea nunquã ferruminãtur. Si femur fractũ ſit, in periculum venit, ſpéſq; ſalutis in anguſto eſt. Fractis armis nullus medicinæ locus. nam neruorum diſtentio ſequitur, quæ caput ſcapulis annectat. Si vero fracturæ, carnis vulnus acceſſit, ſic vt tergus intercidatur: neq; manũ admoliri, neq; faſcias ſubter adhibere cõueniet. Quando putridum ſubeſt vlcus, ſi coſta frãgatur, conſaneſcet. Fracturæ quæ calloſo ferrumine coijt, nunquam vrens medicamentũ admouebis. excuſſis enim ijs inducẽtibus cruſtam, tophaceus callus reſoluitur, ac rurſus hæc fracta manum poſtulabunt.

HIEROCLES.

I IN genuum vicinia prioribus pedibus crus fractum eſt, ita ſuccurritur. primum articulus in ſuam ſedem dandus eſt, & in locum recondendus. Crus ſuccido vellere circunuoluendum. Faſciæ aceto & oleo madentes imponendæ, ita vt æquabiliter ſedeant. iterũmq; imbuta lana ſuperponenda. Cum ad ferulas ventum eſt, eæ pro more ſuo circundandæ: vtrinque nodo quem lycon vocant, deligandæ. Rectum crus quadraginta diebus habendum. Ea ter in viginti dierũ curriculo reſoluenda. Quotidie oleo & aceto perfundendum: rurſus vinciẽdum, ferulæq; poſt octauum diem adhibẽdæ. Tranſactis autem quadraginta diebus ſi callus cõcreuit, & ferrumen impleuit, malagmate ex adipe pugnandũ. Leni progreſſui pecus credendum. Si prope genu femur perfractum eſt,

vix vnquam ſanari poteſt. Si fracturæ vulnus aut luxatio coniũcta ſit, ſimile periculum ſubeſt. Sed ſi coſta perfringatur, facilis medendi ratio. Nunquã oſſium fragmentis quæ tophaceo ferrumine coaluerunt, medicamentũ candens adhibendum: quandoquidem eo callus diſſoluitur, nec vllam ferè medicinam ſentit. Si quis pedis poſterioris radiũ fregerit, præſertim mulus & aſinus: ijs, quòd medulla careant, quanuis ſanguinis compotes ſunt, nunquam ſolideſcit. Cum crus quadrupes fregerit, euulſaq; cute articulus ſua ſede prouolutus eſt, pelle reducta cõpellendus eſt: hocq; medicamento non admodum feruente linendus. Sed pecus altius capiſtro ligetur. Pars quæ inflammatione cingitur, oleo vinoq; perungi debet. Medicamentum hæc recipit, picis pondo denariorum viginti, opopanacis, reſinæ terebinthinæ, viſci quærnei, ceræ, ſingulorum libras decem, bituminis libras quinq;, ammoniaci thymiamatis, reſinæ pineæ, galbani, ſingulorũ libras ſex, mãnæ, bdellij, ſingulorum libras quatuor, myrrhæ libras ſex, mannæ, bdellij, ſingulorum libras quatuor. myrrhæ dupondiũ, bitumen, reſina, pix & cera ſimul liquantur, ammoniacum igni calfactum extenditur, adijcitur myrrha bdelliumq;, tuſa poſtremo miſcentur, opopanax viſcúmque aheno conijciuntur, mox galbanum nouiſſime tuſum. Hoc medicamentum linteo agglutinatum adhiberi ſolet.

Hippocrates fracturis.

SI OS in capite fractum eſt, aut cerebrum membrana'ue eius vulnus accepit, oculi cruore ſuffunduntur, ſanguis per nares exit, & oculos implet, crura tumeſcunt. Talis medicamentis non eſt ſolicitandus, cum ſeruari non poſſit.

Hierocleum emplaſtrum, item barbarum, & flauum.

HOC EMPLASTRVM Hierocli refertur acceptũ, quod fracturas recreat, ſpumæ argẽti, aceti, ſingulorum libra, olei ſeſquilibra, ammoniaci, terebinthinæ, ſingulorum quadrans, ceræ, reſinæ, ſingulorum ſextans, bituminis, picis, æruginis, ſingulorum ſelibra, acetum, oleum, & argenti ſpuma coquuntur, cúmq; coaleſcere cogiq; cœperunt, pix adijcitur. vbi bene ſoluta fuerit, trulleum igni demitur, tum bitumen immittitur: quod agitari nõ debet, aut rude moueri: cúmq; liquefactum fuerit, reliqua imponuntur, & coquuntur tantiſper, dum in vnitatem coierint, demum in pilam colo diffunduntur. Eſt & aliud emplaſtrum, quod vocant barbarum, reſarciendis fracturis efficax. Quod conſtat acris aceti, olei communis, ſpumæ argẽti, ſingulorum libra, picis aridæ, ceræ, ſingulorum ſelibra, bituminis iudaici triente, ammoniaci ſextante, ſpuma argenti trita ex oleo: diutius coquitur: cúmq; ſatis efferbuerit, liqueſcentia primum conijciũtur:

moxq; trita pix vbi resoluta fuerit, ahenum ab igni deponitur, & bitumen inditur. vbi resolutum fuerit, vas igni remittitur. cum iterum videbitur conferbuisse, reliqua demittũtur. Emplastrum quod vocatur flauum, fracturas cõmode reficit. sic temperatur. picis liquidæ libra, ceræ sextans, mannæ thuris vncia, ammoniaci thymiamatis triens, aridæ resinæ, galbani, singulorum vncia, aceti heminæ duæ. sed acetum prius & pix coquũtur, dein ammoniacum igni expansum, & in laminas cõformatum, colatũmq; immittitur. Melius cedet si in aceto liquescat, & infundatur ollæ, dein resina, mãna & galbanum adijciantur. Sunt qui vt fracta iungant, olei veteris sextarium, axungiæ, spumæ nitri, singulorum libram simul concoquãt donec bullæ feruoribus emerserint: tepẽ'sq; adhuc medicamentum illinant.

Apsyrtus de cholera tam humida quàm sicca. Cap. LXXV.

PSYRTVS Iulio Frontoni Centurioni salutem. Literis me consuluisti quænam indicia siccæ choleræ monstrarẽtur. Hæc solẽt inueniri. Calor quũ corpore toto, tum maxime ventre prorũpit. aluus subsistit, excrementaq; non nisi ægrè fundit. qua de causa sicca nominatur cholera. Decubitum equus respuit, quòd vehementes vrgeant cruciatus. Os calidum siccumq; sentitur. Hoc malũ præcipue torquet cum libere bilis per hunc meatum non euadit, qui ad fellis conceptaculum pertinet, nec vrinæ vijs fertur, sed inibi residet: aut si itineri creditus, aut cursu stimulatus fuerit. Huic ita succurritur. Nitrũ & oleum ex aqua subter in aluum dantur. quieti indulgeat, & ab operibus detur vacatio. viride fœnum recens pascitet. si non adsit, conditiuum nitro passo vel posca consperssum obijciatur. maluæ coctæ ius calidum ex vino dulci naribus infundendum. sed deiectio prius medicamento petenda est, quàm hordeum præbeatur: dein madefacti cremor ex nitro potioni detur. frictione multa vtendum. sit clyster vtriculus arundinulam habens illigatam, illitamq; cera, quatenus inditur ano. verum prius adacta manu obsidens fimũ eliciatur. Si cholera vexet humida, notis ijs deprehendetur. oculi in luteum languescunt, splẽdentq;. nares distractæ patent. aures & ilia sudore digeruntur: & ab ore calor erumpit. venæ quæ linguæ sunt subiectæ, luteo colore suffundũtur. excutiens sese gemitus exprimit. eiusq; crura tumescunt, & subinde claudicat. luteã biliosamq; vrinam egerit. cum vero decumbens protenditur, suspirium elidit. Fertur potu duarũ heminarum poscæ iuuari. Nos autẽ ijs sumus vsi. Cuminum, thymum, paribus modis trita, in vini & mellis hemina, quibus aqua sit adiecta, per os infundimus. ex suffraginibus sanguinem emittimus. Nonnulli abluendum præcipiunt. Alij tepido ignis halitu fumoq; malunt vti.

HIEROCLES.

SI CHOLERA tentetur humida, venter humore proluitur, & tormina vexãt. in equile se recipiens parieti pectus affricat, ac se difficilẽ exhibet, sic vt accedentes calcibus sæpe proturbet. crassum nigrúmq; lotium excernit. Folia itaq; syluestris brassicæ trita in vini veteris sextario feruefacta, per os infunduntur. Idem opopanax & piper detrita ex vino vetere suffusa præstant. Solito cibatu, sed paulo parciore sustineatur. Cæterum siccam choleram tollit brassicæ syluestris nitriq; in vino contritorum infusio. sed frigida aqua vmbilicũ perfundere prodest. Stratonicus præcipit infundendum per os mellis acetabulũ, seminisq; fœniculi tantundem, cum sertulæ cãpanæ tritæ drachma, atq; cum vini hemina, & senis aquæ sextarijs. Si venter equo substitit, indito clystere spiritus excutiãtur, aut manu per anum inserta fimum extrahatur. Egelidam bibat aquam, cui paulum nitri sit adiectum: recẽtiq; fœno victitet. Sũt qui echij radicis minæ quartam partem tunsam tritamq; cum vino infundant. Alij hederę frõdes ex vino nigro mistas præbent. alij malicorium, aut syluestrem oleam tusam & vino madefactam, ori, vt deuoret, admouent. Si ijs morbus non leuetur, venas supra nares sitas scalpello resoluunt, vt sanguinẽ detrahant. Si equũ humida cholera male habeat, torrefactum triticũ dabis, triticeámq; farinã. Item hærbã quæ heraclium vocatur, tritã cum lacte & vino per os demittes. Sed cum cholera pecus infestat, sibi somnũ conciliare non potest. quare syluestrem myrtum tritam vinoq; mistam in vtranq; narem infundes. fœno minime pascatur. Alte substernendum, quó mollius incubet. Sæpe nigram hederam tritam cum vino fudisse profuit.

Eumelus ad infestam bilem.

AT SI bilis molesta iumento est, venter intumescit, nec emittit vẽtos. tum manus vncta inseritur aluo, & obsessi naturales exitus adaperiũtur: exẽptoq; stercore, cunila bubula, & hęrba pedicularis cum sale trito decocto melli miscentur, atq; ita facta collyria subijciuntur, quæ ventrem mouent, bilemq; omnem deducunt. Quidam myrrhæ tritæ quadrantem cum hemina vini faucibus infundunt, & anum liquida pice oblinunt. Alij marina aqua lauãt aluum, alij recenti muria. Sunt qui capita porrorum tusa cum hordeo viridi decoquant, tepentemq; succum præbeãt potãdum. Iumenta tam liquidam quàm aridam bilem suapte natura creãt. Sed ea lues maxime mulorũ asinorúmq; progeniem labe prosternit. Igitur aridæ bilis notæ sunt. Omnia corporis membra cõuelluntur. Equus vnguibus præsepia ferit, tanquam metu quodam perculsus. Oculi sic conturbati caligant, vt obuersum hominem cõtueri nequeat. Ad se capistrum allicere conatur: & subinde volutatur. Ea res nõ aliter accidit, quàm cum præcordia

bilis impleuit. Itaq; sanguis ex tēdone colli tēporibusq; demittatur. animal defricetur. deinde quatuor sextarij vini per nares ingerātur. Sed hac opplēte redundātia, & perfacilè vomitus elicitur, & aluus quoq; resolui potest. Quæ si non respōdet, subducenda est. quare veratri nigri pondo denarij, & seminis lini tantundem, trita cum vini duabus heminis per os demittuntur. Si vero lini semen non inueniatur, scammoniæ siciliquum dedisse satis est: dein absinthium & centaurium quæ in aqua mulsa maduerint, per nares infundantur. vniuersim frigida lauetur aqua. Aut pollinis thuris, mānæ, myrrhæ portiones ex æquo teruntur. medicamen per os immittitur. Aut mus araneus cum hemina vini albi tritus, & calfactus, per sinistram narem infertur. Cum humida bilis exercet, eius hæc sunt indicia. iacēs quadrupes non facilè potest excitari. tremit autem erectus, labatq;. Hoc euenire solet cum recens hordeum siue maceratum siue tunsum deuorarit, aut si vehemētiore motu concitatus, adhuc æstuans aquam frigidam hauserit. Cui sic subuenitur. gallæ quadrans, pinus vncia, rhus qua coriarij vtuntur, tantundem, corticis mali rubri par modus, trita adiecta vini hemina, tepefactaq;, per sinistram narem induntur. pecus cogitur progredi. Verum ij quos male habet cholera, singulis pedibus claudicant, cutem habent prætentam, venæ sanguinis plenæ prominent, vndiq; multus calor erumpit. Hac ratione curari debent. Sanguis à ceruice demittatur, posteróque die scalpello vena resoluatur. Sed habitus colorq; est attendendus. nanq; si vitiosus liuidusq; sanguis exierit, tātisper profluere sinatur, dum purus emanet. aqua mulsa per os inijciatur, & viridi pabulo, farináque cui nigellum vinum sit adiectum, alatur. Terga manu subigere proderit, atq; partes externas frictionibus nutrire, quò cutis aliquantum laxetur. Aliqui folia hederæ trita vino miscuere, tepefactáque per nares infudere.

Hierocles de carcinomate.

CARCINOMA rescindi præcipit Hieronymus, si locus patiatur. sin recuset, cancros fluuiatiles crematos illini iubet, & cum acida fece tritum subactúmq; pinus corticē imponi, & crematum pumicē, cicutæq; semen, atq; radicem syluestris cucumeris tusam cum aqua frigida & aceto perlini. Si sentiatur vlcus, aqua non est admouenda, sed vino perluendum. Hoc vtendum medicamento. Plumbago, atramentum sutorium, tusa, cinisq; calcis, æquis ponderibus mista debent imponi. Locus carcinoma cingens, oleo circunlinendus. Alij cum partem animalis occupauit, hoc circuncidi opus esse tradunt, dein viuo tenus aduri, tritásq; cantharides ex alumine & cyprino oleo superponi.

HIPPOCRATES.

CARCINOMATIS optimum præſentiſſimumq́ remedium eſt malagma quod cicuta, reſina, viſco galbanoq́ conſtat, quæ ſimul coquūtur. ſed hoc auxilio calido vtēdum, modo locus non refragetur. ſin reclamet, ſiccis ijs cataplaſmatibus & liquidis eſt pugnandum. cãcros fluuiatiles vſtos tritoſq́ cum acida fece ſuperpones. Item pineũ corticem tuſum, pumicem crematum, & cicutæ ſemẽ, ſylueſtris etiam cucumeris radicem ex frigida aqua & aceto tritam illines, rurſumq́ vino fouebis. Hoc autem vteris medicamento. candidam fecem cum plumbagine atramẽtoq́ ſutorio tuſam, addito calcis cinere perquam ſicco, admouebis. circũdantes parteis oleo perũges. Si medicamentũ obduruit, eruũ & mel illines. Si carcinoma oculos occupat, eruum pinſitum ex roſaceo & ouo inſtillatur. Sed poſtquam vulnus purgatum fuerit, italico melle nutriendum, vt inducta cicatrice conſaneſcat.

Hierocles meliceridibus.

VLCERA quæ à faui ſimilitudine melicerides nominantur, reliquaſq́ bullantes puſtulas quibus cutis ſcatet, Hieronymus vrẽdas conſulit ferramẽtis candentibus rectis, donec aduratur cutis. ſed tunicæ parcatur. omnis exprimatur humor, ita vt nullum eius veſtigiũ ſuperſit. Vlcera igne facta curari iubet cera oleo & adipe liquefactis: marina, ſi adſit, elui. ſin deſideretur, frigida perfundi. Quibuſdã placuit meliceridas laminis æreis candentibus, non ferramentis vti. Habes aduerſus huiuſcemodi fauos, emplaſtri compoſitionẽ quæ in calce huius libri inter medicamentorũ facultates ſubiungetur. Sũt & vlcera quædam crebris tumoribus exaſperata, parapriſmata inde vocant: aut quòd in faui ſpeciem cõcreta ſint, meliceridas appellãt. Alij quòd per foramina fertur humor, hydatides vocare maluerunt. in talis & calcibus naſcuntur: nec vrens medicamẽtum poſtulant, cum plane varices iudicentur. quanuis & alterum ſit genus varicum, quod cæcum fallit. Quæ res ita deprehẽditur, cum pecus in ſtabulo decumbit, & ſolito diutius inibi iacet. nam exurgere non poteſt, niſi quis ei ferat opem. ſurrectus fœmur & crus extendit, parumq́ contrahit. Hoc vitio hyems equos implicare conſueuit. Priſtinæ valetudini reſtituitur pecus, ſi agatur, & inambulet.

Hippocrates eiſdem.

MELICERIS tumor eſt in articulis naſcens, cui ſubeſt humor glutinoſus, mellis craſſitudinem coloremq́ referens. inde nomen accepit. Hoc medicamento curatur, quod habet olei libras quatuor, ammoniaci ſuffiminis, plumbaginis, ceruſæ, ſingulorum libram, æris

combusti semunciam, æruginis bessem. omnia simul miscẽtur cum vsus requirit. Quo feruẽtius illinetur medicamentũ, eo maturius vitiũ discutietur.

HIPPOCRATES.

SI MELICERIDAS equus aut aliud iumentum contraxit, genibus sanguis detrahatur. spongia cum posca cui mel sit adiectum, superponatur. Si permaneant, nec sub ijs aliquid proficitur, illini debent. Si parum hoc valuit, vt adhuc perdurent, vtrũq; genu ferramento adurere conuenit: nec alte tamen imprimi, sed quasi trãscurrere, ne compages resoluatur. sed non plus quàm opus est. neq; coagmentum etiam contingatur. tum vlcera vt reliqua igne facta curari, & fasciari debent. Auxiliatur quoq; fauis medicamentum quod recipit olei libras duas, salis ammoniaci sextantem, plumbaginis bessem, æris combusti, squamæ æris, singulorum sextantem, spumæ nitri quod sit satis, mannæ thuris, cerusæ, singulorũ quadrantem. omnia miscentur, vt in vsum veniãt. Præsidio est medicamentum quod habet nitri quadrantem, foliorum rhododendri siccorum, axungiæ veteris, bituminis, singulorum quadrãtem: aut salis ammoniaci, plumbaginis, spumæ argenti, cerusæ, singulorum vnciam, æris vsti, æruginis, singulorum sextãtem, olei selibram. cum omnia miscueris, vtitor. Si melicerides equũ infestent, medicamentis quæ agglutinãdo reprimunt, subuenies. Primo quoq; die locum sale & oleo defricabis. secutis diebus calida aqua perfundes. vnges anserino adipe, & butyro nutries.

VARICOSIS.

SI VARICES noxij sunt, hac ratione tolluntur. scalpello cutẽ aperies, & candente ferramento adures. tum sale & oleo decem diebus infricabis. Quòd si adhuc non summoti fatigent, sanguinẽ ab variculis euocabis, & sanitati reddentur. Interdum varices sic pecus male habẽt, vt cum somno excitũ surgit, protendat pedem, quasi quandã luxati artus imaginẽ exhibeat. sed opus est pressa manu terga subigere, dareq; operã vt inambulet: & quod luxũ videtur, statim ad pristinũ ordinẽ redibit.

Pelagonius vlceribus in faui modum concretis.

ALVMEN pingue cũ aceto quàm acerrimo pedibus infricatur continue. Eundem effectum præstant salis fossitij, veratri, singulorum siciliquus, chalcitidis torrefactæ tantundẽ, auripigmenti drachma. sed melle excipiantur, vt è fauis purulentus humor citra ferrum effundatur. Acaciæ, botryidis, cadmiæ combustæ, æruginis, veratri nigri, bituminis iudaici, nitri rubri, atramenti sutorij cremati, axungiæ veteris, olei, salis ammoniaci, chalcitidis, hæc omnia ponderibus æquis sicca tunduntur,

& cum bitumine cernuntur, prætritaq; axungia, liquidis adijciuntur, vt misfta simul in emplastrum coëant, quod linteo agglutinetur, ipsiq; ductus lanæ flocco circulus circumagitur. medicamentum illigari debet, & alternis diebus resolui, quoad locum inueneris multis cribri modo foraminibus exasperatum, quibus perinde quasi emissarijs vicinus humor feratur, expressoq; sinu desiccetur barbara, quæ aceto, oleo, spuma argenti, pice, bitumine & ammoniaco cōstat. Vbi purulētum humorem meliceridés profuderint, super vlcus dandum est emplastrum quod habet olei vulgaris libras quatuor, ammoniaci, plumbaginis, atramenti sutorij combusti, singulorum sesquilibram, æruginis selibrā, ammista cerusæ sesquilibra. ea coquuntur. Malagma sequens ad Elenum artis veterinariæ prudētem refertur. In ahenum olei paulum mittitur. vbi concaluit, argenti spumæ selibra conijcitur, axungiæ tantundem: quibus colatis adduntur ceræ sesquilibra, resinæ pondo, gonus selibra, chalcitidis vncia, mysis liquefacti selibra, psilothri tantundem, opopanacis libræ quatuor, galbani triēs, salis paulo minus hemina, aceti selibra. Hoc malagma meliceride laborantibus opitulatur. Oleum in aheno cum efferbuit, conijcies ceræ libram, plumbaginis, propolis, argenti spumæ, singulorum selibram. hęc in lutra ferrea labellove concalfacta super genu induces. Recenteis meliceridas digerit ac dissipat insequens, aceti cyathi tres, salis ammoniaci selibra, corymborū hederæ triens, seminis rosmarini quod cachry dicitur, tunsi triens, fimi columbacei grana sex, mannæ sextans, cineris calcis triens. omnia hæc mittuntur in ollam, sed primum acetum, deinde ammoniacū, resina, postremo reliqua: cumq; cocta fuerint, ab igne summoueri vas debet: sed malagma linteo illitum imponitur, & fascia ligatur: post quinq; dies soluitur, & calida perfunditur. rursus ex eodem medicamento feruēte portio superponitur. sic equus depulso vitio ad sanitatē perducitur.

Prægnotio ac remedium pustularum, quas paraprismata vocant.

PRIMVM supra talum & coronam pedis erumpunt nonnullæ papulæ grani sinapis magnitudine, vel paulo maiores, quæ tādem in vnam coëunt pustulam. eæ cursitatu, itinere longo, gestatis oneribus solent prouenire. Remedium est stylo vel acu transfigere, & capax humoris vasculum rescindere, oleo & sale defricare, postea fomentum adhibere, cerato munire. Hoc etiam medicamētum pustulas abolet, chalcitis, æruginis æris, singulorum quadrās, fœniculi nigri, mysis liquefacti, singulorum triens, atramenti sutorij, gallarum nigrarum, fecis vini, psilothri, singulorum quadrans, floris cymini alexandrini, singulorum quod erit satis, mittuntur in acre acetum, atq; teruntur in pila, dein in collyria formantur: quibus siccatis vtendum.

Tiberius ad pustulas aqua prægnantes tollendas.

SIQVA pars pustulis aqua prægnantibus scatet, quas vocant hydatides, tum foliorum rhododendri semuncia, senæ euphorbij drachmæ, fimi columbacei quaternæ, seminis nasturtij totidē, chameleæ syluestris hærbæ siciliquus, ternæ adarces drachmæ, omnia diligenter tunduntur, & cum axungia teruntur. eo medicamine pustulosus locus linitur. Papulę cum desidunt, calces vlceribus obsident, quæ copiosum eructent humorem. paraprismata vocant. tum venam quæ supra suffraginis articulum fertur, resolues. sanguinem profluere patieris. Recentes grossos minutim tusas in vino coques, & ex bubulo stercore delines. Si nihil hoc profecerit, suffraginis venam feries. sanguis tātisper profundatur, dum heminam expleat. tum salem torrefactum ex oleo superpones, & fresæ fabæ lomentum, cui mellis paululum adijcies.

Hierocles de pustulis.

VEHEMENTI cursu maxime pustulæ concitātur, taliꝗ priores intumescunt, vt humore grauidi videantur. Venam igitur sub suffragine scalpello sauciabis, vt sanguinem exhaurias. Quod si remediū hoc non profuerit, locum pustulis scatentē scarificabis. vbi totum humorem effuderit, posca fouebis. postridie malagmate nutriendum, quod galbano constat. Sunt qui fimum euocent, eiꝗ ægyptiæ mori tenera cacumina, aut tusam radicem adijciant, in vinoꝗ pari aqua diluto feruefaciant, deinde candens ferramentum acetabulo coxendicis adhibent: cumꝗ melius habere videbitur, calidam aquam præstant potandam.

Hierocles de aculeis qui intus hæserunt, extrahendis.

SI LIGNEVS mucro, stipes, vel aculeus equo illatus insedit, aut os aut testa in vngulam se demersit, ea protinus euellenda sunt, & purgato prius vulnere, medicamento quod ærugine vel mysi cōstat, aut quolibet vulnerario linendum. plaga penicillo replenda, postero die mero perluenda, medicamentisꝗ perungenda quæ dehiscentis sinus oras committunt: deinde polenta quæ ex alumine componitur, curari debet.

Hierocles de abscessu. Cap. LXXIX.

CVM abscessus saltu, volutatione, plaga, vel casu cōtrahitur, in calcem magnopere tritā affuso vino parem olei modum adijcito: cumꝗ medicamentū strigmenti crassitudinem retulerit, intumescentem locum oblinito. nonnihil etiam sanæ partis complexus, aut triticeā farinam quàm purissimam infuso aceto subactam, cui mannæ duûm denariorum pondus adijciatur, supra protuberantem locum agglutinato.

ſed aliquid ſanæ partis comprendere non erit alienum.

Hieroclis ad ſquillares furunculos, quos vocāt caridas, Cap. LXXX.

SI SQVILLAE tuberculo prodeant abſceſſus, quos à piſcis ſimilitudine caridas, quaſi ſquillares nominā t: tenera cypreſſi cacumina & gallæ libram tundes, axungiæ & ceræ ſingulorum ſelibram adijcies, gallas acerbas inſtar libræ cum aceto ſubigens illines. Apſyrtus vtendum præcipit vrina vernacula, ſed abſtergendum eſſe prius quotidie, mox nigra calce dum ſaneſcant linendum.

Hierocles qua ratione experta ignem curanda. Cap. LXXXI.

CVM vrendi pecoris candente ferramento neceſſitas inſgruit, friato ſale & oleo primo die margines vlcerum pulueniꝗ proluuntur: ſecutis autem diebus puerili ſtrigmēto delinuntur, quo facilius emarginari poſſint cruſtæ, decidereꝗ: deinde vetere oleo & calida aqua cōmiſtis detergeātur. quibus expurgatis, ſtatim vino & oleo inſperſa erui farina foueantur. Si vero puerili ſtrigmento carueris, cerā, picem liquidam, adipem ſuillum, ſalem, oleū, ſimul intrita, pinnis perlines. Si intra ſeptimū diem quàm illini cœpit vlcus, non emarginentur puluilli, cruſtæꝗ decidant, timor ſubeſt ne quid intus ruptum ſit, & ad ineuitabile periculum venerit. Vernū tēpus maxime æſtiuumꝗ huic vrēdi negotio deſtinatur. Aliqui miſcēt ceræ libram, propolis, ammoniaci, ſingulorū ſextātem, œſypi vnciā, galbani, mannę, ſingulorum ſextantem, viſci trientem, ſpumæ nitri vnciam, piperis ſextantem. eo cruſtæ vlceribus obductæ, paulatim euelluntur. aut ceræ libra, propolis vncia, ammoniaci ſextans, œſypi vncia, galbani ſextans, bituminis triens, opopanacis, nitri, ſinguli ſextantes, aluminis ſciſſilis vncia, piperis, viſci, ſingulorum ſextans, ſulfuris vncia, commiſcentur.

Apſyrti de mariſca ficoꝗ & formicantibus verrucis quæ in pedis corona naſcuntur, Cap. LXXXII.

APSYRTVS Herodioni Alexādrino equorum medico ſalutem. Mariſcas, ficos, aut verrucas quæ informicationes dicuntur, quòd punctionis formicæ ſenſum quendam repræſentant, in equis, mulis, aſinis, quacunꝗ parte corporis oriantur, præſertim ſi extrema occupant, adurere nō oportet, ſed reſcindere, nitro propius abradere, crudā chalcitim tritam illigare, idem quotidie præſtare, aquam non admouere, dum ſanitati reſtituantur. ſed maxime vrentibus medicamentis abſtinendū, quoties pedi iuxta coronam inſederunt. Nam difficillime inibi cicatrices inducuntur.

HIEROCLES.

FICOS, formicanteſꝗ verrucas, quæ quũ omni parte corporis, tum maxime extremis oriuntur, Apſyrtus nequaquam vrendas conſulit, ſed reſecandas, & viuo tenus deradendas, deinde crudam chalcitim tritam imponi iubet & alligari: idꝗ quotidie facere. aquæ potum non impartiri quoad ex eo vitio ſeſe recollegerit equus. cui itidem igni interdixit, quoties in ſitu pedis circiter coronam exierunt, quippe cum vlcera difficulter ibi cicatrices trahant.

Hierocles de fico in pernis, & reduuijs, quas pterygomata appellant.

IN PERNA poſterioris pedis iuxta cauum vngulæ vlcus enaſcitur, quod ab rei ſimilitudine ficum appellant. id equum infeſtat, & claudicationem adfert, doloreſꝗ ciet, nec vitiatam partem equus à quoq̃ tangi patitur. huic adurẽtibus cæteriſꝗ medicamentis quàm celerrime ſuccurrendum. Siquidem cum diutius vitium prorogatur, inter ambulandum radices altius in vngulam exigit, & in vniuerſum claudicatio confirmatur. Huic noxæ tam aſinus quàm mulus maxime patet: equus non facilè id incommodi ſentit.

Informicationibus remedia.

SI VERRVCAE latiſſimis radicibus inhærent, & dolores mouent, myrmecias vocant, eas tollit medicamentum quod habet calcis, ſpecularis lapidis tũſi, ſingulorum vnciã, ſtillatitij lixiuij ſextarium vnum, thuris vnciam vnam, fecis vini cõbuſtæ, cineris, ſalis, æruginis, aceti, ſingulorum ſextãtem. Prodeſt myſis, atramẽti ſutorij, calcis, æruginis, ſingulos ſextantes terere, cumꝗ formicãs verruca confecta fuerit & exuſta, medicamentum inſpergere. ſi circa oculum aut palpebram prominet, ex melle trita linere. ſed verruca prius in treis parteis diducenda, ferramentum candens adhibẽdum. Si formicationes in pedibus erumpant, chalcitidis ſextantem, ſynopidis vnciam, fecis ſextãtem ſumes, corticem punici mali in aceto coctum, punicumꝗ malum contritum miſcebis, panno colatum infundes, dein vteris medicamine vulnerario. Sunt qui primum verrucam formicantem reſcindant, poſtea mel, calcem viuam, & ſaligneum corticem tuſum cretumꝗ ſuperponant: & ita ad ſanitatem perducunt.

HIEROCLES.

INFORMICATIONES ferro reſcindũtur, deinde vulneri ſulfur infriatur. Bitumẽ, aut cucurbitę ſiccę crematæꝗ cinis inſpergitur. Vſta filix tuſaꝗ & incerniculo creta formicantes verrucas abolet. Barbulæ hircinæ cocta in aqua radix eundem præſtat effectum, ſi tri-

ta linatur. Habes etiã alia remedia aduersus informicationes, quę inter cõposita medicamenta paulopost subijcientur. Easdem tollit hoc medicamẽtum. aluminis optimi, cadmiæ, botryidis, mysis, singulorum sextans, chalcitidis triẽs, gummis sextans, lixiuij liquoris qui è cinere partim viuã calcẽ excipiente stillauit, protostacton vocãt, quod satis esse videbitur, quo subacta cætera digerantur in pastillos. Auxilio est medicamentum quod continet calcis, candidæ fecis vini, columbacei fimi, auripigmenti, singulorum vnciã, chalcitidis semũciam, lixiuij quod è cinere calcarijs fornacibus extracto manauit, quod esse satis videbitur. ea teruntur, & eo excepta formicationibus linuntur. sed antea verrucæ capillo aut neruulo vinciantur. cum autem exciderint, siccum hoc medicamen inspergatur.

Apsyrti de neruicis, Cap. LXXXIIII.

NERVICI dolore ceruicis laborant, & caput extendunt. Labia in rictum contracta sursum versus spectant, nec hiscere possunt. quapropter neq; potionẽ neq; cibũ capiunt. exerto genitali vrina paulatim fertur. aluus nihil nisi coacta reddit. accidit ferè vt in progressu vacillent, obstipiq; ceruicem proclinent, quòd interni nerui distenti rigeant. verum tales statim viuendi finem faciunt.

HIEROCLES.

QVI neruicis affectibus tentantur, nullum auxiliari potest medicamentum. signa tamen explicare bonum erit, ne quis neruicum putans altero vitio correptum, cum remedium adhibere non possit, erroris insimuletur. Neruorum itaq; causarius ceruicem distẽdit, caput extollit, vt sursum versus pertineat. Labia in rictum contrahuntur, vt os non possit aperire. quare nec esse, nec bibere valet. genitaleq; promittens sensim meijt. venter excrementa non emittit. incedens equus vacillat, & in ceruicem obstipus concidit, quòd nerui præter modũ distendantur. Qui, vti proposui, breui mortem oppetunt.

Apsyrti ad neruorum vulnera, Cap. LXXXV.

OPTIMVM equis aduersus neruorum vulnera, amurcã veterem instar trientis heminæ, & corticem radicis vlmi coxisse. cuius liquamiuis hemina, fellis taurini cyathi tres, aristolochiæ tenuis semuncia, miscentur. si taurinum fel desit, in vicem eius agrestis hirci fel sufficiatur. ea in vase cõfunduntur, & sub dio coquuntur. cum abunde cocta videbuntur, per tegetes aut sportulas instillẽtur in fictile. quod si picatum fuerit, cõ-

festim eximendum est. Eo medicamento cum res postulabit vtendum. Si nerui sentiunt exulcerationem, ceræ libram, olei bessem, æruginis quadrantem, aridæ resinæ libram, mannæ quadrãtem, aceti quod erit satis, mannam cum ærugine acetoq; teres, permiscebis, illines. Si nerui dolorem experiuntur, ceræ libram, styracis sesquilibram, æruginis libram, propolis, ceræ candidæ, papaueris, singulorum sesquilibram, baccarum lauri libras quatuor cum semisse imposuisse satis est.

Hippocrates de vermibus.

SOLENT etiam vermes nocere: quod vitium non facilè medicamentis expugnatur: sed potius inuictum, remedijs non cedit. quorum signa sunt: se in solum equus abijcit, crebroq; volutatur, & admouet caput vtero. caudã sæpius iactat, atq; solito frequẽtius hinnit. Succus igitur brassicæ cum oleo nitroq; per os & nares infunduntur: aut squamæ æris, caricarum, & atramenti sutorij, singuli trientes læuissime terũtur, & in collyria formãtur magnitudine qua nares sunt capaces, per quas inijciãtur.

Didymus phthiriasi & ricinis.

SI VETERINVM pediculis obsitum est, aut ricini hærẽt, aceris radices tusæ in aqua coqui debent, & decocti iure tepidò perfundi, sic vt imber totum corpus proluat. sed villi prius à capronis ad dorsi spinam detondendi. Sunt qui solo cedriæ liquore vtantur. Alij mandragoræ radicis decocto consimiliter irrorant. sed cauendum ne eã degustent, quippe cum periculum adferat. Alij cyperi radicem decoquunt, & iuris imbre lauant. Ricini quoq; pice liquida cum suilla adipe cocta contacti decidunt: qui manu non sunt vellendi, ne faciant vlcera.

Pelagonius pediculis.

SI VEL venter vel anus pediculis scateat, mora cruda hordeo quo equus vescitur, inspergẽda. Complures radice mori cocta in aqua ventrem & anum fouent. Si vulnus intulerũt, siderite herba & porri succo mistis addito sale oleo & pice sanatur. Si pediculi iubam aut corpus totum obsident, viridem cicutam tritam opus est illinere: aut tusam cyclamini radicem affuso oleo pediculosis partibus conuenit illinere. ea nanq; huiuscemodi animalia necat. Si quid equis aut iumẽtis alijs pediculos creauit, totum corpus expurgandum est, dein tunsa cyclamini radice expressus succus adiecto oleo illinendus. postero die lixiuio feruente pecus elui debet, medicamentoq; rursum illini.

Didymus infestantibus tabanis, qui etiam œstra dicuntur.

TABANI suo aculeorum stimulatu equos reliquasq; pecudes in amentiã præcipitãt. Compertũ igitur habemus, eas ab ijs infestis volucribus nõ attingi, si quis tusas lauri baccas in aqua coxerit, &

decocti iure locũ in quo paſcuntur aut incubãt,reſperſerit,quippe cum cæca naturarum diſcordia(antipathian nominãt)inſtincti tabani fugiunt. quòd ſi præuentæ iam ictum acceperint,ceruſam ex aqua circunliuiſſe ſatis eſt.

Africanus,ne veterina muſcis infeſtentur. Item ne vlcera ab ijs tacta vermibus ſcateant.

MVSCAE nulla afficient moleſtia,ſi tritis lauri baccis,& in oleo coctis veterinum illinatur.Solent etiam muſcæ vulnera infeſtare, quas ſummouebimus pice & oleo vel vnguine miſtis & infuſis. Quòd ſi quæ partes vlceribus præoccupatæ fuerũt,coctam picem liquidam ſuillæ adipi vulneribus ſtillari conueniet.ſed quotieſcunq; mel remedijs adhibetur,cauendum erit ne pars à muſcis infeſtetur.nam ad mellis dulcedinẽ non hæ ſolæ,ſed apes aduolant:quæ vbi vlceribus inſederunt,vermes creãt. quare purgatis ijs cõfeſtim adhibẽda ſunt linamẽta cũ pice & oleo vetereq; axungia,& extrà vulnera eodẽ medicamẽto circumillinenda.Solẽt neglecta vlcera ſcatere vermibus:qui ſi perfundãtur aqua frigida,rigore cõtacti decidunt.vel ſi hac ratione non poſſunt eximi,marrubium aut porrum conteritur,& admixto ſale imponitur.id celerrime necat dicta animalia.

Beretius muſcis fugandis.

LAVRVS cum nigro veratro trita,ſi in lacte,vel paſſo,vel hydromelite cum minimum aqua maceretur,muſcas enecabit. Si caſiam ex oleo tritã illiueris,nullam impetent animantẽ.Muſcas, ſi voles,nepetæ abiges odore. Item foliorum eius decoctũ reſperſum eaſdẽ fugat. Si,quantũ Anatolius ſentit,tibi ſit in animo muſcas in vnum cogere locum,in excauatum ſcrobem frutices rhododaphnæ tunſos conijcies, in eúmq; examina vndecunq; conuolabunt. Eædem boues,aut reliquos quadrupedes nullo afficient tedio,ſi lauri baccis ex oleo perungantur. Cæterum muſcæ prorſus mutis nõ inſidebunt animantibus,quæ leonino pingui ſunt delibutæ. Porrò veratrũ quod in lacte vel ſapa cum auripigmento maduit, imbre reſperſo muſcas abolet. Si quidpiam alumine cunilaq; linatur trita, muſcæ nunquã adſilient. Africanus eſt author,ſi platani frõdes adpẽdantur, veſpertiliones equilia non ingredi,exanimariq; comarum hederæ ſuffitu.

Democritus infeſtis culicibus propellendis.

CVLICES necant equinæ ſetæ foribus aut medijs domibus alligatæ,neq; prorſus eas inibi ſuffixæ ſinunt ingredi.calaminthæ aut gith crematorũ nidore fugãtur.Si ſpõgia aceto acri imbuta prope caput aut pedes adpendatur,animantẽ non attingent. Abiguntur macerata ruta,& domicilijs reſperſa,aut conyza decocta.Et feruefacti iure domibus

irrorato aut galbani,aut sulfuris,aut cumini suffitu. Si dormituro canabis florentem surculum obieceris,ab inuolatu arcebuntur. Non in quoduis animal irruent eæ volucres bestiolæ,quod manna cum aceto & oleo perungatur. Cæterum horrent in primis culices accrementum aceti,& cunilæ nidorem. Bubulum stercus suffitum,aut parietibus sublitũ culices persequitur. Item inulæ radix adiecto buccinorum crematorum cinere, si vestes aut stragula suffumigentur. spõgia aceto imbuta,cum domorum laquearibus, aut cubiculorum cameris adpẽditur,ad se cõuolantia inibi culicum agmina contrahet. Nullo lacessent ictu,si canabis frutices lecticis substernantur.

Rutam aqua maceratam,vel conyzam coctam mandris resperges,vt hinc culices amoliaris. Bdellium suffitu culices propellit.

Didymus cimicibus abolendis.

PICE liquida,& syluestris cucumeris succo cubilibus insperso cimices necantur. Item scylla particulatim dissecta,tritaque in aceto,& spõgia hoc liquore imbuta detersis. Itidem medicæ mali frondes cum oleo decoctæ,vt hanc pestem arceant,lecticarum coagmentis illinũtur. Taurino aut hircino felle,addito acri aceto,cubiculorum parietes imbui prodest. Hoc idem præstãt si viuum sulfur,& oleum vetus adieceris.

Cimices lectularij nõ aderunt vbi locum glutini piscium(quod ichthyocollon vocant)decocti resperseris iure. Incubãtes enecabis,si coctis olei fracibus,& bubulo felli mistis ex oleo roraueris:aut hederæ,aut capparis frondibus ex oleo litis. Nec secus parietibus delitescẽtes perimes. Præsens eis moliũtur exitium,cum herbæ pedicularis acetabulum,scyllæ in taleolas dissectæ tantundem,acris aceti ligula,teruntur vnà,& cum incaluerint igni,linuntur. Aliqui cedrini liquoris portionem adijciunt,& quadrãtalem passi modum: vitulini,vel caprini fellis, quantũ volæ sinu capi potest,& tantundem passi cum aceto. Florentinus memoriæ prodidit hirudines & cimices mutuo halituum eiaculatu confici. illas,cum conceptum cimicis nidorem ad eas fistula detulerit: hos,cum graue fumi virus hirudinibus emissum insederit,ambitu velaminibus stipato, ne vapor euanescat in auras. Scolopendra siccata suo odore eundem præbet effectum. ad idem pollent hederæ folia cum hirudinibus decem trita. Democritus asserit cimices nec situ cubilium,nec aspergine creari,si leporis aut cerui pedes à tergo circum lecti fulcra pendeant. Si quis inter peregrinandum vas aquæ frigidæ plenũ lecticæ subijciat,dormientem non attingent. Lupini madentis imber,quo pleriq; omnes vtuntur,exanimat quos attigerit. is tamen nõ prohibet conspersus, quin paulopost rediuiui conualescant.

Pamphilus pulicosis animantibus,& domicilijs.

PVLICOSAE pecudi remedia sunt. Sume cyminum tritũ pari pondere cum veratro,aquaq; mistum,& illitum,seu cucumeris anguinei succum. vel si hæc nõ adsunt,vetus amurca per totũ corpus infusa. Si in effossum domi scrobiculum rhododaphnæ surculos inieceris, pulices vndiquaq; ad eum conuenient. tum absinthium,vel syluestris cucumeris radix aqua marina macerata rore cõsperso hos enecabit. eisdem aquæ in qua gith maduerit,respersus necem adfert. Cum hæc pestis infestabit, conyzæ feruẽs decoctum perfudisse satis est. Item sinapis semen cum rhododaphne (cui nerio quoq; nomen est) igni calescit,& locis quæ pulicibus scatent,inspergitur. In perniciem agũtur,si cribro viciario viuã calcẽ per locũ cernas. sed solũ prius est euerrẽdum. Pestis hæc itidem fracibus olei maceratis aboletur,si pauimẽta hac madeãt vligine. Si cuminũ syluestre adiecto cucumeris anguinei semine in aqua tritum perfundatur,crepantes dissiliũt. Itidem præstatur absinthio, aut radice cucumis agrestis marina macerata, aut chameleæ radicibus, aut populneis frondibus tusis,& aqua suffusis, aut tribulo in aqua decocto. Pulices acor muriæ necat. Item marina respersa. Si positũ in medio domus labellũ ferreo pugione circunscribatur,reliquaq; pars extra ductũ orbiculũ liquore respergatur in quo pedicularis herba, aut tusa lauri folia maduerint,aut muria in aqua maris cocta omnes in labellum consilient. Si in spurcũ scrobẽ caprinus sanguis defundatur, pulices omnes ad se cõtrahet. sic à vestimẽtis,& tapetibus villosis,quibus immersi latitant, enecabuntur. Summouẽtur ijdem,si in vrna vel cado antedicta reponantur.

Apsyrtus ijs quos serpentes momorderunt.

APSYRTVS Iulio Saturnio Decurioni salutẽ. Petis quænã signa viperarũ ictus sequãtur. Hæc vtiq; sunt. corpus horrore cõcutitur,oculi tumẽt,ore & dentibus infrẽdet equus. interdũ pili à caproñis iuba & muscario defluunt,papulæ etiã quædã corpore toto prorũpunt,quæ graue virus olent. Succurritur hac sorbitione. piperis cãdidi aut nigri grana triginta cum vino detrita per os infundũtur,aut thymũ ex vino tunsum, aut rosaceum cum mero,aut ruta cum vino trita,creticũmq; seseli quod tordilion vocant,ex vino vel artemisia. sed pecus in periculum venit.

HIEROCLES.

MVLTI sermonem quem de demorsis à vipera scorpionibus, phalangijs,aut araneo mure habuerunt,simul promiscue confuderunt: nos autem cum distinctionem quandam desiderent, de ijs sigillatim disseremus. Cum ergo vipera morsum impressit, horror totũ corpus percurrit, intumescũt oculi, dentibus iumentũ infremit, pili iuba delabũtur,equum papulis quibusdam fœdis vulnus obsidet. Hæc

ratio curãdi sequenda est. Triginta cãdidi piperis grana cum vino tusa,per os demittũtur,aut thymũ ex vino,aut artemisia cocta cum vino. Nonnulli plagam prius incidentes adurendam consulunt,postea medicamentum infundunt. Vulnus abstergere vrina oportet,& vnctione molli nutrire.

Pelagonius ad ictus serpentis,muris aranei,& phalangiorum.

SI SERPENS aut araneus mus morsum intulit,aut phalangium ictu sæuijt,terra è formicarũ latibulis petita prodest,si cum vino infundatur,eaq; vulnera defricẽtur. Si in itinere cõtingat equum virulentũ vulnus accipere,vbi accõmodata remedia non licet offendere,piperis albi grana triginta cum vini veteris sextario per corniculum faucibus inseres,vel thymum hęrbam tritam ex vino pręebis. Fertur cõtra ictus omne genus animaliũ quæ noxium virus eiaculantur,auxilio esse radix hastulæ regiæ cum vino vetere trita,& indita vulneri. Idem pręstãt dissecti hirundinum pulli,& plagæ admoti. Hirundinis nidum cum vino vetere tritum locis quæ dentium iniuriam senserunt,imponi prodest. Morsibus phalangiorum aut muris aranei tusa malua tritaq; imponitur.

Apsyrtus ictis à scorpione.

ICTOS à scorpione sequitur crurum contractio,claudicatus, fastidia cibi,saniei viridis è naribus profusio,spirandi difficultas, & ægra suscitatio. Curantur non aliter quàm demorsi à serpentibus,vt antea proposuimus.

HIEROCLES.

Si scorpius ictum adegit,equi sustrahunt pedes,& claudicant,atque cibum auersantur. virens sanies è naribus profluit,spirandiq; difficultate vexantur. Eandem quam à serpente percussi curationem desiderant.

Anatolius ad ictum scorpionis & serpentum.

SI SCORPIVS ictum attulit,aut serpens aliqua momordit,læsa pars suillo fimo linitur,aut solano tuso,vel marina lactuca, quam Græci tithymalum vocant,aut apollinari hęrba,aut lini semine,aut torrefacto alumine,aut spuma nitri,aut fossili sale. singula hæc illita præsenti sunt auxilio.

Eumelus ad omnes serpentium ictus.

VLNERA quæ per serpentium ictus inferuntur,arundine compungas,aut eiusdem deustæ cinerem infrices. Artemisiam cum chamæmelo trito addito vino des potãdam. Venena depellit radix hęrbæ quam vocãt personatã,trita,& cum vino data. quaterni ficulnæ

radicis ſcrupuli,cum vini tepentis ſextario per nares ingeruntur,creta cum oleo,aceto,& laſere,aut pullorũ hirundinis vẽter,aut nidus eorundẽ intritus vulneri ſuperponitur. Crematarũ arũdinũ cinis vino reſolutus potui datur.

Apſyrtus de phalangiorum venenis.

PHALANGIORVM genus latitans in fœno ſubinde non aliter quàm araneus parit. quorũ progeniem ſi pecus improuide deuorarit,in diſcrimen adfertur,ſæpeq́; ſibi vorax mortem hoc eſu conſciſcit. Remedio eſt vinũ infuſum cum pipere,vel thymum cum vino, aut cerui coagulum ex eodem. Si phalangium nocuit,ijs notis deprehenditur. Intabeſcit corpus. Papulæ quædam proſiliunt furunculis non diſſimiles. Vrina fertur araneas quaſdam oſtendens. Cibum faſtidit,aut exiguũ admodum capit. Præſens eſt remedium in omnibus ſerpentium ictibus, læſum locum qua punctionis ſenſus repræſentatur,inurere.

HIEROCLES.

PHALANGIORVM progenies araneorum more in fœni faſcibus ſuos edunt partus. Si ergo proles per imprudẽtiam deuoretur,vel phalangiũ morſus infixit,nõ exiguam perniciẽ molitur. Cognoſces autem virus irrepſiſſe,cum corpus inflammatur,eruptioneſque papularum à furunculis non abhorrẽtes prodierunt,ſi vrinæ telas araneorũ quaſdam repræſentãt,ſi cibi faſtidium torquet,aut parum pabuli ſumitur. Subueniendum itaque infuſo pipere cum vino aut thymo vel ariſtolochia craſſiore,item cerui coagulo. Probãt aliqui,locum qui dentiũ iniuriã ſenſit, circuncidi,deinde vulnus ignẽ experiri,poſtremo infuſionibus vti. Si phalangium morſus impreſſit, piperis, hęrbæ pedicularis, ſingulorum vncia, pyrethri ſeſcuncia,leuiſſime teruntur,& faucibus inſeruntur.

Hierocles de iumentis à phalangio aut vipera demorſis.

SI IVMENTVM phalangium deuorauit,aut morſu vulnus intulit,genitalia tument,vrinaq́; araneoſum quid videtur referre. Quinetiam totũ ſudore digeritur. Curãdi ratio hæc eſt. Si vulnus fecit,id circũcidendum,quò virus ex eo deſtillet: dein adurẽdum. Sin deuorarit,ijs remedijs pugnãdum,quæ etiam valebunt ſi phalangium mordicus inuaſit. Ariſtolochia cum vino trita infunditur,itidem ſylueſtris apij ſemẽ. ſi non extat,in eius locum ſatiui ſemen ſubſtituatur. Baccæ lauri tritæ in duabus heminis vini affuſo roſaceo per os demittuntur. Calido diuerſetur equili,deinde in balneum deſcendat,& calida perfundatur aqua. Cremor ptiſanæ pro cibo cedat,aut teneræ lauri frõdes pabulo ſint. Fœnum optimũ miniſtretur,calida detur potanda,quoad dolor ſe remiſerit. qui poſtquam

conquieuit, tum ambulationibus cõmittatur: vulnus vti dictum est adurendum, medicamen infundendum, donec ad sanitatem peruenerit. *Si quem vipera percussit, eius morsus suppurationem molitur, exsaniat vulnus, eoq́; pus atrum exit, ac inde virus manat. Si muliebrem sexum pecus referat, sic ei subuenitur.* vulnus mordicus factum scalpello rescinditur, postmodum debet aduri, & ea quæ in phalangijs proposuimus, infundi. Rupta suppuratio detergetur, vnctioneq́; molli nutrietur.

Hippocrates ad ictus serpentis & viperæ.

SERPENS & vipera sæpe cum equus improuide supercubuit, lacessita onere morsum imprimit. Venenũ serpentis abigitur si pars icta bubulo stercore linatur, aut solano tunso, aut marina lactuca, quam vocãt tithymalon, aut apollinaris semine, aut alumine, vel spuma nitri, vel fricto sale. Quinetiam si vnum ex ijs cum aqua linteo colata faucibus infundatur, remedio erit. Et vt summatim dicatur, quæcunq́; hominibus opẽ ferũt, eadẽ maxima ex parte pecudibus salutaria sunt. Priuatim tamen equis, mulis, & asinis missio sanguinis opitulatur. Venena viperæ depellit super scarificationem ferro factã hęrba quam vocãt personatã, trita, & cum sale imposita. itẽ trifoliũ, quod in fragrosis inuenitur locis, odoris grauis, neq́; absimilis bitumini, idcirco Græci eã asphaltion appellãt, ad eosdẽ effectus vsurpatur, huiusq́; hęrbæ succus vino mistus inditur faucibus, atq́; ipsa folia cũ sale trita malagmatis more, scarificationi intẽduntur. vel si hãc hęrbã viridem tẽpus anni neget, semina eius leuigata radicésq́; cum vino bibuntur, vel ex aqua mulsa scarificationi superimponuntur.

Buprestí & phalangio.

SI BVPRESTIM aut phalangium esitarit equus cum fœno, venter incẽditur, cibi fastidiũ vrget, ac totus hoc pabulo distẽditur, itẽ crebrius alui recremẽta ferũtur, paulatimq́; spiritũ elidit. Cui sic succurritur. illigatũ caput reflectitur: venæ quę supra nares tẽdũt, rescidũtur, quò sanguis extra per os ꝓfluat: brassica cocta cũ garo & oleo datur vorãda.

Hierocles de serpentum morsu

SI EQVO serpẽs dentes adegit, primũ sanguis mittẽdus est, milio & tritico die bis linendum, hoc triduo faciendum. *Si vipera* morsu sæuierit, ictus tumorẽ corpore toto mouet: oculi tumẽt, & cruore suffundũtur: cõuersio sedis exercet: genitale quoq́; procidit: & frigus offunditur. Itaq́; vini sextariũ faucibus ingerito, laurũ dato vorãdam, pulticulàm ve. vino & oleo baccisq́; laurus coctis linito. sanguinẽ à ceruice mittito. deinde polemoniæ hęrbæ & aristolochiæ singulas semũcias adiecto vini sextario infundito. Si vipera morsum intulit, radicũ echij hęrbę & polemoniæ singulorum semũcia trita & vino cõmista per sinistrã narẽ demittitur.

Didymus serpentibus exigendis.

SERPENTES domicilijs aut cohortibus non oberrabunt, si artemisiam aut abrotonum circa macerias seueris: sed inibi delitescẽtes fugabis suffitu radicis lilij, aut cornus ceruini, aut vngulæ caprinæ. Pestis hæc tota sũmouebitur, si lachrymã papaueris, gith, galbanũ, sulfur, pyrethrum, peucedanum, & vngulas capræ tũsas & redactas in farinã adiecto acri aceto digesseris in orbiculos, qui sigillatim igni flagrãtes nidorẽ eructent. Tradunt aliqui punicæ mali termites admotos sic serpentibus aduersari, vt stibadia toros & ategias hac pestilenti lue putent vindicari.

Democritus scriptum reliquit, ibim maximam vim serpentiũ conficere, ignauásq; non posse moueri penna duntaxat alitis huius superiecta. Refert easdem emori quærna frõde contactas. item si ieiuna hominis saliua in rictũ oris inspuatur. Apuleius est author angues obtorpescere, qui semel arũdine feriãtur: sin sæpius, latebris tandẽ recipientes sese recolligere. Si tamen quis sinistra manu deprehendat caudam, haud ægrè eliciet: dextra capti renuunt extrahi. Tarantinus asseuerat serpẽtibus non afflari, qui dracunculi hęrbæ succo deliniũtur. arceri quoq; succo radicis, vel semine perlito. Sed ne solum quidem si quis ferat, ab eisdem aspirari: quinetiã ictos à serpente seruari cõtendit, qui rosæ radicem amuleti vice gestet. Florentinus prodidit serpẽtes eo loci nõ adrepere, vbi ceruinus adeps, aut betonicę radix, aut gagates gemma, aut dictamnum habeãtur. Miluinum stercus, aut aquilinum adiecto styrace suo graueolenti fumo serpẽtes exagitat. Si vipera momordit, præsens est remedium tenera fraxini cacumina terere, expressumq; succum præbere potandum ex mero, si febre vacant: ea verò correptis, ex dilutissimo vino. Itemq; tritas eiusdem arboris frondes læsæ parti superponere. Si radicem vesicariæ, quam halicacabum vocãt, admoueas, sopies aspidem. Tribulum hęrbam in aqua tritam, aut solam si cauernulis serpentum indideris, abiges.

Si salsamentarius cadus, aut salgamariũ fictile cohortibus obruatur, tota serpentium caterua suis etiam latibulis euocata eo loci se conferet: tum tui fuerit muneris tuto vas obturans extra septorum limites ignibus dicare.

Ceciliæ morsus tumorẽ suppurationémq; molitur. sed eius sanatur noxa subula ænea si locum læsum compungas, cretáq; cimolia ex aceto linas.

Diophanes abigendis scorpionibus.

SI CAPTVM scorpionem cõbusseris, reliqui omnes ab eo loco diffugient. Si quisquã radicis succo suas exactè manus illiuerit, intrepidè & citra periculum scorpiones reliquósq; serpẽtes deprehendet. Eadem radix admota scorpios confestim necat. Quinetiam & ictui scorpionis medeberis, si illatum parti vulnusculum argenteo annulo sigilles. Sandaraca cum galbano & butyro, vel adipe caprino

suffita & scorpios & serpentes omneis fugat. Cæterũ vbi quis oleo in quo scorpio tãtisper sit incoctus, dum distabescat, ictam partẽ perunxerit, omni cruciatu leuabitur. Apuleius est author, si quispiã percussus à scorpione, asinum in caudam conuersus ascendat: dolorem liberato sessore ad asinum transmeare: qui cum pedit, contractæ iam labis argumentum est. Democritus asseuerat, si ictus quispiam à scorpione, statim verbò tenus asino dixerit, me scorpius icit: non sensurum molestiã, veneficio videlicet ad quadrupedem transeunte. Stellio & scorpius sic cæca naturarum discordia pugnãt, vt vbi quisquã stellionem in oleum coniectum resoluet in tabem, eoq; oleo partem ictam oblinet, liberabitur dolore. Idem Democritus addidit, rosæ radicẽ torquis vice seu quouis modo gestatã, esse veneficij scorpionis amuletũ. Cæterum hoc sequens Plutarcho fertur acceptum. quoties coryli nucula præsepibus adfixa cohærebit, scorpius ad equilia non irrepet. Eadem si lecti pedibus colligetur, cubicula non subibit. Zoroastres asserit lactucæ semen ex vino potum, ictis à scorpione mederi. Tradit Florentinus, si in recẽtem plagam ficulneum lac instillaueris, sisti venenum, nec postmodum penitius serpere. Porrò noxã percussus non cõtrahit, cum scyllæ bulbus estur, qui tum saporem dulcem resipiet. Tarantinus est author sideritim hærbam tenentem viuos ita domare scorpiones, vt ne ab ipsis quidem vllo pacto lædi posse contendat.

Apsyrtus ad morsum muris aranei.

MVS araneus si morsum infixit, locus tumore duro cingitur, gemitus animal exprimit, sed parum interpellat. Remedio est locũ læsum aculeo compungi, brassica trita cum aceto illini, allijs item ex aceto tritis. fertur terra quæ eruitur ex orbita aceto subacta, illitu auxilio fore. Si vero ventrem ferens asina ab araneo mure feriatur, interitus periculum subest. accedit ergo febris, cibi fastidium, inediaq;. cui cyclamini cremati cinis aceto mistus efficax est. collo appẽsus ipse etiam mus araneus, sui veneficij amuletum est.

HIEROCLES.

SI MVS araneus morsum impressit, intumescit animal totum, oculiq; collachrymant, & exsaniat tumor, ac virus à ventre destillat, pabulum respuit. Locum igitur læsum subula compungas, puluereq; qui in orbitis sub vestigio rosarum inuenitur, acri aceto perfuso linas. Aliqui, quibus Tarãtinus astipulatur, tradunt allia tusa esse imponẽda, suffiendumq; cornu ceruinũ, vt huius nidore pestis hæc summoueatur. Apsyrtus vero melius esse putauit si læsa pars vratur simul atq; dentium iniuriam sensit. Stratonicus scarificandum vulnus consulit, præsertim

quod inflammatione cingitur,& sale & aceto conspergi, postero die equum per aquam dulcem in cursum concitari, cretaq; cimolia aceto subacta lini, vulnus balnearum strigmentis nutriri, sic dari sanitatem. Si quod animal à mure araneo demorsum est, triti gith acetabulum in vino odorato per nares indidisse proderit, plagamq; canino stercore lini. quod idem hominibus salutare est.

HIPPOCRATES.

ACCIDIT equum in stabulo sæpius impeti morsu. cum enim decubuit ipse, sensim ad ilia mus araneus irrepit, qui interdũ equi motu lacessitus, subiectæ parti vulnus imprimit: tumorq; ostendit iniuriã dētium. Cui ita subuenies. Triti gith acetabulum ex vino infundes: tritas allij spicas, salem, & cuminum, paribus singulorum mẽsuris vino mistis illines. aut terram orbitæ vrina subactam, aut intritum murem araneum cum sextario vini faucibus infundes. Sin murem araneum non inueneris, creta figulari perlines. apij etiam semen coctum in vino & oleo demittes, ac tumentem locum scalpello disscindes, quò virus euocetur, & vellicatũ punctim vulnus recrudescat. Si per hæc inflammatio magis excandescat, in orbem teretibus ferramentis igni flagrantibus exulcerabis, sanæ partis aliquid deprehendens. rectis quoq; ferramentis, quò sanies emanet, redulcerabis. Quod si pars ea per exulceratione intumescat, hordeum crematum tritumq; consperges. sed antea vetustam adipem inungere cõuenit. Vlcus non excitabitur, nisi prægnans mus araneus morsum attulerit.

PELAGONIVS.

MVS araneus perniciẽ quam intulit, suo corpore luit. nam animal ipsum oleo mersum necatur, & cũ imputruit, cõteritur, eoq; medicamine morsus muris aranei linitur. sic illius sanatur noxa. vel si nõ adest, tumorq; ostendit iniuriã dentiũ, cuminũ conteritur, eiq; adijcitur exiguũ picis liquidæ & axungiæ, vt lentorẽ malagmatis habeat. id impositũ perniciem cõmouet. Vel si antequã tumor discutiatur, in suppurationẽ conuertitur, optimũ est ignea lamina cutem sũmã resecare, & quicquid vitiosi est inurere, atq; ita liquida pice cum oleo linire. Solet etiã ipsum animal viuũ creta figulari circũdari. quæ cum siccata est, collo veterinorũ suspenditur. ea res innoxium pecus à morsu muris aranei præbet, & ab hac peste vindicat. Mus araneus pro sua corporis magnitudine vehemẽtes morsus infigit. qui quãto fuerit exilior, tanto celerius vulnusculũ dentibus infert. sed id facilius medicamentis expugnatur. deterrimam omniũ pestem prægnans suo dente molitur. Sed iniuriæ discrimen, tumoris moles ostẽdit. Auxilium adferre ad hunc modum oportet. trito allio cum nitro, vel si non adest, sale cumi-

noq; partem ictam defricare. Sed cum rupta iam inflammatione tumor in vulnus degenerauit, tum munde perlui debet, crematiq; hordei cinere conspergi. nec aliud quicquam est tentandum. Nanq; cæterorum auxiliorum vsu magis atque magis gliscit vulneris iniuria. dandaq; sorbitio ex anetho, triticea farina, & vini sextario constans, cui cedrini liquoris momētum fuerit adiectum.

Hierocles ad ictus pastinacæ.

Si marina pastinaca percussit equum, graue periculū adfertur. Centaurium igitur oportet admouere, ruentisq; sanguinis impetum infrenare, per os pastinacæ iecur infundere, tritum in hemina vini.

De morsis à rabioso cane.

Canis in rabiem efferatus si quēpiam momordit, caprini fimi, salsamēti veteris, ebuli, singulorum selibram, iuglandis nuces quadraginta, simul omnia conteres, & loco cui dentem impegit, admouebis.

Apsyrti de hirudinibus, Cap. LXXXVIII.

APSYRTVS Bedio Decurioni salutem. Te certiorem facere volui, quòd cum armenta ad bibendum appelluntur, maxime obseruare conuenit si quæ vadis hirudines sidunt. siquidem haustu raptæ, subtq; lingua & labijs implicitæ figuntur. quod minorem noxam infert. nam inclinantes equum, eas citra negotium eximunt. cum vero altius descenderunt, exugentes animal extenuant. si complures hæserint, maturius in mortem præcipitāt. Cum igitur ad præsepia se receperint, oleū corniculo suffundendum, cuius contactu confestim decidunt.

HIEROCLES.

HIRVDINES, cum bibendi potestas datur, in os irrepere cōsueuerunt. quas aperto ore conuenit extrahere. Si plures raptim haustæ fauces obsideant, pericula minantur. tum igitur infundere aquam & oleū opus est, easq; sic excutere. Sunt qui salem consulant infriari. Alij aristolochiæ crassioris radice in aceto quàm acerrimo trita, ita vt mellis crassitudinem referat, affuso oleo locū vbi insidunt, affricant, lingua pecudis extrorsum deprōpta. Sed cōuenit eos qui gregibus præficiūtur, pecudumq; magistros, aquis attendere, obseruantes si quæ illic hirudines delitescant, ne sub lingua labris ve bibētium equorū inuolutæ cohærescant. Quòd si in ore suffigi sentiuntur, equum inclinare necessum est, & adhærentes euellere.

Remedia ad hauſtam hirudinem. Pelagonius.

MAGNAM etiam perniciem ſæpe adfert hirudo hauſta cum aqua. ea adhærens faucibus ſanguinem ducit, & incremẽto ſuo tranſitũ cibis præcludit. Si tam difficili loco eſt, vt manu detrahi nõ poſſit, fiſtulam vel arundinem inſerito, & ita calidum oleum vino miſtum infundito. Nam eo contactu animal confeſtim decidit. Poteſt etiam per fiſtulam deuſti cimicis nidor immitti: qui vbi ſuperponitur igni, fimum eijciet. conceptum nidorem fiſtula vſq; ad hirudinem perfert, iſq; nidor depellit hærentem. Sunt qui in naribus cimices enecent. ſic enim hirudo caduca confeſtim exanimatur. quod remedium bubus cæteriſq; pecudibus prodeſſe tradunt.

Anatolius hauſtis hirudinibus.

EA SI adhæreat (magnum ſæpe periculum adfert hirudo rapta cum aqua) ficulnea frõde aut aſpero panno deturbanda eſt. Si faucibus vna vel plures implicitæ figantur, aut ſtomachũ vel inteſtinũ teneãt, animantem exugunt, & ducentes ſanguinem, ad maciẽ illico perducũt. Quibus non proſunt quæ fundũtur auxilia. ſiquidem pecus in perniciẽ agitur. Id vnum nobis præſens videtur remedium, oleum in fauces inſtillare. nam eo contactu depelluntur hirudines, & confeſtim necantur. quæ ſi ſolum adfiguntur ori, tritos in manu quinq; cimices adglutinaſſe ſatis eſt. ſic protinus decidũt. Si faucibus adhæreãt, cimices ſuperponũtur igni, vt fumũ emittant. conceptus deuſtorum nidor per corniculum vſq; ad hirudinẽ delatus depellit hærẽtem. Si tamen equus vel aliud iumentum hirudinem deuorauit, aut ad nares conſcẽdens irrepſit, ſanguis eo loco ruens manabit. tũ ſalem & oleum inſpirabis, omneſq; forfice reuelles, aut adolebis candente ferramento: dein vſtum panem minute tritum vini rorabis imbre, & vbi in cataplaſmatis lentorem coierit, illines.

Apſyrtus ſi ad præſepia gallina prorepat. Cap. LXXXIX.

SI AD præſepia gallina perrepat, nonnunquam intus parit. nam quod aluo liquidum excidit, immiſtum pabulo ſi deuorarit equus, negotium exhibet, adfertq; periculum: cuius ſignum eſt tenuis mucoſaq; ventris proluuies exit. Remedium eſt gallinaceum ſtercus candidum cum adipis drachma, additis octo polentæ ſextarijs, ex vino ſubigere, & in offas cogi, quæ dãtur vorandæ: ſed vinum auſterum nigrumq; debet eſſe. Si gallinarum ſtercus eſitauit equus, ſeminis apij cyathos quinq; cum vini ſextario & hemina mellis infundito. ſed exerceatur ambulatione, dum motus aluum cieat. Si vero quis horror accedat, piliq; ſubrigantur, bac

carum lauri modũ qui tibi faciet ſatis, ac nitri ſelibram, aceti oleiq́ꝫ ſingulos ſextarios miſcebis. calido loco, ad quem nullum frigus aſpiret, per triduum illines: vel ſylueſtris fici folia contuſa totidem diebus ex egelida præbebis.

HIEROCLES.

GALLINIS, cum in præſepibus oua ponũt, ſæpius accidit inibi fimum reddere: quod non paruum equo deuoranti periculum adfert. Ea res deprehẽditur, ſi mucoſa vẽtris proluuies effluat. Stercus itaq; quod durum figuratumq́ꝫ candicat, adipiſq́ꝫ pondus denarij, polentæ modus qui octo ſextarios impleat, ſimul in vino ſubiguntur, & in offas formantur, quæ faucibus impingantur. ſed vinum ſit nigrum, & auſterum.

Apſyrtus de ſylueſtri braſſica.

EQVIS qui ſylueſtrem braſſicam cum fœno vel reliquo cibatu depaſti ſunt, hoc ſubuenitur remedio. ſatiua braſſica tunditur, & infuſo lacte ſuccus hinc elicitur: qui extracta lingua per os ingeritur. aut aqua immiſta braſſicæ, aut fici in aqua coctæ eidem decocto miſcentur. Fertur cancros marinos detritos ſucco braſſicæ permiſtos opitulari: ſed triduo prębeãtur, donec aluo pabulũ deijciat. Sed ijs notis deprehẽditur deuoraſſe, quòd is cibus corpus infirmat, & poſteriora reſoluit, ſic vt progredi nõ poſſit, ſed nutãs cõcidit, ac rurſum excitatur, quouſq; braſſicã excreuerit.

HIEROCLES.

EST etiam grauis pernicies ſylueſtris braſſicæ: quam ſi cum fœno depaſtus eſt equus, vires carpuntur, poſteriora ſic contrahuntur, vt ne pedibus quidem niti poſſit: labatq́ꝫ corpus, donec braſſicam per aluum exegerit. Oportet itaq; ſatiuam braſſicam tunſam affuſo lacte ex vino odorato colare, & per os infundere, aut ficos coctas braſſicæ iuri adijcere, & item inſerere: aut marinos cancros detritos braſſicæ ſucco miſcere, & bis die fundere, donec aluus reddiderit.

Hierocles de aconito. Cap. XC.

SI ACONITVM, quod myophonon vocãt, mãdit equus, velut vertigine correptus concidit, corpuſq́ꝫ totũ reſoluitur. tum venã in tẽporibus ſolues, atq; ſemen apij ſylueſtris aut ſatiui ex vino fundes, aut rutã tunſam cui vetus vinũ ſit affuſum, ingeres.

Hierocles de cicuta. Cap. XCI.

SI CICVTAM equus deguſtauit, caput ſopore degrauatur, ita vt in parietes illapſus titubet. Cui ſanguis à ceruice mittẽdus, ſeſquihemina vini veteris impingenda. quod ſi ſemel & iterum factum eſt, ſanitati dabitur.

Hierocles de erucis. Cap. XCII.

SI SVPER erucas equi ſeſe volutēt, aut arbori eiſdem ſcatēti ſe ſcabant, adfricentq́, ſtatim vibices aſſurgunt. tumet cutis, & occalleſcit. item oculi cauātur. Oportet igitur aceti quàm acerrimi ſelibram cum atramenti ſutorij quadrante conterere, ijs corpus illinere. ſed cauendum eſt ne quippiam huius in oculos delabatur.

Apſyrti ad hirſutos equos remedia, Cap. XCIII.

SI CORPVS equi pilis horret, cicera candida inſtar ſemodij macerātur, additis vuarum paſſarum paribus modis: trigintaq́ diebus cum hordeo præbentur. ea nanq́ horridum villis tergus leuigant. Verū equus vberiore hordeo firmandus: eoq́ præſtabitur vt ad planitiem pili redigantur.

Hierocles ad eadem.

SI CORPVS equi pilis hirſutum riget, opus eſt cicera candida quæ ſemodium impleant, madefacta, paremq́ vuarum paſſarū mēſuram cum hordeo triginta diebus miniſtrare. ea ſubigēt pilos, & ad æquum læuorem reducēt. Cæterum cum ſanguis fuerit miſſus, eo qui defluxit, totū corpus illinamus, per triduumq́ cohærere patiamur, die tertio pectine cruor reuellatur, piliq́ coēuntes explicentur. ita depexi læuorem conciliabunt. Quidam acri muria hordeum fœnumq́ conſpergunt, eoq́ cibatu vitium diſcuti promittunt.

De pediculoſis animalibus, Cap. XCIIII.

SI SYLVESTRES pediculos necare velis, primū ſi interna hiſce ſcateāt, ſandaracæ liquorem inſtar heminarum duarum infudiſſe ſatis eſt. Si exteriora ijs pedibus obſita ſint, eiuſdē ſandaracæ quod ſatis eſſe videbitur, ex oleo linas, aut fracibus calidi olei in ſole perungas. hoc vnguine contacti pediculi decident.

Apſyrti de dentitione, Cap. XCV.

APSYRTVS Menecrati Clazomenio ſalutem. Te ſcire velim, in equis & cæteris animantibus quæ vngulas indiuiſas habēt, quod ad dentium exortus & ætatē pertinet, cognoſcendi hanc eſſe rationē. Cū pullus anniculus & ſex menſium eſt, primum dentes medios, quos ſectores appellāt, amittit, duos ſuperiores, & totidem inferiores, qui facilè principes & maiores habentur. Vbi quartum agere annum cœperit, ſemeſtri ſpatio proximos abijcit: nec multo poſt in eodem quadrimatu ſu-

periorem vnum,& inferiorem alterum vtrinq; proijcit: quo tempore caninos edit: eosq; sequutis duodecim mensibus complet. intra sextum deinde annum molares superiores cadũt. Sexto anno quos primum mutauit, exæquat. à septimo ad octauũ omnes explet æqualiter. ij maiores qui sunt, intelligi negãt posse: præterquã cum dentes sunt facti brochi, & supercilia caua, & sub ea lacunæ, ex obseruatu dicũt eum equum habere annos sedecim. Ab cõplemento viribus pollet equus annos octo, qui molli cõstitit pede: sed qui duriore nititur, decem: quoniam si vehementiore motu concitaueris, post hoc tẽpus male valebit, impatiẽs itinerum: nec par erit labori. Nam in prioribus pedibus coronæ & suffragines, quas mesocynia nominant, à malleolis dimittuntur, nec ingredi postea, nec pedibus insistere valet, seq; ipse proijcit. A primo lucis rudimento ad senium solido pede fultus, octo & viginti annos, vel vndetriginta viuit, nec facilè trigesimum implet. porrò molli pede præditus, quatuor & viginti annos degit. Sũt qui editis primis dentibus interiecto octimestri spatio secũdos proferant, & emittentes vltimos pari mora dentitionem interpellant. Cæterum tempora prima ne vllus quidem eorum qui primores amittit dentes, pertransit, neq; linquitur. Verum non omnes sors eadem manet, nec simile tẽpus obseruatur. Porrò secundi primos anticipant, vltimiq; secundos præoccupant. Exploratum habemus eos qui primorum iacturam faciunt, eodem tempore columellares, anterius vnum superiorem, & inferiorem alterum emittere: vtrinq; primores cum suis agnatis mutare. A complemento cum reliquũ trimatum agũt, dens dissilit, ruptusq; rotundatur, & in triangularẽ figuram exit: quo tempore defluxio in ora veterinorum decumbit. Habet autem equus in anteriori parte superiores octo, & totidem inferiores, cum caninis, molares in maxilla superiore senos, & inferiores totidem, & in altera inferiore nõ pauciores. Itaq; præter agnatos quadraginta dẽtes equus possidet. Asinus mulusque sex & triginta cum annexis.

De notis annorum, Pelagonius.

AETAS cognoscitur equorum, & ferè omnium qui vngulas habent solidas, atq; etiam cornutarum, quòd equus triginta mensium primum dentes medios dicitur amittere, duos superiores, & totidem inferiores. Incipientes quartum agere annum, itidem eijciũt, & totidem proximos eorum quos amiserunt: & incipiunt nasci quos vocant columellares. Quinto anno incipiente item eodem modo amittere binos, quos caninos habent: tum renascentes eis sexto anno impleri. Septimo omnes habere solent renatos, & completos. Sic igitur annorum notæ cum corpore mutantur. Nam cum bimus est & sex mensium, medij dentes superiores & inferiores cadunt. Sexto anno quos primos mutauit, exæquat.

Septimo omnes explentur æqualiter,& ex eo cauatos geritınec postea quot annorum sit,manifestó comprehendi potest. Decimo tamen anno tempore cauari incipiunt, & supercilia nonnunquam canescere,& dentes prominere. Hæc quæ ad equorum ætatem pertinent, dixisse satis habeo. Nunc sequitur curam recte si labant dentes,vel minus valent, demonstrare. Tiberius aduersus dentes defluxionibus opportunos repellens adhibebat medicamentũ,quod & hominibus quoq; prodesse pollicetur. Recipit autẽ pulegij siccati,iris illyricæ,fossitij salis torrefacti,singulorum vnciam, ossis sepiæ cremati duellam,testæ buccini combusti quadrãtem,piperis & myrrhæ singulorum scrupulum. Habetur & medicamentũ quod adstrictione sua dentẽ iam editum,ne labet,sesquiannum firmet. cõtinet turionum rubi,acerbæ gallæ,singulorum quadrantem,punici mali,scissilis aluminis,sory,æruginis, mysi,singulorum vnciam,acanthij Alexandrini quadrantem.ea teruntur,& aceto excepta superponuntur.

Apsyrtus de ratione vrendi. Cap. XCVI.

PSYRTVS Ruffo Octauio salutem. Cum medicinæ veterinariæ vsquequaq; tuum naues studium, meq; de ea parte consulueris quæ ad vrẽdi modum pertinet,morẽ tibi gerere volui, simul vt & tam peritis q̃ rudibus res habeformer explorata.Si febris equum male habet,in capite à capronis vtrinq; conuenit oblongas rudes igni candentes clau osq; in virgas conformatos admouere, secundũ iubam alterno vtiq; rudicularũ virgatorumq; clauorũ applicitu,qui ad originẽ armorũ pertineant. Nãq; si princeps rectrixq; facultas corporis inuicta superfit, nec vitio occupata cedat:animal in perniciẽ non agetur. Si scapulis obstipi colla cõnectũt, aut ceruicem rectam & immobilẽ intendunt,illos græci opisthotonicos,hos tetanicos appellantıeasdẽ vrẽdi rationes sequi oportebit. sic vitium auertetur,in contrariã sedem abstractum. Si renes negotium exhibent,iuxta clunium & vesicæ cõpagem clauis rectis aduremus,qui quatuor & viginti non debẽt excedere,ita vt eius numeri dimidiũ in spina vtrinq; triplici versu imprimatur,intercapedine quaternûm digitorũ intercedẽte.Quũ per foramina fertur humor glutinosus;id vlceris genus, quod manãtibus lacunis exasperatur,paraprisma veterinarij græca voce nominant, iuxta poplitem candenti ferramento,si recens adhuc & molle sit,exulceramus. Quòd si callum iam cõtraxit,aut in tophaceã duritiẽ coaluit,tum inibi nullus vstioni locus est:verũ talos & genua per summa vitij cancellatim vel decussatim aduremus,quòd is locus glaber sit,& neruis scateat.Cæterũ quoties factis itineribus,aut oneribus gestatis,in genua defluxio decubuerit,aut offensis patens dolere cœperit, lõgoq; temporis interuallo claudicauerit,vel labans,aut via

lubrica concidens,ossium diuortia fecerit,aut calces sarcinis onustus,aut laboribus itinerum confectus læserit,& ob dolorem nerui arteriæq; in eis intumuerint, sic vt hac ratione tali inflammationibus occupentur, vstionem inibi tẽtare oportebit. Si defluxio calces collectionibus obsidet,quas à faui similitudine melicerides, aut paraprismata,aut quòd per foramina aquosus feratur humor,hydatidas nominant,vel ad genua profusio decumbat, ignem experiri non licebit. Simili modo cõmittendum non est vt luxata in pedibus vstionem sentiant. Siquidem adfixis candentibus ferramentis supra coronam,aut vngulæ originem, obstructio modioli sequitur. quare non parum errare mihi videntur qui hoc vstionis genus moliuntur: quippe cum non alia possit vngula descendere,indeq; claudicatio cõcitetur. At vero cum tubercula prosiliunt,quæ Romano sermone falcinina nominãtur(sunt autem exeuntes membratim abscessus furunculis nõ dissimiles,& aliquãto maiores,qui ventriculum suum in pus vertentes aperiuntur,& sponte sua maturescentes erumpunt)ea vstionem nosse non expedit: cum articulariæ luis,quam malidem vocauimus,quædam emergens profusio sit,quam foras oportet euocari. Si vero hæ collectiones amburantur,necessum erit exituum spiracula,quibus illuuies euadit,in angustiam contrahi,atque cum ad alias corporis sedes,tum maximè ad articulos se conferre,inibiq; & claudicatus & tumores creare. horum tamen curatio non negligi debet, sed calida foueri,aut medicamento perlini,quam vocant liparam. Adustorum sanandi ratio hæc est. Primo quoque die pinnis tenui sale & oleo intinctis vlcerum igni factorum puluini proluuntur. Consequentibus vero diebus ad septimum vsq; puerili strigmento perfunduntur: vt quæ ex igni occalluerunt crustæ, decidant: deinde vetere vino calida diluto detergentur. Postquam elutum vlcus fuerit,vinum & oleum instillantur,erui farina inspergitur. sequentibus quotidie bis calda vtendum. farina similiter ingerenda. Si verò strigmentum defuerit,tali medicaminum mistura pugnandum. ceram,picem liquidam,salem,& oleum,vnà cõterere oportet,& pinnis hoc vnguine delibutis illinere. Eis autem quos renum dolor excruciat, nephriticos dicunt, si septimo die illitus officio crustæ non exciderint, scire licet in interaneis fractum aliquid dissiliuisse. quare superesse non possunt. aliquandiu tamen trahent supplicia vitæ. Tempus vernum & æstiuum adurendis conuenientissimum.

Theomnestus de adurentibus.

ELICERIDES fauiq; cruribus postremis nonnunquam nascuntur. Sed qui desiderent vstionem,vel etiam auersentur, nunc est dicendum. Ignem postulant qui recenter cõcepti sunt.

Si vero iam in ijs tumor occalluerit, scarificatu sanguinē elicimus. Malleolis, genibus, locisq; proxime neruos sitis parcemus, internis prorsus abstinebimus. nanq; nerui qui ignem sunt experti, claudicationem adferūt. Cæterum cum cursitationibus aut itinere genua in rugas contrahuntur, aut occursu noxio curuescunt, si dolorem tactu fateantur cum diutius claudicarint: aut cum iter faciunt, forte fortuna prolabuntur: tergorē tenus candentibus ferramentis exulceramus. Sæpe veterinorum calces vel sarcinis vel itineribus grauati, dolores concipiunt. inde consequitur, vt nerui laborent, & arteriæ tumescant magis quàm per naturam liceat, calcésque progressu temporis distenti turgeant. ea vocant animalia, quòd tumor talos ambiat, parasphyra. Hæc parcius sunt rectis ferramentis candentibus adurenda. Si defluxiones in genua vel calces irruunt, meliceridas pariunt, quas & hydatidas aliqui nominãt. hæ candens ferrum respuunt. Nec secus luxa. etenim iactura fiet vngulæ quæ fuerit ignem experta, nec decidua postmodum renascetur. reddetur hinc animal ad obeundum opus inutile. Si corpore toto collectiones erumpant similes furunculis, hæ non sunt adurendæ, quoniam malidis quædam exundans refusio fit: quæ cãdentibus medicamentis coërcita, introrsum conuertitur, animaliq; negotium facessit. Postremo quæ articulis insident vlcera glutinoso humore manantia, vstionem aspernantur. Veruntamen crustæ quas adurentia crearunt, calida foueantur dum emollescant, & lipara linantur. Adusta primo die pennis sale minutim trito & oleo imbutis inducantur. Sequutis diebus medicamēto illini debent, quod constat cera, liquida pice, suilla adipe, sale & oleo, ita temperatis, vt strigmēti crassitudinem referant. vbi post dies septem exciderunt crustæ, calido oleo aqua diluto bis die perfundantur. Erui farina infrietur, postridie calida bis eluantur. Quin & medicamento quod adipe coactum est, vti ante retulimus vtendum. Qui ob renū dolorem in coxarum vertibulo vel clunibus vstionem senserunt, si non infra septimum diem crustas excusserint, eos haberi deploratos, ægreq; seruari posse certum est, quòd interaneorum aliquid ruptum dehiscat, aut renes ipsi conuellantur. Medicamentum temperatur quod inductum parti comburendi facultatem sortitur. Gleba calcis viuæ & fecis vini crematæ par modus, lixiuio iuncis aut fabarum scapis aut oliuarum ossibus facto subiguntur: sed eo recenti vtendum est. Hoc idem præstat capparis recens trita si superponatur. Telephij folia trita & ficulneo lacte & aceto rigata linuntur. Quinetiam calcis viuæ denarij pondus, spumæ nitri quadrans, fecis aceti crematæ quod sicilicum pendit, coquuntur in acri lixiuio, & cum vsus postulat adhibentur. Cæterum cum in artubus alijs' ve locis tumores aut duritiæ, melicerides' ve, ictu, vel sponte, vel alia quauis causa concitantur, ea erit curandi ratio. Bituminis pondo sta-

terum octo,quod est trientale pondus,resinæ,picis aridæ,singulorum pondo staterum quatuor,hoc est sextantale,ceræ pondo staterũ sex,hoc est quadrantale,galbani,calcis, singulorum pondo stateris vnius,id est semunciæ: omnia simul inferuescunt vsque dum possit manus tolerare, & ita linuntur. Aliud vrens habetur medicamentum,quod etiam neruorum labores lassitudinésque reficit. Galbani,styracis,bdellij,pollinis thuris,picis brutiæ, bituminis,pares singulorum portiones assumuntur,siccáque trita liquidis commiscentur. Aliqui auripigmenti vnciam,viuæ calcis semunciam,sigillatim terunt,& commista linunt. Aliud ad idem præstandum efficax. Resina colophoniaca,bitumen iudaicum,sulfur viuum,pix noua ceráque ponderibus æquis cum hircino adipe decoquuntur. Est & aliud quod non parum vlceribus opitulatur. atramenti sutorij siciliquus, scissilis aluminis, æruginis rasæ, singulorum semuncia, simul tunduntur,& quàm acerrimo aceto albo detrita,æneo vase concoquuntur,dum semel efferbuerint: deinde reteruntur, adiectáque myrrhæ drachma reconduntur ad vsum. medicamentum hoc ex aceto linitur. Est & quod non dissimilem vrendi facultatem possidet. Recipit autem propolis sextantem, galbani vnciam,resinæ libram,bituminis, bdellij, singulorum quadrantem,picis brutiæ,ammoniaci, singulas libras.

Coxarijs & neruorum doloribus adurentia.

ADVERSVS COXENDICVM cruciatus vtendum diebus octo illitionibus: & si necessitas vrgeat,sanguis erit mittẽdus. Deinde remedium id adhibendum quod habet euphorbij, salis communis,singulorum trientem, picis liquidæ sextulam.ea simul incoquuntur. Aliud adurens medicamentum,quod ad Apsyrtum authorem refertur,coxarijs perquam vtile. Galbani, lachrymæ panacis, medullæ ceruinæ, terebinthinæ, ammoniaci,bdellij, propolis, crocomagmatis,aceti,picis tam aridæ quàm liquidæ,bituminis iudaici,olei cyprini, spumæ resinæ quam vocant apophysema, quasi dixeris bullantem eius spiritum, taurini adipis,ceræ,singulorum binæ libræ miscentur. Aliud ad hoc efficax habetur. Chalcitis,axungiæ ouillæ,ceræ,singulorum libra vna, mellis,aloæ,rosarum,singulorum selibra,aceti sextarius vnus,simul temperantur. Pollet aduersus neruorum labores quod capit styracis duapondo,galbani,bdellij, propolis colophoniacæ, œsypi, ammoniaci thymiamatis, picis aridæ, baccarum lauri,singulas libras,bituminis,aceti,singulas selibras. Auxilio est & compositum medicamen adurens,quod habet ceræ libras quinque,

propolis atticæ,ammoniaci,ſingulorum libras quatuor,galbani librã vnã, picis brutiæ libras decem,ebiſci dupondium,reſinæ pini, reſinæ aridæ,ſingulorum libras quatuor,ſtyracis libras duas,bdellij libras quatuor,medullæ cerui libram,adipis taurini ſelibram,lachrymæ papaueris ſextãtem,ſulfuris viui libras duodecim,mellis heminas duas,vini veteris ſextarios duos,chamæmeli triti vnciam.hæc ſimul teruntur,vt in vnitatem coẽant,dein æneo vaſe medicamentũ reconditur. Prodeſt aduerſus recentia vlcera Hierodis vnguentũ vim vrendi præbens.Recipit autẽ reſinæ nauibus deraſæ,item & aridæ,bituminis iudaici,picis,ceræ,viſci,ſingulorũ librã,ammoniaci ſelibrã, thuris trientem,galbani,ſucci panacis,ſingulorum ſextantẽ.vbi quæ liquari queũt,reſoluta fuerint, panacis ſuccus antea tritus in trullam demittetur,& reliqua ſimul rude verſabuntur antẽ quàm linantur.quòd ſi medicamẽtum iam duratũ coijt,axungiæ veteris reſolutæ,& ammoniaci quod ſatis fuerit, admiſcebitur. Si viſcũ medicamẽto detrahatur,longe magis valebit.Quòd ſi poſtquam vſtionem attulerit,non reſoluitur,picis nauibus eraſæ ſelibra adijcienda erit,poſtea medicamen illinendum. Sin nõ inueniatur deraſa nauibus reſina,lanuginis vetuſtæ,quam anthelen vocant,triens adijcietur.vnguentum hoc adurendi vim optimam repræſentat.Amburitur etiam pars vnguine delibuta ſequenti,quod continet bituminis iudaici,fiſſi aluminis, ſingulorum ſelibram,axungiæ veteris libram,argenti ſpumæ quadrantem, galbani,lachrymæ panacis,ſingulorum vnciam,aceti ſcyllini ſextarium,olei heminam:quæ ſimul miſcentur dum in vnũ corpus coaleſcant.Medicamen quod Pelagonio authori nuncupatur,capit argẽti ſpumæ librã,ammoniaci quadrantem,ſquamæ cypriæ,reſinæ arefactæ,cæruſæ,ſingulorum ſelibram, ceræ libram,æris cremati quadrantẽ,olei ſextarium vnum. Eſt & aliud vrẽs medicamẽtum quod armis peculiariter & coxendicibus auxiliatur.galbani ſelibra,ammoniaci,bituminis,ſingulorũ triẽs,picis brutiæ ſcrupula quinq;, abſinthij ſextans,bdellij,ſeminis papaueris,propolis,farinæ thuris,baccarũ lauri,reſinæ colophoniacæ,ſingulorum ſextãs,dictamni,reſinæ gaſtricæ,ſinguli quincunces,ceræ duapondo,omnia promiſcue ſubiguntur,vt in vnum coẽant. Eſt & aliud nõ inefficax quod habet ceræ,bituminis,reſinæ terebinthinæ,ſingulorum pondo libram,ammoniaci põdo ſelibram,bdellij,œſypi, ſingulorum pondo vnciam,galbani,ſtyracis,ſingulorum pondo quadrantẽ, mannæ thuris pondo vnciam,ſciſſilis aluminis pondo quadrantem, aceti pondo trientem,olei iuglandibus expreſſi,quod caryinon nominãt,olei veteris,nitri,ſingulorum pondo vnciam, piperis,viſci,propolis, ſingulorum pondo dextantem,petroſelini pondo vnciam. Confert & idem officij medicamentum quod cõſtat ceræ libra,ſiccatæ reſinæ ſelibra,ammoniaci triẽte,

pineæ nucis quadrante, bdellij vncia, bituminis iudaici vncijs ſenis, vini cyathis tribus. Nec parum auxilij adfert ijs quæ poſtulant aduſtionem, medicamentum quod ſequitur, aceti ſcyllini, aridæ reſinæ, ſingulorũ ſextarius, ſinopidis ſextans, pollinis farinæ ſextarij italici dimidium, acetum ex pice concaleſcit, & vbi abunde pix efferbuerit, reliqua adijciuntur, & inclinato calore linũtur, deinde tuſa cannabis in ellychnia turundas ve digeritur, quæ ſuperponantur, locuſq; faſcijs vincitur. Alia adurentis medicamenti ratio: Beta in aqua diſcoquitur, ſuccus decocti cum nitro & hemina olei miſcetur, vt adurendi facultatem ſibi vendicet.

Apſyrtus quomodo veterina conueniat farragine recreari.

APSYRTVS Orioni Marcello ſalutem. Literis quas ad me dediſti, rogas quanã ratione equis oporteat farraginẽ miniſtrari. Eſt autem id genus pabuli ſeges viridis diſſecta antequam gerat ſiliquas. Ea equi & iumenta verno tẽpore purgantur, ac ſaginantur: quippe cum ſit maximè neceſſaria, primaq; equino pecori curatio. Vbi equum priuatim locauerimus, farraginem dabimus, nec patiemur alium vllum cibum deguſtare. maximè probatur triticea. ſin deſit, hordeacea farrago præbenda eſt. eadem diebus quinq; danda, inde iam diebus decẽ alijs obijciẽda. Longe melius cedet ſi iuxta mare ſata farrago fuerit. qua cõditione ſi non poſſit inueniri, ea quæ pręſens apud nos erit, vtemur. in dies ſextarium vnum hordei priori modo adieciſſe ſatis eſt, quoad ventum erit ad conſtitutum modum: in quo morabimur, viride fœnũ, quãdiu ſuppetit, ſine intermiſſione dantes. A primis quinq; diebus equum ad aquas prodigemus, totúmque ſic vndis proluemus, vt natandi detur poteſtas. dein omni deſtricta cutis illuuie, oleũ & vinum oportet inſpirare, & manibus preſſis terga ſecundo pilo ſubigere, dum inſidens humor prorſus abſtergeatur. reliquis diebus, vt paulo ante ſcripſimus, hordeũ vnà cum farragine dandum erit. Quòd ſi per calamitatẽ fuerit farraginis penũria maior, quàm vt decẽ diebus poſſit offerri, decẽ illis diebus quinq; tãtum dediſſe ſatis erit. dies tamen qui menſem finiunt, huic negotio deſtinabimus, ita vt quinq; dies illos ad triceſimũ vſq; diem ſupputemus, & à calendis reliquos hordearij pabuli dies auſpicemur, id obijcientes ad decimũ vſq; inchoati menſis. Veruntamen antequã farraginem præbeamus, ſanguinem mitti neceſſum eſt, ſectis in pectore venis, ſauciatiſq; palati toris, vt qui præfuerat ſanguis vnà cum ſanie, à ſolidis ſuffundatur, nouúſque inanitas impleat venas, & in palatum feratur. hac ratione viuendi firmatus equus, non facilè aduerſis valetudinibus patebit, & obeundis par erit laboribus. Cæterum equo qui viridi paſcitur hęrba, ſalem præberi perquam vtile fuerit, ne os manãtibus vlcuſculis, quæ veterinarij ſigriaſes, non-

nulli aphthas vocāt,obsideatur. Non est cōmittendum vt equus qui malide iam implicatur,sub dio pascat. nam facilè lues hæc tergus subtercurrit,& scabiem creat,ex qua flagrante solis æstu furor vel insania cōcipitur. Oportet ergo clausum intra tecta cōtinere,& ita cibum obijci. Porrò longe optimum antè fuerit alui deiectionem moliri dato cucumere & nitro,quàm viridi segete genus equinum exhilaretur.

Hierocles de farragine.

INCIDI equidem aliàs in probatissimũ Dioclis cōmentarium, quod de salubribus præceptis inscriptũ,cuidam regi,& vt arbitror Antigono,nũcupauit:quibus qui fuerit vsus,perpulchrè nomen ac famam aucupabitur. Operæpretiũ ergo fuerit enarrare quonā pacto verno tempore farragine,quam grastim Græci nominãt,oporteat equos roborari, obiecta viridi segetũ hęrba. Nanq; rectum pascendi genus sequuti vix erũt morbis opportuni,qui robur ac vires infirmēt. Cum viridis pabuli tempus adpetit,dabis operam vt vno die syluestri fœno vescātur:postridie in nares medicamen inspirabis,quod cocci radice,iris folio,costo & pipere componitur:cōfestimq; ad pascua diebus binis aut ternis emittas,vt rapto naribus medicamine,caput humi deflectētes omnē ei insidentem humorē excutiãt. vbi sic triduo pascitarint,in equile reducas. Syluestre fœnum quatriduo repræsentes. Quinetiam farraginem in primis triticeã: si desideretur,hordeaceam quinq; diebus ministrabis: deinde sanguinem detrahes,& cum eo qui profluxit,nitrum & acetũ additis ouis & oleo miscebis,ac totũ animal oblines,& tãtisper in sole cōtinebis,dum omnis illitio resiccetur. Farragine, vti ante diximus,maximè triticea: sin carueris,hordeacea quinq; diebus vtitor: quibus exactis stabulo educens equum lauabis,& stragulis deterges,vt omnis exhauriatur humor,& spurcitia radatur. dein vbi equili se receperit, triduo farraginē obijcies: & si fieri possit,cōplurimũ diebus quatuordecim. sed ne paucioribus quidem quàm septē,vel nouē,quò præpinguis & obesus eniteat. Porrò salē equo qui viridi pabulo recreatur,exhibere cōmodum est, quo minus manãtia oris vlcera,quas appellant aphthas,innascãtur. quapropter aliqui prodiderũt longe meliorē esse farraginē quę maritimis tractibus sata prouenerit. Quòd si malide corripiatur equus: quo tempore luem hanc experitur,sub diuo pascuæ nō credatur. Facilè enim tergus vitium subiens percurrit. quod nonnunquam cum æstus incōmodis expositũ est animal,in insaniam præcipitat. oportet itaq; farraginē intra tecta conferre,ventremq; antea purgatione solicitare dato cucumere & nitro. Hic Hierocles sui voluminis finem fecit,auxilia tamen permulta subiunxit,vt omnibus liceat nosse quibus & qualiter singula componantur.

Theomnestus de farragine & ocymo.

QVI RECTE cupit equis & mulis secundam valetudinem tueri, eorumq́ꝫ saluti prospicere, non hos quomodocunque, sed ex quadam industria farragine vel ocymo solicitare debet: quippe cum verno tempore naturalis ad hunc modum purgatio moueri consueuit. Cum tẽpus anni viride pabulum sumministrat, circiter Apriles idus sereno die cum cœlũ silet, equos & cętera id genus animalia stabulis exiges, & syluestribus hęrbosisq́ꝫ cespitibus vno die pasces. postero in nares hũc puluerem inspirabis, cuius cõponendi ratio est. Radicis cocci, piperis, pulegij, origani, singulorum vncia, foliorũ iris, costi, radicis cucumeris erratici q̃ tenuissimæ, singulorũ semuncia, omnia simul tunduntur, & cribro tenui farinario creta, per arundinem in nares inspirantur. Caput semissem horæ suspensum extollitur: insequentiq́ꝫ triduo pastioni veterinum indulgere sinitur, vt omnis pituitosus humor qui frigoribus hyemis in cerebro coierat, capitis depressu cum incumbit pascuæ, destillãs ruat. Ea res omnẽ pituitã per nares elicit, & pecudem expurgat. ita enim neq́ꝫ malides, neq́ꝫ tonsillæ, neq́ꝫ strumæ ijs animantibus enascentur. Dein in equilia relegentur. Agreste fœnum diebus quinq́ꝫ obijciatur. sexto incipias farraginem præbere. Triticeam dari cõmodius est. sin defecerit, hordeaceam. dumq́ꝫ eam quinis diebus obtuleris, tum sanguinem dimittes: collectoq́ꝫ toto qui profluxit, oleum, acetum, nitrumq́ꝫ cõmiscebis, & animal à capronis ad calcem secundum pilos illines. accurate defricãs in sole tãtisper habebis, dum prorsus ea sanies resiccata cohærescat. postea remittes in stabulum. rursum alijs quinq́ꝫ diebus farraginẽ obijcies, in quibus ne vllis quidem corpus strigilibus demulceas. sexto præsepibus emissum elues, & quàm asperrimis exterges stragulis, vt omnis humor exancletur, receptumq́ꝫ præsepio quatuordecim diebus farragine firmabis. Hoc mangonio politos, altiles, & venustos tibi vendicabis, strigosisq́ꝫ maciem lætiore sagina resarcies. Veterinis quæ viridibus pabulis aluntur, continuo salem veluti cibi condimentum opus est ministrare, vt ligneis asseribus aut tabellis impositum, cum è potu redierint, quãtum velint liberè citra necessitatem lambant. eodem os totum manu mulceatur. hoc enim affrictu salis occurritur ne vitium quod aphtham vocant, os vlceribus obsideat.

EVMELVS.

EQVVLIS post trimatũ farrago dari solet. hæc enim purgatio maximè necessaria equino pecori. Quod diebus decẽ facere oportet, nec pati alium vllum cibum degustare. ab vndecimo vsque ad quartumdecimum dandum hordeũ, quotidie adijciẽdo minutatim. Quod quarto die feceris, in eo decẽ diebus proximis manendum. Ab eo tempore mediocriter exercendum, & cum sudauerit, oleo perungendum. Si frigus

erit,in equili faciendus ignis. Ea etiam bubus cæterisq; pecudibus optime dissecta præbetur. Et si depascere sæpius voles, usq; in mēsem Maiū sufficit.

Apsyrtus oppletioni,& cruditati. Cap. XCVII.

PSYRTVS Papiæ Antiocheno veterinariæ medicinæ prudenti salutē. Oppletionis & cruditatis auxilia pleriq; literarū monumentis tradiderunt. in quo affectu sanguinē é cruribus mitti saluberrimum est. Cum animans calidam nacta sit conditionē, celeriter à distributione ciborum, cruditatem contrahit. quare, sicuti supra scriptum est, detrahere sanguinem expedit. Etenim ex hoc vitio transit equus in febrem, quæ ægré medicamentis discutitur.

THEOMNESTVS.

PPLETIO cum cruditate, vitijs acutis annumeratur. Accidit autem, cum animalia nouos fructus attigerint, qui nondum tépoϛrius ematuruerāt. Hæc nouitas pabuli nocet, cum primitiuis frugibus illecta ventres inferciant, distentó'sq; sæpenumero rumpant. Oportet itaq; parcius recentes cibos degustare, & aqua quidem prius maceratos, quó turgido humoris coitu foras euocato, tumorem deponentes in qua maduerint aqua cruditatem relinquant, citraq; periculum maneant illæsa, necnon alimentum inde sentiant. Quód si vel inuito vel hallucinante pastore pecus frugibus in aceruum cōgestis, vel per areas extructis in metas, sese satiauit: clysteribus in aluum inditis, & misso à cruribus sanguine, mederi cōueniet, quando parteis has primum cruditas consueuit intricare, earú'mq; partium tentare neruos. Quapropter cum detracto sanguine locum inanіueris, occurres, manenté'mq; membrum hoc noxam amolieris.

Quod remedium adhibetur veterino cruditate laboranti. Africani.

RVDITATIS signa sunt crebri ructus, ac ventris sonitus, fastidia cibi, neruorū intentio, hebetes oculi. Remedio erūt aquæ calidæ duo congij, & mox triginta brassicæ caules modice cocti, & ex aceto dati. Sunt qui feruefactas brassicæ cymas ex oleo terāt, & corniculo in os infundant, & vestimētis opertos cursim agāt. sed vno die abstinēdum est alio cibo. Quidam clausum intra tecta continent, ne pasci possit. tum lentisci oleastriq; cacuminum pondo quatuor, ex libra mellis, vnà trita permiscent aquæ congio, quam nocte vna sub dio habēt, atq; ita faucibus infundunt: deinde interposita hora macerati erui quatuor libras obijciunt: alia potione prohibēt. hoc per biduū fieri, dum omnis causa languoris discutiatur. Nam si neglecta cruditas est, inflatio ventris, & torminosus intestinorum

dolor insequitur, qui nec capere cibos sinit. gemitus exprimit, locoq; stare nõ patitur. sæpe decumbere, & agitare caput. caudam crebrius agere. Manifestum remedium est, exiguum cibum offerre, proximam vngulis carnem circunsecare, vt sanguis emanet. Si dolor permanet, vicinam clunibus partẽ caudæ fascia vehementer obstringere: vbi vena intumuit, sanguinem emittere: qui cum satis profluxit, inhibetur papyri ligamine. atq; ita citatũ agere, eousq; dum anhelet. Sunt qui in tribus heminis vini tres vncias pinsiti allij permisceant, & faucibus infundant. Alij salem cum cepis conterunt, & digerunt in collyria, quæ penitus impelluntur ano: postea currere cogunt. Alij vbi huiusmodi medicina non proficit, tũsum nitrum per os infundunt.

Apsyrtus de ratione castrandi. Cap. XCVIII.

APSYRTVS Eudoxo Sectori salutem. Te qui alendis equis tuã impẽdis industriã, scire perquam vtile duxi, quibus temporibus, & quonam pacto equos castrare deceat. Castrationis autem in hoc animali duo tempora seruantur, veris, & autumni. Aestate tamen quibusdam virilitatem dempsimus, nec vlla prorsus affecimus iniuria. Administrandæ castrationis ratio ita se habet. Oportet deiectum equum pedibus comprendere, exceptosq; testes stricta pelle claudi, aut duabus angustis ligneis veluti forpicibus vinctos teneri. folliculum solum, ambientémve cuticulã non latius rescindi, quàm vt per impressum vulnus exprimantur testiculi. Cum virilem partem ferro resectam detraxeris, binas vtrinq; fibulas lineas aut canabinas adhibuisse satis est. tum mediam quasi tunicã quæ interuenit duobus membris genitalibus expressam rescindito. Testiũ neruos, quos græci cremasteras ab eo appellãt, quód ex illis genitales partes dependent, qua parte testiculis adhærebant, ferramento candente resecato, admouẽs à posteriori parte, non per anteriorem. Sed maxime ferrum ignibus incandescat, vt vno: sin minus, altero detraxeris. Nanq; si plures ardẽtis ferri acies imprimantur, inflammationẽ mouebunt. Linamẽta, lanarúmve flocci, oleo & pice imbuti vulneribus indũtur, fibulæ colligantur. verũ linamenta tertio die resoluenda, vlceraq; pennis oleo & pice intinctis quotidie linenda, quousq; cicatricem ducant. Abstinendus quo die castratus fuerit, omni cibo. postero ad liberaliorem potũ sensim inuitandus, ciboq; in dies largius obiecto alendus. Horis quę nonnihil refrigerationis præstant, paululum agatur. per æstum in equili manere melius est. Hac ratione curabis eũ qui intra præsepe cõtinetur. Quod si in armentis equũ castraueris, candẽte ferramẽto, vti supra scriptum est, excides. Pice & oleo vulnus inunges, & ad pascua relegabis. Sed id tempore verno tantum gregatilibus fieri debet. Si ei qui præsepio recipitur, vulnus per inflammationem intumescat, cimo-

liam cretam ex aceto linere cõueniet. Qui vno teste prædити sunt, non oportet reliquo dempto canterios facere. Nanq; facilè iniurijs patent, & castratione periclitantur. Cum autem statim à dissectu consurgẽs equus hinnitũ ediderit, non facilè sospes euadit. Fama est eum qui secundos dentes eijcit, castratum reliquos non mutare, neq; caninos emittere grandes. Horum qui pullinam adhuc ætatem agunt, testiculi nobis vix conspici possunt. Non est tamen ignorandum castratos maxima ex parte malidis lue non implicari, neq; destillationibus quæ ad crura decumbant, facilè torqueri. addiderim, neq; strumas in ijs erumpere.

HIEROCLES.

EQVVM quonam pacto castrari oporteat, abunde nos Apsyrtus docet. Tãtum hoc loco dixisse sat est, tempus veris aut autumni adimendæ virilitati perquam idoneũ haberi. Vnico teste donatis reliquum excidi non expedit. ijs castraturæ vulnus periculũ adfert. Si amputatis testibus erigens sese confestim hinniuerit, hoc signum est de equo actum esse: nec facilè superstitem posse seruari testatur. Ferunt si castretur qui secundos emittit dentes, reliquos postmodum non demutare: nec quos caninos habebit, lõgos expromere. Asinus bimus melius quàm anniculus castratur. Ratio castrandi hæc est. testes funiculo districti vinciũtur, & per obliquam partem expressi resecantur. Verum ne inflammatio subsequatur, flagrante igni ferramento testes erunt rescindendi. Nam hoc modo sanguinis eruptione non periclitatur asinus. Verum vulnera sarmẽtitio cinere cum argenti spuma linenda sunt. Abstinendus eo die ab humore, & exiguo cibo alendus: sequenti triduo velut æger viridi pabulo oblectãdus, prohibendusq; multa potione. Placet etiam pice liquida & cinere cum exiguo oleo vlcera post triduum linire, quò celerius cicatricem ducant, nec à muscis infestentur.

De alia castrandi ratione.

SI PECVS castrare voles, mense Maio cum Aquilo ventus adspirat, fossam excauabis, & cõpedibus vinctum in eam supinum inijcies, vt non possit renitens exurgere: districtisq; vinculo testibus, & exerta acie ferri quàm celerrime pellem secabis. Cumq; testes per impressum vulnus exierint, rescindes, omnem adhibens diligentiam ne simul radices eorum sustuleris. Deinde sale vulnus implebis, ne per inflammationem intumescat. dein excitũ educes. Postridie cum sanguinem videris non exire, inculcatum salem resolues, oleo piceq; renes caput & nares pecudis rectè lines, nec patieris multum progredi, quoad sanitati restituatur. Loco calido & à perfrictionibns tuto stabuletur. vniuer-

ſum corpus vino ex thure & manna delibutum mulceatur, ſago bene cõtegatur. Si vero ſanguinem adhuc vulnus eiaculetur, ammoniaci vnciam, ſucci marrubij cyathum admiſto melle perunges.

Apſyrtus de fractis. Cap. XCIX.

PSYRTVS Damæ Laodicenſi amico ſalutem. Nolo te latere, quoties equus iter agens ſummo poſtremi pedis vngue nititur, vngulaq́ue ſentitur calida, fractum inibi non nihil ſubſidere. Oportet igitur circiter vngulã iuxta ſummum cornu pedem ſcarificare. ſic inuenies humorem ſubeſſe: quo emiſſo confeſtim incolumis euadet. Verum cum eodem in loco contigerit aliquid frangi, nec inde claudicatio fuerit excitata, quietus & reſes humor pus creabit. quod cognitu quàm facillimum fuerit, cum contenta ſanies ſatis oſtendet iniuriam. tum locum aperire conueniet. ſed in anterioribus non celeriter inuenitur. Quare ſtercus bubulũ recens ex origano in oleo & aceto feruefactum loco ſæpius inducitur: aut craſſulẽtum triticeæ farinæ poſtquam in aceto ferbuit, linitur: vel fici cum ſale tũſæ vt cataplaſmatis lentorem referant, imponuntur. Atqui vitex in aceto coctus & tritus obducitur. ſiquidem humores diſpeſcit, & ſpiracula laxans aperit, vt ad inferna pedis foramina tota vis erumpat. Cum vero ſuperius emerſerit, tum adeps & reſina ſimul liquefactæ in anfractum & inferiores pedis cauernas inſtillatur. Item malagmate quod aduerſus luxationes paratum eſt, erit pugnandum. ita maturius vngula deſcendet. Iis ad hunc modum intricatis venam ſcalpello ſoluere non oportet, quòd ob hoc erratum tubercula in marmoris ſpeciem concreta prodire conſueuerunt. Quãdo vero non in vno pede, ſed & in altero vel omnibus equus quidpiam fregit, humiq́ue procumbens nec cibum nec potum capit, ſed tanquam veterno preſſus ſomnos captat: lethargo corripitur. cui poſcæ non acris hemina per vtrãq́ue narẽ impingenda eſt: caput recenti vulpis ſanguine perlinendum. Eundem effectum caſtorium præſtare creditur. Fracta, maxime iumẽta, vectarioſq́ue mulos vel aſinos male habent quæ in tubercula palmularum imaginem exhibentia, phœnicas nominant, perquam facilè degenerant.

HIEROCLES.

I QVID fractum ſubeſſe ſentiatur, vngula feruore vitium fatebitur, animalq́ue ſummo cornu pedis quo dolet, graditur. tum hordeum incoctum ſubligatur, & affuſa hordeo calida aqua ſemel & iterum, ſed longo tempore fouetur, præſertim cum crebris fomentis fractũ digeratur. Sin minus hoc accidat, certe prorſus perducetur ad maturationẽ. farina hordeacea cocta & vino ſubacta circũducetur. columbaceum fimum

illinetur. Quod si cedés ijs ematuruerit, quonã modo fractum consueuit, aperiatur, vt quæ inibi coijt sanies, exeat. penicillus medicamento imbutus, quod atramento sutorio componitur, impresso vulneri inditur. Hoc tantisper agendum, donec ex morbo se recolligat, & suæ sanitati reddatur. Si vero medicamenti non detur occasio, ellychnium oleo & aceto maceratum super vulnus quod apertum hiat, imponitur. hoc quousq; sanescat efficacia pollebit. Quod si fractũ sursumuersus, id est qua effunditur vngula, prorũpere contingat, id quod præduris veterinorum pedibus solet euenire: in primis oleum aceto dilutum in ellychnio receptum adhibebis. Si vero quantũ fieri potest dolor leniatur: medicamine quod lacertis constat, erit vtendum. Hoc autem vnguine delibuta tota vngula succrescit, & augetur: sicq; depulsum sensim apparens diruptionis vitiũ abigitur. Ratio medicamenti hæc est: in fictile nouum terni conijciuntur olei sextarij, in quod lacertæ virides merguntur, & indito operculo tantisper coquuntur, dum in oleo crematæ contabuerint. dein ossiculis earum exemptis, triti bituminis selibra, & liquidæ picis hemina cum adipis suilli veteris libris duabus adijciuntur. hæc omnia recte coquuntur, & cũ postulat vsus, vngula perungitur. hoc quãtum maxime fieri potest vngulam durat, firmioremq; animãtis pedem præbet. Sed ne pecus interdum præfringat vngulam cum à viridi pabulo redit, palmula quæ relinquitur solibus excoquẽda, phœnicobalanum vocant, ossiculũ eximitur, cerusaq; ventris sinus completur, & inditur ori. sic sanũ & incolume reuocatur pecus. Hoc per temporum vicissitudines faciundum.

HIPPOCRATES.

SI FRACTVM extra pedem promineat, curandi ratio hæc est: vngulam scarificando circuncisam cocto in aqua hordeo linito, aut calidos furfures subactos misto pauco vetere fimo inducito. Si in cauo pedis, quã hirundinem veterinarij nominant, ossiculum apparuerit, oleo & aceto imbutum linamentum triduo inculcato, deinde cypressi folia ex aceto trita superinducito. aut myricæ folia similiter imponito. aut malicorium in aceto decoctum tritumq;, aut aridum in farinam redactum inspergito. Item atramenti sutorij & gallæ pares portiones tunsæ eundem exhibent effectum: sed prius aceto locus eluatur.

PELAGONIVS.

SI CORNV perfractum hiet, callos salis ex aceto in patentem sinum adhibebis. furfuribus calidis vnguem fouebis. post triduũ quàm profluxisse sanies desierit, alumen scissile cum sinopide & aceto permistum impones. vbi calor cõquieuerit, suilla vesica dehiscentẽ locum indues, & vbi non amplius claudicarit, resolues. ita periculo tutus eua-

det. Cæterũ cum pus fracto ſubeſſe ſentitur, vngula alte ſcarificatur, apertus ferro locus poſca fouetur, vulnus medicamento cui hygræ cognomentum eſt, nutritur: penicillus qui ſuillo adipe & ouillo maduerit, obducitur: fimũ equinum quod inaruerit, ſupra deligatur. ſic recte valebit.

ANATOLIVS.

SI FRIGORIBVS conceptis vngula rimulatim findatur, ſcalpello circuncirca leniter aperito, veteréq; lotio affectã partem foueto, deinde ſalem infriato, ſpongiaq; vel panno detergeto, poſtremo candente ferri lamina caprinum adipem aut bubulum ſeuum inſtillato. Si vngulam ſpiculum læſit, picem duram & axungiam cum ſulfure & lana ſuccida inuolutam candente ferro ſupra vulnus inurito. quod idem remedium optime facit exempta ſtirpe, ſi forte ſurculum calcauerit, aut acuta teſta clauo vel lapide vngulam pertuderit. quæ tamen ſi altius vulnerata eſt, latius circunciditur, & ita inuritur, deinde ſpartea ſolea calceatur. Quod ſi ſubeſt aliquod vlcus, cera ex oleo vetere, melle, & erui farina liquefacta imponitur, faſciaq; trito malo punico & ficis illita diligenter, ne quid ſubeat, obligatur, quouſq; poſſit pedibus inſiſtere. ſic malum tertio die ſanabitur. Cæterum cum malum non inueterauerit, & iam vulnus oppletum eſt, lilij folia, aut ſcylla cum ſale, vel ſanguinalis hærba, quam polygonon græci ap pellant, vel marrubium tuſum inditur.

Apſyrtus de furore & rabie. Cap. C.

APSYRTVS Gaio Alexandrino medico equorum ſalutem. Dediſti literas ad me percõtans quibuſnam remedijs vti conueniat aduerſus equos furore percitos, & efferatos in rabiem. Auxilium ſentient, ſi vinculo & ligamine coërcitis duo vini nigri auſteriq; ſextarij per nares infundantur: aut ſi radix erratici cucumeris cocta in duabus heminis vini addito nitro, ſaliuati more demittatur. Veratrũ nigrum ſemel in aceto feruefactum, cum corpori toto, tum maxime capiti delinendum. frictione robuſtiori vtendum. exercitationi frequentius credendi. Sanguis è cruribus mittẽdus. hordeũ ijs non eſt obijciẽdum, quouſq; iam ad ſe redierint, modeſtiores. quieto, vt quibuſdã placet, & tenebroſo loco continendi. quod ſi fecerimus, aut vehementiorem ciemus furorem, aut necem adferemus. Porrò vnum ſupereſt præpotens remedium, cum quis equum corripi ſenſerit, & ſuſtollẽs ipſum humi deiecerit, teſticulos excindere. Cõtrahi ſolet vitium feruẽtiſſimo æſtu, exuperantiq; inſolatione, aut largioris eruiliæ paſtu, vel ſanguine in cerebri membranas irrumpente, aut flaua bili in venas ſanguinis duces illapſa, vel aquatu vitioſo.

HIEROCLES.

FVRORIS & rabiei vitium equis maxime solet euenire vel ob æstus inclementiam, cum Soli diutius fuerunt obuersi, aut ob erui largioris cibatum, aut magna sanguinis vi in membranas cerebrum vestientes se conferente, aut flaua bile in venas sanguinis ministras proruente, aut cum aquarum improbitate tẽtantur. Cũ sic afficiuntur, importune hinnitus edunt, & sæuiunt morsu, atque in homines incursant. Remedio erit vinum nigellum austerum instar quatuor heminarum faucibus infusum. Verum opus est eos tutò vinculis obligari, & radicem erratici cucumeris coctam in vini sextario, permisto nitro, saliuati more demittere, vel ruta cum menta tunsa. Totum corpus nigro veratro delinatur, quod semel in aceto ferbuerit. Caput præsertim multa valenti frictione subterẽdum. cæterũ ad exercitationem crebrius perducatur. Sanguis è cruribus detrahẽdus. Hordeo pascere non expedit, donec ad se reuertatur. Tradunt eos aliqui loco tenebrosiore, & à strepitibus silente coërcendos. quod esse auxilio Apsyrtus it inficias. Maxime tamen probat, cum primum quis furoris initia senserit, deijciendum, rescindendamque virilitatẽ. ita furorẽ finiri pollicetur. Si furore corripi cœperit equus, oculos habet incauos, rectioresq; nareis: aures surrigit. si itaq; mordere quẽpiam conetur, hanc medendi rationem sequi debebis. sanguinẽ vtrisq; cruribus demittes. eodem die cibo omni equum abstinebis. postero paulum offeres. tertio cicutæ vnciam dabis in aqua commistam.

EVMELVS.

SVBINDE furor animantẽ corripere consueuit: qui his notis intelligitur. præsepia morsibus diffringit. suũ exest corpus, in se cõuertens dẽtes. homines efferatus adoritur: ac aures assidue mouet. Oculis fixis & emicantibus cernit. spumam ore demittit. is equus diligenter vinculis cohibendus. Sanguis è cruribus & vertebra trahendus, eoq; & vino corpus fricandum. venter & tempora crebro candentibus laminis punctim exulceranda. Si geminis testibus est prẽditus, castrari debet, & tenebrosiore loco conclusus tantisper detineri, dum cibum appetat: inibiq; cum paulatim deposito furore mansueuerit, hac ratione curandi erit vtendum. Cicutæ semem instar acetabuli in aquæ sextario tritum, per os infundendum. aluus ducenda. aceto feruente cum veratro nigro detrito caput inungendum. pellibus ouillis integendum. dein ruta trita caput itidem illinendum. calido contineatur equili. Quapropter si animal tanto percitum est furore, vt velut efferatus in se sæuiat, fimum humanum quàm optime tritum, in chydæo vino per corniculũ triduo faucibus infundendũ.

Hippocrates rabioso.

RABIOSVM equum hæc signa portendũt: oculi cruore suffusi procidunt. venæ solito sublimiores micant. hunc inedia cõficit, metusq; solicitat. Ratio curandi hæc est: vbi vestimento faciem obduxeris, quò minus accedẽtes intueatur, & mediam ceruicem obligaueris, latas venas soluito, & sanguinẽ profluere finito, donec animus eum deficiat. deinde resolutis colli vinculis, ruentẽ sanguinẽ sistes, & obscuro caligãtiq; stabulo continebis, quod nullo cõstrepat murmure, nullumq; cieat tumultum, quò possit cõquiescere. appetẽte vero vespera vnum aquæ congium præbebis potandum. postridie similiter subtrahens cibos & potus ad treis vsq; dies, dein ad consuetam viuendi rationem reduces.

PELAGONIVS.

EQVVS in primis obscuriore loco stabulari debet, & molliore cibo ali, taliq; medicamento saliuari: apij viridis triti quantum manu prendi potest, mellis probi triens, cardamoni triti cyathus, hæc in duobus cyathis vini albi trita faucibus impinguntur. Quod si ita morbus non abigatur, caput leniter adurendum, calfacientibus vnguentis linẽdum, quæ in opisthotonicorũ mentione retulimus. oculi quoq; collyrio perungendi. sed antea sanguis à temporibus eliciatur. deinde potio hæc præbeatur: Seminis apij, spicæ nardi, petroselini macedonici, seminũ lactucæ, papaueris, singulorum pares modos cum hydromelite miscebis, & quinq; diebus propinabis. caput lanata pelle vel oleo delibuta cõteges. Sũt qui purgatas lauri baccas in oleo detritas addito calido vino per nares infundant.

Alia curandi ratio.

OCVLI truces lumen eiaculantur, versiq; subinde nictant. venæ eorum ex candore in puniceum rutilant. maxillæ ciuntur. se ipse vel perstans, aut etiamnum reuolutãs, morsu lacessit: nec secus vt mordicus impetat, in alios proptèr astantes irruit. corpus sudore digeritur. quapropter à cruribus sanguinẽ sextariorum trium instar detrahes, nullũ obijciens cibum, ne sanguis ruat. secundum solis occasum farinam hordeaceam instar sextariorum quatuor offeres, infusis duobus aquæ tepidæ: nec vllus alius cibus dabitur. secundo die cremor eiusdẽ recentis, sin desit, aridæ quæ binos impleat pugillos, propinetur. postea modicæ credatur ambulationi, pallio contectus. intra tectum cõtineatur. largius obijciatur fœnũ, sed parcior aquæ potestas fiat. Exiguũ, & paulatim hordeum, ne in eundẽ morbum recidat, præbendum. ore demisso progrediatur equus. Quòd si ijs sanitati non reddatur, testiculi sunt rescindendi, venæq; eorum excludendæ, pice sale & oleo vulnus nutriendum, cinis inspergendus. Cæterum quotidie fomentum adhibeatur, donec conualuerit.

Apsyrtus de insititijs,& bigeneris qui debent ad iugum destinari.

APSYRTVS Apollophani amico salutem. Te equos enutrientem,& eorum cõditionis studiosum qui diuerso parentum seminio procreantur, à corporum notis nosse commodum est qui ad iuga capessenda sint habiles & idonei. Tali habitu constare debent. pectore lato,ampla similiter ceruice,naribus apertis,prominentibus armis,cruribus rectis,suffraginibus eorundem non magnis,pedibus non vacijs,sed neq; ingredientibus qui displodantur,vasto ventre,spina non incurua. talibus meritis validos,& ad obeunda munia robustos tibi comparabis.

Apsyrti de defluxionibus à capite, Cap. CI.

PSYRTVS Pasicrati Alexandrino veterinariam artẽ callenti salutem. Te rei huius gnarum esse velim,quòd cũ defluxio à capite prodit, si vel sponte vel exercitato equo excretio procedat,nihil mali pollicetur. sin minus,destillationibus reddet opportunũ,ita vt erumpente vomica purulentũ extussiet humorem, crassa candidaq; sanies virus olẽs profluet. tussi quoq; lacessitus nihil emolietur. atqui fastidio correptus vim cibi non sentit. se ipse volutans non extẽdit,nec caput succussat, vtpote quod grauitate prematur. Quin & venarum tori in eo facieq; distẽti prominent. Is sanatur exercitatione,cursuq; tollutari,sed non longo,& tam caldæ fotu, quàm capitis suffitu, baccarum lauri nidore subditis carbonibus ore & naribus hausto, frictioneq; corporis totius citra caput, ne obturata cutis spiracula nimis pateant. Oportet etiam infusis medicaminibus alui deiectionem moliri, præcipue aristolochia ex vino naribus impressa,vel nitro ex sale consimiliter indito. item alumen primæ notæ sicilici põdo ex pari sale cũ hemina vini conuenit infundere. Quòd si ijs adhibitis vomica pus non eructet,sequenti vtendum erit compositione. tauri sanguinis,si desideretur,iunioris bouis acetabula duo, thuris acetabulum vnũ, salis huius modi dimidium,singula terũtur,deinde in eodẽ vase omnia infusa quàm acerrimo aceto reteruntur,& in sole siccantur. vbi vero concreuerunt, digerũtur in pastillos, qui magnitudine iuglandem æquent. ijq; siccati reconduntur. Vnus quotidie tritus in aceto infunditur in os. verum si vires infirmentur, teretur in vino. sed antequam medicamentum præbeatur,calda multa proluere conueniet,postea ipsum suffire,& os eius adaperire. cum vero nidorẽ naribus rapuerit,occludere.

Eumelus dolori capitis.

QVVS qui capitis dolore cruciatur,hæc indicia monstrat. oculi inflammatione turgent. liquidum quid ore defertur. tum caput feruẽte aqua fouere conuenit, & molle lætamen substernere, quò

somno possit indulgere. Sanguis à supercilijs mittendus. Folia trifolij contrita potioni indenda. Si intentos habeat oculos, sanguis ceruice & caluaria detrahendus, deinde salis aqua diluti quadrans infunditur. si hoc non habeatur, vermes quos intestina terræ vocant, & vrina vetus instar sextariorum duûm per sinistram narem induntur.

Doloris capitis curatio.

CAPITIS dolorē indicāt lachrymæ quæ profluūt, aurésque flaccidæ, & caput cū ceruice aggrauata, & in terrā summissa. Curādi hæc est ratio. rescinditur vena quę sub oculo est, & os calida fouetur, ciboque abstinetur primo die. in postero autem potio ieiuno aquæ tepidæ præbetur, ac viride gramen. tum vetus fœnū vel molle stramentū substernitur, crepusculóque aqua iterū potāda datur, parúmque hordei cū vicialibus, vt exigua portione cibi ad iusta perducatur. Sunt qui castorij sextantē, baccarum lauri semissem, nitri, brutiæ, mannæ thuris, singulorū sextātem, olei veteris selibram, amararū nucū semissem contundant, ac misceāt, prælutúmque lotio collināt. Capitis pituitā elicit gari hemina per nares infusa. Cum caput equi dolore conflictatur, hoc medicamento perfunditur. cerusæ selibram aqua nocte diúque nouo fictili macerabis, & excolata aqua cerusam tātisper in pila teres, donec in tenuissima digeratur: tum mellis pōdus adijcies, quod dimidium impleat cyathum, & cum reliquis subiges. manu sumens oleum, temporibus & sedi adhibebis. cerati pondus sit sextās semuncia. id quoque medicamentum hominibus omnem lassitudinem leuat, & laborem reficit.

Destillationis notæ, & remedia.

SI AD caput sanguis cōcurrat, destillationē mouebit: quæ vel otio vel labore cōcipi solet. cuius indicia sunt. aures frigidæ subrigūtur, oculi p nares stillatim pituitā reddūt, totúmque corpus exteriori parte friget. Tum caput vestimētis fouere cōuenit, & alumine sicco suffire. triticū vino rigatū dabis edendū. Si nihil ꝓfuit, sanguinē ab ore vel ceruice mittes.

Apsyrtus dolori caluariæ.

SI DOLOR caluariam occupet, signa hæc notantur. aures iactat. ei caput degrauatur. cibum esse non potest, pabulúmque fastidit. Curandi ratio hæc est. Veratrum nigrum detritum, & incerniculo cretū, cum vino oleo & nitro teres, eóque caput nares & auriculas perunges. Sed calido vtitor medicamine. Aut laurus baccas viginti, eiúsque teneræ frondes turionésque modo qui manu prehendi possit, malicorij æqualis mensura, myrrhæ quod ternas fabas magnitudine peræquet, succi cyrenaici quod binas, ea tenuiter intrita, & in vini atri odoratíque sextarijs duobus immissa, in narem sinistram funduntur. Insuper sanguis naribus detrahēdus. Proderit quoque ptisanam bene decoctam in os dare.

Eumelus capitis dolori.

CAPITIS dolor, quem aliqui, quod caluariam male habeat, catacranion appellant, creatur cum crudum adhuc animal non idoneo tempore cibum cõcoxit. Oportet itaq; ab temporibus sanguinem mittere, quousq; languoris causa discutiatur. Vbi sanguis syncerus manabit, celerrime ruentis impetus sisti debet. fomẽta loco adhibenda. Acus palea ve tenuissima in acri aceto oleoq;, si fuerit æstas, coquitur. sin hyems, in vino & oleo. hoc iure decocti vtendum. Aut atri veratri nitriq; cum vino & oleo pari vnciatim miscentur, & vna teruntur. ijs caput oblinitur, vt noxius excoquatur humor, & noxa digeratur.

Theomnestus in dolore capitis præsagium, & remedia.

EQVVS qui capitis dolore vexatur, in terrã prorsus despicit, nec caput exerere potest, eiq; caligo semper offunditur. lachrymę oculis exciũtur. horret quod eisdem obijcitur: ideo cõniuet, & ægre cõtuetur. Cui sic mederi cõueniet: patẽte oris rictu à palato sanguis emittitur: quod nõ recta scalpelli acie, sed obtusa icitur. Eæ potiones quæ vrinæ mouẽdæ sunt, infundũtur. Quare seminis apij libra, iuris porrorũ decoctorũ quaterni sextarij, olei vino diluti sextarius italicus, miscentur, & per os instillantur. equus summisse cogatur incedere, paulisperq; cõquiescere sinatur, deinde in aqua refrigeretur, nõ secus atq; qui hordeatione torquentur. Si foria vel alui profluuiũ succedat, morbo liberatur. quin & oculos candor subinde decolorat: qui melle & fœniculi succo linãtur, & ocyssime reddẽtur sanitati.

PELAGONIVS.

CAPITIS dolorẽ ostẽdunt fluidi lachrymis oculi, flaccidę aures, ceruix in terrã summissa, visus euariãs. cui sic affecto sãguis ab ore dimittẽdus, indẽdaq; potio quæ ventrẽ subigere possit. is morbus subinde redux, & hordeationis modo certis circuitibus repetit. Sed in primis caput animãtis tali modo inaniendum est. Euphorbiũ, cẽtauriũ, farina thuris, olla fictili coquũtur diu, cũ vino in feruenti sole per nares inferuntur. Item paulũ aceti ex oleo vetere & spuma nitri auribus instillatur. Aut vermes arcuatim repẽtes, qui manus cõtactu cõtrahũtur in orbẽ (oniscos, quasi asellos vocãt: nos, q; multis innitãtur pedibus, millepedas) ex butyro & rutę manipulo in oleo cõferuescunt, & postquã intepuerint, in aurẽ dantur. Itidẽ gallinæ adeps ex nardo dimittitur in auriculam. Si vitio cerebrũ adficiatur, animal in alea vitæ est. quare dãda est opera, vt circũagatur. Indicia huiusce lãguoris hæc sunt: Oblique graditur pecus, & pedibus aberrat, atq; sic offensis patet, vt cõtinuo se lædat, suaq; cõuellat crura. Oportet igitur animal sub iugũ mitti, vt sudore & labore lãguor omnis depellatur. sed quo melius post

laborē possit circūduci,hoc vtēdum præsidio.lauri baccæ viginti,nitri libra, minutim tūduntur,viridis rutæ quantū manu potest capi,cum aceto & laurino oleo cōferuescunt:quibus caput inter aures vngitur.lanato tergore hoc vnguine delibuto caput obligatur,aut farina hordeacea resinæ cōmista superponitur. Verū hac potione saliuādum.septē fluuiatiles cācelli tūduntur, caprilli lactis sextarius,& olei cyathus adijciūtur,colatiq; linteo mūdo in os dantur. si hæc nō adsint,treis hydromelitis cyathos,& cādidi piperis obolū, croci scrypulos duos simul in vino tritos,in os indidisse satis est.Sunt qui vt detergeāt caput,mādragoræ malū in multas parteis cōcisum,in sole vel furno desiccent,& eo caput repurgent. *Si caput oppletione grauetur*,postea q̄ sanguis vel ex temporibus vel ore dimissus fuerit,cretæ portiones duæ cum vna veteris acaciæ in vino subactæ feruescunt igni,& calidæ capiti superponuntur. *Si capitis grauitas sentiatur*,copiosus per nares humor fertur.cui hac potione medeberis.sinapis mūdæ pertritæ acetabulum,cum pari mensura mellis in hemina vini quotidie octo dierum spatio dabis prælibādum. Cæterum rosa,castorium,nuces amaræ,ruta viridis,ex aceto imponuntur.

Si quis doloris sensus in capite sit.

ANIMALIBVS quæ morbis acutis torquētur,deiectionibus aluū solicitare cōuenit. siquidē nisi impēdētibus vitijs occurratur, ea iumenta vel malidis lues manet,vel suppurās vomica fatigabit: quæ difficilè cedunt remedijs. Quare oportebit hoc vitæ genus sequi. Oua duo,bacculæ piperis viginti,mellis vncia,subigūtur vnà,& per corniculū infunduntur.Sed postea caput eius in pedes inclinādum.ita semissem horæ cōtinendum,quoad prçceps sanies deuoluatur.deinde acopū,quod quia ignea vi flagret,pyroticū appellāt,imponēdū,vt morbi reliquię digerātur.Postremo merum q̄ optimū in nares inspirādū,dein pecus ambulationi credendū.

Pelagonius lethargicis.

MIHI nunciasti tuos equos grauissimo morbo cōflictari. tradis enim hos veluti veterno pressos cōcidere,& identidem in somnū & inexpugnabilē penè dormiēdi necessitatē prolabi. huius gratia cibū non capere,sed in strigosam maciē perduci. Hoc morbi genus,nisi succurritur,celeriter iugulat. Quapropter ne quādo in id equus incidat,multā obseruationē requirit.quod si morbus peruadat:eis quæ prius exposuimus remedijs erit pugnādum. Hoc vitiū medicinę professores lethargū appellauerunt.Cui & ijs quæ antè memorata sunt,& quæ modo subijciemus,subuenietur. In primis molliter stabuletur. Pauimentū equilis palea vel fœno recenti vel chordo substernatur. manibus subinde vellicetur,quò possit expergisci,ne cōtinente somno grauatus obdormiscat. Proderit quoq; sæpenumero proculcare,pedésque quatuor aceto & furfuribus calidis defricari. Potio quæ furfures triticeos capiat & salem,ex poscæ sextarijs duobus mi-

niſtretur. Artemiſiæ flos tritus cum oleo & momēto ſtillatitiæ myrrhę, quā vocāt ſtacten, per corniculū infunditur. In primis quos lethargus opprimit, abſtineātur hordeo. fabalibus ſiccis veſcātur, quæ ſextariū impleant. A vertebris ſanguis detrahatur. ſub hæc tale medicamentum infundatur, radicis ponticę quadrās, calami odorati, radicis capparis, ſinguli quincunces tūduntur, & cribro creti aquæ ſextario miſcētur. ex eo modus qui treis ligulas capiat, indatur. potio præbeatur egelida quidem, ſed exigua. Continuo ſineq́ vlla tēporis intercapedine aut humana voce aut virga vel flagello excitādus eſt. tali adhibita diligentia paulatim ſeſe recolligit, & morbus abigitur.

Apſyrtus de notis eorum qui pedibus valent, aut pedum mollitie præditi ſunt, Cap. CII.

VM ſelectas quaſdam notas indices corporis animorúmq́ in equis mihi conſtituerim, domine Galle: id quod primū & caput eſt in eius animantis cōſtitutione, indicare tibi volo, quinam bonis pedibus, qui mollibus præditi ſint, qui boni, qui praui habeātur. Equi qui albam habent vngulam, cuius cauū, quam hirundinē vocant, prælongū, ij & molles habentur, & improbi. Qui ſiccā fragilē albamq́ poſſident vngulā, & molles & peruerſi traduntur. Si cauitas ſubdita eſt, paruaq́ fuerit hirūdinis forma, ij pedibus valent, & bonis ſunt moribus. Sin prælonga ſubijcitur, mali & inutiles iudicātur. At tabellares, & longa hirūdine, & molles & praui ſunt. Quod ſi parua fuerit hirūdo, frugi exiſtimātur. Qui nigram ferūt vngulam, pedibus pollēt. Improbātur qui cādidam præmonſtrāt. Qui nigras in ea tænias habēt, pedibus & moribus pręſtāt. Qui vero rotūdā, præſertim ſi quid ſupra vnguē vngulæ occalluit, molles & praui repudiātur. At qui hirundinem adeo paruā habent, vt eſſe videātur ſine infimo diſcrimine pedis, ij & pedibus valēt, & probitate laudātur. Porrò qui varis cruribus conſtant, eaq́ introrſum flectūnt, validis fulciuntur pedibus, ſed praui notātur. Qui quadratā habēt vngulā, non altā quidem, ſed atrā, parua intus hirūdine, pedibus excellunt. Qui rotūdam & ima parte cauā pullamq́ ferūt, boni ſunt, & pedibus vigēt. Qui pedes duri, lōgi, nō etiā lati, ſed proceri, probātur. nigrā habētes vngulā & promiſſam, damnantur. Qui vacij in exteriorē partē torquētur, molles quidē, ſed nō peruerſi. Qui humili ſunt vngula retro, molles ſunt, & hirundinē proculcāt. qui pullo cernūtur cornu, ſi cādida tænia cingat, plus ingenio & pedibus valēt, q̄ quibus atrę intercurſant tęnię: ſed vngulani ſi anterius coronā promunt, pedibus laudantur, ſed indolis malæ ſunt. Qui lato ſunt cornu & teſtaceo, ſi hirūdo parua cruētaq́ ſubeſt, molles habētur. Qui leue ferūt cornu, & aſſiduis in protritionibus verſātur, ingenio & pedibus, vt antea ſcriptū eſt, pollēt. Qui cauā poſſidēt vngulā, & cornu craſſum, ſi inter ambulandū ſtrepitū moueāt, curſuræ inhabiles ſunt, nec calcariū ſentientes. à primis autē vitæ rudimētis ad perfectā vſq́ ætatē morati ſunt, &

boni,ſed ab illo flexu ſtatim euadunt peruerſi & mordaces. A coloribus deterrimi aliorum omniũ intelligũtur,qui in pedibus aut cruribus candidam notam aut lituram præmonſtrant,aut frontem albam aut roſtrum exhibẽt, præſertim ſi ſpadices quicquam harum macularum retulerint.

Apſyrti mollium pedum procuratio.

APSYRTVS Marco Mario Decurioni ſalutẽ. Literis ad me datis rogaſti quonã remedio aduerſus pedũ mollitiã opus eſſet. Difficile id vitij corrigi poteſt,ſimul ꝙ natiua cõditione ſit inſitũ, ſimul ꝙ in agendo itinere damnũ é diurno detritu maius ſit,q̃ vt per noctis quietẽ tantũ renaſci poſſit,quantũ die ſubteritur. Sic quæ facta eſt interdiu cornus iactura,noctu non reſarcitur. Vndiq; calor vngulã ambit,quæ attritu cõficitur,cõtinẽterq; in ſegmẽta ſathiſcit. Solet tamẽ mãgonizari,quó vitiũ occulatur,& venuſtior ad vſus placeat. Quare cupreſſi fruticibus in aqua coctis pedes fouẽtur,aut ſimiliter rubi coliculis. Decoctum abſinthiũ eundem prębet effectũ.acida quoq; muria perfundi prodeſt. Vngulæ per hyemẽ oleo perungẽdæ. ſub æſtatẽ axũgia foueri melius eſt. Mãgones ſuis fucis vngulæ detrimẽta mentiũtur. De ratione vrẽdi multa multi memoriæ mãdauerũt: longe tamẽ omniũ fuerit optimũ ſuccẽdere bitumen,& eius pingue facibus inſtillare. Cęterũ ſi eius qui firmo ſtabilitur pede,ſubtrita ſit vngula,ſanguis é ſuffraginibus mittẽdus,ne ſenſu inflãmationis circũrupta corona dehiſcat Improbãtur in ea ſcalpellorũ ictus impreſſi:quippe quum vngulam vitient.

Eumelus ſubtritis pedibus,& intertrigini.

SVBTRITI pedes cõmode fouentur calida,dein axungia cornua linuntur,feruentibuſq; teſtis animal cogitur inſiſtere,ſed modo qui poſſit ab eo leniter perferri. Cæterum ſpicis alliorum cum ſulfure tritis vtendum,candenteque ferro tridui ſpatio ſuccendendum. hoc idem bubus auxiliatur. Intertrigo bis in die ſubluitur aqua calida,mox decocto ac trito ſale cum adipe defricatur,dum ſaniei vis emanet.

Theomneſtus ſubtritioni.

SI PEDES itinere ſubtriuerit pecus,dein neglecta febricitarit,laborantem celeriter vitium rapit,niſi confeſtim auxilijs occurratur. Oportet itaque calida aqua in qua radix altheæ,quam aliqui ſylueſtrem appellant maluã,incocta ſit,pedes perfundere, vſq; dum mollior reddatur vngula. Poſtea vitiatũ cornu ſubradere,& quæ in profundo ſubduntur fragmenta,quó pateãt,aperire. ſparteam ſoleam,& aſperas faſcias in prõptu habere,quibus pes induatur. Sed antequã ſpartea calceetur,& ſeorſum & ſimul allia & axungia vetus redacta in lentorem cataplaſmatis,faſcijs induci debent. Si concitata inflãmatione ſuppuret pes, aut ex ſaniet,ſuffraginibus ſanguis emittatur,tepido quieſcat equili,in quo per hyemem ſuccendatur ignis. fimo ſubſternatur non admodum arido,ne

duro rerũ occurſu gradiẽs pedes offendat. At cum nulla peruaſit inflãmatio, mane diebus octo procuretur, concluſuſq; mandrę ſupra ſterquiliniũ iaceat, inibiq; potus offeratur: ne via, dum itur aquatũ, vngula deteratur: verũ ſterquilinij ſpurcitia vel ſorde nutrita ſuccreſcat. Vt incremẽtum cornu capiat, axungia vetuſta, allio, bitumine, ſulfure viuo cum pice & oleo tuſis perũges, vndiq; corollam circuncides, ductis in orbem vulnuſculis. equus ſicce ſtabuletur, vt vngula quoq; duretur. Proderit ceram, ſulfur ignem nõ expertum, reſinam, picem, & oleum, & axungiã ſubigere, vt in vnum coẽant corpus, & diligẽter linere. Aut piceã præpinguem in aſſulas diſſectã axũgia intingere, & reſupinis vnguibus inſtillare in omneis parteis quę vngulis ſunt ſubditæ. hoc triduo faciundum: quo tẽpore neq; equus in aquam pedem mittat, neq; humente loco ſtabuletur. poſt exactos ſex aut ſeptem dies hoc idem iterum eſt repetendum. Vel baccarum hederæ parteis duas, aluminis rotundi partẽ vnam vbi cõtriueris, vnguibus miſturam admouebis, quandiu erit ferendo malo: dein allium bitumenq; pertrita ſuper cornu candente ferri lamina per triduũ inures. Hoc idem bubus auxiliatur. Aut liquida pice & axungia pes calceatur, & exponitur calori: deterſoq; prius exacte cornu, tum baccæ lauri tunſæ inſperguntur, dum totũ impleatur. dein induatur pes calceo, ſed poſt triduum cornu depleatur. ſi tertio hoc tentatum fuerit, ſanitati reddetur.

Pelagonius incremento vngulæ.

VT VNGVLA capeſſat incrementum, alliorum capita tria, rutæ manualem faſciculum, aluminis tunſi ſelibram, axungiæ veteris trepõdo, fimi aſinini quantum digitis tribus capi poteſt, vnã ſubiges, vt in vnitatem coẽant. hoc quotidie vtitor. Aut fabam in aqua decoctam ex melle teres, & faſcijs inductam inuolues. ſic ſanitati dabis. Proderit quoque calido aceto cornua perfundere, deinde marrubio & ſylueſtri abſinthio cum axungia veteri miſtis infricare. Alit vngulam pelmatici miſtura, quæ recipit galbani vnciam, caſtorij ſeſcunciam, adarcę ſemunciarium pondus, ſiccæ reſinæ tantundem, reſinæ liquidæ, gallæ alexandrinæ, ſingulorũ ſextantẽ, bituminis iudaici ſemunciam, chalcitidis, picis, ſingulorum vnciã, axungiæ libram, aceti ſemiſſem, ceræ dupondium, olei ſeſquiſextarium. miſcentur omnia, vt in medicamentum cogantur.

Apſyrti de equo qui cæca occaſione prorumpit in ſudorem, Cap. CIII.

SI CONTINGAT conquieſcẽtem equum nulla vel æſtus vel caloris oblata ſuſpicione particulatim aut vniuerſim ſudore diffluere, corpuſq; vaporem vel auram expirare: ſcire licet bilem eo loci ſubductã irrepſiſſe, aut ſuffuſam membratim prodijſſe. quapropter paſſo tales ſunt infundendi.

Apſyrtus ijs qui compedibus aut vinculis colliſi vitiantur, Cap. CIIII.

SVVENIT vt ſuffragines, quas meſocynia vocāt, triſcis, pedicis, vinculiſq; quibuſdam loro vel fune diſtrictis plerunq; laceſſantur, quibus coriū procidit, ſic vt neruuli huiuſce partis aperiantur, ac nudi pateant: id quod vitæ diſcrimen adfert, pręſertim ſi in vtroq; flexu articulorum euenerit. In primis igitur opus eſt vino vel aceto aut muria ſubſtringere, dein lipara & alborum emplaſtrorum tripheris vitiatā partem alere. Cæterum ceruſæ pars vna, ammoniaci dimidia portio, myrti quod eſſe ſatis videbitur, præſenti ſunt auxilio. ammoniacum itaq; teritur in aqua, & ceruſæ permiſcetur, & baccæ myrti profunduntur.

Apſyrti ijs qui perfrictionis iniuriam ſenſerunt, Cap. CV.

EQVVM qui frigoris offenſæ patuit, cibi faſtidium vrget. quare macie conficitur. cum mandit, labia nō mouet. cum incedit, paulatim progreditur. cumq; ſurrigit caput, gemitus exprimit. deorſum flecti non poteſt, quód interiores nerui cōtenti rigeant. ſed qui ſumma facie ſpargūtur, noxa vacant. Cui ad hunc modum mederi licebit. Piperis grana triginta in vini candidi odorati hemina trita faucibus infunduntur. aut rutæ feruefactæ ius, aut ſaluiæ, aut artemiſia cum vino, aut poliophyllum inditur ori. tollutari curſu perniciq; ſed in dies volubiliore exerceatur quoad cibo videatur indulgere. Frictione permulta quę pilos ſubigat, vtēdum. ſed cum per opportunitatem licebit, incumbat paſcuæ. ſic recreabitur, & perducetur ad ſanitatem.

Hierocles aduerſum pecudis perfrictionem.

Rutam & maſtichen ex oleo exiguo & melle coctam addito pipere defundes, vt perfrictionem pecoris diſcutias.

Eumelus equorum morbis imbecillitate æſtu & frigore contractis.

PLERVNQVE iumēta morbos cōcipiunt laſſitudine & æſtu, nonnunquam & frigore, & cum ſuo tempore vrinam non fecerint, vel ſi ſudant, & á cōcitatione confeſtim biberint: vel ſi cum diu ſteterint, ſubito ad curſum extimulata ſunt. Laſſitudini quies remedio eſt, ita vt in fauces oleum vel adeps vino miſta infundantur. frigori fomenta adhibentur, caputq; & ſpina tepenti adipe vel vino liniuntur. Si vrinam nō facit, eadem ferè remedia ſunt. nam oleum feruens, vel adipi miſtum, ſuper lumbos & renes infundatur, caputq; defricetur. Perfrictionē tollit ſuillus ſanguis ex vino faucibus infuſus.

Apſyrti de ſyderatione,& comitiali morbo, Cap. CVI.

PSYRTVS Tiberio Claudio Heraclidę Clazomenio ſalutem. Te non lateat velim,quod in equis ſyderatio naſcitur,cuius indicia ſunt. Pecus ſubito concidit,& partim cum reſolutione membrorũ,partim cum diſtentione neruorum prolabitur. totum corpus micat,& quaſi vibratũ ſubſilit.interdum ex ore ſpumæ mouẽtur,ſed interpoſito tempore ad ſe redit. Id morbi genus in hominibus comitialis nominatur. Huic pabulũ obijcimus proluẽtes nitro,& potioni reſpergẽtes.Conueniet aluum ducere dato cucumere & nitro:quæ ſeptenis quibuſq; concita,iuuamentum præbebit. Ne etiam continenter repetat,fertur auxilio fore teſtudinis marinæ ſanguis,ſi inſtar trium cyathorum ex pari aceto vinoq;,permiſto cyrenaici lactis denarij pondere,naribus inſtilletur. Cæterum corpus totum illini nitro & oleo cum aceto proderit,& abunde confricari.

Apſyrti ijs qui cornua calcando proterunt, Cap. CVII.

VI SECVNDVM vnguem cornu calcant,aut ſuopte ingenio vario pede,vel ex certa cauſa diuerſis vngulis cõſtant,aut quibus ſic in poſterioribus infringũtur ſuffraginum artus,vt terram contingãt,item qui ſurſum trahunt cornua,claudicãt:& quoniam imbecillitas ilia & lumbos infirmat,curſui ferendo non ſunt.

Apſyrti defluxionibus vlcerũ,& ijs quos aper dẽte percuſſit,Cap. CVIII.

LCERIBVS quæ ſunt opportuna defluxioni, calda non oportet vti,ſed frigida,tam æſtate,quàm hyeme. Facilè inter venandum equus ab apro interno poplitis ſinu, aut interiori crure vulnus accipit.quod in vlcus defluxionibus ſcaturiens degenerat. tumor ſequitur,cui frigidam obijcere conuenit.Quod ad medendi rationem pertinet, medicamento quod atramento ſutorio conſtat, diachalcantes nominatur, illini debet. Aut canis caput exempta lingua crematur,& redactum in puluerem ſuperinducitur.

Strangulatus auxilia.

IQVANDO contingat equum pabulo diſtentum,aut cibo refertum in curſum excitari, facilè ſtrangulatus inuadit. Succurritur odorato vino candido, ſi inſtar heminæ cum nitri drachma per nares infundatur. Aut cuminum & galbanum ternûm obolorum pondere,trita cum vino propinantur,aut lauri baccę ex vino. In frigidam equus

non descendat. Calidos potus sequatur. Totum corpus ex oleo defricetur. Ad hoc vetus est præstantius.

Apsyrti si quid in inguine sit vulsum, Cap. CIX.

SI CONVVLSIONEM inguen concepit, eius sinus intumescit. equus progredi non potest. quare in equili conquiescat. calda largiore, item spongijs calido vino imbutis inguina foueantur. Caprina adipe trita, cerato, & torrefacto nitro cum aceto sedes affecta perungatur.

Apsyrti omnibus coronæ duritijs, quę tophacei calli nominātur, Cap. CX.

APSYRTVS Posthumio Daci equiti salutem. Ad me scripsisti, in anteriori pede tui equi versus interiorē vngulæ partem, qua prodit corona, durum tumorem ac magnum erupisse, eaq; occasione non parum claudicare. Cognoscito itaq; sua sponte prodijsse. Aegrius tamen anteriores hoc vitium tentat, quod poros Græcis, quasi tophaceus callus appellatur. Ratio curandi talis est. Cunilago in lentorem cataplasmatis intrita linitur. hederæ frondes simili modo paratæ superponuntur. Vitiligineus cinis ex aceto subactus itidem efficax est, atq; inter valētia remedia est. Alij cupressi frutices ex aceto tundunt, & ita vtuntur. Alij rhum adhibent. Nos hoc vti solemus auxilio. salē cum melle terimus, dum strigmenti crassitudo fiat: & callum rescindimus, illitumq; linteo medicamentum bis die deligamus. sed prius calida fouemus aqua. Hoc vitiū armenta præsertim implicat, exoriturq; prægrādis callus, qui pedem deformitate vitiet, præsertim cum nulla præbeantur remedia. nec incedere, nec alios sequi potest equus: stansq; non pascitur, sed mœret, gregem requirens. se ipse iactat, nec erigere potest. quapropter facilè despondet animum. Hos igitur palustribus, vliginosis aut riguis impasci locis non expedit, sed vertere solum, & in eum ablegare locum vbi nullus scaturit latex, sed puluerulenta, tenuis, sabulosaq; subest humus. si hinc aliò quis possit amandare, sanabit pinnis sale & melle imbutis, aut pice ex eodem sale.

Apsyrti qua ratione pecudibus armentitijs alui deiectionem moliri conueniat, Cap. CXI.

APSYRTVS Marco salutem. Te equinum pecus enutriētem certiorem facere voluimus, quòd armētis & gregibus ad hūc modum mederi solemus. tusam in tenues particulas syluestris cucumis radicē insolamus, dum flaccescens inarescat: rursumq; vt in tenuissima læuigetur, cōtundimus, adiecto tū-

si nitri pari modo: salisq́ permiscentes vorandam obijcimus. Porrò grauidis & ventrem ferentibus iumentis abstinemus: lactarijs tamen interdum damus. Siquidem qui matribus subrumantur equuli, hac ratione purgabũtur. Salem huius gratia permiscemus, vt animal hoc illectum condimento, deiectorium medicamẽ non aspernetur. Melius cedet si salis furfurosa sordes adijciatur, sic vt à decimoquinto rem auspicati, quinto quoq; die, quod est ter in eo temporis spatio, ad calendas vsq; prębeamus. Quod si fuerit ita factum, nec psora nec scabies inuadent, cæteræq́ valetudines arcebuntur.

Apsyrti de specie equorum oracula, Cap. CXII.

DE EQVORVM specie multi perpulchrè sua placita memorię mandauerunt, longe tamen optima Simo & Xenophon, viri Athenienses. Domiturã equuleorũ diligẽtius cæteris Xenophon prosequutus est. Quare tibi, qui alẽdis equis tuum impendis studium, necessarium putaui & genus eorum & nationẽ nosse. Parthi corporis magnitudine præstant, animosiq́ generosam faciem præ se ferunt, ac pedibus eximiè valẽt. Medi grãdiore præcellũt forma. Armenij Cappadocesq́ à Parthis genus ducunt, capitis tantũ grauitate cedentes. Hispani magno sunt corporis habitu, concinno & arrecto, elegãti capite, compage corporis luculenter diuidua, sed astrictis clunibus, itineribus obeundis pares & robusti, corpore nec gracili, nec ad maciẽ opportuno: cæterum ad cursuram inhabiles, in equitatione calcaribus non incitantur. Quin & ab ortu ad integrã vsq; ætatem morati & obsequẽtes, deinde improbi & mordaces euadũt. Græcanici pedibus bonis fulti sũt, vasto corpore, capite venusto, ardua antica parte statura, concinnoq́ hactenus corpore: sed clunium cõpage incommoda, nec respondente: pernices, & animosi. Verum in tota Græcia Thessalici præferũtur. Epirotici, mordaces, & peruersi. Thraces autẽ turpes, deformi specie, rigido corpore, prægrandibus armis, gibbere spina: vari, atq; ideo ingressu vacillãte, cursuq́. Cyrenaici magnitudine pollent, ilibus substrictis & paruis, ideo ad curule certamen idonei, pedum bonitate præstantes, inter equitandũ longiorę animæ ductu. Istrij pedibus valent, perquam proceri, turpes, indiuidua spina, cauaq́: sed cursu pernici. Sarmatica natio non iniucũda, suiq́ generis concinnitate prædita, ad cursurã idonea, grãdi corporis habitu, valido capite, ceruice decora. Argolici vt pedibus præstant, ita cluniũ cõmissura cedunt: venusto capite, indiuidua spina, grãdi, sed curta. Quosdam equos aëtogenes vocant, à genitiua quadam nota, quam in armis & clunibus referunt, quos Sarmatæ sibi vt probos adsciscunt, apud quos cum reliquis de pernicitate certant: quare ijs ad bellicas excursiones vtuntur. At vero qui aquilinam notam ponè ferũt contra clunem & caudam, ij ab ipsis

improbantur. Quin & obseruatum esse apud se tradunt, ne ex eis prælientur. Quippe aut equitem facilè ijs insidentem perire, aut in quippiam molestiæ incurrere. Cæterum quæcũq; sic nascuntur in veterino genere, vt notam eam habeant, quam leporinum dentem vocant, subrumari non oportet: sed nuper in lucem edita aut reijcere, aut ab armento segregare: scientes vtique huiusmodi fœturas & pullationes veluti adulterinas esse naturæ notas, & portentosas. Maximè autem gignuntur in hinnis, & bigeneris animãtibus.

Qui suffraginum articulo recta ossa continent, ij pessimo gressu nituntur, vectoremq; contundẽdo fatigant. ij, quòd ceruino pede constant, elaphopodes nominantur. At qui eisdem in locis breuia condunt ossa & humilia, ob idq; cynobatæ vocantur, ij vngulas ad internam calcium partem, seu malleos potius vocare placet, adferunt, ac pedes tractim agunt, in eisq; claudicãt. Sunt ex ijs, qui facilè vngulis aberrent. Probantur ad equitationẽ qui genibus lentis, & facilè flexibilibus constant. Quippe minus ij cæteris deerrant, nec sessori periculum adferunt, minusq; fatigati in obeundis operibus elasscunt, quàm qui duris genibus, non secus atq; si vallis & palis niterentur.

Qui vastis ilibus turgẽt, ij imbecilliores viribus, & deformiores intelligũtur, ijsq; molestè vector insidet. Omnibus præstantiores habentur qui originem armorum sublimiorem prætẽdunt. non enim modo sessoribus tuti, sed firmioribus armis stabiliti putantur. Suspicaces & meticulosos supra modum, optimum est non possidere: cum nos non fugiat plerunq; sarcinas & onera quæ subuectant, perniciosè deturbare. quod minori vitio verteretur, nisi vectorem excutientes malè sæpius afficerent. Equinum genus prospicuam præ se fert suspicionem, sic vt insidens tutò hæreat. Asininum vero pecus & bigenerum repentino rerum conspectu consternabile, nouitatisq; verens, in discrimen adfert.

Apsyrtus de exercitatione militaris equi, & domitura pulli. Cap. CXIII.

APSYRTVS Getulio Seuero salutem. Te, qui eques haberis optimus, de equulorum domitura certiorem facere volui. Res ita se habet. pullũ bimũ ex armentis accersunt, huncq; gregibus excitum domant. Optimum quotidie aut certe diebus alternis consuescere manu tractari, quò facilè sessori pareat. tum modicis ac mitibus exercitijs sensim in dies succrescẽtibus docent dimoueri, plerunq; ad trimatũ vsq;, dein validioribus excitari. sed tempori nõnihil laboris continuò succrescat, dum sextum attigerit annum: à quo tempore nec exercitationes nec ministeria diutius interpellari placet, cum liquidò constet equum ineũdis certaminibus idoneũ fore, diutiusq; posse bellicis insultibus reluctari. Pullo qui

committitur exercitationi, præſertim ineunte ætate, ſolum nō alta profunditate ſubijciatur: quippe cum facilè tibiæ radium hinc contingat abſcedere: id quod pedis articulos ac ſuffragines infirmat. quod vbi fuerit obortum, equus claudicabit. Mollipedem equum ad hoc adduci munus alienum eſt, eoq́ vehente bellum gerere. ſiquidem in ipſis congreſſibus non ſe facilè ab hoſtili concurſu euadēs explicat, quòd pedibus laboret: ſic vſuuenit, vt nec vector ſibi fuga cōſulat, nec ſuæ proſpiciat ſaluti. Eodem modo calcitroſi & in alios ſæuientes equi negotium exhibent.

De luxatione in pedibus eorum qui vngulam indiuiſam habent, item de cornus incremento, Cap. CXIIII.

SI LVXVM in articulo pedis aut corona hiet, hoc erit vtendum remedio. primum ſanguis ab articulo ſuffraginis mittendus, quem appellant meſocynium. coronā quam & cynoplon nominant, ſcalpellum experiri non oportet: vtpote cum venæ quæ feriretur, neruoſa ſubijciatur copula. deinde lineam faſciam aceto & oleo imbutam cònuenit obligare, coronam eadem perſtringere, explicitamq́ faſciā vngulæ ſubijcere, oleo & aceto perfundere, ſanum pedem ad genu deuincire. Porrò pede qui ſenſit ictū, tres horas ſines inſiſtere, reſolutiſq́ faſcijs calida perfundes aqua, & cerato confricabis, bulbiſq́ cum ſale tritis dū in cataplaſmatis lentorem redeant, illines. Hoc triduo procurabis. tum malagmate quod aduerſus luxata compoſitum eſt, pugnabis. cuius etiam ſiccati farina non modico luxis eſt auxilio. Cum vero ſupra modum ſuccreſcunt vngulæ, nihil ab eis eſt detrahendum, ſed idem obeundum munus, & aliquantiſper differendum, niſi exortus vngulæ pedis afficitur iniuria. quod cum adfuerit, incedens equus retrorſum inflectit vngulam, & in exteriorem partem diſtrahit. Optimum quoq́ fuerit vt interdum ad volutabra ducantūr, quæ ſolidas gerunt vngulas. locus tamen qui volutationis officio deſtinabitur, debet eſſe ſolidus, pulueru lētus, ęquabilis, non lapidoſus, nec aſper, ac minime ſalebroſus, quò ſeſe poſſint citra noxā ſaburrare. Improbantur læti tractus, gramiṇoſi, ſtercorati: quòd expeditum non reddant equum, nec corporis agilitate præſtantem. Porrò durum ſolum ſcabrumq́ non erit eis alienum.

Eumelus luxis.

Acidam fecem cum cineribus calidis & axungia vetere permiſtam illinens obduces, addito ouo: & cum tempus expoſtulabit, impones.

Hippocrates luxatis.

Luxationis eæ ſunt indices notæ. pes in oſſium coitu, vbi pyxidatim

cohærent,qui modiolus appellatur,non perſiſtit,ſed ſubterfugiens labitur. Partes vnguibus vicinæ ſublimes prominent. Quod ad curandi rationem pertinet,circumſcarificata prius vngula,pineas aſſulas & ſpongiam ex aceto ſeptē diebus obligabis. Si non in ſedem reſtituatur,fœnigræci,quod buceron nominant,ſextarios quatuor,effuſo vino in quo maduit,tundes,inditumq; fictili cum melle coques.ſic diebus ſenis illines. Veteres luxatus cancellatim ſunt adurendi.

Luxatis pedibus.

SI QVAE pedibus luxata dehiſcant, ſic noſſe licebit. manibus vngulam diſtringes. ſic excitatus appreſſu dolor oſtēdet iniuriam,eoq; argumento pecus luxatum cornu fatebitur. hoc vitium continenter equi curribus iuncti cum certamē initur, contrahunt. Cui ſic ſuccurritur. Sanguis è parte coronam cingente,quam ideo periſtephanida vocant,elicitur, & ſale & aceto perfuſa defricatur,dein oleū vino dilutum,& exceptum vellere,ſuperponitur compagini vnguis. Identidem calida fouetur. hæc curādi ratio ad duodecim vſq; dies adhibetur. Si nihil ijs proficitur, tum vnguis vbi neceſſitas vrget, ſcalpello deorſum ſuccinditur dupla ſeſtertij nummi magnitudine. Quod ſi quid eminētius propendeat,viuó tenus reſecatur.ſed oſſi parcendū,ne forſan acies ferri penitus adacta cōtingat. Si copioſus profluat ſanguis,oleum ex aceto & ſale tenui ac ſtercore huius equi inducitur linteo,quo cum vngula pes totus induitur, poſt triduum calda perfunditur. Quod ſi luxurians caro ſuperexcreuerit, adſtringentibus & vulnerarijs auxilijs cohibebitur. Crebrius cornu repurgatum,ſcalpro circuncidatur,vt hoc æqualiter vndiq; ſuccreſcat. Malagma quod ignem non fuerit expertum, anephthon vocant,ſenſim adplicatur. Si ijs remedijs equus non eſt adiutus,adurere neceſſum erit.

Luxati pedis præſagium,& medela.

PRIMVM vngue ſummo graditur, articuluſq; micans inſilit, & pedem ad ſe trahit. Tum ſanguis à luxata parte inſtar duarum heminarum extrahitur. Vinum & oleum inſpirātur.reliqua quæ cōueniunt,adhibentur.lana fouetur.offunditur calda. Cum melius habuerit, luxatū confricari debet,& ſuccida lana ſordidaq; vino & oleo cum tenui ſale rigata circumuolui,loroq; vinciri. Cæterum pes obductis faſcijs calceatur,leniterq; ſubſtringitur,ne vehemētior perſtrictio moueat inflammationē,aut ſubditas abſcindat venulas. Ea quotidie debent admoueri, niſi die quo detrahitur ſanguis,quoad reddatur ſanitati. Si medicamentis non finitur noxa, vrens medicamentum poſtulabit. Vlcus igne factum vt reliqua ſanabitur.

Lepræ curatio. Cap. CXV.

LIXIVIO acri copiosa adiecta calda proluito, finitoq; resiccari, deinde sulfuris viui minam vnā, atramenti sutorij tantundem, lachrymæ papaueris drachmam, contundito, dum in minuta digerantur. picis & olei singulos sextarios, acris aceti heminā misceto. designati prius medicamenti instar acetabuli adijcito, dein in oleum & acetum mittito, tepefactamq; misturā linito. Sub tectum equus molliter stabuletur. cumq; hoc iterum tertio aut quarto feceris, calda lixiuium eluito. Quando recte habuerit, vinum & oleum tepens inspirato. sin minus, medicamine perungito, reliquamq; adhibeto curationem.

De pastinaca.

PASTINACA bestiola ei non dissimilis est verticillæ quæ domibus nostris oberrat, sed paulo maior. Ea in agris vbiq; gignitur, & exerta cauda serpit. Hanc si vel improuide pascitur equus insidentē gramini, vel hians mandit, confestim cibum reijcit, acriter anima fœtet, sanies serpentis virus olēs destillat, totum intumet corpus, & prægrandibus obsidetur pusulis. Primum equus medicamine quod alijs infundi solet, saliuatur, deinde calda aqua largiore perfunditur, fouetur, fricatur. Ad hæc acida fex in fictile mittitur, linum tenuiter tunsum feci mergitur. quibus, vbi in aqua conferbuerint, totum illinitur corpus. statim atque medicamentum accepit, calido molliq; substrato lætamine, residcat stabulo, contectus pallio. Perpetuus succendatur ignis, vt diluculo concrescens in fictilis testæ modum illitus inueniatur occalluisse. tertio die rursus multa proluitur calida, fouetúrque, & sub tectum defricatur. Si vel labia vel præsertim oculos tumor obsedit, cataplasmatis non erit pugnandum. quod nonnūquam solet euenire: verum continuo vitium abigitur, equusq; restituitur sanitati.

Inedia laborantibus & fastidiosis iumentis. Cap. CXVI.

SI EQVVS vel aliud quoduis iumentum nullo correptum vitio laborauit inedia, sic vt nihil exesse contigerit, id erit argumento. toruli in versus digesti sustolluntur in palato. os feruidum sentitur, pituitáque fluidum scatet. Quod ad curandi rationem pertinet, á tertio palati versu sanguis instar heminæ mittitur. sale cum cunila bubula trito os perfricatur, & sinitur profluere, frigida proluitur. nihil ad horam vsq; sextam datur edendum.

De conuersione vesicæ, Cap. CXVII.

I VESICA secesserit à sede, vrinam equus facere nō potest. coxēdices & vngulas attrahit. Quod vbi cōtingit, nullus medicinæ locus. Si vero supra sedem vesica decubuit, vel alio se recepit, hanc ad hunc modū eximere. quod forfice prehensum est, emittere, productumq́ conuenit excindere, vt quàm purissimum feceris. vbi resecueris, salem & oleum inijcies, & emplastris illigabis. Postridie calida perfundes: & vbi sanguinem deterseris, lycio nutries, turundamq́ è succida lana mollem imbutam vino indes, hancq́ die bis inculcabis.

De rimis, quas vocant rhagades, Cap. CXVIII.

I RETRO pernas rimæ dehiscunt, ex distentione vel saltu contrahuntur: quas oportet ita sanare. Adipis vitulinæ libra, rosacei selibra, coquuntur vnà, adiecto cerusæ exiguo. hoc vnguine delibuta pars leuatur.

Vngulæ productionem moliri. Cap. CXIX.

I VNGULA anterius non prorumpente claudicet equus, in terramq́ summissus nutet, atq́ punctim vnguis lancinetur, hæc tentari debent remedia. deprehensus vnguis castratur, viuoq́ tenus pes exungulatus subraditur. Verum de cornus succremento facessat omnis timor. Quippe ferrum alit vnguem. Præterea ficorum libra, ceræ selibra, tundūtur vnà, triduoq́ ligata non resoluūtur, deinde vino & oleo fouentur. sic breui prodibit in apertum.

Qua ægrotanti pecori aut fame confecto ratione victus sit opus.

EMINIS apij sextarius vnus, seminis lini drachmæ tres, fœnigræci sextarij duo, erui trepondo, radicis panacis, iris illyricæ, hærbę sabinę, singulorū selibra, axungiæ libræ sex, vino excipiūtur vetere, & cogūtur in pastillos, qui siccātur in vmbra. dantur iuglādis magnitudine, cū mellis tribus vncijs & vini veteris vno sextario resoluuntur. nihil per triduū infūditur. canis caput efficaciter suffitur, sic vt nidor naribus hauriatur.

Theomnesti ambustis glacie. Cap. CXX.

YBERNIS itineribus glacies equos reliquaq́ iumenta vt fors fert torquet: quod vitium medicorum natio pagoplexiam, quasi à gelicidijs torporem appellauit. ijs intument calces, & cum vngulis amburuntur frigore. Curandi modus exigit vt oleo tepente aqua diluto perfundantur. Sed prius in scyphum oleum cum aqua calidum

mittatur, prædurisq; detergeantur linteis, & fascijs loca diligẽter obstringantur. Si vero vehementer intumuerint, scalpello scarificentur, hordeaceaque farina in qua m acerrimo aceto decocta delinantur, dum pedum tumor euanescat, & feruor leniatur. siquidem neglecta veterina subinde redduntur inutilia.

De ileosis, Cap. CXXI.

LEOSVM efficitur cum ad satietatem se compleuit animal, nec inculcatum cibum concoxit. ideo nonnihil in intestino quod appellant colum, concrescit, & vt lapis duratur, quod deterrimis morbis annumeratur. distorquet sese, plerunq; suscitatur, & ambulat, deinde rursum se proijcit, in spinamq; & ilia decumbit. gemitus ob intestinos infarctus cogitur exprimere. Sic opem ferre conuenit. vncta manu & per anum inserta fimum quod opponitur, extrahere: molli frictione scrotũ demulcere, quo valeat vrinam facere. Neq;, vt ferũt, vesica conuertitur, sed foramen quo meat vrina, præcluditur. itaq; brassicæ succus, vna olei hemina, apij cyathus, in hemina vini decocta, per os infunduntur. vino & oleo calido perungitur. stabulo cogatur conquiescere, & oleum caldum vino dilutum subter in aluum detur. cliuosis, quo susq; deq; feratur, progrediatur, vt noxij spiritus possint deflari: qui si semel egerantur, tumor residebit, & tormento leuabũtur. Postea paleæ calida aqua maceratæ, & exceptæ sacco, ilibus subligantur. Quippe quũ excalfaciãt, flatuũ reliquias digerunt. Si animo linquitur equus, confestim obijciatur cibus auena, viride gramen, vel aridum aqua conspersum. liberalior aquæ potestas fiat. Signa tamen salutis erunt si flaccent aures, si spiritus feruens ac intentus ore prorumpit, & venter subducitur. Deplorati notæ sunt, coles prociduus, sudor in ilibus frigidus, rarior spiratio, priora crura contenta frigidaq;, concreta ceruix ac rigida, nares frigidæ.

Ad ileosos remedia.

LEOSIS betarum decoctum ex nitro & bdellio trito subter in aluum oportet indere, & lauare: quin & stragulis & ephippijs operire. ignem prope succendere. cum reliquum pabulum, tum maxime farraginem obijcere, vel viride gramen. Si vero alui recrementa quæ molestiam inferunt, non reddantur, vncta manu per anum inserta debent elici. betæ semen ex vini & olei sextarijs tribus infundendum. Sin ijs equus non est restitutus, derasa ab vngulis anteriorum pedum scobis, cum sesquisextario vini per nares inditur.

De tuberculo in mori speciem concreto, Cap. CXXII.

I TVBERCVLVM mori referens imaginem, equus contraxit, auripigmẽti partes quatuor, calcis viuæ pars vna, ammoniaci partes duæ, aloæ pars vna, mellis quod ad ea excipiẽda satis sit, vnà terũtur dum strigmẽti crassitudinem exhibeant, dein cineribus calidis rudicula mouendo tantisper coquuntur, dum miniato colore rutilent. Medicamen tepidum inducẽdum est. Sunt qui scissilis auripigmẽti & calcis viuæ nõ præmaceratæ portiones æquas in garũ conijciant, sic vt fermentescant, ijsq́ locum affricẽt. sic incolumitati reddunt. Optimum quoq; fuerit subula vel acu tuberculum perforare, & veratrum inserere.

De fistulis Hierocles.

Si in armorum commercio vel alio quouis loco fistula dehiscat, affectam partem diuides, & adures, deinde medicamento quod calce compositum est vteris, quousq; crusta deciderit: quippe cum ambiens callus emarginabitur, & cõfestim explebitur hiatus. Quod si vitiũ ijs nõ cesserit, rectis ferramẽtis cãdentibus exulcerãdum, adstringentiq́ medicamẽto dum sanetur, vtendũ.

Hippocrates fistulæ.

Si in equo fistula hiet, atramentũ sutorium aceto quàm acerrimo mistũ, resiccatumq́ sinui respergitur: aut syluestris cucumis vehementer detritus, & cum lacte marinæ lactucæ, quam vocant tithymalon, subactus inditur cuniculo. Apsyrtus rasilis æruginis, æris vsti, mysis, gallæ acerbæ, singulorum trientem, gummis dodrantem miscebat, & anfractui fistularum insinuabat.

Apsyrtus de compositis infusionibus.

VM OPERIS cõnexio, domine Celer, efflagitat vt medicamentaria subijciamus remedia, tibi primũ demõstrare proposuimus quæ alijs authoribus referũtur accepta: eaq; mãdãtes scriptis, non possumus non illis referre gratiã, simul quod ab ijs prima rudimenta hausimus, simul quod ab eisdem rerũ peritiam sumus assequuti. si tamen quidpiam silẽtio prætermiserint, nos fideliore iudicio freti, posteritatis memoriæ prodemus. Primũ de deiectorijs infusionibus est disserẽdum. Catulũ lactentem iugulatũ deglubunt, visceribus & extis exenteratum eluunt, dein ollæ fictili mãdant, vt aquæ tãtisper incoquãtur, dum corpus ossa relinquat. cuius iuris, adiecto melle, per triduum heminas binas quotidie satis est infudisse. decocto suillæ pernæ itidem præstãt, aut cãdidi gallinacei iure. ea maioribus nostris memoriȩ tradita sunt. Nos ijs vsi fuimus infusionibus, tenuẽ tithymalũ incoquẽtes in aqua, aut peucedanũ, aut absinthiũ, aut minus cẽtauriũ, aut aristolochiæ radicẽ eodẽ modo decoctã, aut syluestris cucumeris radicẽ ex nitro, vt prius scriptum est, aut colocynthidis ægyptiæ semen cum pulpa

cruda reſiccatū.ſit aquæ modus ſextarius,quotidieq́ ſeptē dierū ſpatio per os infundatur.Optimū fuerit ſylueſtrē cuminū ex nitro defudiſſe.Simplex & lenis habetur infuſio,quæ conſtat meraci vini ſextario,olei & mellis ſingulorū ſelibra,aquæ modo qui videbitur ſatis. Infuſio calfactoria,recipit vini probati ſextariū,piperis,rutę viridis,ſingulorum vnciā,olei,tragacanthæ, mellis,ſingulorū ſelibrā,adiectis ſex ouorū liquoribus. Infuſio ſuccata,quā diachylon vocant,capit fœnigræci ſextariū,rutæ,betæ,ſingulorū manualem faſciculum,pinguiū ficorū,olei,lactis,ſingulorū libras quatuor. Odorata infuſio habet hyſſopi,petroſelini,croci,piperis candidi,thuris,piperis cōmunis,myrrhæ,ſingulorum vnciā,coſti,tragacanthæ quod ſufficiet. Calocærina conſtat croci duella,tragacanthæ,hyſſopi,ſampſuci,myrrhæ,thuris,ſacharis,ſingulorum vncia. hæc in ſtillatitio roſarum liquore,quod rhodoſtagma vocāt,macerātur. tertia pars medicaminis datur potāda. Infuſio cum viridi pabulo veſcitur pecus,epichloēn appellant,habet vini italici,olei,ſingulorū ſextarios tres,mellis ſextarium vnum,oua duodecim,piperis vnciam.

Compoſitio quæ excalfacit,& vrinam ciet.

Caſiæ ſextans,nardi ſpicatæ,cyperi,ſingulorum vncia,hyſſopi cretici, abſinthij pontici,ſingulorum ſelibra,myrrhæ vncia,hæ in aqua coquūtur,& triduo faucibus infunduntur. Ventris animalia pellit,& rigores neruorum diſcutit,ac tuſſim abigit,ſimulq́ totum corpus vegetū reddit. ſed tertio die dandum eſt oleum,quo munde læuigata reſoluatur.

Compoſitio infuſionis aduerſus æſtuationem.

Si ex itinere reuertit equus,& ilia vibrat,cibum faſtidit,& ſubinde gemitus edit,ſecundum horam arundinis folia,vel gramen viride,vel lactucas aceti rorabis imbre,& indes ori,vt æſtus refrigeretur: poſtea tragacanthæ, croci,ſingulas vncias,& pineorum nucleorum ſextarium à veſpera in craſtinum aqua macerabis.ſingula priuatim læuiſſime teres,& ita rurſum cōmiſcebis,paſſi caryni vel ſcybelitici ſingulos adijcies ſextarios,& ſucci portulacæ quadrātem,aquæ frigidæ quod eſſe ſatis videbitur,per treis dies infundes,hordeum parcius obijcies.

Pecudi cruditate laboranti remedium.

Pecus crudum hiſce cognoſcitur ſignis.eius labia tumeſcunt,corpuſq́ totum puſtulis ſcatet,lingua turget,caputq́ grādius cernitur.in quo affectu hoc remedium adhibetur. ſanguis primo quoq́ die mittitur à ceruice. viride pabulum offertur,ſi tempus ſuppeditat,lactuca,gramen,arūdinis folia ſolùm. ſecundo die ſanguis trahitur à temporibus,ac pecus eodem fulcitur cibo.tertio,ſi hyems inceſſit,medicamentum quod excalfacit,& vrinā mouet,antea ſcriptum infundetur. ſi æſtas adeſt,refrigeratorium,quod tragacantha & paſſo conſtāt,indetur.

Potio quæ febricitantem pecudem infusu refrigerat.

ACETI vnciam,rosacei tãtundem,simul agitans infundito.dein interposito breui tempore, mellis rosacei singulos quadrantes, lactis libram,vini heminam italicam,vbi miscueris,ingerito.viridi pabulo,si tempus non deneget,vtitor.

Potio quæ calfacit & vellicat.

Gentianæ,piperis cãdidi,seselis,singulorũ sextãs miscetur,aut absinthij pontici sextans,lupinorũ amarorũ,piperis albi,castorij,singuli quadrantes.

Vt somnus pecori concilietur.

SOMNVM hoc medicamentum accersit,lac papaueris instar oboli, anethi quod tribus digitis capi potest, teruntur læuissime, dum in vnum coalescãt corpus,& addito prius olei cyatho dantur potanda. sin lac papaueris desideretur,eius semine erit vtendum,quod triplum lactis modum æquet,cum vna vini hemina.

Medicamentum quo saliuatur equus,propotisma vocant.

CROCI selibra,sampsuci,hyssopi,singulorũ triens,sertulæ campanę selibra,costi,myrrhæ,aloæ,iris,abrotoni,dulcis radicis,singulorum triẽs,casiæ,absinthij cretẽsis,folij,calami odorati,singulorũ selibra,cyperi,piperis,singulorum triens,tragacanthæ libræ quatuor,sarcophagi,cardamomi,petroselini,gentianæ,centaurij,opopanacis, singulorum quadrãs,vettonicæ triens,salatici quadrãs, hęrbæ sabinæ sextãs,celticæ selibra,castorij tãtundem, porrorũ triens: ea tũduntur,& cribro cernũtur: adijciuntur mellis heminæ tres,cũ ouorũ duũm liquore, rosacei modus qui tibi faciat satis,vini sextarius vnus.medicamẽtũ infunditur.Alia saliuãdi ratio. spicæ nardi,folij,singuli quadrãtes,costi,agarici,amomi,myrobalani,singuli triẽtes,iris illyricæ,casiæ,cassami,singuli sextãtes,croci sextula,vini & mellis sextarij vigintiseptem,caryophylli triens,vnicuiq; animali hemina datur.

Hæc infusio refertur ad Hieroclem.

MELLIS,olei quod acerbæ oleæ fuderunt,omphacinum vocant, singulorum sextãs,porrorũ,anethi,pulegij,singulorum manualis fasciculus,apij tãtundem,omnia simul coquũtur,& cum similaginis cremore mista propinantur. Aut hordei cremor cum hircino adipe coquitur.ijs additur fœnumgręcũ.vbi fuerit incoctũ,animalis faucibus infunduntur. Verno tẽpore sic pecus saliuatur. oua quinq; in aceto quàm acerrimo à vespera in matutinum macerantur,& equo potanda dantur. Aestiua infusio,capit nucem defruto maceratã,aut croci ligulam vino madefactam, tragacantham quæ in aqua tepida maduerit,aut pineos nucleos vino maceratos: omnia detrita extracta equi lingua faucibus instillantur.

Infusio recreans vires.

SVMES apij manipulos duos, porrorũ, brassicæ, singulorum manipulos treis, baccarũ lauri sextarios duos, suillæ carnis põdo quatuor, piperis, opopanacis, singulorum sextantem, cremoris hordei sextarios nouem, mellis sesquisextariũ: excoques apium, brassicã, porrum cum carnibus hordeo & baccis lauri: & vbi reliqua addideris, infundes.

Medicamentum quod versatilibus veterinis somnum accersit.

Cardamomi, seminis apollinaris, quæ hyoscyamos vocatur, styracis, singuli trientes, myrrhæ sextans, piperis selibra.

Pecudibus quæ vertigine correptæ concidunt.

Seminis longarum ceparum, aloæ, singulorum vncia, piperis candidi quadrans, mellis triens.

Pastillus.

Hyssopi vncia, pyrethri, rutæ viridis, croci, gummis, singulorum sextãs, floris aloæ quadrans, mellis tertia pars.

Pastillus Archelaï.

Myrrhæ sextans, abrotoni triens, croci tantundẽ, pyrethri, rutæ recẽtis, cunilæ bubulæ, hyssopi, singulorũ sextãs, aceti quod ad ea excipiũda satis sit.

Puluis.

Casiæ vncia, indicæ nardi triens, croci, iris illyricæ, cardamomi, petroselini, piperis candidi, porri cum fibris, centaurij, panacis, iunci odorati, amomi, singulorum vncia.

Medicamentum reficiendis lassitudinibus, acopum vocant.

Ceræ, ammoniaci, baccarum lauri, resinæ duræ, olei lixiui, id est spõte sua destillantis, nõ tortiui, singulorũ libra, opopanacis, bdellij, singulorum duapondo, sampsuci libræ quatuor, terebinthinæ selibra, piperis vncia, mannæ tantundem, cyprini olei selibra, vini veteris sextans. Aduersus coxendicum cruciatus prodest euphorbij, zonæ sardianæ, spumæ nitri, gleucini vnguenti pares portiones imposuisse.

Potio quæ mordentium sæuitiam infrenat.

CROCI duellam, myrrhæ tantundem, aloæ selibrã, costi semunciam, pridie detrita vino macerato, tragacanthæ sextantem priuatim in aqua madefacito, postridie in aquam missum terito, quoad resoluatur, vinum paulatim adijcito, quod nouẽ sextarios italicos impleat, mellis libras duas infundito. cum omnia scrupulose subacta fuerint, fictili calfacito, momentũ farinæ piperis inspergito, sextã partẽ potandã præbeto, hyeme tepidã, æstate frigidã. Non desunt qui cõmisceant hyssopi, gẽtianæ, opopanacis, singulos sextãtes, sagapeni, myrrhæ, ficorũ pinguiũ, gingiberis, petroselini, costi, acori, singulas vncias, iunci odorati sextantẽ, rutæ quãtum

manu capi possit, seminis apij sextantē, marrubij selibrā, dauci cretici trietē, panacis, casiæ, singulos sextantes, calcis viuæ, apij aphrici, singulos trientes.

Potio necessaria omni tempore prælibanda.

HAE QVAE mox subijcientur species, in pollinem digerūtur, sed eas simul cōtundi cōmodius est. gētiana, aristolochia, myrrha, baccæ lauri, eburnea scobis, omnes æquis ponderibus contra quæcunq; vitia tali modo propinantur. acuti iunci, & marrubij radices, in vino feruescunt, in excolatum vinum prædictæ farinæ plenum coclear conijcitur, & per triduum præbetur potandum.

Potio quæ apud Romanos quatrigaria vocatur.

TRAGACANTHAE, petroselini, singulorū vncia, bettonicæ selibra, sarcophagi, casiæ cui fistulæ cognomentum est, iris illyricæ, singulorū vncia, hyssopi duo fasciculi manus plenæ, euphorbij, thuris mannæ, gentianæ, singulorū vncia, perdicij herbæ libra, piperis, costi, sertulæ cāpanæ, opopanacis, spicatæ nardi, iunci odorati, ammoniaci, cinnamomi, seminis rutæ, baccarū myrti, singulorū vncia, nuces pineæ paruæ virides vigintiquinq;, radicis dulcis vncia, hęc omnia tūduntur in farinā, & tenui cribro cernuntur. porrò cum necessitas postulat, medicamentū ex vino datur.

Potio omni tempore conueniens.

COSTI, sertulæ campanæ, hyssopi sicci, iris illyricæ, aristolochiæ, myrrhæ troglodytidis, dracunculi, spicæ nardi, singulorum vncia, omnia tunsa cribrataq; redigito in polētam, & æstate adijcito croci vnciam, tragacanthæ tantundem, mellis quod ad excipiendum sit satis, vini senos sextarios, sic infundito. hyeme prædictis omnibus farinæ piperis quadrantem admisceto, & infundito cornu.

Potio agglutinans.

Myrrhæ, tragacanthæ, cumini, croci, singulorū vncia cum tepēte vino datur.

Aestiua potio.

Croci vncia in vinum, tragacanthæ quadrans in aquā calidam inijciūtur. vbi trita fuerint, miscentur ijs, caput porri cum fibris, viride apiū, rursumq; teruntur vnà: succi lactucæ paulum, lac caprillum ex oleo rosaceo, mellis triens adijciuntur, sapæ sextarius vnus, vini veteris quod tibi faciet satis: omnia per corniculum in os triduo dantur.

Potio quæ epichloes cognominatur.

Butyri, mellis, singulæ vnciæ, axungiæ veteris libra, palmulæ duodenæ, vuarum passarum sextarius, bulbi deni, seminis lini tūsi hemina, fœnigræci triti tantundem, allij gallici modus qui tibi placebit, croci vncia, tragacanthę

quadrans,ea omnia trita cum melle,ouis & oleo & sapa, subiguntur, mensura quæ tibi faciat satis,& triduo dantur potanda.

Potio hyberna.

Vini veteris sextarius,olei primæ notæ selibra,piperis vncia,rutę viridis dextans, tragacanthæ selibra, mellis tantundem, ouorum, olei, & defruti, quod esse satis videbitur.

Potio ad omnia efficax.

Cremoris hordei sextarius,fœnigræci tantundem,betæ fasciculus manualis,pingues fici viginti,olei dupondium,lactis asinini sextarius,miscentur,& continuo propinantur.

Potio refrigeratoria.

Vini veteris sextarius,olei primi meriti cõgius,vuarum passarum quantum voles,aquæ frigidæ quod erit satis.

Potio hyberna.

Croci,costi,petroselini macedonici,myrrhæ,thuris masculi,tragacãthæ, trisaginis,vettonicæ,cumini alexandrini,mannæ,piperis,singulorum vncia, hæc omnia tunduntur,& vncia ex vino & oleo sufficienti,veterino dantur. miscebis, si placet, ptisanæ cremorem,palmulas viginti, ficos pingues vigintiquinque, caprinum adipem, & catuli lactentis in aqua feruefacti ius. omnia permista cornu dantur.

Potio refrigeratoria.

Mannæ thuris scrupulus vnus cum vino albo tepente per sinistram narem inijcitur.

Potio calfactoria.

Resinæ colophoniacæ triẽs,hyssopi sextãs,medullæ ceruinæ vncia,opopanacis semuncia, galbani tantundem,olei laurini selibra,olei libra,olei lentiscini tantundem, ea cõmista in æneum vas mittuntur. vbi igniculo molli fuerint concocta,sumuntur: & postquam densata cõcreuerint, vsui seruantur. ea frons animalium illini debet hyeme. Efficax etiam est hominibus qui luto refrigerati, coxendicibus laborant. Nihil æque hyemis tempore pecudes à noxa vindicat, si continuò per cornu conditum ingeratur.

Potionis compositio mirabilis effectus.

HAEC animalia recreat,ad omnem curandi rationẽ pollet,tussim leuat,omniq; tẽpore veterinis opitulatur. Capit autẽ tragacanthæ dextantem,opopanacis,galbani,singulorum sextantem,gummis alexandrinæ bessem,ferulæ campanæ quincũcem,rosarum aridarum,casiæ, singulorum tantundem,nardi gallici quadrantẽ,sampsuci quincuncem,carpobalsami trientem,spicæ nardi quadrantem,iunci odorati quincuncem, amomi vnciam,myrrhæ,taurini adipis,singulorum quincuncem,farinę fœ-

nigræci sextarios treis, palmulas in vino maceratas viginti, bulbos nouem, mellis primæ notę libram, sapæ sextarios treis, vini veteris sextarios viginti quinq;, galbanũ, opopanacem, tragacantham, vino macerata deteres, & cum reliquis medicinarum generibus incoques, donec ad tertias redigantur. vinum & sapam moderate conijcies.

Aestiua potio.

SEMINIS ormini heminam, petroselini tantundem, baccarum myrti, seselis gallici, singulorum sextarium, seminis apij heminã, iunci odorati quadrãtem, in farinam conteres, & cum aqua mulsa colabis, & in fauces instillabis. Habetur & alia potio, quæ dolorem omnem lenit. hærba quæ heraclea dicitur, aut panacia cum vetere vino teritur, & in aqua calida præbetur. Efficax est & insequens compositio, panaciam & triticeam farinam ex æquo terunt, & cribro pollinario cernunt, vinoq; vetere excipiunt, & in orbiculos colligunt, qui diluti dantur potandi. Ii si intestinũ vulnus animal inueniatur accepisse, persanant.

Hyberna potio.

COSTI, casiæ quæ fistula cognominatur, petroselini, britanicæ, dulcis radicis, sampsuchi, spicę nardi, sarcophagi, sertulæ cãpanæ, ammoniaci, iunci odorati, tragacanthæ, singulorum sextans, nardi gallici vncia, iris illyricæ, gentianæ, aristolochiæ, croci, singulorum triẽs, centaurij, dracunculi, singulorum vncia, absinthij pontici pugilli tres, opopanacis quadrans, ea potio omnibus animalibus auxiliatur.

Apsyrti malagma, quod ex bdellio constat.

HABET picis pondo dodrantem semunciam, ceræ, resinæ, singulorum tantundem, galbani, opopanacis, styracis, bdellij, singulorũ semunciam pondus. ea simul miscentur, vt in malagma coëant, quod in reficiendis lassitudinibus fungitur acopi vice. Cyprino quoq; dilutum aduersus hominum perfrictiones efficax est.

Acidum malagma, quod oxyron appellant.

RECIPIT picis aridæ pondo libram, ceræ pondo dextantem, ammoniaci pondo sextãtem, galbani, mannæ, singulorum pondo semunciã, acris aceti candidi heminã. ea dum fictili vase coquũtur, aceti dimidiata portio conijcitur: cumq; feruescens bullauerit, reliquæ portionis imbre roratur. Malagma etiamnum quo solemus vti, hominibus etiam auxiliũ adfert. Ceræ pondo bessem maceramus, & subigentes in sole folia vel laminas fingimus, quæ cyprino subijciãtur, & modo eodem insola-

mus,dum cyprinum omne perbiberint.id autem cyathos binos compleat, & proterentes ammoniaci pondo libram operose,cum acris aceti candidi modo parciore reterimus,ne humore liberalius imbuatur.tum ceram inijcimus,& commiscentes in malagma cogimus.

Malagma quod adipe ceraq; constat.

HABET ceræ pondo bessem,adipis ceruini vel bubuli renibus extracti,aut caprini,æquale pondus,mannæ pōdo semunciam,resinæ colophoniacæ pondo vnciā,galbani pondo denariorū duûm, olei cyathum.omnia in fictilem ollam demittuntur,& simul subacta vbi in vnitatem coiërint,confestim eximuntur,manna & galbanum respergūtur. Aliud habetur quod vim habet emolliendi,cuius temperandi ratio hæc est. axungiæ pondo libram,resinę colophoniacæ tantundem,ceræ pōdo bessem, acopi,cerusæ,singulorum pondo vnciā,nouo fictili noctu diuq; in aqua macerato,& exclusa colis aqua,cerusam pila quàm lęuissimè terito,ita cogens in ceratum cōmisceto,totamq; diem,vt in farinam fatiscat,deterito,mellis dimidiatum cyathum ammisceto.modus adhibendi talis. Sumens oleum manu resoluito,in tempora equi & anum indito. Simili modo hominibus ad discutiendas lassitudines hoc ceratum efficax est.

Alterius malagmatis compositio.

CAPIT ceræ,resinæ aridæ,ammoniaci,cicutæ,floris salis,taurini adipis, singulorū librā,picis nauibus derasæ dupōdium,opopanacis selibrā,myrrhæ sextantē,thuris tantundē.Quòd si adstringēdi vel glutinādi facultatē placet assequi,pingue taurinū eximes,& adijcies bituminis iudaici librā,aceti duas heminas. Malagma cereum cōstat ceræ libra, terebinthinæ selibra,colophoniæ,resinæ pini,picis,singulorū selibra,opopanacis,galbani,ammoniaci,sagapeni,bdellij,thuris,croci,singulorum vncia.

Aureum malagma.

OPOPANACIS, floris salis, ammoniaci, sagapeni, galbani, singulorum vncia,colophoniacæ,aridæ terebinthinæ,thuris,ceræ, singulorum selibra,cogūtur in malagma. Malagma quod inflationes articulorū discutit,habet bituminis iudaici,ceræ,singulos dodrantes, picis aridæ sextātem,resinæ duræ,thuris,singulas selibras,squāmarum æris cyprij quaternas libras,olei ternas. Malagma quod callos qui in quandam marmoris duritiem concreuerunt,discutit,collectionesq; tollit,habet argēti spumæ,olei laurini,cerusæ,singulorū libras quatuor,terebinthinæ,colophoniæ,styracis,iridis illyricæ,propolis,bituminis iudaici,singulorum libras duas,galbani libram vnam,hyssopi cretēsis selibram,mysi aureum colorem

referentis ſextãtem,ammoniaci ſelibram. Malagma quod neruorum dolores ſedat,laſſitudines articulorum reficit,& citra cãdens ferramentũ quæ decubuerũt extrahit vitia,mentæ,milij,ſulfuris,terebinthinæ,ſtyracis,bdellij,galbani,picis,ſingulorũ ſelibra,omnia contũdũtur,& quatuor vini ſextarijs miſcentur,poſtea coquũtur igni: medicamentum prius quàm calorem exuerit,inducitur.Malagma quod agglutinãdo reuellit,& tophaceas emollit durities,habet reſinę aridę,pollinis tritici,aceti,ſingulos ſextarios.Malagma quod vulgo ambulimula vocabatur, recipit opopanacis, bituminis, galbani,ſagapeni,viſci quęrnei,ſingulorum quadrãtem, floris ſalis ſemunciam,caſtorij ſextantem,œſypi,ammoniaci thymiamatis, ſingulorum vnciam, thuris maſculi ſeſcunciam,terebinthinæ trientem,bdellij quadrãtem, ſtyracis ſextantem ſemunciam,propolis vnciam,reſinæ pineæ ſextãtem ſemunciam,ceræ ſemunciam, picis brutiæ ſeſquilibram. opopanax cum ſalis flore teritur ſcrupuloſe,& cum reliquis omnibus vbi fuerint eliquata,ea trita ſubiguntur.

Archedemi malagma pullare.

PICIS nauibus deraſæ trepondo,ceræ, propolis, ſingulorũ ſeſquilibra,reſinæ pineæ,terebinthinæ,ſingulorum libra,viſci quærni,galbani,floris ſalis,hali,quem appellant ſymphyton,ſingulorũ ſelibra,caſtorij,eupatorij,ſingulorũ quadrans, euphorbij ſextans, ſertulæ campanæ ſelibra. Aliud malagma capit bituminis,ammoniaci,ſingulos ſextantes,myrrhæ, galbani,ſingulas vncias, euphorbij,caſtorij,opopanacis,adarchæ calamularis,ſingulas ſemũcias,picis nauibus deraſæ,quam apochyma nominant,quadrantem,colophoniæ ſelibram,ceræ dupondium. Malagma quod ficis conſtat, diaſycon appellant,fici aphræ, galbani, picis brutiæ,ſulfuris,nitri,ſingulorum libram conteres, & pici & galbano miſcebis.hoc malagmate vtendum quouſq; dolores finierit,deinde crudum malagma quod ωmon cognominant,eſt inducendum.

Malagma quod ωmon id eſt crudum nominant.

HOC neruos firmat,& robur eiſdem recreat. hominibus quoq; podagricis plurimum auxiliatur.ceræ dupondium, œſypi libras ſex in pilam conijcito.poſtquam operoſe contriueris,ex eo quod ſelibram pendit,in mortariũ mittito,piſtello plumbeo tantiſper terito,dum ex tritura ſextans ſuperſit.dein adijcito mellis tripondium,aceti quod eſſe ſatis videbitur.poſtea farinæ triti marmoris ſextarium vnum, ammoniaci ſelibram imponito.Hæc contrita cribro cernito,& adiecto naſturtij ſextario fictili ſartagine coquito,poſtremo galbani libram dum molleſcat terito.omnia ſimul pilæ mandato.vbi diligenter contriueris, pila tri-

turam extrahito,& adiecto ceruinæ medullæ quadrãte,& olei veteris semisse,cõmisceto exacte,demũ in offas cogito. hominibus linteolo inductũ medicamẽtũ,equis panno affigendũ. Malagma articularijs morbis cõueniens, galbani,styracis,opopanacis,mannæ,singulorum libra,sinopidis libræ sex.

Hippocratis malagma.

Spumæ aceti, nucis pineæ, pares vtriusq; portiones vnà colliguntur.

Malagmatis quod bdellio constat,mistura.

Bdellij,galbani,ammoniaci,bituminis, taurini glutinis,resinæ ponticæ, singulorum vncia,medullę ceruinæ tantundem, nucis pineæ selibra,mastichæ sextans,thuris vncia,ceræ,opopanacis,aloæ,myrrhę,singulorum vncia.

Malagma trypherum Hieroclis.

CERAE, propolis,singulorum selibra,thuris,styracis,cyprij æris combusti,medullæ ceruinæ,galbani singuli triẽtes,resinæ colophoniacæ libra,opopanacis vncia,veteris olei, argenti spumæ, singulæ libræ,spuma argenti in oleo teritur,& in ollã mittitur, dohec resoluta fuerit,postea opopanax in vino tritus,reliquis ammiscetur. Aliud malagma, capit ammoniaci thymiamatis quadrantem, aridæ picis libram, ceræ selibram,resinæ terebinthinæ trientem,mannæ,galbani,singulorum bessem semunciam.ammoniacum & manna cum aceto teruntur,& liquefacta linuntur.Emplastrum quod axungia cõstat,habet axungiæ,ceræ,resinæ colophoniacæ pares portiones tritas. Alia malagmatis cõpositio.olei sextarius,picis nauibus derasæ assipondium, opopanacis,galbani,resinæ terebinthinæ, bituminis iudaici,ceræ,singulorum selibra,resinæ colophoniacæ libra.

Malagma quod extendit,extenuat,concoquit.

BITVMINIS sextula, ceræ libra,resinæ nucis pineæ,singulorũ selibra.oportet exitu veris ferulæ radicem erutam terra,siccare,& tritam immiscere. Aliud cataplasmatis genus,continet euphorbij,opopanacis,castorij, galbani,singulorum sextantem,sagapeni, styracis, singulorum vnciã,ammoniacæ suffitionis,quam thymiama nominãt,librã, zizyphi,terebinthinæ sesquilibrã,picis nauibus derasæ libras treis,propolis quadrantem,bdellij quincuncem,mannæ quadrantem,ceræ libras duas,aridæ resinæ dupondium,bituminis libras sex,visci libram vnam.

Malagma quod ad Pelagonium authorem refertur.

CERAE, resinę punicæ,olei,spumæ argenti,singulorũ trepõdo, omnia miscẽtur,vt in vnũ coẽant corpus.Alia cõponẽdi vnguẽti ratio. Ceræ selibra,zizyphi nigri purgati triẽs, picis aridæ libra, baccarum lauri triens, resinæ duræ selibra, piperis vncia, laseris,

thuris masculi,singulorum sextans,olei primæ notæ septunx,olei cyprini sextans,omnia simul coquuntur,dein in aqua frigida tantisper immorantur, dum in vnitatem coierint.vbi vero cerati crassitudinem retulerint,eximuntur.Mali cortex in aqua coctus ambustis medetur. Medicamentũ agglutinãs, quod etiamnum refrigerat,& fluxiones suspendit,anacollema nominant,habet croci selibram,pollinis thuris,minij,cochlearum africarum,bulborum, punicorum,singulorum selibram,similaginis heminam,aceti quod ad ea excipienda sit satis. Aliud agglutinãs medicamentum,armis equorũ & lumbis vtile.Recipit similæ scrypulos binos,farinæ thuris vnciam vnam, duûm ouorum luteos liquores.ea subigũtur vnà,& armis & lumbis agglutinantur. Sequẽs malagma neruorũ dolores lenit.ceræ libra,medullæ ceruinæ selibra,myrrhæ quadrans,& binæ pollinis eius ligulæ coquuntur,& vsui seruãtur. Aliud malagma,constat ceræ semisse,argẽti spumæ libra,olei libris quinq;,resinæ libris duabus, galbani, opopanacis,myrrhæ,thuris,singulorum sextante,vino quod ad ea excipienda satis sit. Aliud,recipit pollinis thuris,medullæ ceruinæ,violarum albarum,resinę terebinthinæ,singulorum sesquilibram,adipis taurinæ,lachrymæ papaueris,iridis illyricæ,singulorum libram,aristolochiæ semunciã. Aliud malagma, capit adipis colatæ,resinæ terebinthinæ,olei,singulorum binas libras, plũbaginis libras quatuor,galbani,æruginis, singulorũ vnciam. Aliud malagma neruorum dolores leniẽs,ceræ,violæ candidæ,singulorum pondo,styracis, propolis,ceræ candidę,papaueris,baccarũ lauri,singulorum sesquilibra. Aliud malagma, continet ceræ libras duas,opopanacis,styracis, baccarũ lauri,adipis caprini, seminis papaueris,singulorũ librã,galbani sextantẽ,resinæ colophoniacæ semunciam,irini olei selibram. Malagma quod aduersus varia vitia, & ictas membrorum compages efficax est. Ceræ flauæ quadrans, galbani dupondium,styracis,resinæ colophoniacæ,olei irini,singulorum selibra,violæ candidæ,baccarum lauri,adipis caprillæ,resinæ aridæ,seminis papaueris,singulorũ libra. Aliud, pinguis taurini librę duę,violarum albarum,ammoniaci,iridis illyricæ,spumæ nitri,adipis anserini, adipis ceruini, singulorum libra,piperis candidi vncia.

Malagma armis & scapulis dolentibus idoneum.

SPVMAE argenti,galbani,candidæ violæ,mannæ thuris,singuli sextantes,resinæ terebinthinæ,resinæ colophoniacæ,opopanacis afri,propolis atticæ,iridis illyricæ,lachrymæ papaueris attici,ammoniaci singulæ libræ,binę visci,cardamomi singulæ sesquilibræ,pinguis taurini triens,cerę tressis. Malagma durũ.cerę fuluę semuncia, hyssopi attici librę duæ,papaueris sesquilibra, styracis, propolis, medullę ceruí,candidarum violarum,singulorum selibra. Malagma creti-

cum,capit ceræ,ammoniaci,singulas libras, picis aridæ,iris illyricæ singulas selibras,resinæ sesquilibram, galbani deuncem, terebinthinæ quincuncem, aceti quod esse satis videbitur. Malagma ficulneũ, quod diasycon vocant, recipit dulcium ficorum libras duas,nitri trientem. ficos diligẽter terito,nitrum tritum adijcito. Malagma quod constat axungia,diaxungion cognominant,axungiæ veteris libra contunditur, & calcis viuæ portio quæ videbitur sufficere,adijcitur.medicamentum triduo imponitur ligatum.Malagma quod tribus constat medicinis,ideo tripharmacũ appellant,habet ammoniaci,ceræ,singulas libras,& acetũ quod videtur ad excipiendũ sufficere.

Apsyrti malagma.

CAPIT ceræ libram,guttæ ammoniacæ selibram,olei cyprini, olei irini,olei laurini,singulorum paria pondera,adipis taurini sextantem,medullæ ceruinæ trientem, styracis semunciam,laseris, galbani,singulorum vnciam,resinæ terebinthinæ, masculi thuris, singulorum semũciam,piperis nigri vnciam,opopanacis sextãtem. Aliud malagma,cõtinet ceræ libram,bdellij,ammoniaci suffimenti,quod thymiama nominant,mannæ thuris, gastricæ,singulorum sextantem, terebinthinæ,galbani,opopanacis,singulorum selibram,resinæ librã. omnia pila tũdito. Aliud malagma,recipit ceræ,ammoniaci,singulas libras,galbani, terebinthinæ singulos sextãtes,olei cyprini quod satis fuerit, omnia præter ammoniacum decoques, quod est terendum.reliqua adijcies. postquam incocta fuerint,pila refrigerabis,postea manu subiges,& in offas cõglomerabis.

Aliud malagma,recipit ceræ trepondo,galbani sextantẽ,terebinthinæ triẽtem,adipis taurini quadrantem,œsypi sextantem,bdellij quadrantem,ammoniaci semunciam,piperis albi,spumę nitri,singulorum sescunciam,iridis illyricæ sextantem, adipis anserini,medullæ cerui, singulorum sextantem.

Malagma durũ,habet ceræ sextãtem,opopanacis,bdellij,visci quæmei par pondus,iunci odorati,resinæ terebinthinę,singulorum vnciam. Aliud malagma,spumæ argenti triens,bdellij sextans,papaueris quadrans,baccarum lauri vncia,opopanacis semuncia,olei laurini selibra.

Malagma ad laxatos artus & dolores efficax.

Seminis mentæ,resinæ terebinthinæ,styracis,bdellij,galbani,picis aridæ,singulorum selibram,mellis semissem,simul omnia cõcoquito,oua quatuor adijcito,& vinum quod ad excipiendum satis sit: dein medicamen linteolo illitum inducito.

Cataplasma ad ictus & dolorem neruorum.

CATAPLASMA aduersus ictus, & ad articulos recenti cicatrice contractos,quas ancylas græci nominant, habet ammoniaci, picis,bituminis,galbani,singulos tresses,bdellij,terebinthinæ,pro-

polis,ſingulorum dupondium,ſtyracis,viſci,ſingulorum pondo.

Cataplaſma ad tumores articulorum.

Bitumen,ceram,& acetum ſubiges,& tumēti articulo perlines. Medicamen quod agglutinando reflectit,& defluxionem ſuſpendit, anacollema nominant,valet aduerſus omnia neruorum vitia. ammoniacum ſuffimentū ſupra modum teritur,acetum additur,& cogitur in ceratum.

Eumeli cataplaſma ad palati dolorem.

Acaciæ ſelibra, picis libra, cretæ cimoliæ libræ duæ, fimi bubuli libra, omnia ſimul terūtur, & calfacta ſuperponuntur. ſed locum prius aqua maris egelida fouere conuenit.

Eumelus palati doloribus.

Palati doloribus emiſſus loco ſanguis medetur, aut thuris maſculi vncia,ſeminis apij acetabulum, teruntur,& aquæ permiſta per nares indūtur. Cæterum oportet ſubinde prope coſtas vtrinq; ferramento candenti laborantis veterini ſcapulas leuius adurere. ſed ne longius quidem digito acies impreſſa trahatur.

Hieroclis medicamen ad genuum dolores.

Genibus quæ dolore vexantur,rutam oleo feruefactam illinito.

Malagma Pelagonij ſi rota pedem percuſſit.

Bulbum rubrum,mannam thuris,conteres, & impones,poſt triduum medicamen reſolues, rurſum idem auxilium adhibebis,deinde malagmate vtitor. Tumores pedum diſcutit hoc remedium. Euphorbij ſextans,ſalis communis triens,picis liquidę ſextula,coquuntur ſimul omnia,& tumenti parti linuntur. Si vero dolor in armis pertinaciter inſideret, aut noxius humor inibi coijſſet,bubulum ſtercus articulis illitum proficiet.

Agglutinans medicamen armis cruribus & fauis conueniens.

Galbani,ſtyracis,papaueris,bdellij,reſinæ terebinthinæ, minij,ſingulorum libra,ſimilę ſextarij duo,hæc omnia coquūtur vt in vnitatem coēant,& prædictis vitijs agglutinantur. Aliud armis cōferens,croci,pollinis thuris, ſinopidis africani,ſingulorum ſelibra,ſimilaginis hemina, bulbi punici triti viginti,mentæ ſelibra,omnia ſimul tunduntur,& aceto miſcentur.

Apſyrti emplaſtrum calcibus & talis vtile.

Cadmiæ ſelibra, veratri nigri quadrans, floris æris, bituminis iudaici,

cremati æris,salis ammoniaci,atramenti sutorij, fecis combustæ, æruginis, spumæ nitri,singulorum quadrãs,veteris axungiæ,olei quod ex Ancone Picentinorum agro defertur,singulorum selibra.

Compositio emplastri quod ab hærbis diabotanon inscribitur.

Galbani,myrrhæ, aloæ,cerusę,æruginis, mannæ, propolis atticæ,ammoniaci, resinæ bithynicæ, singulorum sextãs,ceræ selibra, picis nauibus derasæ,olei veteris,spumæ argẽti,singulorum libræ duæ, aristolochiæ,marrubij, singulorum sextans,cedri quadrans, picis brutiæ sextans,cyperi selibra, ciphi quadrans, centaurij,iridis illyricæ,radicis trifolij,artemisię,singulorum quadrans,spumæ nitri,piperis candidi, baccarum lauri,singulorum triens, omnia suprà dicta conteruntur,& cribro cernuntur,postea pilæ mãdantur, & cum oleo vetere tundũtur,dum malagmatis lentorem adsciscant.emplastrũ ad vsus varios venit,sed hyeme vinũ & oleũ adijci debent,& caldũ illini. Recõdatur calido loco,contectũ operculis. Emplastrũ quod cicatrices ducit,& vulnera statim implet,habet ceræ,butyri,resinę,singulorũ libras duas.

Vulnerarij emplastri mistura.

Cerusæ, spumæ argenti, pares portiones teruntur in sole,acetum & rosaceũ miscentur.si rosaceum forsitan non adsit, oleũ duntaxat immittatur.

Hieroclis emplastrum.

Picem nauibus derasam, aridam resinam simul in pila moueto, postea cerusam exiguam ex aqua & oleo tritam adijcito. quæ possunt eliquescere, vnà mittito.Si voles vt emplastrum puri mouendo sit,paulum opopanacis dilutum vino misceto.Simplex emplastrũ constat ceræ libra, resinæ aridæ, terebinthinæ,singulorum semisse. ea simul vbi ferbuerint, ab igni deponũtur:tum bituminis iudaici triti quadrans adijcitur,deinde ammoniaci tunsi & cribrati sextans additur:rursum igni superponitur, & lignea rude continuò mouetur. tum mannæ sextans inspergitur,& galbani tantundem: vbi ab igni demptum fuerit,opopanacis antea detriti sextans additur. Aliud, habet spumæ argenti libram, strigmenti balnearũ recẽtis colati libras duas, resinæ terebinthinæ vnciam.

Emplastrum quod strigmentis balnearum constat,diagliu vocant.

Strigmenti libras duas,spumæ argenti aut plumbaginis vnciam,picis nauibus derasæ,aridæ resinæ,singulorum quadrantem comparabis:strigmentum itaq; decoques,& argenti spumam:cumq; coierint,reliqua adijcies.

Emplastrum melinum.

Habet ceræ,pineæ resinæ, singulas libras, terebinthinæ sextantem, ammoniaci quadrantem, galbani,opopanacis,singulas vncias.

Emplastrum quod cruentis vulneribus inijcitur, enæmon vocant.

Aceti, spumæ argenti, singulorum libram simul incoquito, & vtitor.

Emplastrum ruptis efficax.

Spumæ argenti, aceti, singulorum libra, olei sesquilibra, ammoniaci quadrans, ceræ, resinæ, singulorum sextans, terebinthinæ quadrās, bituminis, picis, æruginis, singulorum selibra, acetum, oleum, spuma argenti, præcoquuntur: vbi concrescere cœperint, pix additur: cumq; fuerit resoluta, ab igni detrahitur: tum bitumē, quod agitari non debet, inijcitur: cumq; fuerit resolutum, reliqua miscentur, & dum coaluerint coquuntur: postremo demptum ab igni emplastrum in pilam excolatur.

Emplastrum quod eliquat, emollit, & laxat.

Picis, ceræ, resinæ, singulorum pondo denarij vnius, ammoniaci triens, opopanacis in aceto prætriti pondus quod tibi fecerit satis.

Emplastrum siccum, quod vocant xeron.

Ruentis sanguinis impetum cohibet, sinus explet, ad exsiccandum & glutinandum efficax. Recipit plumbaginis, acris aceti, communis olei, singulorū libram, picis nauibus derasæ, æruginis, singulorum vnciam: acetum, oleum, plumbago, coquuntur donec mutari cœperint: tum pix nauibus erasa additur, & iterum coquūtur. ærugo pila seorsum ex aceto teritur, & postea conijcitur.

Emplastrum trypherum.

Capit spumæ argenti libram, olei tantundem, ammoniaci libras treis, ceræ quadrantem, oleum & spumam argenti coques, dein cum cogi cœperint, ammoniacum & ceram conijcies.

Emplastrum melinum aureum.

Melinum aureum neruis & articulis auxiliatur, perfrictiones discutit, efficacius si irino vel cyprino diluatur, constat ceræ, resinæ aridę, singulis selibris, resinæ terebinthinæ, & opopanacis semuncia, galbani, myrrhæ troglodytidis pari pondere, ammoniaci thuris, pinguis taurini, singulis vncijs, floris salis quadrāte. quæ liquari possunt, eliquescāt igni: opopanax intritus vino, cum myrrha & flore salis thureq; tantisper conteritur, dum omnia in vnum coaluerint corpus.

Lipara quæ pelmatica cognominatur.

Robur firmat, & recreat imbecillas parteis, cedri bituminis pares por-

tiones vnà feruescunt,& ita linuntur. Alia ad idem valens, spumæ argenti selibra,cerusæ libra,aceti italicus sextarius, irini triens, spuma argenti teritur.item cerusa,pars aceti cum aceto oleo & vino adijcitur,impositaq; ligula,manu iterum deteritur,dum strigmenti crassitudo fiat. Hoc medicamẽtum ad desquammata & recentia vlcera pollet. Est & alia,quæ animene leuce,quòd dissoluta cădicet appellatur,ad defluxiones,ambusta,desquămata, & ad ea quæ sponte sua nascuntur vlcera,valens. spumæ argenti,cerusæ,singulorum libra,olei communis,aceti quod ad ea excipienda sit satis. Alia,recipit sandycis cerusę singulas libras,argenti spumæ selibram,rosacei & acris aceti quod ad excipiendum sit satis:aut sandycis selibra, cerusæ,rosacei,pares portiones miscentur.

Lipara animene adstringens.

Spumæ argenti selibra,cerusæ assipondium, vini veteris,olei communis,singulorum italicus sextarius,olei myrtini triens.

Lipara omnibus ambustis efficax.

Cerusæ selibra,sandycis tantundem,decem ouorum albi liquores,rosacei quod esse satis videbitur,succi solani consimilis modus.

Pelagonij emplastrum viride.

Habet ceræ libram,olei myrtini dupondium semissem, pinguis anserini,œsypi,singulorum sextantem, æruginis,galbani,singulorum quadrantem,resinæ terebinthinæ sextantem, farinæ thuris quod sit satis, aheno coquuntur omnia,& ab igni summouentur. Aliud emplastrum,habet nitri, æris combusti,axungiæ,singula dupondia,bituminis iudaici trepondo,atramenti sutorij, laserpitij, singulas libras. Alia medicamenti mistura, picis aridæ,resinæ pini,picis berytiæ,opopanacis,singulorũ libra,galbani,propolis,sulfuris ignem non experti, quod apyron vocant, mannæ,croci,stillæ ammoniaci,myrrhæ troglodytidis, styracis,singulorũ vncia, bituminis iudaici,cerę,singulorum selibra,medullæ ceruinæ sextans,colophoniæ radicis, panacis,singulorum vncia,hæc omnia molliusculo igni coquuntur, vt dum opportunitas vrgebit,medicamẽtum adhibeatur. Emplastrũ aliud,habet æruginis,æris cõbusti,nitri cremati,salis ammoniaci,fecis vstæ, quam vocăt phecien,hoc est feculă, veratri nigri, singulorũ selibră,axungiæ libră,galbani ceræ singulorũ selibram. Emplastrum aliud,habet etiam cadmiæ,bituminis iudaici,æris ambusti,atramenti sutorij,quod appellant chalcanton,nitri & axũgiæ pares modos. Vnguentũ trypherũ,quod plasticon cognominăt, continet fecis vini,aut sapæ,ternos sextarios,sampsuchi,baccarum lauri, seminis lini,nitri maritimi,seminis viticis,olei partes quæ tibi faciant satis.

Apſyrtus fœdis narium vlceribus,quas vocant ozenas.

Viſci quadrans,aluminis libra cum quadrante,ſideritis hęrbæ ſelibra, aceti quod eſſe ſatis videbitur.

Hierocles ad idem.

Scopa qua furnus euerritur,in labello lauatur.collecta aqua collinitur in ſole. ſed prius locus eſt eluendus,& aceto detergendus.

Eumeli medicamentum ad idem valens.

Ficos pingues in aceto ſcyllino per quatriduũ macerabis,poſtea tantiſper teres,dum ficaria grana in farinã reſoluãtur.tum adijcies cãdidum ceparũ, quod proportione reſpõdeat:deinde ſalſamentũ miſcebis purgatũ,carnéſq; detractis ſpinis ac pelle,teres omnia diligẽter,& ſupra laneam faſciam cataplaſma duces,& animalis pedes calceabis,ſic tamen vt prius panno pilis vel ſetis texto defricẽtur,& aceto detergeãtur.ita impones emplaſtrum.ſed biduo animal cui remedium hoc adhibetur,maneat quietum,nulloq; motu citatum,ſic vt in equili & potum & cibum capiat. poſt triduum medicamentum reſolues,& ſanitati redditum inuenies.

Medicamentum Pelagonij ad idem valens.

Atramentũ ſcriptorium,gallas,& alumen,æquis ponderibus tunſa cum axungia miſceto,corticis mali,ſalis nitri quod ſufficit imponito. Aliud,ad idem efficax. ficus & ſinapim tundes,acetũ cum liquido alumine addes,& parti impones,tertio die reſolues. Si non præſtiterit auxiliũ,renouabis,rurſumq; poſt triduũ eximes.Cũ melius articuli valuerint,vino lauabis,ſolutũ elues equum. Aliud,continet opopanacẽ cum hordeacea farina coctum,ita vt emplaſtri craſſamentũ reddatur:dein articulis medicamentũ inducitur.

Quid cruda polenta,quam vocant ωmen lyſin.

Polenta cruda,quæ græcis ωme lyſis nominatur,miſtura æqualis eſt fœnigræci,ſeminis lini,& farinæ hordeaceæ.

Puluis quadrigarius.

Amomi,cinamomi,moly,ſeminis lini,ariſtolochiæ,ſingulorum vncia, croci,iunci odorati,roſarum,ſingulorum ſelibra,iris illyricæ libra,aſſari dodrans,petroſelini,aniſi,ſingulorum ſextarius,crocomagmatis librę duæ,radicis ponticæ,caſiæ,thuris maſculi,calaminthæ,ſingulorum quadrans,nardi ſpicæ,nardi gallici,piperis nigri,coſti,panacis,piperis longi,piperis candidi, ſingulorum triens.

Vnguentum quadrigarium.

Taurini adipis,caprini,& ceruini,ſingulorũ libræ binę,anſerini pinguis, ceræ tyrrenaicę,reſinę terebinthinæ,ſingulorum libra,olei veteris ſextarius.

Vnguentum calfactorium.

Habet ceræ,reſinę pini,reſinę terebinthinæ,ſingulas libras,axũgiæ binas, galbani,nitri,ſulfuris viui,baccarum lauri,cyperi,ſingulas vncias.

Pelagonij allimanticon.

Recipit resinæ terebinthinæ, resinę aridæ, resinæ colophoniacæ, resinę pineæ, ceræ, medullę cerui, olei laurini, galbani, opopanacis, æquas partes, quæ in ollam conijciuntur, & leuiter subditis prunis incoquũtur. igni detrahuntur cum in vnitatem coiërint, & à refrigeratione cõcreuerint. tunc animaliũ tempora renesq́ꝫ defricantur.

Apsyrti vnguentum neruorum perfrictionibus vtile.

Ceræ vncia, resinæ terebinthinæ triens, opopanacis, medullæ cerui, singulorum sextãs, styracis, olei, singulorum quadrãs, cyprini olei vncia, omnia simul coquuntur. partes quę perfrictionem senserunt, hyeme calido loco linuntur, æstate sub dio.

Aliud vnguentum.

Vnguẽtum hoc, armorũ, coxendicum languores, lumbaginemq́ꝫ discutit, tumores digerit, neruorũ rigores sanat. baccarũ lauri, sampsuchi, singulorũ sextarius, sulfuris ignẽ nõ experti quadrãs, mannę puræ, resinæ pineæ, singulorum libra, cumini æthiopici, olei cõmunis, singulorũ quadrãs, vini meraci sextarij terni, ea simul coquũtur, dum strigmenti crassitudo fiat. vase medicamen reconditur, quo subcalfacto cum necessitas vocat vtendum.

Apsyrti vnguentum quo perfunduntur opisthotonici.

Baccarum lauri, cumini, singulorum sextarius, sulfuris ignem nõ experti, galbani, singulorũ quadrãs, resinę terebinthinę libra, olei sextarij tres, omnia simul coquuntur, totumq́ꝫ pecus oblinitur. sed tum pabulis siccis & vitiligineis palmitibus sustineatur.

Eiusdem ad artuum compages perfundendas.

Ceræ, picis, resinę aridæ, singulorũ libra, opopanacis vncia, galbani tãtundem, castorij semũcia, pinguis taurini selibra, picis nauibus erasæ, pineæ resinæ aridæ, singulorum triẽs, terebinthinæ, samp suchi, singulorũ sextãs, olei sextarius, castoriũ tunditur, & cribro cernitur, & cum reliquis, vt in vnitatẽ coëant, miscetur. Medicamentũ quod iumentorum pedes sanat. In fictile nouum olei sextarios tres inijcito, lacertas virides duas ferè vel treis indito, & operculato vase tantisper coquito in oleo, dum crematæ cõtabuerint. vbi ossicula detraxeris, bituminis triti selibrã addito, & picis liquidæ heminam, adipis suillę veteris bilibres offas, omnia sufficienter concoquito. hoc durat vngulam, pedemq́ꝫ reddit duriorem, si cornu perungatur.

Hippocratis vnguentum.

Fermentum, salem, minium, ouum in aceto terito & linito. Aliud, resinæ quadrãs, ceræ tantundẽ, terebinthinę vncia, axungiæ duapondo, erui sextarij quatuor, aceti diluti, & lixiuij sextans, picis heminæ dimidium, salsamenti veteris librę duæ, mellis hemina, salsamẽtũ cum omnibus teritur, & in mortariũ mittitur. Aliud, Amurcæ, & veteris cedrias quod esse satis visum fue-

rit,antiquæ axungiæ par modus cum vino & viua calce terũtur,& seorsum, & cum amurca. Aliud, Alliorum selibra,sulfuris triens,iris quadrans,axungiæ suillæ bilibres offæ,in aceto coquũtur,euphorbij sescũcia,castorij vncia, bdellij sextãs,galbani,opopanacis,spumæ argẽti,singulorũ sextans,bituminis selibra,mannæ triẽs,aridę resinę selibra,ammoniaci suffimenti sextans.

Apsyrti medicamentum ijs quibus sanies liquida naribus fertur.

Butyrum vel oleum cum garo & melle mista naribus infundũtur,deinde caput pedibus illigatur. sic emittitur ad pascua.

Theomnestus aduersum humores qui frigore cõcreti naribus deuoluũtur.

Sanguis à temporibus mittitur,vt capitis emissaria laxẽtur,quibus humores possint ruere,& omnis pituita quæ frigoribus in cerebro coierat,soluta, præceps per nares delabatur. verùm ante sanguinis detractionẽ calido oleo animalis sinciput oportet perfundere. Siquidem huiuscemodi fotus ad hoc adiumentũ præstabit, vt occlusa explicẽtur spiracula. Conditũ quod entrygon cognominãt,per os & nares infundatur,quò piperis calor obstruentes infarctus expediens,sternutamentum elidat:eoq́ necessum est excuti quod officiebat. Quòd si ijs admotis vitiũ nõ finiatur,opopanacis drachmã & vini nigelli aut conditi sextarium italicum semel infudisse satis est.

Aliùd Pelagonij.

Humor qui naribus deuoluitur,euariat,aut sanè pellucentes muci quotidiana cõsuetudine destillant,qui nihil prorsus adferunt noxę. Si crassiores fuerint,atq; cãdidiores,à cerebro defluũt. qui verò tenues fuluescũt,antiqua perfrictione sũt cõcepti. Quapropter febrim minãtur. Pingues & spumosi pulmonibus extũduntur, densiores à glãdijs descẽdunt. Ea sunt quæ cõuenit obseruare,& memorię tradere. Veterinis quæ naribus purulẽta reijciũt, opus est thuris masculi vnciam cum attica vini hemina tritã,tepefactãq;,per nares infundere,deinde frondes lauri suffire sic vt nidor naribus rapiatur.

Apsyrtus ad ardorem capitis,quam vocant siriasim.

Aeruginis selibra,calcis viuę quod esse satis fuerit visum. Item fauis hordeacea farina,axungia,& acetum,imponuntur.

Aduersus phazalam.

Phazalam morbum equis mare rubrum ingredientibus peculiarem ita digerunt. calcis viuæ librã,floris hederæ tantundem,nucũ auellanarũ sextarium,olei lentiscini libram,axungiæ veteris dupondium,florum fabarum libram,vnà cõterunt,& locum vitiatum illinunt. Aliud,quod adstringendi vim sortitur. Aeruginis selibra,chalcitidis,mysis,acaciæ, singulorum libræ duæ,malicorij sextarius,aceti tres sextarij.

Aduersus dracunculum.

Dracũculum ijs cognosces signis. pustulæ toto ambitu corporis erum-

punt,animalq́ꝫ clamitans obstrepit.cui sic succurritur.rutæ, rosarum,& castorij pares modos sumes,& in vnū miscebis.sed primum pustulas adures, deinde pustulosum corpus illines,dum sanitati reddatur.

Vulnerarij mistura.

Chalcitidis vstæ,myrrhæ troglodytidis,myrrhæ prospirātis,aloæ,singuli quadrantes cum mellis libra in pila teruntur,& accepto vulneri delinuntur.

Hieroclis agglutinamenti compositio.

Thuris sextās,sapæ sesquisextarius,mastichæ quadrās,rosacei sextarius, pollinis tritici sesquisextarius,bulborum sextarius,oua quindecim,cochleæ vigintiquinq́ꝫ.

Pelagonij lipara.

Spumæ argenti selibra,ceræ dupondius,cerusæ quadrans,thuris masculi triēs,medullæ ceruinæ sextās,olei libræ duæ,ea omnia vino mista coquūtur.

Apsyrti pissera,id est picata mistio.

Aridæ resinæ sesquilibra,picis aridæ libræ duæ,ceræ libra,olei duæ libræ, sertulæ campanæ sextans,vini semuncia.

Pissera Azanitæ.

Picis aridæ sextans,ceræ quadrās,adipis suillæ selibra,œsypi quadrans, resinæ pinus quincūx,sepi taurini selibra.cōtra peruersa vlcera,quę cacoëthe Gręci nomināt,Azanites magnus author condidit hoc medicamentū,quod recipit picis aridæ quincuncē,seui taurini libram,adipis suillæ veteris semūciam,ceræ dupondiū & semissem,œsypi semunciā,resinæ pinus libras duas, medullæ cerui quadrantē,adipis gallinæ selibrā,terebinthinæ vnciā,pinguis anserini quadrantem,galbani tantundem,butyri semunciam.

Chlora,id est viridis mistura.

Aeruginis sextans,resinæ dupondius,olei per hyemem quadrās,per æstatem vncia,cerę quadrans,aquę quod satis fore videbitur.

Eromene,id est amata compositio.

Habet ceræ librā,adipis suilli insulsi sextantem,aridæ resinę pōdo,thuris, myrrhæ,singulorū triētē,rumicis tosti libras duas.rumicē in charta subinde versans,calidis cineribus coquito,tritumq́ꝫ conijcito,& in ceratum cogito.

Aphroditarium.

Pinguis taurini,adipis suilli recētis,singulorū librā,hircini sepi selibrā,adipis ouilli semūciā,resinæ pinus,ceræ,singulorū librā liquefacito,& excolato.

Parygron.

Ceræ libræ duæ,cerusæ triens,spumæ argenti quadrans,vnà liquantur.

Medicamen è mandragorę succo.

Adipis suilli veteris,picis brutiæ,ceræ duræ,olei cōmunis,singulorum libræ binæ,spumæ argēti,cerusæ,aluminis scissilis,singulorū quadrans,mysis,gallarum,chalcitis,singulorum sextās,lachrymæ papaueris,opopanacis,

aloæ iocineris imaginẽ suo coalitu referẽtis,quam vocãt hepaticen,myrrhæ thuris,ſingulorum vncia,ſucci mandragoræ quadrans,aceti quàm acerrimi quod fore ſatis videbitur,quæ liquari poſſunt,in pilam demittuntur,arida adijciũtur, inibiq; ſinuntur fermenteſcere.Quòd ſi reſoluere medicamen in animo ſit,ea erit ratio prædictę miſtionis libra,ceræ,picis brutiæ paria pondera ſenis olei communis libris diluuntur.

Barbara Hieroclis ſuffitionibus dicata.

Bituminis iudaici,picis aridæ,ceræ,reſinæ, ſingulorũ libra,terebinthinæ ſextans,ſpumæ argenti vncia,ceruſæ ſeſcuncia,mannæ,opopanacis,ſingulorum ſextans,myrrhæ vncia,olei quadrans,aceti quod videbitur ſatis.

De macerata fruge quam ſtrigoſis equis Cappadoces exhibent, Apſyrtus.

Hordei modios ternos,fabæ ſextarios ternos,ciceris ſextarios octonos, faſiolorũ totidem,erui ſextarios binos, vini totidẽ, ea in veſperã macerãt,& appetente diluculo cõmiſcent,paulumq; reſiccant. Huius maceratæ frugis veſperi ſemodium,& mane tãtundem præbẽt,vt interdiu modiũ pecus deuoret.Si vero ſtrigoſum pecus fuerit,hoc pabulũ diebus viginti continentibus eſtur.Si gracile non eſt,ſed obeſum,quindenis aut ſeptenis dediſſe ſatis eſt. ſed quo tẽpore veſcitur,ſtabulo nequaquã exeat,ſed inibi potũ capiat. Syri miſturæ huic, nucum pinearum & vuarum paſſarũ ſingulos adijciunt ſextarios,dantq; diebus ſeptenis,& tenebroſis cõtinent equilibus,quorum perſiccum,nullaq; perfuſum vligine,vel obſitũ aſpergine fuerit pauimentũ.

Remedium varijs accõmodatum vitijs,& vt vmbræ ſtabulis abigantur.

Magnetis gẽmæ vncia,ſolomoniaci calculi ſextans,panacis vncia,bituminis ſelibra,ſulfuris vncia,peucedani ſelibra,miſcentur vnà,& reſina terebinthina excipiuntur,& ad vſum aſſeruantur.

Ad faſtidia ciborum & nauſeam.

Interdum faſtidio ciborum elangueſcit pecus. eius remedium eſt genus ſeminis quod gith appellatur,cuius duo cyathi triti adiungũtur olei cyathis tribus,& vini ſextario,atq; ita faucibus infundũtur. Nauſea diſcutitur etiã ſi caput allij tritum cum vini hemina per cornu præbeas potandum.

Eumelus articularijs doloribus.

Si dolores articulos excruciãt,miſſio ſanguinis mirũ in modum prodeſt. Si ad internodia decubuerunt,& nonnihil puris ſubeſſe ſentiatur,ſic erit ſuccurrendum. iris tũſæ,farinæ thuris, gallæ rubræ,radicis panacis,ariſtolochiæ,ſingulæ libræ contunduntur,& illinuntur.

Ad ligulam.

Si ligula pecus male habet,vena ſub lingua ſoluitur,acetoq; laſerpitiato, & furfuribus in cataplaſmatis lentorem congeſtis illinitur. pabulum obijciatur,& tepida aqua detur potanda.

Hippocrates intercisæ linguæ.

Si linguam cõtingat interſcindi,gallam vino nigro incoctam adhibebis, aut centaurium tunſum illines.

Pelagonius.

Irim cum melle ſubactam imponito linguæ,eamq́ vino proluito,poſtridie rurſum eadem medendi ratione vtitor,& conſequẽter,dum ad iuſta perducatur.

Eumelus gingiuarum collectionibus,quas appellant parulidas.

Sanguinem à ſuperiore meatus aut emiſſarij parte trahes, & gingiuas aculeis compungi iubebis,ſaleq́ vſq́ dum ſaneſcat fricabis.

Eumelus procidentiæ ſedis,& vitijs eiuſdem.

Si procidat anus,ipſam oleo,ouillo adipe,& tepida aqua fouebis,paulatimq́ in interiora repelles. reſinã aridam cum ſupradictis medicaminibus inſeres ſedi. Si ex multa humorum acrimonia aut prurigine vitium circa ſedem trahatur,curandi ratio hæc erit. Quinquefolium hęrba,& allij capita quindecim teruntur,& in paſtillos digeſta,mellis ſelibra,& olei ſextario excipiuntur,dein per ſiniſtram narem inijciuntur. aut ſtillatitij lixiuij ſextarij duo cum vna vini hemina faucibus inſeruntur.

Si excrementa non reddat aluus.

Si nõ poſſit venter excernere,nitrum,oua quatuor,olei quatuor heminæ, cum aquæ caldæ ſextarijs duobus,ſubter in aluum per ſedem funduntur.

Si colliſa ſit anus.

Thus in vino odorato coctum inditur: deinde vbi fuerit oleo perlita,iris redacta in cinerem inſpergitur.

Eumelus vt aluum quis purgatione ſolicitet.

Si deiectionem alui moliri cordi ſit,radicis ſylueſtris cucumis modus qui tibi fecerit ſatis, laſeris ſcrupula ſex, mellis ſextarij quatuor, aquæ calidæ ſextarij octo teruntur,& calfacta per anum liberalius inſerũtur. hoc vtendũ auxilio,dum hærentia ventris recrementa,remoratum'q́ fimũ deuoluatur. ſed progrediatur tãtiſper equus,dum coactus venter recremẽta reddiderit. aqua quoq́ mulſa adiuncto melle & veratro detur potanda.

Eumeli,quæ medicamenta ciunt aluum.

Catulum qui iam cibum cœpit eſſe,iugulatũ, glabrumq́,poſtquã omnia proieceris interanea,decoques,& iuri ſextariũ vini odorati miſcebis: & vbi redditũ ius totũ,ne qua remãſerint oſſa,linteo colaueris in lebete ſex heminarum capaci,ex hoc per triduum animali binas heminas,nitro inſtar plenæ manus addito,faucibus infundes. ſi catellus tum nõ offendatur,ſuis pinguiſſimi trũculus vnus aut alter cum crure coquitur,& eiſdem adiunctis impingitur. Nos vero vti cõſueuimus cãdido tithymalo,ariſtolochia tenui,& centaurio paruo,quorũ decocta linteis colata addito melle ſolemus infundere.

Purgationi.

Si quæ peperit equa, oneribus vteri nõ expurgetur, aut ſecũdæ nõ reſpõdeant, aut aliquis morbus aluum occupet, olei vino diluti liquore roratum tithymalum, & axungiã per os infundito, aut folia braſſicæ tuſa imponito.

Eumelus tergo tranſuerſo.

Polenta vino oleoq; rigata agglutinatur. ſi pulmonem affecit, alta plaga reſcinditur, equi fimum ex aceto oleo & crudo ſale trito imponitur vulneri, & ità a morbo ſe recolliget.

Surculis hærentibus & clauis refigendis.

Clauos & ſurculos corpori defixos extrahũt, chalcitidis, floris æruginis, fecis vſtæ, nitri, ſalis, aceti æquæ portiones miſtæ & contritæ.

Eumelus vt animalia feritatem exuant.

Feritatem animans deponet, ſi gallinæ fimi dura pars quo placebit modo detur deuoranda.

Scabriciæ gutturis.

Si pecudi fauces exaſperentur, nec pus inde feratur, tragacantha in aqua reſoluta, & glutinis rhodiaci vncia in vini ſelibra trita infunditur.

Medicamentum emolliens.

Ceræ pondo quadrantem, olei heminam, reſinæ colophoniacæ pondo ſeſcunciam vnà ſubigens, in vaſe recondito, & vtitor.

Sternutamentum mouens.

Nitrum crematum, radiculam, & piper candidum, irim illyricam, & nigrum veratrum, tuſa cribrataq;, in nares inſpirabis.

Medicamentum quod corpus exeſt, ſepticon appellant.

Vt caro luxurians erodatur, auripigmenti triens, ſquãmæ æris quadrans, veratri nigri ſextans, cum ficis pinguibus tunduntur, & oleo miſcentur.

Odoratum medicamen.

Caſiæ, cinnamomi, ſingulorum quadrans, gingiberis triens, coſti libra, amomi quadrans, calami odorati, iunci odorati, ſingulorum ſelibra, crocomagmatis libra, croci vncia, myrrhæ troglodytidis, xylocinnamomi, ſingulorum triens, piperis ſelibra, opopanacis, gentianæ, iridis illyricæ, ſingulorũ libra, ariſtolochiæ, pæoniæ, ſingulorum ſelibra.

Hieroclis odorata miſtio.

Folij, coſti, amomi, ſpicæ nardi, caſiæ, iunci odorati, ſinguli beſſes, iridis, cardamomi, ſingulæ ſelibræ, ſertulæ campanæ, hyſſopi, ſinguli ſextarij, nardi gallicæ, petroſelini, xylobalſami, ſinguli beſſes, laſeris, calami odorati, grani cnidij, ſingulæ ſelibræ, ſampſuchi, roſarũ ſiccarũ, ſinguli ſextarij, ariſtolochię, gentianæ, dulcis radicis, peucedani, centaurij, croci, piperis, tragacanthæ, ſinguli ſemiſſes, palmulæ quinquaginta, mellis ſextarius, olei deni ſextarij, oua quindecim, vini primæ notæ megarenſis ſextarius.

Hippacopum.

Mellis,ceræ,ſingulorum vncia, plumbaginis vncia,æris nigri ſemuncia, hæc ſubiguntur vnà agitanturq́ꝫ,dum puniceum colorẽ contrahant,additur aceti cyathus,tertia pars infunditur. hoc & hominibus efficax eſt. Quòd equorum leuet laſſitudinem,ideo hippacopum nominant.

Hieroclis hippacopum.

Opopanacis,galbani,caſtorij,ammoniaci,euphorbij, pyrethri, terebinthinæ,ſingulorum triens,ſampſuchi,medullæ ceruinæ,ſingulorum ſelibra, myrrhæ,pompholygis,ſingulorũ triens,ceræ libræ quinq;,olei ſextarij octo.

Hippaſij Heliæ medicamentum.

Axungiã ouillam,argẽti ſpumã,oleum,vinũ vnà ſubiges. valet aduerſus exulcerationes,recẽteis tumores,præſertim ſi in vertebras boũ decubuerũt.

Hippocratis agglutinamentum.

Sapæ,tragacanthæ,croci,nucis pineæ,chalcitis,ouorum ſufficientes parteis miſcebis ad vſum.

Hieroclis agglutinatorium.

Thuris quadrans,aut ſextans,maſtichæ ſextãs,cumini quadrans,defruti ſeſquiſextarius,roſacei ſextarius,bulborũ ſeſquiſextarius,oua quindecim.

Eiuſdem tetrapharmaci compoſitio.

Tetrapharmacum quatuor conſtat medicinis,ariſtolochia rotunda,gentiana,bdellio,baccis lauri. inde nomen.

Albæ vitiligini citra ſcalpellum mederi.

Radix verbaſci tuſa linitur parti quæ vitiliginibus ſcatet,dein reliquæ hanc labem non expertæ chamæleuce tuſa inducitur, & agglutinata ligatur.

Erigeron,ceu ſenecionis miſtura recenter vulneratis conferens.

Galbani quadrans, picis nauibus eraſæ,reſinæ aridæ ſelibra, terebinthinæ quadrans,ceræ,olei,ſucci ſenecionis,qui erigeron Grȩcis dicitur,ſingulorum libra coquitur,& oleum cum ſucco donec in vnitatẽ coaluerint, dein reliqua quæ in liquorem reſolui poſſunt,eliqueſcunt,& immiſcentur.

Liparæ compoſitio.

Spumæ argenti quincunx,plumbaginis treſſis,ceruſæ ſeptuſſis, ſarcocollæ bes,mannæ triens,ceræ libræ tredecim,axungiæ recentis decuſſis,roſacei ſeptuſſis,oua quinquaginta,vini veteris quod fore ſatis viſum fuerit.

Pelagonij lipara.

Spumæ argenti,ceruſæ,thuris maſculi,æquales modi teruntur,& adiungitur croci olei mellis quod ſatis eſſe conſtabit.

Si narium ſeptum reſciſſum eſt.

Cum narium pars quæ Græcis triganum dicitur, conciſa eſt, vis magna ſanguinis exit, nec ruentis impetus facilè ſiſti poteſt. tum penicillus imbutus aceto, cum polline thuris inditus ligatur, quandiu vulnus hiat: cui vulnerarium emplaſtrum poſtea medebitur.

Si equus ſuum pedem cœpit mandere.

Liquidum canis ſtercus ex aceto quàm acerrimo continue linitur.

Tetrippi puluiſculus.

Acori pontici vncia, myrrhæ quadrans, piperis ſemuncia, crocomagmatis ſextans, iris illyricæ quadrans, hyſſopi vncia, malagmatis, allij, ſalis pontici, ſingulorum ſextans.

De oleraceo cibatu.

Si cum inceſſit hyems, animal oleribus veſci placet, pridie diligēter olus excoques, & in offas agglomerabis, addito oleo, & trito ſale, petroſelino & cumino illo die. Poſtridie ſiccius offerri condimentum procurabis, axungiam adijcies, & exhibebis.

De danda adipis offa.

Optimum aduerſus inteſtinas valetudines auxilium, cum hyems adeſt, offas axungiæ cum pice liquida & oleo præbere: ſed cum æſtas acceſſit, axungiam ex melle, butyro, porris, & roſaceo dediſſe ſatis eſt. verum hoc medicamen ſubinde repetens animal adſumat.

Tetrippi aliàs quadrigarij dicti compoſitio.

Nardi ſyriacę vel indicę, croci ſiculi, myrrhæ troglodytidis, iunci odorati, piperis nigri, piperis albi, caſiæ nigræ, triſaginis, nardi gallicæ, cinnamomi, ceparum indicarum, agarici pontici, thuris maſculi, iris candidæ, calaminthæ, laſeris pontici, gentianæ, petroſelini ſicci, caſię cui fiſtulę cognomentum eſt, omnia ponderibus æquis tunduntur, & cribro cernuntur.

Indicia reſolutionis neruorum.

Hæ ſunt reſolutionis neruorum notæ: labia deformia in mollitiem fatiſcunt, lingua vitio victa torpet, alter oculorum minor cernitur, & vna auricularum flaccida. Quod ad curandi rationem pertinet, primum vbi labia vellicaueris, tali illitu conueniet vti. olei veteris, bituminis, reſinæ pineæ, ſingulorum ſelibram, ammoniaci libram, galbani vnciam, propolis tantūdem, mannę ſelibram, medullę ceruinę vnciam ſimul incoques, & vteris.

Cataplasma coxendicibus vtile.

Acetũ & aqua ex æquo cũ resina coquuntur. hordeacea farina adiungitur, vt lentorẽ cataplasma contrahat. quod calidũ laborantibus coxis adfigitur.

Contra tumorem omnem præsertim qui igneo feruore non flagret: quod & hominibus quoq; prodest.

Ceræ, picis, resinæ colophoniacæ, ammoniaci, singulorum selibra, adipis suillæ sextãs, nitri, calcis viuæ, bulborum, fimi columbarum, singulorum vncia, cedriç semuncia, aquæ & stillatitiæ myrrhæ, quam vocant stacten, paulũ.

Emplastrũ aduersus omnia cacoëthica vulnera, phagędenas vlcerũ diuturnas in creis tibiarum, & abscessus ano præsertim erumpentes.

Cerusæ, spumæ argenti, mastichæ, succi apollinaris, myrtini olei, singulorũ pares modi, cerusa, argẽti spuma, cum mastiche teruntur: myrtaceum oleũ, succus apollinaris, guttatim instillantur. vbi in emplastrũ coierunt, plumbaceo vase recõditur. Si vero progressu temporis induretur: antequam veniat in vsum, myrtino oleo & exiguo vino subactum molliatur.

Equo hordeatione laboranti, caduco, cubitoriq;, qui nec progredi nec exurgere potest.

Lecta fici syluestris folia magnopere tunduntur, atq; in egelidã conijciuntur, & colata cornuq; concepta præbentur iterum aut tertio bibẽda. deinde vehementi motu pecus concitetur. sic sanitati reddes.

Emplastrum dictamneum.

Spumæ argenti pondo denariorum sexaginta, colophoniacæ pondo denariorum quinquaginta, cerę pondo denariorum vigintiquinq;, ammoniaci thymiamatis, aristolochiæ, singulorum pondo denariorum sedecim, mãnæ, galbani, pondo denariorum duodecim, æruginis, æris combusti, dictamni, aloæ, propolis, singulorum pondo denariorũ octo, squammæ æris, diphrygis, gentianæ, singulorum pondo denariorum sex, olei vnciæ quatuordecim, spuma argenti & oleum coquuntur quousq; nulla polluantur labe, dein ærugo mittitur, & eodem coquitur modo, postremo resina, ammoniacum cribro cretum adiungitur, postea diphryges, iterumq; coquuntur, tuncq; cera cõijcitur. vbi vas fuerit ab igni dẽptum, galbanũ cum propoli subactum additur, & paulũ coquitur. vbi deferbuerit, & redierit ad teporem, aloë, mãna, aristolochia, gentiana, spargũtur: & si sorde coinquinẽtur, molliusculo igni debent incoqui. pręstabit paulũ aquæ fundere, ne spuma argẽti cõcremetur.

Emplastrum varijs vitiorum generibus artificio constructum, aduersus vetusta & recentia vlcera.

Olei probati dodrãs, bituminis iudaici, ceræ pinguis, resinæ aridæ, picis mundæ, singulorum libra, argenti spumæ, cerusæ, æruginis rasæ, singulorum

pondo denariorum decem, aluminis scissilis, atramenti sutorij, chalcitis, croci, singulorum pondo denariorum quatuor, ammoniaci thymiamatis, thuris masculi, aloæ in iocineris spissitudinem concretæ, myrrhæ troglodytidis, lachrymæ papaueris thebaici, quam vocant opion, pondo denariorum sedecim, aceti quod tibi faciat satis.

Emplastrum quod dolores sopit, & incandescentes inflãmationes discutit.

Succi hastulæ regiæ, succi perdicij, singulorum triens, ceræ, butyri recentis insulsi, axungiæ, calcis viuæ, medullæ vitulinæ, singulorum quadrans, spumæ nitri, cimoliæ cretæ, fecis vini crematæ, nitri, singulorum pondo denariorum duodecim, decocti glutinis è triticeo polline coacti pondo denariorum duodecim, seminis fertulæ campestris tunsi & cocti pondo denariorum duodecim, olei probi tressis, omnia in emplastrum coguntur.

Aliud ad idem eadem valens.

Ceræ colophoniacæ, adipis anserini, cerusæ, singulorum pondo denariorũ sedecim, picis pondo denariorum quatuor, succi brassicæ ligulæ dimidium, seminis lini tantundem, succi militaris hærbæ ligulæ mensura, succi fertulæ campanæ tantundem, lactis bubuli par modus, oua quatuor, olei dupõdius.

Pastillus Gregorij dysentericis & laborantibus foria pecudibus aluũ tenet.

Amyli, acaciæ, singulæ vnciæ, lycij sescuncia, croci, myrrhæ, thuris, singulæ semunciæ, lachrymæ papaueris quadrans, singula teruntur operose, dein in vnũ corpus coguntur, rursumq; in feruefactæ rosæ vel salicis aut myrti viridis iure teruntur per biduum in pila, postea siccantur ad vsum. sed aliquid prioris iuris adijciendũ est. Quòd si longius vitiũ inualuit, primum succus salignus subter in aluum detur. Si vero cita ventris proluuies non restiterit, cruẽtaq; ab aluo strigmenta ferantur, hæmatitem gemmã pastillo colligi cõueniet. possunt & prælongæ glãdes subdi. is pastillus ventrem tenet, & profluuium supprimit si vmbilicus stomachus aut aluus illinatur.

Epithema cœliacis vtile.

Humilis radiculæ, seminis vrticæ, mastichæ, ceræ, singuli sextãtes, mellis vncia, scammomij sextans, cera cum melle resoluitur, reliqua in pollinem redacta sparguntur. hoc illitu ventrem ciet. In Cyrno insula linguas equorum dissecant, ne hinnitu suo tædium adferant. Sunt qui per Græciam vinculis huius gratia linguam coërceant.

Diodorus de ponderibus & menſuris.

SILIQVA, quæ graijs ceration nominatur, primum eſt ponderis elemẽtum, & tanquam parens numerorum vnitas. Huic ſuccedit obolus, qui ſiliquas treis continet. Oboli duo ſcrupulum faciunt, qui grçce gramma dicitur. Tres ſcrupuli drachmã implent, quod eſt denarij põdus. Drachmæ additus ſcrupulus ſextulam creat, quæ nomen poſſidet, quòd ſexta ſit vnciæ pars. græcis eadem ratione hexagion nominatur, quòd in ſenas partes vnciã ſecet. In hac ſcrupuli ſunt quaterni. Sextulæ duæ duella vocãtur, in qua etiam duo inueniuntur hexagia. Duplex drachma ſicilicum facit, quem aſſarion, quaſi paruũ aſſem interpolato latij vocabulo cœperunt appellare, quòd duodenis vt reor obolis, ſicut as vncijs, cõflatur: in quo ſextula vna, & eiuſdem dimidium continetur: quod pondus ſcrupulos æquat ſenos. Duplex ſicilicus ſtaterẽ pendit, id eſt hexagia tria, vel, ſi mauis, ſemunciam. Stateres duo complent vnciam, in qua ſcrupuli cõtinentur quatuor & viginti. Vncijs duodecim romana libra conſtat. Mina italica libram quatuor drachmis ſuperat. Talentum quod cõmuniter vſurpatur, pendit quadraginta pondo. Porrò veteribus talentum non certũ aut definitum quid apud omnes ponderare cognoſcitur. quare tria eius ſtatuũtur genera. vnum Ptolemaicum, quod habet ducẽtas & ſeptuaginta libras. Secundum continet centum vigintiquinq; pondo. Tertium centuſſem librat: quare centenariũ emendicato à latinis nomine dici cœpit. Sed ad menſuras communes tranſeamus: quarum pars prima velut elementũ coclearium eſt, quod & ligula dicitur, vnum capiens ſicilicum. Myſtrum minus ternas concipit ligulas. Cyathus myſtra minora duo cõtinet. Acetabulũ, quod & maius myſtrum græcis nominatur, ſeſquicyathũ implet. Hemina, græcis cotyle dicta, vel tryblion, quatuor impletur acetabulis. Sextarius heminas duas capit. Quare ſi menſuris pondera componere velis, in ſextario totidem inueniuntur cyathi, quot in libra vnciæ: & in hemina tot inſunt acetabula, quot in vncia ſiciliqui. Congius, qui graijs chus appellatur, ſenos continet ſextarios. Amphora italica, ceramion nonnullis nominata, octo complectitur cõgios. Duplex amphora modius eſt. Quod ſi modos ponderibus placeat conferre, ligula ſeu coclearium pendit ſicilicum. Myſtrum minus ternas habet ligulas. Cyathus myſtra duo minora tenet, id eſt ſeſcunciã, ſicut acetabulum ſextantem. Hemina ſelibram & quadrantem trahit, vt ſextarius libram & ſemiſſem. Congius nouẽ capit libras. Sũt tamen qui minora his ponderibus & modis iaciant fundamenta: quippe qui cyathũ drachmas decem tantum pẽdere ſtatuant, & quindecim acetabulum. Quare à ſextarij pondere nonnihil pro ratione putant ſubtrahendum. Nec tamen ignorare oportet ſupra dicta liquidorum põdera ad menſuras aquæ & vini

maxime referri debere. In oleo & melle singula modorum pondera grauitatis proportione plurimum dissident, quãtum qui ijs in rebus versati iam diu fecerunt periculum, aut quouis modo probantes inita ratione collegerunt: sic vinum & aqua eodem æquilibrij censu sunt æstimanda. Cum ergo iniecta olei libra vas oppleuit, si in idem decapulato oleo vinũ vel aqua fundatur, alteram vnciam libræ superesse reperies: quòd suapte natura vinũ & aqua ponderibus degrauata cedant oleo. Item si elutriato vino in idem vas inieceris libram mellis, inuenies iterum sextãtem emergere. Præterea fictile capax libræ olei cum depletum est, vini vel aquæ libram & vnciam, mellis libram quadrantem semunciam omnino continebit. Cæterum si libet scrupulosius partiri, quod tamen in eundem modum recidit, vas quod duas & septuaginta sextulas olei capit, octo & septuaginta vini vel aquæ, & mellis nonagintatres colliget. Quare non parui refert in liquidorum modis quem metiamur laticem: quòd etsi æquis lancibus sint trutinata, imparibus tamẽ libramentis tracta feruntur. Has ponderum & mensurarum rationes plerique omnes ad vnguem sequuntur. Cæterum ne error in his aliquid adferat noxæ, aut pariat detrimentum, nationes variæ & regiones sunt consulendæ, quæ diuersis modis rerum pondera mensurásque solent vsurpare. Quare si quędam inter se videãtur dissidere, id gentium variarum vsui feres acceptũ. Non enim de ponderibus & mensuris conuenit inter omnes. Varias igitur rationes ponderum ac mensurarum sic breuissime Diodorus perstringit.

Italica mina libram capit & semunciã. libra duodecim vncias, stateres quatuor & viginti, sicilicos duodequinquaginta, denarios siue drachmas nonagintasex, scrupulos ducentos & octogintaocto, obolos quingentos septuagintasex, siliquas deniq; septingentas duodetriginta. Attica mina cõtinet libram & trientem. Olce sextãtem capit, id est duas vncias, siue stateras quatuor, sicilicos octo, denarios duodecim, drachmas sedecim, scrupula duodequinquaginta, obolos nonagintasex, siliquas ducentas octoginta octo. Ptolemaica mina, vt memoriæ proditũ inuenimus, solet pendere libram vnam & semissem. vncia vero stateras duos, siciliquos seu assaria quatuor, denarios vel sextulas sex, drachmas octo, scrupulos vigintiquatuor, obolos duodequinquaginta, siliquas centum quadragintaquatuor. Stater siciliquos duos pẽdit, & denarios siue sextulas treis, drachmas quatuor, scrupulos duodecim, obolos quatuor & viginti. Drachma scrupulos treis continet, obolos sex, siliquas octodecim. Denarius drachmã capit, & eius tertiã partem, hoc est scrupulos quatuor, obolos octo, siliquas seu grana viginti quatuor. Obolus siliquas treis capit, siue sextulæ octauã partem. Sicilicus habet denariũ & semissem, siue binas drachmas, scrupulos sex, obolos duodecim, siliquas trigintasex. Scrupulus pẽdit obolos duos, siliquas seu grana sex. Siliqua sextulæ vigesimaquarta pars æstimatur. Italica amphora

(quod ceramion vocant græci) cōgios octo capit. Cōgius sextarios sex. Sextarius heminas duas. Sic hos modos recolligendo, quadragintaocto sextarios amphora capit, vel nonagintasex heminas. Acetabulū cētū & nonagintaduo. Cyathos quingentos septuagintasex. Mystra duo millia & trecenta quatuor, cochlearia quatuor millia sexcēta octo. Acetabulū cyathos treis cōplectitur. Cōgius implet sextarios sex, heminas duodecim, acetabula vigintiquatuor, cyathos duos & septuaginta, mystra ducenta octogintaocto, cochlearia quingēta septuagintasex. Amphorā libræ nonagintasex implēt. Cōgiū libræ duodecim. Sextarius dupondiū recipit. Hemina siue tryblion acetabula quatuor. Acetabulū cyathos tres. Cyathus mystra parua quatuor. Hemina igitur continet cyathos sex, mystra duodecim, cochlearia viginti, mystra parua vigintiquatuor, scrupulos centū quadragintaquatuor. Acetabulum selibram capit, cyathus sextantē, id est vncias duas. Mystrū paruū continet cochlearia duo. Cochlearium tenet senos scrupulos. hemina librā.

Ex rei veterinariæ scriptoribus pondera & mensuræ Galeni.

AVTHORES qui medicinam veterinariam condiderunt, sic sibi pondera & mensuras vendicarunt. Vncia continet drachmas octo. drachma treis scrupulos habet, & senos obolos. Hemina capit vncias duodecim, item acetabula quatuor: acetabulū vero cyathos tres. Cyathus habet mystra minora duo. Cochleariū mystri dimidiū est. Acetabulū vncias tenet senas. Cyathus capit vncias duas, mystrū facit vnciæ dimidium. Cochleariū scrupulos sex continet. Drachma scrupulos treis pendit. Cyathus mystra capit bina, ita vt mystrum semunciā reputetur. Mina continet vncias quindecim, libra senas olcas. Denarius priscis quatuor pendebat scrupulos. Amphora italica congios capit octo. Congius sextarios sex. Sextarius heminas duas, quæ & tryblia dicuntur. Hemina maiora mystra tria continet. Acetabulum habet sesquicyathum. Cyathus mystra minora duo. Si tamen sit in animo liquidorum pondera mensuris comparare, non erit alienum scire mel vino quarta parte & insuper decima pōderosius existimari. Capit enim integram huius mensuram, & insuper trientē. Mel ex media parte oleum pondere degrauat. continet enim totum eius modū, & vltra semissem. Vinum oleo nona parte supereminet, quando integrum ipsum capit, & eius dodrantem. Verum vt dicta manifestiora reddātur, singularum mensurarum pondera breuiter subijciemus, hos liquores publico consensu perspicuos in vsum proferentes, oleum, vinum, mel. Italica amphora capit olei libras septuagintaduas, vini octoginta, mellis centum & octo. Congius continet olei nouem libras, vini decussem, mellis tredecim libras & semissem. Sextarius concipit olei librā & semissem, vini libram & bessem, mellis libras duas & quadrantem. Hemina tenet olei dodrantem,

vini dextantem, mellis libram, quadrãtem semunciam. Mystrum paruum olei tenet drachmas sedecim, vini scrupula viginti, mellis drachmas nouem. Mystrum maius capit olei quadrantem, vini tres vncias, & octo scrupula, mellis trientem, vel, quod idem est, vncias quatuor. Hæc Galenus hippiatricis, id est veterinariorum medicorum scriptis accepta retulit,

	Olei		Vini		Mellis	
Italica amphora capit	lib.	72.	lib.	80.	lib.	108
Congius	lib.	9.	lib.	10.	lib.	$13\frac{1}{2}$
Sextarius	lib. 1. vncias 6.		lib. 1. vncias 8.		vncias	$13\frac{1}{2}$
Hemina	vncias 9.		vncias 10.		vncias	$13\frac{1}{2}$
Mystrum paruum	drachm. 16.		scrupul. 20.		drachmas 9.	
Mystrum maius	vncias 3.		vncias 3. scrup. 8.		vncias	$4\frac{1}{2}$

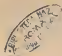
VETERINARIAE MEDICINAE IOHANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE FINIS.

ERRATORVM RECOGNITIO.

REPONE *pro purgabis, pugnabis. folio 2 pagina 2 versu* 13. Pro Gelida, Egelida 3 1 32. Pro *fundito, tundito* 8 1 32. Pro Leontius, Leontinus 10 1 11. Pro *lacunas, lacinias* 10 1 12. Pro, *purulentum extussiant, cum ad potionẽ ventũ est.* Croci &c. repone, *purulentũ extussiant. Cũ ad potionẽ vẽtum est, croci* &c. 11 2 28. Pro *rumis, nimis* 12 1 12. Pro *sphragitides, sphagitides* 14 1 6. Pro *mulæ medico, mulomedico* 15 2 27. Pro *oculis, oculus* 16 2 26. Pro *visũ, visus* 19 2 3. Pro *proriga, peroriga* 20 2 33. Pro, *sin minus, curua cauda. sin minus curua, cauda* 21 1 8. Pro *proriga, peroriga* 22 1 8. Pro *lascinijs, lacinijs* 22 2 4. Pro *pulliginémque, pulliciéque* 22 2 25. *Prægnantibus equis, vacat equis.* 23 2 1. Pro *quatuordei, quatuordecim* 24 2 36. Pro *deinde, demum* 15 1 12. Pro, *ex equo, ex quo* 33 1 31. Pro *tusum, tusam* 38 1 34. Pro, *poscit vsus, imbuũtur ad* &c. *poscit vsus, imbuũtur. Ad.* 39 2 15. Pro, *mittat, vt. mittat,* &. 41 1 17. Pro, *nitro egelidæ, nitro, egelida* 45 2 35. Pro *deficit, deficitur* 4 1 39. *Coriariam rhum, vacat coriariam* 51 1 4. Pro *ambitio, ambulatio* 51 2 9. Pro *nusqua, nusquam* 51 2 8. Pro *tradas, trabas* 62 1 27. Pro *scabrosis, scabiosis* 73 1 9. Pro *botryidis, cadmiæ. botryidis cadmiæ* 78 1 35. & *rursum ita* 80 2 3. Pro *gonus, gũmis* 78 2 13. Pro *nitro, vitro* 79 2 34. Pro *accrementum, acrementum* 81 1 4. Pro *enecabuntur, euocabuntur* 82 2 23. Pro *gestet, gestent* 84 2 19. Pro *cardamoni, cardamomi* 96 1 15. Pro *semunciam, semunciæ* 108 1 26. Pro *berytiæ, brutiæ* 112 2 5.

PARISIIS, EX CHALCOGRAPHIA LVDOVICI BLAVBLOMII GANDAVI, IMPENSIS SIMONIS COLINAEI.

M D X X X.

L. GOTTSCHER
1971

